

Gemeente
Geertruidenberg

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3	Deel B Jaarrekening	108
Samenvatting	5	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	109
Deel A Jaarverslag	6	Inleiding	109
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	7	Stelselwijzigingen	109
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	25	Baten en lasten	109
Programma 3 Sportvoorzieningen	31	Balans	114
Programma 4 Onderwijs	35	Vaste activa	114
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	41	Toelichting op de balans	118
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	51	Financiële vaste activa	127
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	56	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	131
Programma 8 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	62	Financiële positie	153
Overhead	66	Overzicht baten en lasten 2019	156
Paragrafen	67	Toelichting op het overzicht baten en lasten	157
Paragraaf A – Lokale heffingen	67	- Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	157
Paragraaf B – Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81	- Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	167
Paragraaf C – Onderhoud kapitaalgoederen	87	- Programma 3 Sportvoorzieningen	169
Paragraaf D – Financiering	89	- Programma 4 Onderwijs	172
Paragraaf E – Bedrijfsvoering	94	- Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	175
Paragraaf F – Verbonden partijen	97	- Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	181
Paragraaf G – Grondbeleid	99	- Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	184
Paragraaf H – Dongeburgh	103	- Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	189
Paragraaf I – Rechtmatigheid	104	- Overzicht Overhead	193
		Overzicht baten en lasten per taakveld	195
		Overzicht baten en lasten per taakveld naar programma	198
		SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen	210

Voorwoord

Met genoegen bieden wij u de jaarstukken 2019 aan. Hierin leggen wij verantwoording af over het in 2019 gevoerde beleid en de daarbij behorende financiële resultaten. In financieel opzicht was 2019 een roerig jaar vanwege incidentele en structurele tegenvallers. Tot de laatste behoren de oplopende kosten van het sociaal domein, waarbij met name de effecten van het abonnementstarief in de WMO, het langer thuis moeten blijven wonen van oude mensen en de afbouw van de bedden in GGZ-instellingen zorgen baren.

In 2019 hebben we mooie resultaten bereikt voor onze gemeente en het was bovendien een jaar waarin er veel gebeurde in de maatschappij wat ook effecten had op de uitvoering van de plannen die we in de begroting hebben gemaakt. Ook waren we genoodzaakt

om voor 2020 en de opvolgende jaren een discussie te voeren over keuzes en bezuinigingen. Dit was geen eenvoudig proces, maar leidde uiteindelijk tot een weloverwogen begroting voor de volgende jaren.

De ambities voor het jaar 2019 waren bovendien hoog en door het jaar heen hebben we gemerkt dat deze niet altijd te realiseren waren met de beschikbare capaciteit. Daarnaast was het in onze organisatie merkbaar dat de arbeidsmarkt flink aantrekt. Diverse collega's kozen daardoor voor een nieuwe uitdaging buiten onze organisatie. Soms hebben we onze ambities dus wat moeten bijstellen of een planning moeten aanpassen.

Ondanks deze uitdagingen is het ons gelukt om mooie resultaten te realiseren of processen in gang te zetten waarvan we de komende jaren resultaten gaan zien. We denken hierbij aan de renovatie van de zwembaden die is gestart en voor de zomer van 2020 wordt afgerond. Maar ook de nieuwbouw van de Wilsdonck waarin grote stappen zijn gezet. De Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg (BVO CJGDG) is per 1 januari 2020 gestart, zodat we gezinnen en jeugd nog beter kunnen ondersteunen. Daarnaast zijn de diverse loketten van Sociale Zaken en de WMO tot een loket samengevoegd, zodat met name kwetsbare mensen op een integrale wijze geholpen kunnen worden. Op gebied van duurzaamheid ligt nog veel werk, maar de eerste grote stap richting de regionale energie-strategie (RES) is gezet. We hebben een nieuwe website gereali-seerd, waarmee we inwoners nog beter van dienst kunnen zien.

Er is een nieuw integraal veiligheidsplan wat we de komende jaren benutten als leidraad om onze gemeente nog veiliger te maken.

Onstuimige start 2020

Het jaar 2020 is inmiddels vrij onstuimig gestart. Het begon met het verplaatsen van carnavalsoptochten, door het letterlijk onstuimige weer. Dit leidde tot verbroedering en een prachtige optocht. Direct na carnaval worden we opnieuw als maatschappij op de proef gesteld door het Corona virus en de heftige maatregelen die genomen moeten worden om dit virus te bestrijden. Dit heeft een enorme impact op onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners, maar ook op onze organisatie. Hoewel we de effecten van deze crisis nog niet kennen staan we in deze jaarrekening hier al kort bij stil in de paragraaf bedrijfsvoering en de risicoparagraaf.

Blik op de toekomst

In de toekomst blijft behoedzaamheid rondom financiën een cruciaal punt voor onze gemeente. Voor u ligt een jaarrekening met een beperkt negatief resultaat, die dit uitgangspunt nogmaals benadrukt. Ondanks de genomen maatregelen in de begroting 2020, zien we ook in de komende jaren behoorlijke financiële uitdagingen. We willen daarom de noodzaak benadrukken om scherp naar financiën te blijven kijken, bewuste afwegingen te maken in de plannen voor de toekomst en scherp te zijn en te blijven op risico's.

Samenvatting

Financiële resultaten op hoofdlijnen

Hieronder geven wij de financiële resultaten van 2019 op hoofdlijnen weer. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de toelichting bij de programma's, zoals opgenomen in het gedeelte jaarverslag en naar de toelichting op de financiële afwijkingen, zoals opgenomen in het jaarrekeninggedeelte.

De jaarrekening 2019 sluit met een tekort van € 121.000. Voor een zuivere benadering is het noodzakelijk om een 2-tal mutaties in de reserves door te voeren, en dus ook mee te rekenen, waarmee het tekort met € 37.000 wordt gecorrigeerd tot € 158.000.

Het berekende tekort van € 121.000 is namelijk inclusief de ontvangen middelen ten behoeve van de Transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten (op basis van de decembercirculaire 2019 van het gemeentefonds). Deze middelen bedragen € 237.000 en zijn bedoeld voor het uiterlijk in 2021 opstellen van Transitievisies Warmte door alle gemeenten zoals opgenomen in het Klimaatakkoord van juni 2019 en beoogt dat alle gemeenten een goede start kunnen maken met de uitvoering van het Klimaatakkoord. Omdat de klimaatmiddelen bestemd zijn voor uitgaven in 2020 of 2021 dienen deze hiervoor gereserveerd te worden. Bij het raadsbesluit stellen we voor deze middelen te bestemmen voor dit doel.

Op de valreep van het opmaken van de jaarrekening is ook overeenstemming bereikt met RWE over de WOZ waarde over de jaren 2016 tot en met 2019. U bent hierover reeds door middel van een RIB geïnformeerd. Voor een exacte onderbouwing van de financiële consequenties hiervan verwijzen wij u naar de toelichting die is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen. Vanwege de verwachte lagere opbrengst OZB is in de afgelopen jaren een risicoreserve gevormd. Deze risicoreserve van € 200.000 kan thans ook vrijvallen.

Ook hiervan zullen wij in het raadsbesluit voorstellen om deze middelen te bestemmen.

Tot slot hebben we te maken met een aantal uitgaveposten waarover in 2019 reeds is besloten c.q. een bestelling is geplaatst, maar waarmee op basis van de voorschriften (levering heeft nog niet plaatsgevonden) geen rekening gehouden mag worden bij de bepaling van het jaarrekeningsaldo op 31 december 2019. Deze zogenaamde "zachte verplichtingen" vallen in beginsel in het rekeningsaldo en zullen in 2020, als de noodzaak daartoe aanwezig is, via de Tussenrapportages beschikbaar gesteld moeten worden.

Het tekort is het saldo van een veelheid van (veelal incidentele) afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de onderstaande tabel worden een aantal significante (> € 100.000) afwijkingen benoemd die hebben geleid tot het rekeningresultaat. In deel B Jaarrekening, is per programma op detailniveau een toelichting opgenomen van de afwijkingen van zowel de baten als de lasten.

Omschrijving	Bedrag	V/N
Saldo Turap 2019-3	€ 33.000	N
Storting voorziening APPA	€ 475.000	N
Storting voorziening wegenonderhoud	€ 194.000	N
Onroerende zaakbelastingen	€ 366.000	N
VTH Taken	€ 125.000	N
Overhead	€ 628.000	V
Algemene uitkering	€ 422.000	V
Overige mutaties	€ 22.000	V
Jaarrekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	€ 121.000	N

Het totaal van de afwijkingen -en daarmee het tekort- bedraagt € 121.000. Het resultaat bestaat, op hoofdlijnen, uit een structureel nadeel van € 38.000 en een incidenteel nadeel van € 83.000. In hoeverre het structurele nadeel doorwerkt in de begroting 2020-2023 valt nu nog niet te zeggen. Dit zal bij de Turap 2020-1 worden beoordeeld.

Resultaatbestemmingen:

Omschrijving	Bedrag	V/N
Jaarrekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	€ 121.000	N
Reserve Warmtetransitie e.d.	€ 237.000	N
Weerstandreserve (OZB risico)	€ 200.000	V
Jaarrekeningresultaat na resultaatbestemming	€ 158.000	N

Risico's versus interne beheersing

In de jaarstukken wordt in de programma's een toelichting opgenomen op de belangrijkste risico's, waaronder de top 10 risico's, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandvermogen en risico-beheersing. Hierbij wordt tevens aangegeven welke risico's zich hebben voorgedaan in 2019 en welke beheersmaatregelen het college daartoe heeft genomen. De risico's, die zijn opgenomen in de top 10 van de paragraaf Weerstandvermogen, zijn voorzien van een cijfer. Dit cijfer correspondeert met het cijfer in de top 10.

Deel A Jaarverslag

Programma 1

Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Wegen en infrastructurele werken

Onderwerp	Toelichting
In 2019 bereiden we de rioleringswerken Ravelijn fase 2 en de Zandheuvel voor. Deze werken combineren we met kleinschalige herinrichting. Voor de voorbereiding vragen we in 2019 een investeringsbudget van respectievelijk € 7.000 en € 8.000.	De werken Zandheuvel en Ravelijn fase 2 worden respectievelijk in 2020 en 2021 voorbereid. Dit vanwege de beperkte personele bezetting bij het cluster Buitenruimte.
De bovengenoemde werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd. De herinrichtingen kunnen niet uit de 'voorziening riolering' worden betaald. Voor de uitvoering in 2020 vragen wij via het investeringsplan een bedrag van respectievelijk € 35.000 en € 40.000.	Vanwege het doorschuiven naar latere jaren schuiven we de kredieten ook door.
Vanuit het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP+) pakken we ook Haven (Raamsdonsveer), Valeriaanstraat, Regentenstraat en Vorsterstraat aan.	De voorbereiding van het werk Haven is in 2019 gestart. De uitvoering staat gepland voor 2020. Het werk Valeriaanstraat wordt in 2021 voorbereid. De voorbereiding van het werk Regentenstraat – Vorsterstraat is in 2019 gestart. Dit werk wordt in 2020 uitgevoerd. Verschuivingen in de planning zijn het gevolg van een beperkte bezetting bij het cluster Buitenruimte.

Wethouder Van Vugt bij haven.

Medewerkers van de gemeente komen op allerlei plaatsen in aanraking met elektrische installaties. Het gaat hierbij om evenementenkasten, rioolgemaal, weekmarktvorzieningen en installaties zoals meterkasten in gebouwen enz.	Het project rond de elektrotechnische bedrijfsvoering wordt in 2020 opgepakt, gezamenlijk met de gemeente Drimmelen. De vertraging in het project wordt veroorzaakt door de gemeente Drimmelen. Gezamenlijk optrekken levert financieel voordeel op voor beide partijen.
Het invullen van de elektrotechnische bedrijfsvoering is een wettelijke verplichting vanuit de Arbowet en het Arbobesluit. Dit project hebben we gezamenlijk met de gemeente Drimmelen opgepakt om de kosten te beperken en waar mogelijk van elkaar te leren. Als vervolgstap gaan we gezamenlijk een installatieverantwoordelijke intern aanstellen of extern inhuren. De kosten hiervan komen ten laste van de voorziening riolerings.	In 2019 heeft het college ingestemd met het kwaliteitshandboek installatieverantwoordelijkheid. In 2020 worden de navolgende onderdelen geregeld: - Installatieverantwoordelijke aanwijzen; - Inventarisatie installaties verder uitwerken; - Werkprocedures en veiligheidsmaatregelen vastleggen; - Instructies verzorgen en controleren op naleving; - Onderhoudssysteem opzetten; - Inspecties uitvoeren en rapportages verzorgen.

Verkeer

Onderwerp	Toelichting
<i>Hooipolder</i>	
Wij voeren een landelijke en regionale lobby, waar mogelijk in samenwerking met onder andere Stichting A59stoplichten.vrij.nu en haar medestanders, voor een volwaardig knooppunt.	Het afgelopen jaar zijn er in een breder regionaal verband gesprekken gevoerd om de lobby Hooipolder vorm te geven. Dit loopt de komende jaren door. Ook de koppeling met Regio West-Brabant is hier gelegd.

Verkeerskundige ondersteuning

Het niet beschikbaar stellen van personele capaciteit leidt automatisch tot prioritering tussen reguliere verkeerszaken en begeleiding van de verbreding van de A27. Mogelijk leidt dit tot zowel toekomstig ongewenste situaties (op zowel hoofdals onderliggende wegennet) als het niet realiseren van de gestelde doelen. Omdat de verbreding van de A27 valt onder crisis- en herstelwet, betekent dit dat medeoverheden geen beroep kunnen aantekenen. Een continu relatiebeheer met diverse stakeholders is hierbij cruciaal. Het reguliere takenpakket verkeer als de begeleiding van de verbreding A27 zijn als prioriteit aangemerkt. Om hieraan invulling te geven voegen we capaciteit toe aan het taakonderdeel verkeer voor de periode tot 2022.	Met de beschikbare middelen is extra capaciteit in gezet op het taakonderdeel verkeer. Ontstane achterstanden met betrekking tot zorgpunten vanuit betrokken burgers hebben we weggewerkt, de evaluatie van de knip is afgerond, er is een start gemaakt met het laadpalenbeleid, uitbreiding van het huidige areaal laadpalen is voortgezet en er is een diversiteit aan adviezen met betrekking tot uitbreidingslocaties opgesteld.
---	---

Verkeersveiligheid

Knelpunten (blackspots) worden, mede op basis van de samenlevingsagenda, door het uitvoeren van verkeersveiligheidsaudits beoordeeld. De suggesties zoals genoemd in het raadsprogramma 2018-2022, nemen wij hierin in elk geval mee. Voor het uitvoeren van deze voorbereidende stap is een bedrag van €10.000 noodzakelijk. Het niet uitvoeren van verkeersveiligheidsaudits leidt niet een (de beste) oplossing op het gebied van verkeersveiligheid. De resultaten van de audit dienen als basis voor een consultatie van de samenleving.	Op dit onderdeel is nog geen actie ondernomen. Wij koppelen dit onderdeel aan de resultaten van de doorrekening met het verkeersmodel voor 2030. Hierin nemen we ook de verbreding van de A27 en de gedeeltelijke ombouw van Hooipolder mee. Op basis hiervan bezien wij welke knelpunten er optreden en hoe we deze kunnen verbeteren. Hierbij dient opgemerkt te worden dat door het niet hebben van actueel beleid op het gebied van Mobiliteit (het opstellen van het nieuwe mobiliteitsplan is gekoppeld aan de invoering van de omgevingswet) niet bijdraagt aan een consistente lijn. Dit leidt vervolgens tot niet de beste verkeerskundige oplossing(en) voor knelpunten.
---	--

Onderzoek circulatieplan Markt

Het raadsprogramma voorzag in een onderzoek naar verkeerscirculatie op en rondom de Markt in Geertruidenberg. Naast de verkeersafwikkeling met logische aan- en afrijroutes is het de bedoeling daarbij de evaluatie van de herinrichting van de Markt te betrekken. In de begroting 2019 stellen we een bedrag van € 25.000 beschikbaar voor onderzoekskosten. Evaluatie kan leiden tot nieuwe inzichten op en rondom de Markt. Dit heeft mogelijk financiële consequenties.

De basis voor circulatieplan is in 2019 gelegd. Hierbij hebben wij de herinrichting, zoals uitgevoerd in 2016, geëvalueerd. In 2020 volgt een voorstel voor dit plan.

Routing centrum Raamsdonksveer

De in 2018 geplande evaluatie van 'de knip Keizersdijk' in Raamsdonksveer kan leiden tot maatregelen binnen het centrum van Raamsdonksveer. De nieuwe routing binnen het centrum van Raamsdonksveer kan in de toekomst leiden tot aanpassingen aan de omgeving. Er is nog geen zicht op de financiële consequenties.

Uw raad nam het besluit om, op basis van de huidige metingen en kosten, de knip Keizersdijk te handhaven. Na de verbreding van de A27 en de ombouw van knooppunt Hooipolder is een nieuwe evaluatie een optie om de mogelijkheid te bekijken of een (gedeeltelijke) openstelling gerealiseerd kan worden. Vooralsnog betekent dit dat de omgeving niet aangepast wordt en dat hiervoor ook geen kosten gemaakt zijn.

Visie omgeving Hooipolder

De verbreding van de A27 en de gedeeltelijke ombouw van knooppunt Hooipolder zorgt voor gewijzigde verkeersstromen binnen onze gemeente. Dit leidt plaatselijk tot overlast in het kader van bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid.

In december 2017 scherpste de raad de kaders van het Hooipolderplus-plan aan waardoor de financiering vanuit provincie Noord-Brabant en de deelname Waalwijk onder druk zijn komen te staan.

Wij bereikten eerder samen met de provincie Noord-Brabant en Waalwijk commitment over een gedeeltelijk aanpassing van de overeenkomst. Dit betekent een bredere inzetbaarheid van de gelden, dus niet sec een nieuwe parallelweg, en een verlenging van de overeenkomst tot 1 juli 2019.

Om de toekomstige overlast, veroorzaakt door de gewijzigde verkeersstromen, zoveel mogelijk te beperken stelden wij samen met gemeente Waalwijk en een brede belangengroep een visie op.

Voor de gestelde datum van 1 juli dienden wij onze visie in bij de provincie. De provincie is akkoord met de inhoud van de visie en vraagt een nadere detaillering van de visie naar concrete maatregelen.

Er is een start gemaakt met de verdere uitwerking van de visie. Daarnaast zijn de mogelijkheden onderzocht voor een voorfinanciering. Dit heeft er toe geleid dat er een subsidieaanvraag voorbereid is.

In 2020 leggen wij uw raad een volledig plan voor ter besluitvorming.

Verbreding A27

In het project rond de verbreding van de A27 is in december 2018 het Tracébesluit vastgesteld. De verwachting is dat er in de loop van 2020 sprake is van een onherroepelijk Tracébesluit.

Wij voerden structureel gesprekken met Rijkswaterstaat op diverse bestuurlijke dossiers zoals:

- Kloosterhoeve
- Inpassing verbindingsweg
- Fietsoversteek Keizersveer

Daarnaast zijn er diverse zaken in voorbereiding, namelijk:

- Uitvoeringsovereenkomst
- Afskoop onderhoudskosten voor de nieuwe verbindingsweg
- Afskoop aanbrengen stille verharding Julianalaan
- Vertaling Tracébesluit in bestemmingsplan
- Verleggen van kabels en leidingen
- Mobiliteitsmanagement tijdens de ombouw
- Onderhandelingen over grondtransactie(s)
- Aanvraag omgevingsvergunning door RWS

Regionale samenwerkingen vanuit Mobiliteit

Vanuit Regio West-Brabant lopen er diverse “projecten” op het gebied van mobiliteit waarbij wij als gemeente gevraagd worden input te leveren. Gezien de herpositionering van de RWB binnen het taakveld Mobiliteit wordt op onderdelen actiever georganiseerd. Daarnaast lopen er een aantal landelijke en provinciale wettelijke en beleidsmatige initiatieven waarbij input gewenst is.

Vanuit RWB zijn er diverse dossiers waar wij een belang hebben als gemeente en ook actief deelnemen in de RWB stuurgroepen. Dit betreft o.a.. de volgende onderwerpen:

- Gedeelde mobiliteit waarbij we werken aan de transitie van het klassieke openbaar vervoer naar gedeelde mobiliteit.
- Betrouwbaar wegennet waarbij regio breed gekeken wordt naar het snelwegennet, de knelpunten die zich hier voor doen en welke oplossingen hiervoor zijn. Hier leggen we tevens de link naar een volwaardig knooppunt Hooipolder en mobiliteitsmanagement in relatie tot de verbreding van de A27.

Vanuit het landelijke beleid zijn de voorbereidingen getroffen voor de invoering van vrachtautoheffing op hoofdzakelijk snelwegen in 2023. Wij zijn hierbij aangehaakt om grip te houden op het heffingsnetwerk en de effecten die dit kan hebben op ons wegennet.

Samen met provincie Noord-Brabant, gemeente Tilburg, gemeente 's Hertogenbosch en gemeente Meierijstad werkten we aan een model voor collectieve inwinning van verkeersdata ten behoeve van onder andere het verkeersmodel en bestemmingsplannen.

Groenvoorziening

Onderwerp	Toelichting
Wij zijn aan de slag gegaan om de biodiversiteit in het buitengebied te vergroten. Lokale natuurverenigingen en belangstellende bewoners worden hierin betrokken en kunnen meedenken waar de kansrijke gebieden liggen. Het uiteindelijke doel is meer ecologisch beheer in het buitengebied. We willen hierbij aansluiten bij het waterschap door op enkele plaatsen sinusmaaibeheer toe te gaan passen wat uitermate gunstig is voor de biodiversiteit. Daarnaast willen we op enkele plaatsen het gemaaid gras ruimen en afvoeren. Hierdoor de bermen en zal het aantal (bloemrijke) soorten toenemen. Dit is goed voor de met uitsterven bedreigde wilde bij. Ook kijken we naar uitbreiding van de natuurlijke begrazing door schapen of andere diersoorten. Deze maatregelen brengen extra kosten met zich mee. Hiervoor stellen we een bedrag van € 25.000 ter beschikking.	In april heeft de gemeenteraad de nieuwe maaikaart vastgesteld. In deze maaikaart is onder andere een bijenlint opgenomen. Daarnaast wordt de berm aan de Monnikenweg conform de sinusmethode gemaaid en het gemaaid gras van de bermen wordt voor een groot deel op rollen gezet en afgevoerd. Om tot deze nieuwe maaikaart te komen werkten we samen met onze partners zoals het waterschap, landbouw- en natuurorganisaties en onze inwoners. We hebben runderen geplaatst die de gebieden gaan begrazen. Inwoners hebben vooraf kennis kunnen maken met de runderen. Op de Veste en achter de Hoeve in Raamsdonksveer hebben we het schaapsbeheer verder uitgebreid. Daarnaast is het voormalige gazon aan de Emmaweg in overleg met de omwonende omgevormd naar ecologisch beheer.

Uitvoering natuurprojecten

Onderwerp	Toelichting
In 2017 is het regionale bod: 'Groene troefkaart klimaatadaptatie' opgesteld. Aan dit regionale bod werkten 10 gemeenten, waterschappen en terreinbeheerders onder coördinatie van Regio West-Brabant aan de ontwikkeling van nieuwe natuur en ecologische verbindingzones. Door gebieden beter in te richten kunnen we klimaatveranderingen opvangen. Ook biedt het economische kansen, een gezonde leefomgeving en het versterkt de cultuur-historie. We zien kansen voor verbinding met diverse ontwikkelingen zoals de nieuw aan te leggen hoogspanningsverbinding, de Donge, de Amercentrale, A59 en diverse projecten zoals de Slikpolder, Achter de Hoeve en het Plassengebied. Dit regionale bod werd in 2018 omgezet in concrete aanvragen. We maken hierbij gebruik van de cofinancieringsregeling van het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB). We nemen hiervoor € 100.000 op in de begroting. Vanuit het GOB wordt 75% gesubsidieerd. De gevraagde budgetten zijn opgenomen onder Algemene dekkingsmiddelen.	In 2019 zijn met het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB) diverse gesprekken gevoerd om de mogelijkheden te verkennen voor het realiseren van nieuwe natuur. Dat moet zijn verdere uitwerking nog krijgen. De natuurontwikkeling in de Slikpolder wacht op het besluitvormingsproces van het waterschap over de dynamische keermiddelen en de definitieve keuze voor dijkverlegging of dijkversterking in de Slikpolder. Als uitwerking van de visie Plassengebied wordt een inrichtingsplan gemaakt voor de Zandput, daarin wordt de opgave voor verbetering van natuur meegenomen. Financieel betekent dit dat de gereserveerde gelden om in aanmerking te komen voor de cofinancieringsregeling van het GOB worden doorgeschoven naar 2020.

Straatreiniging, onderhoud onkruid op (half)verharding

Onderwerp	Toelichting
Het bestek (de niveau-afspraken voor het onderhoud) met de huidige aannemer liep af op 31-03-2019. Er waren twee mogelijkheden: óf dit werk wordt (opnieuw) uitgezet in de markt óf we gaan deze werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren.	De overeenkomst met de huidige aannemer is op 1 april 2019 verlengd met een aanneemsom van € 200.000 voor de duur van 9 maanden. Op 31 december 2019 zal de overeenkomst eindigen.
Vast staat dat bestrijding van onkruid met chemische middelen niet meer is toegestaan. Vanuit de huidige ervaringen is eveneens duidelijk geworden dat het jaarlijks begrote bedrag van € 203.000 voor straatreiniging voor marktpartijen niet toereikend en realistisch is voor de onkruidbeheersing op het huidige niveau A en B. Uit gesprekken is duidelijk geworden dat er, wanneer het werk in de markt wordt uitgezet, minimaal een bedrag nodig is van jaarlijks € 300.000.	Vanaf 1 januari 2020 wordt de onkruidbeheersing uitgevoerd in eigen beheer. Hiervoor is in 2019 een investering aangevraagd van €445.000 voor het aanschaffen van de benodigde materieel. De investering is goedgekeurd door uw raad.
Het in eigen beheer uitvoeren kent voordelen vanuit afstemming, planning en efficiënte inzet. Vanwege de investering ten behoeve van de aanschaf van een borstelmaschine en een veegwagen met inbegrip van de onderhouds- en reparatiekosten, brandstof, verzekering, de huur van een specifiekere machine gedurende een beperkte periode, alsmede de daarvoor benodigde extra capaciteit is eveneens een bedrag op jaarbasis benodigd van € 300.000.	

Kortom welke keuzemogelijkheid er ook uitkomt, er zal een tekort zijn van jaarlijks circa € 100.000 en is het benodigde structurele bedrag in totaal € 300.000. In het raadsprogramma is opgenomen dat we groenonderhoud meer in eigen beheer gaan uitvoeren. Bovendien wordt er voor hetzelfde geld fysiek meer inzet gepleegd op onkruidbestrijding dan het beleggen bij een externe aannemer. Het in eigen beheer uitvoeren van onkruidbestrijding vertalen we daarom financieel in de begroting.

Vanaf 1 januari 2020 voeren we de onkruidbeheersing in eigen beheer uit waardoor er geen externe aannemer benaderd hoeft te worden. Dit is opgenomen in het raadsprogramma en wordt financieel vertaald in de begroting met een structureel bedrag van €300.000

Verordening Ruimte - Verordening Natuurbescherming

Onderwerp

Veehouders moeten hun bestaande huisvestingsystemen op 1 januari 2022 aangepast hebben aan de maximale ammoniakemissie-eisen. Voor deelnemers aan de stoppersmaatregel geldt deze eis vanaf 1 januari 2020. Het komt er op neer dat vanaf 2020 alle stallen ouder dan 15 jaar (20 jaar voor rundveestallen) aangepast moeten worden aan de dan geldende maximale emissie-eis. Deze eisen worden stapsgewijs strenger richting 2028. Om te kunnen voldoen aan het gestelde beleid moeten veehouders in 2019 een ontvankelijke aanvraag om omgevingsvergunning voor de activiteit milieu indienen. We zien een toename in de aanvragen voor agrarische ondernemers, de verwachting is dus dat deze trend zich in 2019 voortzet. Gekeken wordt of dit gedekt kan worden binnen de bestaande budgetten van de OMWB. We stellen de bijdrage met € 15.000 naar beneden bij omdat bovenwettelijke controles niet op voorhand worden geraamd.

Toelichting

De verwachte toename van aanvragen van agrarische ondernemers is beperkt gebleven. Mogelijk ook de vernietiging door de Raad van State medio 2019 van de Programmatische Aanpak Stikstof. Dat neemt niet weg dat het totaal van vergunningverlening fors hoger is uitgevallen door aanvragen van andere bedrijven en een groter dan verwachte hoeveelheid te beoordelen meldingen Milieubeheer.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

Onderwerp

In het kader van de dijkversterking heeft de gemeenteraad in april 2017 besloten om invulling te geven aan de natuurontwikkeling in de Slikpolder. Planvorming en realisatie dient in de periode 2018-2021 gerealiseerd te worden. De financiële consequenties voor de uitvoeringsfase leggen we in een afzonderlijk raadsvoorstel ter goedkeuring voor. Het inrichtingsvoorstel maken we in 2019. De uitvoering ervan vindt niet eerder dan in 2020 plaats.

Toelichting

De planvorming en realisatie van "Natuurpark Slikpolder" is sterk afhankelijk van het dijkversterkingsproject Geertruidenberg en Amertak van Waterschap Brabantse Delta. In 2018 ontving het waterschap nieuwe waterstanden van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Aan de hand van deze nieuwe gegevens heeft het Waterschap onderzocht wat de gevolgen zijn voor het dijkversterkingsproject. Het onderzoekstraject van het Waterschap met het oog op de nieuwe waterstanden duurt nog tot eind 2021. De uitkomsten daarvan kunnen gevolgen hebben voor de inrichting van Natuurpark Slikpolder. Door deze onzekerheden en de samenhang van de inrichting van Natuurpark Slikpolder met het dijkversterkingstraject, laten we het opstellen van een concrete inrichtingsschets voor het Natuurpark en de uitvoering daarvan parallel lopen aan het dijkversterkingsproject.

Los van de bovenstaande ontwikkeling staan de volgende bestemmingsplaanpassingen/ visies op het programma: Locatie oude Hoge Veer

Voor deze locatie zijn nog geen keuzes gemaakt. Samen met eigenaar Thuisvester stellen we een visie op het gebied op. Vervolgens bieden we een startnotitie aan de gemeenteraad aan.

Bestemmingsplan verbreding A27

Er dient uiterlijk één jaar na het onherroepelijk Tracébesluit sprake te zijn van een vastgesteld bestemmingsplan. Aangezien het Tracébesluit nog niet is vastgesteld zijn er in 2019 alleen voorbereidende acties ondernomen. Naar alle waarschijnlijkheid is er in Q3-2020 wel sprake van een onherroepelijk Tracébesluit. Nadien starten wij, waar mogelijk met andere gemeenten, de procedure op.

Bestemmingsplan verkabeling 150 kV	Om het huidige bovengrondse tracé en het beoogde ondergrondse tracé juridisch-planologisch mogelijk te maken dient een bestemmingsplan vastgesteld te worden. Planning is om voor de zomervakantie het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage te leggen en in Q2 2021 een vastgesteld plan te hebben.
Periodieke planherziening 2018-2019 (veegplan)	Plan is vastgesteld op 12 december 2019 en op voor het grootste deel onherroepelijk geworden. Tegen één locatie in dit bestemmingsplan is beroep aange-tekend, deze procedure loopt nog.
De uitvoering van de betreffende herzieningen volgen enerzijds uit de ophanden zijnde infrastructurele veranderingen/aanpassingen (A27 en 150 kV) anderzijds als reguliere invulling van plannen (Oude locatie Hoge veer). Voor 2019 is € 125.000 geraamd. De uitvoering van de Periodieke Planherziening volgt uit de verwachte infrastructurele veranderingen/aanpassingen (A27 en 150 kV) en de reguliere invulling van plannen als de oude locatie Hoge Veer. Voor 2019 is een bedrag van € 125.000 geraamd.	Met de tussenrapportage is een bedrag van € 50.000 doorgeschoven naar 2020 omdat de start van de benodigde bestemmingsplannen voor de 150 kV en A27 niet meer in 2019 verwacht werden.

Energietransitie

Onderwerp	Toelichting
De verduurzaming van Geertruidenberg is niet alleen een ingewikkelde technische operatie, maar heeft ook ruimtelijke consequenties. Denk aan het sluiten van de centrales, het aanleggen van nieuwe hoogspanningsleidingen (ZW 380 kV en verkabeling 150 kV), een verduurzaming van het Amerwarmtenet en aanlanding van op zee geproduceerde elektriciteit.	Na besluitvorming van de minister van EZK over het voorkeurstracé voor de nieuwe 380 kV is dit traject voor onze gemeente in rustiger vaarwater terechtgekomen. Voor de verkabeling van de 150 kV lijn is in goede samenwerking met TenneT en de omgeving gewerkt aan tracéopties. De gemeenteraad heeft daarop het voorkeurstracé vastgesteld en kan nu worden gestart met het bestemmingsplan. Het proces aangaande aanlanding wind van zee vanuit het ministerie EZK loopt. De minister zal in 2020 een voorkeurslocatie vaststellen voor de aanlandingsplek. Voor onze gemeente kan dit een kans zijn, maar ook een risico. Onze inzet is erop gericht het risico van vestiging in polder de Peuzelaer te verkleinen. De verduurzaming van het Amernet wordt meer en meer gekoppeld aan de Regionale Energiestrategie, waarin door de regio keuzes worden gemaakt in de toekomstige warmtevoorziening voor de West-Brabant.

De energietransitie is met stip de ruimtelijke opgave voor de komende jaren. Vanwege de grote uitdagingen die op ons afkomen, moeten we niet stilzitten, maar ons proactief mengen in de verschillende discussies/besluitvormingsprocessen die (gaan) lopen, omdat anders het ijzer al gesmeed is en de gemeente voor voldongen feiten komt te staan. Hiervoor is niet alleen ambtelijke inzet nodig, maar is zeker ook technische ondersteuning, monitoring, stakeholdersmanagement en communicatieadvies een pré. Voor wat betreft de ondersteuning nemen wij een werkbudget op van € 45.000 in 2019 en 2020. De komende tijd zal, ook kijkende naar het duurzaamheidsprogramma en de daarin opgenomen projecten, bepaald moeten worden hoe en in welke mate Geertruidenberg ruimte moet/ wil bieden aan 'energielandschappen'.

Om bovenstaand genoemde processen te ondersteunen wordt gebruik gemaakt van het beschikbare werkbudget. Op basis van de huidige inzichten is bij de Turap 2019-1 het werkbudget naar beneden bijgesteld tot € 21.000 voor 2019 en € 10.000 voor 2020.

Toekomstvisie Amercentrale

Onderwerp	Toelichting
In 2018 is een eerste verkenning uitgevoerd om kansrijkheid, consequenties en betekenis van diverse toekomstscenario's in beeld te krijgen. De nadere uitwerking van het meest wenselijke scenario richting een concrete gebiedsvisie vindt naar verwachting voor een deel in 2019 plaats. Voor de uitwerking is een bedrag nodig van € 50.000.	Met de betrokken partijen werken we aan een gezamenlijke grotere gebiedsontwikkeling op basis van de drie toekomstperspectieven. Het doel is te komen tot een gezamenlijk perspectief. Daarnaast trekken de partijen samen op bij ontwikkelingen zoals de Aanlanding Wind van Zee.

Algemene Bepaling Omgevingsrecht (WABO) /Wet Kwaliteitsborging voor Bouwen

Onderwerp	Onderwerp
De inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor Bouwen blijft vertraging oplopen. De minister BZK heeft nu aangegeven om de wet gelijk te willen invoeren met de Omgevingswet die gepland is op 1 januari 2021. De VNG, Vereniging Eigen Huis en Bouwend Nederland menen dat het huidige wetsvoorstel niet leidt tot een betere kwaliteit tegen aanvaardbare kosten. Met de komst van deze wet zou de preventieve toets op bouwtechnische voorschriften en het toezicht van Bouw & Woningtoezicht komen te vervallen. De overheid draagt de taken en verantwoordelijkheden dan over aan de private markt. De leges zullen door deze ontwikkeling onder druk komen te staan.	In juni 2020 vindt besluitvorming plaats over het al dan niet doorgaan hiervan op 1 januari 2021. De VNG publiceert in de loop van 2020 een modelverordening. Deze wordt na aanpassing aan de lokale situatie aan de raad voorgelegd.

Asbestdaken

Onderwerp	Onderwerp
In 2024 dienen alle asbestdaken te zijn verwijderd. Een inventarisatie is in 2017 uitgevoerd. We stellen op basis hiervan een plan van aanpak op om de eigenaren van asbestdaken te stimuleren om het asbest voor 2024 te verwijderen. Voor het plan van aanpak is € 6.000 geraamd. De OMWB kan daarin faciliteren.	De landelijke overheid heeft besloten dat asbestsanering voor 2024 is komen te vervallen. Een andere datum is nog niet bepaald.

Integrale veiligheid

Onderwerp	Onderwerp
<i>Formatie Openbare Orde en Veiligheid en Handhaving</i>	
We hebben besloten de formatie Openbare Orde en Veiligheid, Bouw- en Woningtoezicht en Juridische Handhaving voor 2019 uit te breiden met 3 fte op incidentele basis. In deze periode kijken we of deze uitbreiding structureel moet worden.	De uitbreiding is noodzakelijk gebleken en inmiddels structureel in de meerjarenbegroting verwerkt.
<i>Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2018 - 2021</i>	
In 2018 voerden we een veiligheidsanalyse uit. Op basis daarvan stellen we het nieuwe meerjarenbeleid op. De planning is om in de eerste helft van 2019 dit beleid vast te laten stellen door de gemeenteraad.	De gemeenteraad heeft op 27 juni 2019 het Integrale Veiligheidsbeleid 2019-2022 vastgesteld. Daarin zijn vier prioriteiten benoemd: 1. Jeugd en Veiligheid 2. High Impact Crimes 3. Ondernijning 4. Zorg en Veiligheid

Illegaal grondgebruik

Onderwerp	Onderwerp
We starten in 2019 een actieve aanpak voor de verkoop van reststroken en aanpak onrechtmatig grondgebruik. Hiermee willen voorkomen dat gemeentelijk eigendom wordt verloren door verjaring. Daarnaast stellen we eenduidige regels om ongelijkheid tegen te gaan. De verwachte opbrengst van de te verkopen reststroken bedraagt € 50.000 in 2019 en 2020.	Het opstarten van het project onrechtmatig grondgebruik is door geschoven naar 2020 en is ook verwerkt in de begroting 2020.

Wegen en infrastructurele werken

Onderwerp	Onderwerp
We heffen precariobelasting aan bedrijven over het netwerk van kabels en leidingen die zij onder, op of boven de gemeentegrond exploiteren.	Met een aantal bedrijven waaronder Enexis en Brabant Water lopen nog bezwaarprocedures.
In de buitengebieden wordt een glasvezelverbinding aangelegd. De uitrol van dit glasvezelnetwerk is grotendeels gerealiseerd. We gaan in gesprek met een andere aanbieder om ook de laatste plukjes in de polder bij Geertruidenberg aangesloten te krijgen.	In het buitengebied is glasvezel aangelegd met uitzondering van een klein deel nabij de Peuzelaar en Brandweg in Geertruidenberg. We zijn in gesprek met aanbieders om ook hier glasvezel te realiseren. Daarnaast is inmiddels ook interesse om onze woonkernen van glasvezel te voorzien. Ook hierover lopen gesprekken met aanbieders.

Verkeer

Onderwerp	Onderwerp
<i>Mobiliteitsplan</i>	
Ons mobiliteitsplan dateert uit 2011 en is feitelijk toe aan actualisatie. Met de Omgevingswet in aantocht achten wij het verstandig de actualisatie van het mobiliteitsplan aan de implementatie van de Omgevingswet te koppelen. Van een financiële vertaling binnen de Omgevingswet is (nog) geen sprake. Ook een uitloop van de implementatie van deze wet is hierin niet meegenomen als risico.	Hier is eerder de koppeling met de omgevingswet gemaakt. Dit betekent concreet dat er geen nieuw Mobiliteitsplan wordt opgesteld voorafgaand aan de wettelijke invoering. Tegelijkertijd is hiervoor, onder de paraplu van de omgevingswet, geen budget beschikbaar. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het niet hebben van actueel beleid op het gebied van Mobiliteit niet bijdraagt aan een consistente lijn. Dit leidt vervolgens tot niet de beste verkeerskundige oplossing(en) voor knelpunten.

Wijkbudget

Onderwerp	Onderwerp
Om meer gehoor te geven aan de wensen en ideeën van inwoners en ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale en maatschappelijk cohesie in de wijk, is het wijkbudget beschikbaar gesteld. Het wijkbudget kent enkele kaders, maar we geven vooral de inwoners een kans om een eigen initiatief (met omwonenden) te realiseren. We stellen hiervoor € 30.000 beschikbaar.	Inwoners zijn gestimuleerd en gemotiveerd om wijk-initiatieven te ontwikkelen en te realiseren. Dit heeft ertoe geleid dat inwoners in 2019 26 aanvragen voor het wijkbudget hebben ingediend. Na het doorlopen van verschillende stappen zijn er 22 initiatieven gerealiseerd. Deze initiatieven lopen uiteen van een herinrichting van een plein, het vergroenen van de wijk, de realisatie van een ontmoetingsplaats voor jong en oud, enkele bure- en straatspeeldagen en uitbreidingen van speeltuinen.

Wijkgericht werken

Onderwerp	Onderwerp
Het werken in wijkteams is 2017 operationeel worden. De taakstelling is bereikt door het niet invullen van 1fte vacaturerimte in combinatie met een bezuiniging op de post onderhoud groen. De evaluatie van het werken met wijkteams wordt opgesteld in het vierde kwartaal van 2018.	De evaluatie "wijkgericht werken met de buitendienst" is uitgevoerd en op 19 december 2018 heeft uw raad hierover een besluit genomen. Dit heeft er toe geleid dat in 2019 het wijkgericht werken en daarmee de samenwerking in de wijkteams met MidZuid is voortgezet.

Volkshuisvesting

Onderwerp	Onderwerp
Met de vaststelling van de Woonvisie is gelijktijdig invulling gegeven aan de 'Starterslening', 'Blijverslening' en 'Duurzaamheidslening'.	In 2019 zijn 10 startersleningen toegewezen.

Beheerplan de Donge, herstelwerkzaamheden Rivierkade

Onderwerp	Onderwerp
Uit de inventarisatie is naar voren gekomen dat de kade van de Rivierkade in zeer slechte staat verkeert. Vooruitlopend op de vaststelling van het nieuwe beheerplan dienen op korte termijn herstelwerkzaamheden verricht te worden. Het investeringsbudget bedraagt € 70.000,-.	De kade van de Rivierkade is in 2019 binnen het beschikbare budget hersteld.

Groenvoorziening

Onderwerp	Onderwerp
Het bomenbestand vormen we duurzaam om. Daarnaast kunnen particulieren aanspraak maken op vergoeding voor onderhoud van monumentale bomen.	Er zijn nieuwe bomen aangeplant aan de Zandheuvel in Raamsdonksveer en er zijn coniferen geplant aan de Centraleweg nabij Siemerink. Ook zijn er aan de Maasdijk en het Tolburgplein nieuwe bomen geplant. Daarnaast is een grote iep van de Cornelis Oomestraat verplant naar het Kerkplein in Raamsdonk. Er is twee maal een 50% vergoeding uit het bomenfonds uitgekeerd voor het onderhoud van particuliere monumentale bomen.
Door de nieuwe manier van werken in de buitendienst wordt meer aandacht besteed aan de wensen en ideeën van de inwoners. De huidige capaciteit van de eigen medewerkers richt zich meer op het beheer en onderhoud in de wijken. Hierdoor kan het knotten van de bomen niet meer in eigen beheer uitgevoerd worden en dient uitbesteed te worden. Om aan onze zorgplicht te blijven voldoen is een structureel bedrag benodigd van € 30.000.	De leilindes op de Markt in Geertruidenberg en de knotwilgen zijn gesnoeid en geknot door een lokale aannemer.

Milieu

Onderwerp	Onderwerp
<i>Duurzaamheid</i>	
In 2018 is ons duurzaamheidsprogramma vastgesteld. Voor de uitvoering van diverse projecten stellen wij € 112.500 beschikbaar voor 2019 en vanaf 2020 willen we het bedrag verhogen naar € 150.000. In 2021 wordt het een structureel bedrag van € 300.000.	Wegens vertrek van medewerkers en het nog niet invullen van vacatures heeft de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma in 2019 beperkt vorm gekregen. Er is een succesvolle collectieve inkoop van zonnepanelen georganiseerd in het voorjaar. Het najaar stond in het teken van eenzelfde actie op het gebied van isolatie. In 2019 ontstond het buurtinitiatief 'Energiewijk Floris 5', waarbij inwoners samen met Buurkracht aan de slag zijn gegaan met verduurzamen van de woningen in hun wijk. Wij zijn bij de start verbinden- de factor geweest en faciliteren het initiatief. De niet gebruikte gelden zijn nodig voor verdere uitvoering van de projecten uit het duurzaamheids- programma en worden meegenomen naar 2020.
Het duurzaamheidsprogramma maakt de ambitie van een duurzaam Geertruidenberg in 2050 concreet. De focus ligt daarbij op de aankomende vijf jaar. In het programma zijn projecten geformuleerd waarmee we direct meters maken en projecten die ons helpen om de verdere transitie stevig in de steigers te zetten. We richten ons op de volgende thema's:	
Energietransitie (besparing en duurzame opwekking)	De gemeenteraad heeft een Duurzaamheidslening vastgesteld en er wordt door bewoners al volop gebruik van gemaakt. Stand van zaken per 13-12-2019; 25 aanvragen; 6 toegewezen; 19 in procedure.

Mobiliteit	In december 2019 heeft het college ingestemd en mandatering gegeven met het deelnemen aan de collectieve aanbesteding voor publieke laadinfra- structuur onder leiding van de Provincie Noord- Brabant. Met de nieuwe concessie gaan wij in 2020 en 2021 proactief laadpalen plaatsen voor een even- wichtige dekking. Voorafgaand aan deze uitvoering gaan wij onderzoeken welke locaties en in welke vorm, denk aan laadpleinen en strategische palen, het meest geschikt zijn voor het plaatsen van laad- palen binnen onze gemeente. Medio juli/augustus presenteren we een beleidsplan laadpalen. Huidige aanvragen worden tot dat de nieuwe concessiehou- der bekend is, normaal behandeld en gerealiseerd.
Circulaire economie	De gemeenteraad heeft bij het vervolg van het afval- beleid gekozen niet verder te gaan met de implemen- tatie van Omgekeerd Inzamelen. Er wordt op dit moment gewerkt aan een vervolgvoorstel om de nieuw gekozen richting van de raad te vertalen naar de uitvoering.
Klimaatadaptatie	In het kader van klimaatadaptatie hebben we in 2019 stresstesten uitgevoerd. Het resultaat hiervan hebben we in de vorm van een klimaatatlas met de raad gecommuniceerd via een RIB. Samen met de regio Samenwerking Water West- Brabant werken we zowel bestuurlijk als ambtelijk samen aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Eind 2019 is een subsidieregeling voor groene daken en afkoppelen opgesteld. Deze treedt per 1 januari 2020 in werking.

We starten met het opstellen van een warmtevisie. Hierin geven we per wijk in onze gemeente aan op welke wijze gas in de wijk wordt vervangen door een andere manier van verwarmen. Het opstellen van een warmteplan per wijk is een verplichting vanuit de rijksoverheid.	Het opstellen van de warmtevisie is vanuit duurzaamheid prioriteit nummer 1. Vanwege beperkte bezetting op duurzaamheid is er nog niet gestart met het traject. Na invulling van de vacatures zal de transitievisie warmte en bijbehorende wijkplannen worden opgesteld. We zijn daarmee nog op tijd voor de door het rijk afgegeven deadline (uiterlijk in 2021).
--	--

Afval

De pilots die we in 2017 hebben gehouden voor afvalinzameling, zijn in 2018 geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor het nieuwe afvalbeleid.	In de eerste helft van 2019 is er gestart met de uitvoering van het nieuwe afvalbeleid naar aanleiding van het raadsbesluit van oktober 2018. In juli 2019 is een nieuw raadsbesluit genomen met een andere koers ten aanzien van het afvalbeleid. Besloten is een financiële beloningsprikkels toe te passen op de bestaande inzamelmethoden en de systemen van de best scorende gemeenten te analyseren en indien mogelijk te implementeren.
De evaluatie van het afvalbeleid kan ertoe leiden dat we meer moeten investeren in bijvoorbeeld ondergrondse voorzieningen of andere inzamelmethoden. Deze investeringen moeten en kunnen worden betaald uit de afvalstoffenheffing en bijbehorende voorziening. Mede door het goede scheidingsresultaat van onze inwoners kunnen we wederom de afvalstoffenheffing structureel met € 100.000 verlagen.	Op basis van het raadsbesluit van juli 2019 is besloten niet te investeren in ondergrondse containers voor restafval (omgekeerd inzamelen). Ook is besloten een investeringskrediet beschikbaar te stellen voor een passende voorziening om GFT apart te kunnen scheiden in de hoogbouw. De cijfers zoals opgenomen in de begroting zijn gerealiseerd.

Externe Veiligheid

Het Rijk verstrekt aan de OMWB subsidie voor diverse taken op het gebied van externe veiligheid (zoals bijhouden risicokaart, adviezen externe veiligheid in te ontwikkelen ruimtelijke plannen etc). Het is onzeker of deze subsidie in 2019 nog verstrekt wordt. Dit is een risico.	In 2019 heeft het Rijk subsidie verstrekt zodat de taken op het gebied van externe veiligheid binnen budget konden worden uitgevoerd.
---	---

Ruimtelijke Ontwikkelingen

Onderwerp	Onderwerp
Met de verbreding van de A27 is verplaatsen van de locatie van de scouting noodzakelijk. Op dit moment is er nog geen reëel beeld van de financiële consequenties die hier mee gemoeid zijn.	Vanwege de reconstructie van knooppunt Hoopolder is verplaatsing van de scouting noodzakelijk. De planologische procedure voor de nieuwe locatie aan de Oosterhoutseweg, naast de Nionplas, is afgerond. De raad heeft bij besluit van 4 november 2019 het bedrag dat RWS heeft betaald voor de aankoop van de huidige locatie beschikbaar gesteld. Dit bedrag lijkt toereikend om de een bouwrijp terrein op te leveren aan de scoutingvereniging en de nodige aanpassingen in het openbare gebied te doen.
De aansluiting met de openbare ruimte nabij de nieuwbouw van de Wilsdonck vraagt ook aandacht. Momenteel is er nog geen zicht op de kosten van de aanpassingen.	Stichting Uniek is op dit moment bezig met het verder uitwerken van de plannen rondom de nieuwbouw van de Wilsdonck aan de Parklaan in Raamsdonksveer. We verwachten dat enkele (verkeerskundige) aanpassingen in het openbare gebied noodzakelijk zijn om een veilige route naar de school te garanderen. Welke aanpassingen en eventuele kosten dit zijn is op dit moment nog niet helder.

Bouwgrondexploitatie

Onderwerp	Onderwerp
Komend jaar zetten we in op het in exploitatie brengen van een aantal nieuwe bouwontwikkelingen. Met name het voor de Rivierkade vastgestelde locatieconcept in combinatie met het plangebied Oude Haven en Achter Hoeven zullen als onderdeel van Donge oevers aandacht krijgen. Voor de uitwerking van het locatieconcept is €150.000 nodig. We nodigen marktpartijen uit om deel te nemen aan deze ontwikkeling. Afhankelijk van de haalbaarheid van de plannen, schatten we in wat de financiële effecten zijn en leggen we een exploitatieberekening ter goedkeuring voor. Voorts worden de plangebieden aan de Brahmsstraat en het Schuttersveld in exploitatie gebracht. De hiervoor opstellen exploitatieopzetten worden nog in 2018 ter goedkeuring voorgelegd.	In 2019 is met name gekeken naar de haalbaarheid van de locatieconcepten. Dit heeft geleid tot gewijzigde uitgangspunten die in april 2020 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad, evenals het starten met een projectexploitatie. Hierna kan concreet gewerkt worden aan de uitvoering.
We hebben aandacht voor de ontwikkeling van een volwaardige supermarkt in de kern van Geertruidenberg. Vanuit ruimtelijke perspectief bezien we of binnen de kern Geertruidenberg een alternatieve locatie voorhanden is. Wij willen dit gezamenlijk met de bewoners onderzoeken. De financiële effecten hiervan worden later voorgelegd.	Het onderzoek naar een mogelijk alternatieve locatie is nog niet afgerond. We leggen in de loop van 2020 een voorstel voor aan de gemeenteraad.
Ook geven we invulling aan de uitvoering van nog vast te stellen voorkeursvariant met betrekking tot de uitgewerkte modellen voor de uitbreiding van met een sporthal of sportzaal ten behoeve van de verwachte vraag van de gemeentelijke sportverenigingen.	Het ziet er naar uit dat naar aanleiding van de laatste onderzoeken die hebben plaatsgevonden een sportzaal voldoende ruimte biedt om de vraag van de sportverenigingen op te vangen. Definitieve besluitvorming hieromtrent volgt begin 2020.

Wethouder Kevin van Oort bij een bouwterrein.

Omgevingswet

Onderwerp	Onderwerp
Vanaf 2017 zijn diverse acties genomen uit het Plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet. In 2018 zijn de politiek-bestuurlijke ambitieniveaus vastgesteld bij de implementatie van de Omgevingswet. Er is inbreng geleverd op de ontwerp omgevingsvisie van de provincie. Binnen de subregio Breda is een regionale agenda voor de omgevingsvisie opgesteld. Eind 2018 wordt gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie.	Het traject om te komen tot een omgevingsvisie is gestart in het voorjaar van 2019. We begonnen met een inventarisatie van relevante beleidsdocumenten en ontwikkelingen. Op basis van het participatieplan zijn we in gesprek gegaan met de samenleving in de vorm van 5 visie-café's. Ook online hebben we informatie opgehaald. Er is een 'klankbordgroep' samengesteld in samenwerking met gemeente Drimmelen om diverse ketenpartners te betrekken. Alle verzamelde informatie verwerken we in de op te stellen Omgevingsvisie.
De financiële gevolgen zijn nog moeilijk in te schatten vanwege nog niet vastgestelde regelgeving en voorwaarden voor o.a. de ICT. De VNG heeft op basis van gegevens van diverse gemeenten een globale inschatting gemaakt waar gemeenten rekening mee moeten houden. Voor kleine gemeenten (tot 25.000 inwoners) wordt uitgegaan van 180.000 per jaar voor een periode tot 2024. Nu de komende jaren minder budget beschikbaar is gesteld moeten een aantal activiteiten uit het plan van aanpak implementatie omgevingswet getemporeerd worden. Activiteiten die in 2019 worden uitgevoerd zijn: het opstellen van de omgevingsvisie, afronding van de pilot Dombosch, vaststellen van de impact van de omgevingswet op onze dienstverlening en werkprocessen en de ICT.	Voor de pilot Dombosch is in april 2019 de Toekomstvisie Dombosch vastgesteld. De visie moet vertaald worden naar een bestemmingsplan 'verruimde reikwijdte'/omgevingsplan. Daarvoor wordt een nota van uitgangspunten opgesteld. Vanwege prioritering is dit een aantal maanden uitgesteld. Op het gebied van de ICT heeft een analyse plaatsgevonden van onze huidige systemen en de noodzakelijke aanpassingen. We gaan over tot migratie van ons huidige systeem. De eerste werkzaamheden zijn uitgevoerd in 2019. Doel is onze ICT aan te passen aan de wettelijke vereisten. In samenhang met de ICT moeten werkprocessen worden aangepast voor o.a. vergunningverlening en handhaving. Eind vorig jaar is gestart met een plan van aanpak hiervoor. In het kader van de overdracht van bodemtaken van de provincie naar de gemeente per 1-1-2021 is deelgenomen aan een regionale werkgroep ter voorbereiding. Er is steeds meer samenwerking met omliggende gemeenten en de regio om ons voor te bereiden op de inwerkingtreding van de omgevingswet per 1 januari 2021.

Plassengebied Raamsdonksveer Zuid:

Onderwerp	Onderwerp
In 2018 wordt een Ontwikkelvisie opgesteld. Deze Ontwikkelvisie schetst de kaders en mogelijkheden waarbinnen dit gebied (her) ontwikkeld kan worden. De Ontwikkelvisie is tevens het toetsingskader voor particuliere initiatieven. Voor het opstellen van de visie is € 10.000 geraamd.	Als uitwerking van de vastgestelde ontwikkelvisie voor het Plassengebied Raamsdonksveer wordt er momenteel gewerkt aan een inrichtingsplan voor de Nionplas. Daarnaast wordt gewerkt met twee initiatiefnemers aan de realisering van een hotel (watertoren) en paviljoen (Caron).

Integrale veiligheid

Onderwerp	Onderwerp
<i>Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant</i>	
De inwonerbijdrage voor de Veiligheidsregio is eerder niet juist verwerkt. Dit corrigeren wij nu, zodat we onze wettelijke taken op het gebied van o.a. brandweezorg en crisisbeheersing kunnen continueren.	De Veiligheidsregio heeft de taken op het gebied van o.a. brandweezorg en crisisbeheersing uitgevoerd conform het meerjarenbeleid en jaarlijkse plannen. Over deze inzet heeft de Veiligheidsregio verantwoording afgelegd de eigen P&C-producten die ook aan de gemeenteraad zijn voorgelegd.
<i>Meld Misdaad Anoniem</i>	
Sinds medio 2017 zijn wij partner van en deelnemer aan Meld Misdaad Anoniem. De structurele kosten (€ 3.000) zijn nodig om onze deelname voort te zetten.	In het jaar 2019 zijn er 18 anonieme meldingen gedaan. Op basis van deze meldingen is illegale prostitutie geconstateerd en is er een hennepkwekerij ontmaskerd. Een melding heeft bijgedragen aan een grootschalig onderzoek naar de handel in drugs.

Opvang zwerfdieren

Onderwerp	Onderwerp
Het opvangen van zwerfdieren is een wettelijke taak. Wij voeren deze taak uit via het Dierenasiel Breda. Het Dierenasiel Breda heeft te maken met financiële tegenvallers. Dieren verblijven in de praktijk namelijk vaak veel langer in het asiel dan de wettelijke plicht. We verhogen de jaarlijkse bijdrage aan het Dierenasiel Breda met € 14.000 zodat zij zwerfdieren kunnen blijven opvangen.	Het Dierenasiel Breda heeft in 2019 uitvoering gegeven aan onze wettelijke taak. De verhoogde financiële bijdrage is in 2019 nog doorgevoerd door het Dierenasiel.

Crisisbeheersing

Onderwerp	Onderwerp
We werken intensief samen in het district de Baronie. Zo zorgen we gezamenlijk voor bezetting van de functies in de crisisorganisatie.	In 2019 zijn er in het district de Baronie stappen gezet om de (gezamenlijk) crisisorganisatie verder vorm en inhoud te geven. Bevolkingszorg, waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn in crisissituaties, is verder geprofessionaliseerd. Zowel de medewerkers die een rol hebben in de crisisorganisatie als de bestuurders zijn opgeleid, hebben getraind en geoefend.
Met de gemeente Drimmelen vormen wij een cluster binnen het district en vervullen we in geval van crisis de bezetting van de lokale functies in beide gemeenten.	Zie ook de toelichting hiervoor.

Beleidsindicatoren Programma 1

Nr.	Taakveld	Progr	Naam indicator	Gerealiseerd 2017	Gerealiseerd 2018	Begroot 2019	Eenheid	Bron	Opmerkingen
6.	1. Veiligheid	1	Verwijzingen Halt	164	98	150	Aantal per 10.000 jongeren (12 – 17 jaar)	Bureau Halt	
8.	1. Veiligheid	1	Winkeldiefstallen	1.4	0,5	1.0	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
9.	1. Veiligheid	1	Geweldsmisdrijven	3.9	2,8	3.9	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
10.	1. Veiligheid	1	Diefstallen uit woning	2.1	1,6	2.5	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
11.	1. Veiligheid	1	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	6.9	5,6	6.5	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	1	Omvang huishoudelijk restafval	159	nnb	150	Kg/inwoner	CBS	
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	1	Hernieuwbare elektriciteit	32% (2015)	nnb	nnb	%	RWS	

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	18.330	13.450	20.273	20.722	449
Baten	11.648	6.178	13.918	14.347	429
Saldo	6.682	7.272	6.355	6.375	20

Resultaat bestemming

Lasten	490	5	1.096	1.244	148
Baten	1.448	719	2.230	1.826	-404
Saldo	-958	-714	-1.134	-582	552

Gerealiseerd resultaat

Lasten	18.820	13.455	21.369	21.966	597
Baten	13.096	6.898	16.148	16.173	25
Saldo	5.724	6.557	5.221	5.793	572

*bedragen x1.000

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant
- Gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant
- Gemeenschappelijke regeling nazorg gesloten stortplaatsen

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf F Verbonden partijen

Risico's in begroting

Groenvoorziening

Het aantal uitheemse beplanting neemt toe en beslaan een steeds groter gedeelte van onze gemeente. Door deze niet of op een onjuiste manier te bestrijden groeit het gebied waarbinnen deze voorkomen en is er een groter risico op schade aan wegen, riolering en bebouwing. In de begroting 2018 zijn hier structurele middelen voor beschikbaar gesteld om de Japanse duizend knoop te bestrijden.

De verspreiding van Japanse duizendknoop is effectief bestreden en lijkt iets af te gaan nemen.

Handhaving

Brabantbreed zetten gemeenten in op handhaving. Zo kan de inzet van de BOA's leiden tot meerwerk binnen het onderdeel handhaving. Ook de aanpak van ondermijnende criminaliteit is een aandachtspunt. Hiervoor is extra capaciteit op openbare orde en handhaving beschikbaar gesteld.

De uitbreiding op openbare orde en handhaving ziet vooral op de AOV'ers. De extra capaciteit is structureel in de begroting opgenomen.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

AMER gebied

De toekomst van de Amercentrale lijkt eindig. Het gebied heeft op economisch en toeristisch gebied veel potentie. We moeten nu acteren en de regierol oppakken. Het gebied biedt kansen voor Geertruidenberg op het gebied van wonen, werken en recreëren. Omdat dit een kans betreft, zien wij dit als een "positief risico". Grenzend aan dit gebied vindt tevens een dijkversterking plaats, die de komende jaren tot uitvoering komt). Een eerste verkenning is hiervoor reeds uitgevoerd.

Zie Toekomstvisie Amergebied. Er zijn grofweg drie scenario's ontwikkeld. In de lijn van onze eerder vastgestelde visies, waaronder de toekomstvisie Geertruidenberg 2025, onze toeristische visie, die uitspreekt dat we ons profileren als 'Vestingstad aan de Biesbosch' en een eerder door raad aangenomen motie, hebben wij er op ingezet om het gebied te transformeren van een gebied met een industriële bestemming naar een natuur- en recreatiecorridor van de vestingstad richting Nationaal Park De Biesbosch.

Hermenzeil

De planning is dat in de tweede helft van 2018 het verkooptraject van Hermenzeil gestart wordt. Maar voor de verkoop is de gemeente afhankelijk van geïnteresseerden en andere onzekerheden die de verkoop kunnen vertragen. Daarom kunnen we niet uitsluiten dat er in 2019 geen kosten meer gemaakt worden. Het is op dit moment nog niet mogelijk om daar een inschatting van te maken.

Net als voorgaande jaren zijn er ook in 2019 kosten gemaakt voor beveiliging, beheer, onderhoud en verkoop van Hermenzeil. Medio 2019 is besloten om het terrein anti-kraak te laten bewonen om inbraak, vernielingen en verloedering te voorkomen. De bewoning van Hermenzeil heeft voornamelijk extra kosten met zich meegebracht op het gebied van nutsvoorzieningen. De chalets zijn in de koude maanden lastig warm te houden. De gemaakte kosten worden conform de samenwerkingsovereenkomst met de provincie 50/50 verdeeld en na de verkoop definitief met elkaar verrekend.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Opruiming van gedumpt drugsafval binnen gemeentegrenzen.	Steeds vaker wordt drugsafval gedumpt in de openbare ruimte. Vaten worden in de natuur gedumpt, worden doormiddel van een geprepareerd voertuig al rijdend geloosd of worden met bestelbus en al achtergelaten op parkeerplaatsen. De kosten voor het opruimen van het drugsafval komen voor rekening van de grondeigenaar. In februari 2019 heeft de Provincie Noord-Brabant besloten om met terugwerkende kracht een tegemoetkoming in de kosten ter beschikking te stellen voor de opruimkosten van drugsdumpingen. De gemeente Geertruidenberg heeft hier met succes aanspraak op gemaakt voor een drugsdumping aan de Oosterhoutseweg in Raamsdonksveer eind 2018. Vanaf 2020 is er nog geen structurele financieringsoplossing vanuit de provincie voor een tegemoetkoming in de kosten van drugsdumpingen.
--	--

Schadeclaim Attero

	Het scheidsgerecht heeft op 25 juli 2019 in een eindvonnis de vorderingen van Attero met betrekking tot de hoofdsommen over de jaren 2015, 2016 en januari 2017 toegewezen. Dit is in afwijking van het eindvonnis over jaren 2011-2014, waarin de gewesten/gemeenten in het gelijk zijn gesteld. De enige mogelijkheid om tegen dit vonnis op te komen is een vernietigingsprocedure. Ondanks het starten van een vernietigingsprocedure moet het eindvonnis worden uitgevoerd. Attero heeft facturen verstuurd naar de diverse gemeenten. De verdeling van de naheffing heeft door Attero plaatsgevonden op basis van kilo's/tonnen. Consequentie hiervan is dat Geertruidenberg geen factuur heeft ontvangen en voor dit moment dus niet hoeft te betalen. Geertruidenberg heeft destijds namelijk voldoende kilo's restafval aangeboden ter verwerking. Dit is echter een voorlopige verdeling. Pas nadat de vernietigingsprocedure is afgerond zal binnen de regio worden gesproken over de verdeling van de mogelijk te betalen naheffing.
Achterstallig onderhoud wegen, infrastructuurle kunstwerken en openbare verlichting	Het niveau waarop we onderhouden, onderhoud bij niveau D, zorgt voor een groter risico op achterstallig onderhoud. Er is geen buffer qua onderhoudsniveau.
Bewuste of onbewuste fout in de omgang met vervuilde grond	De Pfas problematiek in 2019 zorgt ervoor dat vervuilde grond niet kan/kon worden vervoerd. Of moet worden afgevoerd als vervuilde grond. De bijstelling van de normen is nog in behandeling

Programma 2

Economie, Recreatie & Toerisme

Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Economie & Toerisme

Visies

Onderwerp	Toelichting
De visies 'Economie' en 'Toerisme & Recreatie' lopen in 2019 af. De partijen die betrokken waren bij het tot stand komen van deze visies zoals ondernemers, organisaties en inwoners hebben de wens uitgesproken dat de algemene lijn gelijk blijft. Door de trends en ontwikkelingen op beide beleidsterreinen is het nodig om de visies te herzien en in samenspraak met de betrokken partijen nieuwe uitvoeringspunten te formuleren. Ook willen we de detailhandelsvisie 2013 herzien en uitbreiden met een uitvoeringsprogramma. In het voorjaar van 2019 zal het noodzakelijke incidentele budget separaat worden voorgelegd.	Wij hebben met onze samenwerkingspartners VOG en TPG de visie economie en toerisme & recreatie herzien en gewerkt aan een nieuw uitvoeringsprogramma 2020-2023. Daarnaast is aan inwoners en ondernemers de gelegenheid gegeven om projecten aan te dragen en een reactie te geven op het concept-uitvoeringsprogramma. Medio 2020 wordt de herziene visie en uitvoeringsprogramma ter besluitvorming voorgelegd aan het college.

Stadspromotor

Onderwerp	Toelichting
Om de levendigheid van de centrumgebieden van de drie kernen te versterken, leegstand terug te dringen en ondernemers te ondersteunen om de samenwerking onderling en met organisaties te optimaliseren, zetten we een stadsbeheerder in. De kosten hiervoor bedragen voor een periode van vier jaar € 60.000 per jaar.	De stadspromotor is in het tweede kwartaal gestart. De zomertoer en de Santarun zijn door de stadspromotor georganiseerd en er zijn veel contacten gelegd met ondernemers en organisaties. Ook zijn de lokale evenementen gepromoot op social media en is gewerkt aan de realisatie van een reeks video-promoties.

Toerisme

Onderwerp	Toelichting
<i>Visie Toerisme</i>	
Zoals verwoord in de visie Toerisme, zetten we op het gebied van toerisme en recreatie samen met lokale, regionale en landelijke partners in op het op de kaart zetten van de gemeente Geertruidenberg, onder de noemer "Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch". Het benadrukken van de link met Nationaal park de Biesbosch en de interessante geschiedenis van de gemeente Geertruidenberg zijn hierin essentieel.	Samen met de partners hebben we gewerkt aan het toeristisch verder op de kaart zetten van Geertruidenberg. We hebben bij de activiteiten rondom 75 jaar bevrijding samengewerkt met de Biesbosch gemeenten. Ook is er verder gewerkt aan de realisatie van de projecten uit het uitvoeringsprogramma Toerisme. Er zijn bijvoorbeeld stappen gezet in het project Dongeoevers. We hebben een start gemaakt met de werkzaamheden aan de steigers voor historische schepen. Deze werkzaamheden ronden we in 2020 af. We hebben gewerkt aan de plannen voor de Zandputten. Hierbij houden we ook rekening met een toeristisch overstap punt (TOP). In de plannen is ook een hotel opgenomen. We volgen de ontwikkelingen van het Parkschap De Biesbosch op de voet. In de nieuwe vorm zijn voor Geertruidenberg wellicht mogelijkheden om hierbij aan te sluiten. In 2020 verwachten we hierover meer duidelijkheid. Daarnaast is er gewerkt aan de realisatie van belevingsplekken, zoals de kasteelmuur, de klokkenstoel en het theehuis. Geertruidenberg heeft deelgenomen aan de kopgroep vrijetijdseconomie van de regio West-Brabant waarin gewerkt wordt aan het verbeteren van toerisme in West-Brabant.

Zuiderwaterlinie

De provincie zet sterk in op het op de kaart zetten van de oudste, langste en meeste gebruikte verdedigingslinie van Nederland, de Zuiderwaterlinie. Deze linie loopt ook door de gemeente Geertruidenberg. Er is een projectteam samengesteld waarin de provincie, de gemeenten en waterschappen vertegenwoordigd zijn. Vanuit dit projectteam worden in ieder geval tot en met 2019 verschillende projecten uitgevoerd. Er wordt gewerkt aan het zichtbaar en beleefbaar maken van de (onderdelen van de) waterlinie door bijvoorbeeld het plaatsen van borden, het maken van een interactieve kaart en een promotiefilm. Het doel is om de Zuiderwaterlinie meer te promoten. Ook wordt gewerkt aan een historisch kloppend en compleet verhaal over de Zuiderwaterlinie, waarbij de lokale historische verenigingen betrokken worden. Alle uitvoeringspunten zijn uitgeschreven in de linieplanner. De provincie stelt de helft van het benodigde bedrag beschikbaar. Daarnaast wordt een bedrag per gemeente en waterschap gevraagd. Hiervoor hebben we reeds een bedrag van € 15.000 opgenomen.	We hebben een subsidie van € 211.000 ontvangen voor het historisch knooppunt en de kasteelmuur. We hebben een promotiefilm laten maken die breed gedeeld is via social media. Daarnaast zijn er in Geertruidenberg informatieborden geplaatst bij de belangrijkste locaties van de Zuiderwaterlinie. Op deze borden is aangegeven wat er op die locatie te zien is, maar ook dat dit onderdeel uit maakt van een groter geheel. Er zijn vlaggen ontwikkeld die op verschillende plaatsen zijn gehangen en achter de schermen is gewerkt aan een plan om ook na 2019 gezamenlijk aan de Zuiderwaterlinie te werken. Drie ondernemers hebben een gastheercursus gevolgd van de Zuiderwaterlinie, zodat zij bezoekers de juiste informatie kunnen geven en producten kunnen ontwikkelen die aansluiten op de Zuiderwaterlinie. Er zijn voorbereidingen getroffen voor een bezoekersinformatiepunt van de Zuiderwaterlinie aan de Dongeoevers.
Toeristenbelasting We voeren toeristenbelasting in voor overnachtingen op bijvoorbeeld hotels en B&B's. De inkomsten wenden we aan om het toerisme te bevorderen. Er wordt onderzoek gedaan naar de precieze vorm. De opbrengst toeristenbelasting is opgenomen onder algemene dekkingsmiddelen.	Met ingang van 1 juli 2019 is de toeristenbelasting ingevoerd.

Indexering budgetsubsidies

De budgetsubsidies zijn vorig jaar voor het eerst sinds jaren geïndexeerd. De subsidies liepen niet meer in de pas met de kosten die steeds verder stegen. In programma 2 gaat het o.a. om de subsidies aan VVV/STRG en museum de Roos.

In 2019 zijn de budgetsubsidies geïndexeerd.

Recreatie

Onderwerp

Toelichting

Speelsterreinen

Wij zorgen dat er voldoende aantrekkelijke speelplekken zijn in de openbare ruimte. Alle speeltoestellen zijn gekeurd, gecertificeerd en veilig.

Het huidige speelbeleid loopt begin 2019 af, samen met betrokken inwoners wordt er een nieuw speelbeleid opgesteld in het eerste kwartaal van 2019.

We betrekken omwonenden actief bij de (her)inrichting van nieuwe en of bestaande speelplaatsen.

In het eerste kwartaal van 2019 is het nieuwe speelbeleid "ruimte voor spelen" door uw raad vastgesteld. Dit beleid is samen met speeltuincomités, inwoners en kinderen opgesteld. Bij herinrichting of ontwikkeling van nieuwe speelsterreinen wordt altijd samen met omwonenden gekeken wat de wensen en ideeën zijn. Zo zijn in 2019 onder andere de speeltuinen aan het Anna Blamanpad, het Bachplein, de Strijenlaan en de burgemeester Moonshof opgeknapt. Op dit moment zijn er 25 actieve speeltuincomités die zich inzetten voor een speeltuin. Denkt u hierbij aan inzet zoals het netjes houden van de speeltuin, de sociale controle rondom de speeltuin en het aanspreekpunt voor de speeltuin.

Economie

Onderwerp

Toelichting

Algemeen

We zetten samen met onze partners in op verbetering van de fysieke uitstraling van bedrijven en het verduurzamen van bedrijven en bedrijventerreinen, zoals benoemd in de visie Economie. We benutten kansen om winkels en voorzieningen binnen de centrumgebieden te realiseren en werken aan meer afstemming en samenwerking tussen horeca en winkels. Hierbij kijken we ook of de inzet van een fonds wenselijk is.

We zijn samen met ondernemers opgetrokken bij de renovatie, nieuwbouw en/of uitbreiding aan het verduurzamen en het verbeteren van de fysieke uitstraling van de bedrijventerreinen. De verbeteringen zijn met name gerealiseerd om het parkeren te verbeteren en groen terug te brengen.

In samenwerking met o.a. de VOG is de tweede editie van de Geniaalmarkt op het Dongemondcollege gehouden. Leerlingen, inwoners en ondernemers werden geïnformeerd door lokale ondernemers over alle mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en techniek.

Daarnaast hebben we de leegstand in de gemeente inzichtelijk gemaakt en zijn we nagegaan welke instrumenten we kunnen inzetten om te komen tot een compact winkelgebied.

De VOG-werkgroep horeca & retail zet in op een uitbreiding van de digiborden. Draagvlak voor het instellen van een fonds is er nu niet.

We ondersteunen en stimuleren het ondernemerschap door onder andere het organiseren van een startersprogramma, deelname aan 155-help-een-bedrijf en de werklocatie in Raamsdonksveer. We bezoeken maandelijks lokale bedrijven, ook in combinatie met het Rewin (MKB-groei programma). Met de VOG werken we intensief samen en nemen we deel aan de netwerkbijeenkomsten van de verschillende organisaties in de Amerstreekregio. In 2019 reiken we de MVO-prijs Geertruidenberg uit.

We hebben het ondernemerschap ondersteund door verschillende middelen in te zetten. Voor starters organiseren we Open Coffee bijeenkomsten. Wekelijks zijn de accountmanagers bedrijven en toerisme aanwezig op de werklocatie in Theek 5 om ondernemers te ontmoeten en vragen te beantwoorden. We hebben 25 lokale bedrijven bezocht. Voor ondernemers waar het minder goed mee gaat bieden we ondersteuning door een ondernemersadviseur in te zetten vanuit 155-help-een-bedrijf. Samen met de VOG, brandweer en politie hebben we een veiligheidsbijeenkomst georganiseerd rond de thema's brandveiligheid, beveiliging en ondermijning. Bij deze bijeenkomst is ook de Groene Pluim uitgereikt aan Sibelco. Daarnaast nemen we actief deel aan de werkgroepen industrie, HRM en Horeca en Retail van de VOG en hebben we maandelijks een bestuurlijk overleg gehouden met de VOG.

Ondernemersinitiatieven bedrijventerreinen

Ondernemers pakken door. Zij nemen het initiatief om de bedrijfsgebouwen en –terreinen aan te passen en te vernieuwen. Ondernemers hebben ook initiatieven voor het openbaar gebied gelegen direct aan hun bedrijfsperceel. Als gemeente willen wij waar mogelijk hier medewerking aan verlenen.

We hebben samen met ondernemers de buitenruimte en de openbare ruimte aangepakt. Hierbij hebben we de beperking van het aantal inritten, parkeren op eigen terrein en het omvormen van groen naar bestrating (parkeren) en van bestrating naar groen (verfraaiing) meegenomen. We hebben twaalf van dergelijke locaties kunnen realiseren op Dombosch. Eind van het jaar zijn we samen met ondernemers van bedrijventerreinen Dombosch en Pontonnier gestart aan het traject om in 2020 te komen tot het Keurmerk Veilig Ondernemen voor deze bedrijventerreinen.

Beleidsindicatoren Programma 2

Nr.	Taakveld	Progr	Naam indicator	Gerealiseerd 2017	Gerealiseerd 2018	Begroot 2019	Eenheid	Bron	Opmerkingen
14	3. Economie	2	Functiemenging	53.7	53.7	54	%	LISA	
16.	3. Economie	2	Vestigingen (van bedrijven)	109.7	114.9	128	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	1.604	1.119	1.058	1.024	-34
Baten	761	149	128	118	-10
Saldo	843	970	930	906	-24

Resultaat bestemming

Lasten	0	0	0	0	0
Baten	69	65	126	124	-2
Saldo	-69	-65	-126	-124	-2

Gerealiseerd resultaat

Lasten	1.604	1.119	1.058	1.024	-34
Baten	761	214	254	242	-12
Saldo	843	905	804	782	-22

*bedragen x1.000

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant – Rewin.

Informatie over deze regeling kunt u vinden in de paragraaf F Verbonden partijen.

Risico's in de begroting

Voor dit programma zijn geen risico's vermeld.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Voor dit programma zijn in de jaarrekening geen nieuwe risico's naar voren gekomen.

Programma 3

Sportvoorzieningen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Gratis zwemabonnement

Onderwerp	Toelichting
Bij wijze van proef bieden we in 2019 een gratis zwemabonnement aan de kinderen tot en met groep acht van het regulier en het speciaal onderwijs binnen en buiten de gemeente Geertruidenberg. We gebruiken de financiële ruimte tussen geraamde kosten exploitatie zwembaden en het huidige beschikbaar budget welke vrijkomt door uitstel van de renovatie. Hiervoor nemen we een incidenteel bedrag van € 30.000 op.	In totaal zijn ongeveer 1.900 gratis abonnementen uitgereikt. Dit heeft de gemeente € 31.000 gekost, exclusief de kosten van ambtelijke inzet.

Nota Sportbeleid

Onderwerp	Toelichting
In 2018 vindt de evaluatie van het huidige sportbeleid plaats. Onderdeel van de herijking is het beleid ten aanzien van tarieven, eigendom van en verantwoordelijkheid voor onderhoud/vervanging van (onderdelen van) de sportaccommodaties. In 2019 vindt uniformering van de tarieven en beheersvorm plaats. Hiervoor wordt met ondersteuning van externe deskundigen een organisatiemodel opgezet dat voldoet aan de fiscale eisen. We nemen een incidenteel bedrag van € 20.000 op.	In de 2e helft van 2019 is door de raad aanvullend budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het proces om te komen tot een harmonisatie van het sportaccommodatiebeleid. In december is gestart met de uitvoering. We presenteren het resultaat in het vierde kwartaal van 2020.

Fysieke leefomgeving

Onderwerp	Toelichting
De fysieke leefomgeving moet voldoende mogelijkheden bieden voor sport en spel. Hierbij denken we aan natuurspeel- en sportplaatsen en trapveldjes. Hiervoor nemen we voor de drie kernen tezamen een investeringsbedrag van € 60.000 op.	Bij het vaststellen van de begroting 2020 is het budget verlaagd naar € 20.000. Samen met inwoners is in werkgroepverband in beeld gebracht welke behoeften er zijn. In 2020 zullen we in Geertruidenberg (speelplaats Emmaweg) en Raamsdonk (trapveld Regentenstraat) voorzieningen realiseren.

Sjors Sportief en Creatief

Onderwerp	Toelichting
We zetten het project Sjors Sportief en Creatief voort. Hiervoor is met ingang van 2018 een structureel budget van € 26.000 beschikbaar. De enorme populariteit van het format 'Sjors Sportief' wordt verbreed naar senioren ('MaxVitaal') en jongeren van 12 tot en met 16 jaar. ('Try Out'). Hiervoor nemen we structureel € 3.000 extra op.	Sjors Sportief en Creatief is nog steeds een groot succes. In het schooljaar 2018-2019 waren er 2274 unieke inschrijvingen. Dat is opnieuw een record aantal inschrijvingen. In het kader van MaxVitaal hebben we in 2019 onze activiteiten voortgezet. We ontwikkelen in 2020 een nieuw boek waarin we het beweeg- en ontspanningsaanbod voor senioren opnemen. In 2019 zijn we gestart met het project TryOut. Dit wordt in 2020 voortgezet en verfijnd.
We willen de deelnemersvergoeding onderzoeken. Aan verenigingen en organisaties die deelnemen aan het project verstrekken we een bijdrage van € 6 per deelnemer. Wij zijn de enige gemeente in Nederland die een bijdrage per deelname beschikbaar stelt. We gaan in gesprek met deelnemende partijen om mogelijkheden te onderzoeken voor alternatieven of om te komen tot afbouw van de financiële bijdrage.	Het college heeft besloten om aan verenigingen en organisaties die deelnemen aan het Sjors project een bijdrage á €6 per deelnemer te verstrekken, met een maximum van €500 per aanbieder. Dit laatste is nieuw ten opzichte van voorgaande schooljaren. Vanaf schooljaar 2020-2021 komt de deelnemersvergoeding helemaal te vervallen. Voor de projecten MaxVitaal en TryOut ontvangen de deelnemende organisaties geen vergoeding.

Duurzaamheid sportaccommodaties

Onderwerp	Toelichting
De buitensportverenigingen worden, indien zij dit wensen, begeleid bij het doen van een aanvraag voor de landelijke EDS-subsidie voor duurzaamheidsmaatregelen. Indien deze wordt verkregen kan de vereniging bovendien een beroep doen op een lening uit het gemeentelijke fonds 'Stimuleringslening duurzaamheid sportaccommodaties'.	In 2019 heeft TV de Schans een aanvraag gedaan voor een Stimuleringslening duurzaamheid sportaccommodaties. Met deze lening is de baanverlichting vervangen voor Ledverlichting. We hebben de gemeentelijke verordening aangepast waardoor een hogere lening in het kader van verduurzaming van een sportaccommodatie kan worden verkregen.

Exploitatie zwembaden

Onderwerp	Toelichting
De exploitatie van beide buitenbaden besteden we op dit moment uit aan Sportfondsen Geertruidenberg. In 2019 willen we de exploitatie van de zwembaden opnieuw aanbesteden. We overwegen een gezamenlijke aanbesteding met de gemeente Drimmelen. De planning is erop gericht om voor het zomerseizoen van 2019 deze aanbesteding gereed te hebben. Het nieuwe contract zal in het seizoen 2020 ingaan. Het voordeel hiervan is dat op dat moment de renovatie van alle zwembaden afgerond is. Actualisatie van het tijdspad levert een incidenteel voordeel op in 2019 en 2020.	Omdat de renovatie van de beide zwembaden pas in 2020 wordt afgerond is ook de aanbesteding van de exploitatie uitgesteld. In 2020 bekijken we opnieuw of het mogelijk/wenselijk is een aanbestedingsprocedure te starten.

Onderhoud sportvelden

Onderwerp	Toelichting
Het huidige bestek voor het onderhoud van de sportvelden loopt in 2018 af. Vanaf 2019 gaan we een nieuwe werkwijze hanteren. In de begroting is alleen budget opgenomen voor het onderhoud van de sportvelden, maar niet voor het onderhoud aan hekwerken en ballenvangers, straatwerk, beregening en snoeiwerk op sportaccommodaties. Hiervoor nemen we structureel € 35.000 extra op.	Vanwege de harmonisatie van het accommodatiebeleid (en mogelijk daaruit voortkomende wijzingen in de wijze van beheer en onderhoud) is het onderhoudsbestek verlengd tot eind 2020. Het geraamde budget is gebaseerd op benodigd onderhoud over een langere periode. Gebleken is dat in 2019 minder onderhoud aan de sportaccommodaties noodzakelijk was dan begroot.
F.C. Right-Oh, een voetbalvereniging binnen onze gemeente, ervaart een probleem omdat er onvoldoende trainingscapaciteit is. Zorgdragen voor geschikte sportvoorzieningen is een taak voor ons als gemeente. In 2020 bouwen we een bestaand natuurgrasveld op het sportpark van F.C. Right-Oh om tot kunstgrasveld. Dit veld kan daarna als wedstrijd- en trainingsveld gebruikt worden. Dit is opgenomen in het investeringsplan.	In de zomer van 2020 zal het B-veld van Right-Oh worden omgebouwd. De vereniging krijgt zo de beschikking over voldoende veldcapaciteit om alle trainingen, wedstrijden en andere activiteiten op de eigen accommodatie te laten plaatsvinden.

Beleidsindicatoren Programma 3

Nr.	Taakveld	Progr	Naam indicator	Gerealiseerd 2017	Gerealiseerd 2018	Begroot 2019	Eenheid	Bron	Opmerkingen
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	3	Niet-sporters	55.5	55.5	51.1	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	

1 EDS: Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Vershil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	-----------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	1.046	1.114	1.321	1.207	-114
Baten	91	66	190	149	-41
Saldo	955	1.048	1.131	1.058	-73

Resultaat bestemming

Lasten	2	2	12	12	0
Baten	40	50	57	32	-25
Saldo	-38	-48	-45	-20	25

Gerealiseerd resultaat

Lasten	1.048	1.116	1.333	1.219	-114
Baten	131	116	247	181	-66
Saldo	917	1.000	1.086	1.038	-48

*bedragen x1.000

Verbonden partijen

Er is geen sprake van een verbonden partij voor dit programma.

Risico's in de begroting

Onderwerp	Toelichting
Btw-vrijstelling op sport De btw wetgeving verandert per 1 januari 2019. Het exploiteren van een sportaccommodatie met een winstoogmerk is en blijft belast met btw. Het exploiteren van een sportaccommodatie zonder winstoogmerk wordt vrijgesteld van btw. Gemeenten en sportstichtingen hebben geen winstoogmerk en worden vrijgesteld van de heffing van btw. Op grond van de overgangsregeling hoeft geen btw te worden terugbetaald die in verband met de sportaccommodatie in het verleden in aftrek is genomen. De btw-herzieningsregels zijn niet van toepassing. Wordt op dit moment gewerkt aan de bouw of renovatie van een sportaccommodatie dan bestaat ook recht op aftrek van btw ter zake van de termijnen die in 2019 vervallen. Het niet meer kunnen terugvorderen van btw over de kosten van realisatie, exploitatie en beheer van sportaccommodaties geeft een financieel nadeel. Het Rijk heeft € 241 miljoen uitgetrokken om dit nadeel te compenseren, € 153 miljoen voor gemeenten en € 88 miljoen voor sportinstellingen en –stichtingen. We moeten voor 1 december een subsidieverzoek voor de compensatie indienen.	Sinds 2019 valt de exploitatie van sportaccommodaties onder de btw –vrijstelling. Dit betekent dat het niet meer mogelijk is om btw in aftrek te brengen. Het Rijk compenseert dit door middel van de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK). In 2019 is een aanvraag gedaan voor een bijdrage uit deze regeling. Hoewel de definitieve toekenning pas half 2020 zal plaatsvinden is wel duidelijk dat de SPUK regeling vanwege het landelijk aangevraagde bedrag niet volledig dekkend zal zijn. De voorlopige toekenning bedraagt 81,7%. Het mogelijke nadelige effect is in de Turap 2019-3 in de begrotingscijfers verwerkt. Via de Sisa bijlage zal de einddeclaratie worden ingediend. De aanvraag voor compensatie in 2019 is tijdig ingediend. Op basis van de aanvraag heeft de gemeente een voorschot ontvangen. De verantwoording en definitieve toekenning vindt plaats in het tweede kwartaal van 2020. Aangezien een aantal zaken uit de aanvraag SPUK nog niet zijn gerealiseerd is er sprake van een te hoog voorschot wat in 2020 zal worden terugbetaald.

Nieuwbouwaccommodatie RFC

In 2019 ronden we de bouw van de nieuwe accommodatie van voetbalclub RFC verder af. De kans bestaat dat het project vanwege prijsontwikkelingen op de bouwmarkt niet binnen het geraamde budget gerealiseerd kan worden. Actualisatie van het tijdspad levert een incidenteel voordeel omdat de kapitaallasten van de investering eerst in 2020 voor rekening van de gemeente komen.

In het vierde kwartaal van 2019 heeft de aanbestedingsprocedure plaatsgevonden. De realisatie van het nieuwe clubgebouw zal in 2020 starten en vóór de zomer van 2021 worden afgerond.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Onderwerp	Toelichting
Gemeente wordt eigenaar van Dongemond sporthal.	In verband met exploitatietekorten dreigde het bestuur van de stichting binnensport op te stappen. De voorgestelde oplossingsrichting is om voor de grote vervangingsinvesteringen kredieten in de gemeentebegroting op te nemen.

Programma 4

Onderwijs

Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Integraal Huisvesting Programma (IHP)

Onderwerp	Toelichting
Om te komen tot een toekomstbestendig lange termijn perspectief voor de onderwijshuisvesting in Geertruidenberg is het streven om in het eerste kwartaal van 2019 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair en voortgezet onderwijs voor de periode 2019-2029 te laten vaststellen. Gezien de leeftijd van de gebouwen is de verwachting dat de meeste onderwijsgebouwen in de gemeente aan het einde van de technische en economische levensduur zijn.	In het eerste kwartaal van 2019 is een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair en voortgezet onderwijs voor de periode 2019-2029 vastgesteld.

Huisvestingsprogramma 2019

Onderwerp	Toelichting
Voor het huisvestingsprogramma 2019 hebben we twee aanvragen ontvangen van Stichting Uniek.	
We ontvingen een aanvraag voor het herstel van een constructiefout in de gevels van het gebouw van De Vuurvinder en De Biekorf. De voorlopige inschatting is dat de kosten van het herstel € 125.000 incl. btw bedragen. Hiertoe is een investeringsbudget opgenomen voor 2019.	Het opgenomen investeringsbudget is mogelijk niet toereikend om het geheel in de oude staat terug te brengen. Daarom hebben we offertes opgevraagd voor alternatieve oplossingen. Verschillende offertes voor alternatieve oplossingen zijn opnieuw opgevraagd.

We ontvingen een aanvraag voor de bekostiging van de noodoverstorten op het dak van basisschool De Biekorf. De kosten hiervan zijn € 9.500 inclusief btw.

Deze reparatie is inmiddels afgerond.

Regeling bekostiging conciërges basisscholen

Onderwerp	Toelichting
De gemeente bekostigt nu 74% van de loonkosten van de conciërges die werkzaam zijn bij de basisscholen. Met ingang van 2020 wordt de kostenverdeling tussen gemeenten en schoolbesturen gewijzigd. De gemeente zal dan 50% van de loonkosten van de conciërges vergoeden. De regeling bekostiging conciërges wordt hierop aangepast.	Voor 2019 is op de gebruikelijke wijze bijgedragen aan de loonkosten van conciërges. De komende jaren zal de regeling geheel worden afgebouwd.

Nieuwbouw Dongemondcollege

Onderwerp	Toelichting
In 2018 is het investeringsbudget beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van het brugklasgebouw van het Dongemondcollege. Het Dongemondcollege treft de voorbereidingen voor de bouw en verwacht begin 2019 opdracht te kunnen geven voor de bouw. De actualisatie van het tijdsplan levert voor 2019 een incidenteel voordeel op.	Het Dongemondcollege heeft opdracht gegeven voor de nieuwbouw als vervanging voor het oude brugklasgebouw. Door de aantrekking van de markt bleek het krediet niet toereikend en heeft de bouw vertraging opgelopen. Naar verwachting zal de bouw eind 2020 gereed zijn.

Nieuwbouw De Wilsdonck

Onderwerp	Toelichting
We hebben een investeringsbudget beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van basisschool De Wilsdonck met een gymzaal. Ook is daar een ruimte voor kinderopvangorganisatie Trema en tafeltennisvereniging Smash. Stichting Uniek treft de voorbereidingen voor de bouw. Door de gemeente worden de voorbereidingen getroffen voor de realisatie van de tijdelijke huisvesting. De actualisatie van het tijdspad levert voor 2019 een incidenteel voordeel op.	Omdat basisschool De Vonder als volgende in het IHP ter vervanging staat aangemerkt, wordt gekeken naar het samenvoegen van twee scholen op een locatie. Dit zou zowel onderwijskundige als ook financiële voordelen opleveren. Uitsluitend hierover verwachten we medio 2020.

Onderwijsachterstandenbeleid

Onderwerp	Toelichting
Jaarlijks ontvangen wij een specifieke uitkering voor de bestrijding van onderwijsachterstanden (OAB). Deze rijksuitkering wordt verleend voor een periode van vier jaar. Op 1 januari 2019 gaat een nieuwe periode in en wordt er een nieuwe systematiek ingevoerd voor de verdeling van het geld over de gemeenten.	Het CBS heeft een nieuwe indicator ontwikkeld om de kans op onderwijsachterstanden te bepalen. Voor Geertruidenberg betekent dit een verhoging van het budget voor onderwijsachterstanden.

Deze nieuwe systematiek zorgt voor grote herverdeeldeffecten tussen gemeenten en daarom geldt een overgangsregeling van vier jaar. Daarnaast wil het kabinet investeren in uitbreiding van het aantal uren Voor- en Vroegschoolse Educatie per week van 10 naar 16 uur met ingang van 2020.

De besteding van deze gelden is uiteengezet in het geactualiseerde VVE-beleid (Voorschoolse educatie) dat in april 2020 aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt aangeboden. Doordat het VVE-beleid in 2019 is voorbereid, zijn de gelden voor de uitvoering grotendeels overgeheveld naar 2020. Wel zijn de peutermonitor, subsidies en externe begeleiding uit het budget bekostigd. Het opstellen en de uitvoering van het VVE-beleid van de gemeente Geertruidenberg per 2020 kan worden gefinancierd uit de OAB-middelen (onderwijsachterstandsbeleid). Voor het jaar 2019 ontving de gemeente Geertruidenberg volgens de nieuwe berekening € 291.924 aan OAB-middelen, in 2020 stijgt dit naar circa € 333.000 en naar verwachting circa € 350.000 in 2022.

Schoolbegeleidingsdienst

De gemeente stelt jaarlijks een subsidie van € 68.000 beschikbaar aan de basisscholen voor schoolbegeleiding. Vanaf 2019 is er een bezuiniging op de subsidie voor schoolbegeleiding voorgenomen van € 10.000. De raad moet nog besluiten of deze voorgenomen bezuiniging daadwerkelijk wordt doorgezet. Voorafgaand aan dit besluit vindt op 9 oktober 2018 een rondetafelgesprek plaats tussen de raadsleden, schoolbestuurders en schoolbegeleidingsdiensten.

In 2019 is, in het kader van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur anders dan gepland nog niet begonnen met de afbouw van de subsidie van € 68.000; het volledige bedrag is als subsidie aan de onderwijsbegeleidingsdienst toegekend. Het subsidiebedrag is in 2019 door de scholen grotendeels besteed aan consultatie (groeps- en leerlingbespreking).

Vergoeding gymnastiekonderwijs

Onderwerp	Toelichting
In de jaarrekening 2017 concludeerden we dat de kosten voor de vergoeding gymnastiekonderwijs niet zijn opgenomen in de begroting. Voor het gebruik van de gymzalen De Brug en de Hoge Waai door de verschillende scholen betalen we jaarlijks een vergoeding, van € 30.000, aan de schoolbesturen die deze zalen exploiteren.	De gymzalen Elisabethstraat en Hooipolder zijn eigendom van de gemeente en behoeven onderhoud. Voor het gebruik van de gymzalen De Brug en de Hoge Waai door de verschillende scholen betaalt de gemeente jaarlijks een vergoeding aan de schoolbesturen die deze zalen exploiteren. In 2019 hebben we deze vergoedingen ook betaald.

Beleidsindicatoren Programma 4

Nr.	Taakveld	Progr	Naam indicator	Gerealiseerd 2017	Gerealiseerd 2018	Begroot 2019	Eenheid	Bron	Opm.
17.	4. Onderwijs	4	Absoluut verzuim	5	2	5	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	
18.	4. Onderwijs	4	Relatief verzuim	110	77	100	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	
19.	4. Onderwijs	4	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	onbekend	1.5	1	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	RBL	

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	1.998	1.786	2.087	2.036	-51
Baten	246	249	461	340	-121
Saldo	1.752	1.537	1.626	1.696	70

Resultaat bestemming

Lasten	141	10	0	0	0
Baten	22	0	40	38	-2
Saldo	119	10	-40	-38	2

Gerealiseerd resultaat

Lasten	2.139	1.796	2.087	2.036	-51
Baten	268	249	501	378	-123
Saldo	1.871	1.547	1.586	1.658	72

*bedragen x1.000

Verbonden partijen

In dit programma is de verantwoording van de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regeling opgenomen:

Gemeenschappelijke regeling voor de uitvoering van de administratieve en inhoudelijke taken over het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	Het Regionaal Bureau Leerplicht onderhoudt voor onze gemeente de leerplichtadministratie en voert de inhoudelijke taken betreffende het voorkómen en tegengaan van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten voor onze gemeente uit. De kosten kwamen in 2019 overeen met de verwachte kosten.

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf F Verbonden partijen.

Risico's in de begroting

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer kost ongeveer € 300.000 per jaar. Met de huidige aanvragen is dit budget toereikend. Wanneer er echter vanwege een structurele lichamelijke, verstandelijke, psychische of zintuiglijke handicap vervoer naar verder gelegen scholen toegekend moet worden, betekent dit veelal individueel (en daardoor relatief duur) vervoer. Hierdoor kan het budget overschreden worden. Door met aanvragers in overleg te gaan over mogelijke alternatieve oplossingen proberen we het risico op overschrijdingen te beperken.

Het budget van leerlingenvervoer is in 2019 overschreden met € 31.000. Er was in 2019 een toename in leerlingen waarvoor een maatwerk-oplossing nodig was. Zo waren er leerlingen die geen volledige dag onderwijs konden volgen. Afwijkingen in breng- en haaltijden zorgen voor individueel, en dus relatief duur, vervoer. Met aanvragers zoeken we naar alternatieven, maar deze blijken niet altijd mogelijk.

Integraal Huisvesting Programma (IHP)

Het IHP is nog in ontwikkeling. Hierdoor kunnen we de financiële consequenties op dit moment niet aangeven. Op basis van de leeftijd van de onderwijsgebouwen verwachten we dat de meeste onderwijsgebouwen in de gemeente aan het einde van de technische en economische levensduur zijn. De inschatting is dat daardoor in het IHP voorstellen worden gedaan met flinke financiële consequenties.

Het IHP is in 2019 vastgesteld en de financiële vertaling is in de meerjarenbegroting verwerkt.

School kan bouwplan niet realiseren omdat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn

Voor de vervangende nieuwbouw van de scholen worden normbedragen ter beschikking gesteld. De bedragen die in februari 2018 beschikbaar zijn gesteld voor de vervangende nieuwbouw zouden toereikend moeten zijn om te bouwen conform eisen uit het bouwbesluit. Door de huidige prijsontwikkelingen in de bouw bestaat het risico dat de budgetten niet voldoende zijn. Op 18 september heeft het college besloten om de bouwplannen met kostenramingen van De Wilsdonck en het Dongemondcollege te laten toetsen door een onafhankelijk bureau op het uitgangspunt van de gemeentelijke bekostiging: sober, doelmatig en overeenkomstig de eisen van het Bouwbesluit.

Het risico uit de begroting is inmiddels achterhaald. Dit was zo voor 2018, maar voor 2019 geldt een nieuwe werkelijkheid. Echter gezien de huidige prijsontwikkelingen in de bouw alsmede de verplichting om BENG te bouwen, blijft het onzeker of beschikbare budgetten voldoende zullen zijn.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Voor dit programma zijn in de jaarrekening geen nieuwe risico's naar voren gekomen

Programma 5

Mens, Zorg en Inkomen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Beschermd Wonen

Onderwerp	Toelichting
In het kader van de doordecentralisatie van het projectplan Beschermd Wonen vanaf 2021 maken we afspraken over de inrichting van de financiële en kwalitatieve verantwoordelijkheid voor gewenste regionale voorzieningen voor deze doelgroep. Ook bepalen we een kader, waarin de resultaten op de verschillende levensgebieden worden vastgesteld van dat wat minimaal op lokaal niveau georganiseerd moet zijn om de doordecentralisatie tot een succes te maken.	In november 2019 is het Plan van Aanpak Beschermd Wonen vastgesteld. Dit betreft de lokale uitwerking van de regionale koerswijzer. Hieruit zijn al een aantal actiepunten in gang gezet, zoals het breed toegankelijk meldpunt en het verwerven van een subsidie voor de inzet van een wijk-ggz-er. Op regionaal niveau is gewerkt aan de voorbereiding van de decentralisatie Beschermd Wonen per 2021. Hierbij worden afspraken gemaakt over o.a. de financiering, de inkoop en de wijze van samenwerking.

Transformatie sociaal domein / Driesporen benadering

Onderwerp	Toelichting
We hanteren de volgende driesporenbenadering om verder vorm te geven aan de transformatie van het sociaal domein.	

Spoor 1 Vormgeving van een optimale toegang sociaal domein

Onderwerp	Toelichting
2019 staat in het teken van de uitvoering van de adviezen die voortkomen uit het visiedocument 'Naar een optimale toegang sociaal domein'.	In maart 2019 is het Loket Werk Inkomen Zorg (WIZ) van start gegaan. Hiermee is de eerste stap om te komen tot een brede toegang voor het sociaal domein een feit.

Daarnaast werken de welzijnsorganisaties (Surplus, Trema en SWOG) toe naar een herkenbare gezamenlijke toegang voor onze inwoners, zowel digitaal als fysiek.

Met de samenwerkende welzijnsorganisaties is in de tweede helft gewerkt aan de integratie van alle zorg en welzijnstaken in het loket WIZ. Dit zal waarschijnlijk in het 2e kwartaal van 2020 worden geëffectueerd.

Spoor 2 Het organiseren van effectieve zorg en ondersteuning

Onderwerp	Toelichting
In 2019 stellen we het beleidsplan vast voor het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet).	In mei 2019 is de projectopdracht 'opstelling beleidsplan 3D 2021 – 2024 vastgesteld. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd middels een raadpleegbrief in mei. Met de uitwerking hiervan is in januari 2020 gestart.

Subsidiebeleid

Onderwerp	Toelichting
Organisaties met professionele krachten kunnen op basis van het nieuwe subsidiebeleid Sociaal Domein een indexatie van de loonkosten ontvangen. We ramen hiervoor een budget van € 30.000.	Deze indexering is toegepast op de Bibliotheek en de samenwerkende welzijnsorganisaties (Trema, SWOG, Surplus en MEEplus).
Op basis van het nieuwe subsidiebeleid Sociaal Domein bepalen we de subsidieplafonds. Voor 2019 gaat het om:	
• Waarderingssubsidies € 7.500 (voor incidentele waarderingssubsidies)	Dit budget is nagenoeg geheel uitgegeven aan incidentele waarderingssubsidies.

- Projectsubsidies € 30.000

In 2019 is één aanvraag voor projectsubsidie ingekomen en gehonoreerd. (In 2020 is dit budget verlaagd naar € 20.000,-).

Samenwerkende welzijnsorganisaties

Onderwerp	Toelichting
De welzijnsorganisaties (Trema, Swog, Surplus en MEE) hebben gezamenlijk een aanvullend aanbod gedaan. Het gaat om de projecten 'Preventief huisbezoek onder ouderen', vervoersproject 'Automaatje'.	Beide projecten zijn gehonoreerd in het kader van de BCF-subsidie-overeenkomst 2019.
Ook hebben welzijnsinstellingen een aanbod weggelegd op het gebied van jonge mantelzorgers, ondersteuning burger-initiatieven en verslavingsbeleid.	Voor dit specifieke aanbod heeft de gemeente destijds de subsidie aangehouden, gelet op de nog te voeren discussie over de inhoudelijke uitwerking, de door de samenwerkende welzijnsorganisaties door te voeren verbeterlagen en de beperkte financiële middelen. Dit is destijds in de beschikking tot verlening budget-subsidie voor 2019 meegenomen.
In 2018 is op grond van het verwachte efficiency effect van deze samenwerking een bezuinigstaakstelling opgelegd. Dit effect kan echter niet op deze korte termijn gerealiseerd worden. Daarom schuiven we deze taakstelling vooralsnog één jaar op. Dit leidt tot een extra benodigd budget van € 30.000 in 2019 en € 20.000 in 2020.	De bezuinigingstaakstelling ad € 30.000,- is geëffectueerd bij de verlening van de BCF-subsidie voor 2020. Het restant ad € 20.000,- is als taakstelling opgelegd voor 2021 e.v..

Langer Thuis

Onderwerp	Toelichting
Voor het opplusproject nemen we een aanvullend bedrag op van € 15.000 (structureel).	Het Opplusproject is onder de definitieve benaming van "project "Ons Huis, Ons Thuis" in oktober 2019 gestart. Omdat het project in 2019 slechts 3 maanden heeft gedraaid, wordt de raad verzocht een gedeelte van dit bedrag over te hevelen naar 2020.

Om externe organisaties kennis en vaardigheden te laten overdragen aan de lokale organisaties (o.a. SWOG) stellen we in 2019 eenmalig een budget van € 30.000 beschikbaar.	Deze externe organisatie, genaamd Zlimthuis", heeft in december 2019 haar taken beëindigd en het coördinatorschap overgedragen aan de Stichting Welzijn en Ondersteuning Geertruidenberg (SWOG).
Daarnaast starten we, na goedkeuring en vaststelling door de raad, met de uitvoering van het plan van aanpak voor de kern in Raamsdonksveer-Zuid.	Voor de uitvoering van het plan van aanpak Raamsdonksveer Zuid heeft de gemeenteraad op 7 november 2019 budget beschikbaar gesteld. Eén van de belangrijke actiepunten is de realisatie van een ontmoetingspunt in de wijk Sandoel. Naast de huisvesting gaat het om het vinden van een groep vrijwilligers voor dit ontmoetingspunt. Door omstandigheden heeft de totstandkoming van het ontmoetingspunt in 2019 te weinig aandacht gehad. Dit is in 2020 verder opgepakt. In het 3e kwartaal van 2019 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden in Raamsdonksveer Noord, waarvoor momenteel een plan van aanpak wordt opgesteld. In 2020 wordt de kern Geertruidenberg bezocht (9 maart 2020) en in het najaar van 2020 Raamsdonk.

Dementievriendelijke gemeente

Onderwerp	Toelichting
2019 staat in het teken van de uitvoering van de nota 'Mantelzorg en vrijwillige inzet' én de verdere uitwerking van het project 'Dementievriendelijke gemeente'. Voor het tweede project nemen we voor 2019 en 2020 € 15.000 op.	In 2019 hebben we het project Dementievriendelijke gemeente opgestart. Zo zijn er verschillende werkgroepen opgericht, waaraan organisaties, adviesraden en de gemeente deelnemen. In oktober heeft de startbijeenkomst plaatsgevonden. Tevens zijn een signalenkaart en dementiewijzer verspreid binnen de gemeente. Tot slot is een plan van aanpak voor het vervolg opgesteld, dat in 2020 aan uw raad wordt voorgelegd.

Verhoging gemeentelijke bijdrage GGD

Onderwerp	Toelichting
Door de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma, de meerkosten door de nieuwe financieringswijze van het basispakket JGZ (verdeelsleutel op basis van een bijdrage per kind in plaats van op inwonersaantal) en de cao-ontwikkelingen stijgt de bijdrage aan de GGD met € 73.000.	Een en ander is meegenomen en verwerkt in de gemeentelijke bijdrage 2019 aan de GGD. Voor de kosten van het Rijksvaccinatieprogramma zijn we financieel door het Rijk gecompenseerd.

Wmo begeleiding

Onderwerp	Toelichting
In 2019 gaan de nieuw contracten in met de zorgaanbieders voor de Wmo-begeleiding.	Per januari 2019 is een nieuw contract afgesloten met 90 aanbieders. De tarieven in dit contract zijn ten opzichte van het vorige contract niet substantieel verhoogd.
Op basis van de ervaringscijfers, groei en indexering verhogen we het budget structureel met € 240.000.	Ondanks het tussentijds ophogen van het budget, is met name de groei van het aantal klanten dermate groot geweest, dat er toch een overschrijding op het budget heeft plaatsgevonden. De grootste oorzaak van deze sterke groei is toe te schrijven aan de invoering van het abonnementstarief waardoor nu ook de hogere inkomens op een goedkope manier toegang hebben tot de Wmo-voorzieningen. Ook is door extra-muralisering van de GGZ het aantal mensen dat een beroep doet op Wmo-begeleiding toegenomen.

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen

Onderwerp	Toelichting
De eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen lopen al vanaf de start Wmo 2015 achter op de ramingen. Tot nu toe zijn deze tekorten steeds opgevangen binnen andere budgetten maar dat is vanaf 2019 niet langer haalbaar. Voor aanpassing naar een realistische begroting is vanaf 2019 een bedrag van € 170.000 nodig.	Voor 2019 werden de eigen bijdragen al fors bijgesteld. Nu blijkt toch deze nieuwe raming achter gebleven te zijn op de feiten. Dit is voornamelijk te wijten aan de invoering van het abonnementstarief. Het nadeel in 2019 bedraagt € 14.000.

JEUGD

Budget jeugdhulp

Onderwerp	Toelichting
Het Rijk heeft de afgelopen jaren minder geld beschikbaar gesteld voor de jeugdhulp. Net als in andere jeugdhulpregio's in het land lopen de kosten voor jeugdhulp ook in de regio West-Brabant Oost op. De stijging was al enigszins te zien in 2016, in 2017 is de stijging substantieel. Hoewel er beheersmaatregelen zijn/worden ingevoerd, is de verwachting dat met de beschikbare budgetten vanuit Jeugd de extra vraag niet opgevangen kan worden. Hiervoor is structureel extra budget opgenomen van € 450.000. We stellen in 2019 € 200.000 en in 2020 € 100.000 extra beschikbaar zodat ingroei kan plaatsvinden.	Door de inzet van de extra middelen in de turap zijn we, incl. de afrekening van voorgaande jaren (o.b.v. het woonplaatsbeginsel), binnen het budget gebleven.

Jeugdbeschermingstafel

Onderwerp	Toelichting
Op basis van de ervaringen in de pilot KR8 vindt er in 2019 een doorontwikkeling plaats van het KR8-Kollektief. Het KR8-Kollektief is een initiatief van gemeenten en ketenpartners in de regio West-Brabant, met als doel toetsing van de vraag of een onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming gestart moet worden. Eventuele kosten dekken we binnen bestaande budgetten.	De doorontwikkeling van het kr8-kollektief is nog niet volledig afgerond. Dit maakt onderdeel uit van het regionaal beleidskader Jeugd, waarin als actie is opgenomen om de visie/werkwijze "samen rondom het gezin en/of jeugdige" te implementeren. Het regionale beleidskader wordt in 2020 vastgesteld.

Integrale crisiszorg

Onderwerp	Toelichting
We starten een crisismeldpunt voor burgers en professionals, dat 24 uur per dag bereikbaar is.	Het Meldpunt Crisiszorg is 24/7 bereikbaar voor vragen, meldingen over crisissituaties van 0-100. Dit geldt vanaf 1 september 2019 voor professionals en vanaf 1 maart 2020 ook voor ouders, jeugdigen en andere betrokkenen.
Het meldpunt is er op gericht om veiligheid en de ontstane situatie te herstellen.	Bij een crisis is een interventie gericht op het herstellen van de veiligheid en het zo veel mogelijk normaliseren van de situatie.

Algemene voorzieningen jeugd

Onderwerp	Toelichting
De kosten voor de jeugdhulp lopen al een aantal jaren op. Om managementinformatie over de kostenstijging inzichtelijk te krijgen investeren we in een informatiespecialist. Daarnaast stellen we een accountmanager aan voor contacten met aanbieders en verwijzers. We verhogen het budget structureel met € 29.000 en incidenteel met € 17.000.	De inkoop van specialistische jeugdhulp is ondergebracht bij de gemeente Breda. Om de kostenstijging te beheersen is op regionaal niveau bij de gemeente Breda, inkoopteam Jeugd, een informatiespecialist en accountmanagers aangesteld.

Inkomsten CJG

Onderwerp	Toelichting
Het CJG is een initiatief van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg. Een deel van de eigen bijdragen wordt door de gemeente Drimmelen geïnd en aan ons afgedragen (€ 32.500). Hiermee was in de begroting nog geen rekening gehouden.	De verrekening van de eigen bijdrage CJG is inmiddels verwerkt in de begroting.

Positionering CJG

Onderwerp	Toelichting
We onderzoeken de positionering van het CJG, waarbij de organisatiemodellen gemeentelijke dienst en gezamenlijke organisatie nader worden uitgewerkt. De implementatiefase staat gepland voor 2019. Dit heeft mogelijk (financiële) consequenties voor het CJG. Het is op dit moment nog niet bekend of de financiële consequenties binnen de bestaande budgetten kunnen worden opgevangen.	De implementatiefase is in 2019 gestart en heeft geleid dat per 2020 de BVO CJG een feit is. De implementatie van het BVO CJG heeft niet geleid tot hogere kosten. Voor de implementatie was een budget beschikbaar gesteld.

Huisvesting CJG

Onderwerp	Toelichting
Gezien toekomstige ontwikkelingen van de Schattelijnn én omdat de huidige locatie van het CJG niet een geschikte werkruimte is, wordt naar andere huisvesting gezocht voor het CJG (indien mogelijk samen met het SWT). De kosten hiervan zijn op dit moment niet inzichtelijk. Het risico bestaat dat de beschikbare middelen niet toereikend zijn.	In december 2019 zijn het CJG en het SWT verhuisd naar een nieuwe locatie in het voormalig politiebureau aan de Amerweg 15 in Geertruidenberg. Hiervoor is een eenmalig budget beschikbaar gesteld, wat toereikend is gebleven.

Jongerenwerk

Onderwerp	Toelichting
We breiden het jongerenwerk structureel uit met extra uren (€ 42.000).	In 2019 is de tijdelijke uitbreiding structureel gemaakt. Er heeft in 2019 een wisseling van jongerenwerker plaatsgevonden en er is er meer aandacht geweest voor de contacten tussen de jongerenwerker en de scholen in onze gemeente. De daadwerkelijke kosten voor jongerenwerk kwamen in 2019 overeen met de verwachte kosten.

Jongerenontmoetingsplaatsen

Onderwerp	Toelichting
Jongeren hebben behoefte aan (overdekte) plekken waar ze bij elkaar kunnen komen. We willen hiervoor aanvullende plekken creëren en we verhogen het reguliere budget incidenteel met € 20.000 in 2019 en 2020.	Voor de inrichting van fysieke plekken voor jongeren (jongerenontmoetingsplekken) is een budget beschikbaar gesteld. De voorbereidingen lopen, maar de feitelijke plaatsing van een Multifunctionele ontmoetingsplek zal eerst in 2020 gerealiseerd worden. In de turap 3 is reeds aangegeven dat dit budget naar 2020 wordt doorgeschoven.

Kinderopvang

Onderwerp	Toelichting
De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang. Gemeenten zijn verplicht dit toezicht te laten uitvoeren door de GGD. Door een structurele verhoging van het aantal inspecties en de verhoging van de kosten per inspectie door wijzigingen in wet- en regelgeving nemen we een bedrag op van € 25.000.	De toename van de kosten van de inspecties zijn beperkt gebleven.

Participatie

Onderwerp	Toelichting
Vanaf medio 2017 hebben we uit de participatiegelden tijdelijk een participatiecoach voor inburgeraars ingehuurd. We constateerden dat de statushouders extra aandacht nodig hebben om een plaats op de arbeidsmarkt te krijgen. Bovendien is hiervoor specifieke kennis vereist. Hierdoor hebben statushouders een stap kunnen maken op de participatieladder waardoor ze nu eerder bemiddelbaar zijn voor werk. Daarnaast heeft zijn inzet erin geresulteerd dat in de meeste gevallen statushouders een arbeidsplicht hebben gekregen waar ze voorheen in eerste instantie vaak een ontheffing hadden. De inzet van deze participatiecoach afgelopen anderhalf jaar werpt dus in de praktijk duidelijk zijn vruchten af.	De inzet van de participatiecoach voor inburgeraars is voortgezet. De werkwijze bewijst zijn meerwaarde. Inmiddels hebben 43 statushouders een fulltime of parttime baan. Daarnaast is de voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering opgepakt/gestart. Geertruidenberg neemt als onderdeel van de regio Dongemond deel aan een landelijk pilotprogramma van de Veranderopgave Inburgering. Via pilots wordt gekeken wat een effectieve aanpak voor de regio Dongemond is.
Daarnaast wordt in de 2e helft van 2018 een extern onderzoek verricht. Dit onderzoek biedt de raad inzicht in de in- en externe maatregelen die nodig zijn om onze cliënten verdere stappen op de participatieladder te laten maken. Hierdoor zullen we onze cliënten gemakkelijker kunnen bemiddelen naar betaald werk. De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2018 en volgende jaren opgepakt. Hiermee spannen we ons verder in om ons klantenbestand nog verder terug te brengen en mensen naar een betaalde baan te begeleiden. Geprobeerd wordt de kosten die hiermee gepaard gaan binnen het bestaande budget te dekken.	Eind 2018 heeft Stimulansz zich een beeld gevormd van de uitvoeringspraktijk in de gemeente Geertruidenberg aan de hand van deskresearch, bestudering van uitvoeringsbesluiten, de cijfers uit de cockpit Participatie en WMO en gesprekken met de participatiecoaches. Op basis van deze QuickScan heeft Stimulansz een aantal aanbevelingen geformuleerd. De aanbevelingen zijn in 2019 vertaald in uitvoeringsacties en de implementatie is gestart. De gemeenteraad is hier via een raadsinformatiebrief over geïnformeerd.

Spoor 3 Versterking burgerinitiatief en zelforganisatie

Onderwerp	Toelichting
Om burgerinitiatief en eigenaarschap onder de inwoners te stimuleren kunnen inwoners ook in 2019 een projectsubsidie aanvragen..	In 2019 is een aanvraag voor projectsubsidie gehonoreerd (zie toelichting onder subsidiebeleid).
De samenwerkende welzijnsorganisaties (Trema, Surplus en SWOG) dienen deze initiatieven te stimuleren. We houden in 2019 voortgangsgesprekken met deze organisaties.	In 2019 zijn de voortgangsgesprekken met deze organisaties gevoerd. In het kader van het specifieke aanbod zijn activiteiten aangehouden in verband met de discussie over de inhoudelijke uitwerking, de door te voeren verbeterstappen en de beperkte financiële middelen.

Openbare begraafplaatsen

Onderwerp	Toelichting
In 2018 zijn de gedenktekens verwijderd van de graven waarvan de rechthebbenden afstand hebben gedaan. In 2019 worden deze graven ondergronds geruimd. De kosten daarvoor bedragen ca € 32.000. De restanten van de geruimde graven brengen we over naar een verzamelgraf. Daarop plaatsen we een monument. De geraamde kosten daarvoor bedragen € 6.000.	In 2019 is een groot deel van de graven ondergronds geruimd. In 2020 ruimen we het overgebleven deel. Het monument is in 2019 besteld en wordt in 2020 geplaatst nadat alle ruiming is uitgevoerd.
Er is geen structureel budget beschikbaar voor het boven- en ondergronds ruimen van de graven. Hierdoor wordt ad hoc geruimd en lopen we achterstand op. We voeren een structureel bedrag van € 7.000 op zodat we achterstanden voorkomen	Het opgenomen bedrag benutten we voor het ruimen van de graven.

Een extern bureau heeft in de zomer van 2018 een visiedocument voor de begraafplaatsen opgesteld. Of, en welke gevolgen de uitwerking van de visie heeft, wordt nog nader bekeken en separaat aan u voorgelegd. In 2019 zijn vooralsnog de huidige kosten van de begraafplaatsen opgenomen.

De raad heeft de visie in juni 2019 vastgesteld en de uitkomsten daarvan zijn vertaald in de begroting van 2020 en volgend.

Beleidsindicatoren Programma 5

Nr.	Taakveld	Progr	Naam indicator	Gerealiseerd 2017	Gerealiseerd 2018	Begroot 2019	Eenheid	Bron	Opmerkingen
21.	6. Sociaal domein	5	Banen	808.5	812.2	811.2	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	Waar staat je gemeente	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente zijn incidenteel afwijkend
22.	6. Sociaal domein	5	Jongeren met een delict voor de rechter	-	-	-	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	
23.	6. Sociaal domein	5	Kinderen in uitkeringsgezin	4	4	3.5	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	
24.	6. Sociaal domein	5	Netto arbeidsparticipatie	69.5	70.9	71.7	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	Waar staat je gemeente	
26.	6. Sociaal domein	5	Werkloze jongeren	1	1	1	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel Waar staat je gemeente	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente zijn incidenteel afwijkend
27.	6. Sociaal domein	5	Personen met een bijstandsuitkering	243.6	231.2	219.6	Aantal per 10.000 inwoners	Waar staat je gemeente	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente zijn incidenteel afwijkend
28.	6. Sociaal domein	5	Lopende re-integratievoorzieningen	268.8	203.8	163	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	Waar staat je gemeente	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente zijn incidenteel afwijkend
29.	6. Sociaal domein	5	Jongeren met jeugdhulp	11.6	10	10	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	
30.	6. Sociaal domein	5	Jongeren met jeugdbescherming	0.6	0.5	0.5	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	
31.	6. Sociaal domein	5	Jongeren met jeugdreclassering	0.4	0.4	0.4	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	
32.	6. Sociaal domein	5	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	692	705	724	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	21.822	20.935	22.928	22.321	-607
Baten	5.215	5.005	5.321	5.335	14
Saldo	16.607	15.930	17.607	16.986	-621

Resultaat bestemming

Lasten	702	849	849	849	0
Baten	1.214	1.307	2.176	2.021	-155
Saldo	-512	-458	-1.327	-1.172	155

Gerealiseerd resultaat

Lasten	22.524	21.784	23.777	23.170	-607
Baten	6.429	6.313	7.497	7.356	-141
Saldo	16.095	15.471	16.280	15.814	-466

*bedragen x1.000

Verbonden Partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg West Brabant
- Gemeenschappelijke regeling Wava
- Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (gedeeltelijk)

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf F Verbonden partijen.

Risico's in de begroting

Wmo begeleiding

In 2018 loopt een aanbestedingsprocedure voor een nieuw contract per 1 januari 2019. Op dit moment zijn de financiële consequenties hiervan nog niet geheel te overzien.

Het nieuwe contract heeft geen extreme tariefsverhogingen tot gevolg gehad. Zowel qua zorgaanbieders als bekostiging is dit achteraf als 'going concern' te kwalificeren.

Wmo Hulp bij het Huishouden

Er zijn per 1 april 2018 nieuwe loonschalen voor Wmo huishoudelijke hulp ingevoerd. Daarnaast volgt er een 4% loonsverhoging per 1 oktober 2018. Op dit moment zijn we samen met de regiogemeenten in overleg met de aanbieders van huishoudelijke hulp over de vraag of en tot welk bedrag deze kosten doorberekend worden in de tarieven. We verwachten dat de kosten van hulp bij het huishouden daardoor in 2019 zullen toenemen.

In 2019 zijn er als gevolg van de invoering van het abonnementstarief meer aanvragen voor de Hulp bij Huishouden geweest. We zien dat er voornamelijk een forse toename is in het aantal aanvragen bij de midden- en hoge inkomenscategorieën. De verwachting is dat dit aantal klanten in de toekomst, mede met het oog op het langer thuis wonen, verder zal toenemen. Daarnaast moet er voor 2021 een nieuw contract voor de Hulp bij Huishouden afgesloten worden. Het is onbekend welke tarieven dit tot gevolg heeft.

Abonnementstarief Wmo / toename maatwerkvoorzieningen

De exacte vormgeving van deze maatregel is nog onbekend, maar het Kabinet is voornemens de huidige bijdragesystematiek Wmo te vervangen door een abonnementstarief á €17,50 per vier weken voor een huishouden dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening. Ter financiering is door het Rijk een structureel bedrag aan de algemene uitkering toegevoegd. Het is onbekend of dit toereikend is. Daarnaast kan deze maatregel een aanzuigende werking hebben op aanvragen voor Wmo-maatwerkvoorzieningen.

Per 1 januari 2019 is het abonnementstarief daadwerkelijk ingevoerd. Dit heeft zoals verwacht een enorme aanzuigende werking tot gevolg gehad. Vooral op het gebied van huishoudelijke verzorging en begeleiding namen de kosten fors toe. De hiervoor ontvangen Rijksmiddelen zijn bij lange na niet toereikend om deze kostenstijging te kunnen opvangen.

Destijds, bij de invoering van de decentralisaties, werd juist verondersteld dat –door versterking van de Odlijn-, het beroep op maatwerkvoorzieningen zou verminderen. Daarop waren ook de bezuinigingen van de rijksoverheid gebaseerd. We zien in de praktijk het beroep op maatwerkvoorzieningen nog niet verminderen.

Zoals hiervoor aangegeven heeft de invoering van het abonnementstarief juist een averechts effect gehad.

Budget jeugdhulp

Vanuit het Rijk is de afgelopen jaren minder geld beschikbaar gesteld voor de jeugdhulp. Net als in andere jeugdhulpregio's in het land lopen de kosten voor jeugdhulp ook in de regio West-Brabant Oost op. De stijging was al enigszins te zien in 2016, in 2017 was de stijging substantieel. Hoewel er beheersmaatregelen zijn/worden ingevoerd is de verwachting dat met de beschikbare budgetten vanuit Jeugd de extra vraag niet opgevangen kan worden. Hiervoor is extra budget opgenomen van € 650.000.

Er is nog geen zekerheid dat de kosten inkoop specialistische jeugdhulp niet meer gaan stijgen. We hebben bij Jeugdregio WBO om een evaluatie van de beheersmaatregelen gevraagd. Die was in 2019 nog niet uitgevoerd.

Bijstandverstreking en bijzondere bijstand

Ondanks dat het aantal werklozen landelijk daalt, verwacht het CBS dat pas met ingang van 2020 de bestanden van bijstandsgerechtigden zullen dalen. Dit is ook te zien in de gemeente Geertruidenberg. Daarnaast is er binnen Geertruidenberg sprake van een gemiddeld lager geschoold bestand, wat de kansen op uitstroom, ondanks een aantrekkende economie, ook beperkt.

Vanaf de zomer is een daling te zien van het aantal uitkeringsgerechtigden. Begin 2019 had het bestand nog een omvang van ongeveer 420, eind 2019 is dit gedaald tot ruim 350 klanten. Het herstel van de economie heeft zijn invloed op het bestand. Door de grote vraag naar personeel lukt het ook voor mensen met een lager opleidingsniveau om aan de slag te komen.

We hebben op dit moment te maken met een verhoogd aantal statushouders in de gemeente. Deze mensen zijn niet direct bemiddelbaar naar werk door een taalachterstand. Afhankelijk van het aantal mensen dat nog toestroomt, de mate waarin zij de taal gaan beheersen en bemiddelbaar zijn, kan dit invloed hebben op het aantal uitkeringen. We zetten wel in op de bevordering van de uitstroom voor deze groep.

In 2019 hebben we fors ingezet op taaltraining en werkstages voor de groep van statushouders. Deze aanpak blijkt succesvol te zijn, de taal-werkstages hebben in meerdere gevallen geleid tot uitstroom van de statushouder.

Het beroep op bijzondere bijstand is aantal jaren hoger dan geraamd.

In 2019 is er een groter beroep op de regeling bijzondere bijstand gedaan dan begroot. Hiervoor geldt dat het een open eind regeling is zodat vooraf nooit is in te schatten hoe hoog de uitgaven exact zullen zijn. Nog steeds is hierbij een stijgende lijn te zien van bewindvoerders die de weg naar de bijzondere bijstand goed weten te vinden, waardoor de kosten stijgen.

Om het risico op herhaalde budgetoverschrijdingen te voorkomen is het budget structureel verhoogd en is hiermee het risico verlaagd.

Ondanks de structurele verhoging van het budget is in 2019 sprake van een kleine overschrijding van het budget. De open eind regeling veroorzaakt deze overschrijding.

Begraafplaatsen

De registratie van begraafplaatsen is niet up to date.

De registratie is up-to date gebracht.

In 2018 vindt actualisatieslag plaats van de begraafplaatsadministratie.

De begraafplaatsenadministratie is in 2018 en 2019 geactualiseerd.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Juzt

Vanwege de financiële problemen van Juzt is door Breda een lening verstrekt van max. € 7 mln. Het maximale risico voor de gemeente Geertruidenberg bedraagt ongeveer € 300.000.

Programma 6

Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur

Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Cultuurloper

Onderwerp	Toelichting
De basisscholen in de gemeente Geertruidenberg gaan deelnemen aan de Cultuurloper. Dit is een provinciaal programma om cultuureducatie kwalitatief te verhogen en beter in te bedden in het curriculum. De kosten worden betaald uit het cultuureducatiebudget. Hierdoor is er minder ruimte voor losse initiatieven op het gebied van cultuureducatie.	Er hebben drie basisscholen actief gewerkt met de Cultuurloper. Gefaseerd zullen de komende jaren ook de andere scholen deel gaan nemen. Naast de Cultuurloper hebben we een activiteitenmenu samengesteld waar de scholen cultuur educatieve activiteiten uit kunnen kiezen waaraan zij willen deelnemen.

Digi-taalhuis

Onderwerp	Toelichting
Het Digi-taalhuis is een samenwerking tussen de stichting Lezen & Schrijven, het ROC, Wava/Go, Tremma, Vluchtelingenwerk, Theek 5 en de gemeente. Het Digi-taalhuis is een centraal punt waar mensen met vragen over taal en digitaal terecht kunnen. Je kunt er informatie of advies krijgen over oefenen met een taalvrijwilliger, over taal- en computercursussen, of over programma's op de computer waar je ook zelf mee aan de slag kunt. Ook kun je leren internetten en e-mailen met het programma Klik en Tik. Het fysieke punt is ingericht in de nieuwe bibliotheek in Raamsdonksveer. Het spreekuur van het Digi-taalhuis is afgestemd op het spreekuur van Wava/Go voor statushouders. Mede hierdoor is er veel aanloop bij het Digi-taalhuis. Om te voorkomen dat er een wachtlijst ontstaat is meer inzet nodig. Hiervoor is structureel €15.000 extra nodig.	Het Digitaalhuis is ook in 2019 goed bezocht. De grootste groep mensen die naar het Digitaalhuis komt bestaat uit NT2-ers (mensen waarvan Nederlands niet de moedertaal is). We hebben een pilot gedraaid waarbij uitkeringsgerechtigden gescreend zijn op laaggeletterdheid. Hieruit zijn naast een groep NT2-ers ook een aantal NT1-ers (mensen waarvan Nederlands wel de moedertaal is) gekomen die een traject hebben gevolgd om hun taalvaardigheid te verbeteren. Voor deze pilot hebben we een subsidie ontvangen. De cursussen Klik en Tik zijn weer aangeboden. Bij het verbeteren van digitale vaardigheden wordt actief samenwerking gezocht met partners om zo gemakkelijker en beter de doelgroep te kunnen bereiken.
In juli 2018 een amendement aangenomen over de bestrijding van laaggeletterdheid. Eén van de beslispunten hierin is om cofinanciering (33%) voor de subsidie Tel mee met Taal beschikbaar te stellen.	

Accommodaties

OMC

Onderwerp	Toelichting
Voor het OMC is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. In 2018 kijken we naar een verdere uitwerking. In het eerste kwartaal van 2019 leggen we hierover een voorstel aan de raad voor. De eerste fase behelst de verbouwing ten behoeve van de maatschappelijk gebruikers. Dekking hiervoor zal worden gevonden door het hiervoor eerder door de raad geoordeelde krediet van € 325.000,- in te zetten. Wij hebben in de begroting een krediet van €170.000 opgenomen ten behoeve van de gemeentelijke (koppel) bijdrage aan een aangevraagde provinciale Monumenten-subsidie.	In 2019 hebben is veelvuldig overlegd met het bestuur van het OMC. Door steeds wisselende inzichten is nog niet gekomen tot een duurzame oplossing t.a.v. de instandhouding van het pand en de beschikbaarheid voor verenigingen. Wel is een provinciale subsidie toegekend voor de renovatie en verduurzaming van het dak. Verwacht wordt om in de tweede helft van 2020 met een voorstel te komen.

Schattelij – Markt 32 - 38

Onderwerp	Toelichting
In 2018 volgt besluitvorming aan de hand van de opgestelde business case (BC) die voor De Schattelij en Markt 32 – 38 is opgesteld. Het doel is om de ontwikkeling van de Markt als culturele hotspot kracht bij te zetten.	Het procesvoorstel stond gepland voor de raad van april 2020, maar wordt door de coronacrisis noodgedwongen opgeschoven.

Scouting

Onderwerp	Toelichting
Als nieuwe locatie voor de scouting is de noordelijke zandput aan de Oosterhoutseweg gevonden. De voorbereidingen voor een nieuw bestemmingsplan zijn opgestart. De onderhandelingen met RWS over de hoogte van het aankoopbedrag van de huidige locatie lopen. We voeren gesprekken met de provincie over de locatie. Op dit moment is nog niet bekend wat het definitieve onteigeningsbudget van Rijkswaterstaat is. Daarnaast is nog niet helder welke alternatieve huisvesting de Scouting krijgt. We houden rekening met het gegeven dat de rijksbijdrage voor de te plegen investering in nieuwbouw onvoldoende is.	De toelichting moet in samenhang worden gezien met "ruimtelijke ontwikkeling" in programma 1. Het beschikbare budget van de vereniging lijkt in eerste instantie niet toereikend om hun gewenste onderkomen te realiseren. Daarom heeft de scouting hun wensen en eisen tot een minimum teruggebracht. Zij zijn actief op zoek naar aanvullend budget, in de vorm van sponsoring en subsidies. Bekeken moet worden of er nog steeds sprake is van een tekort en op welke wijze de gemeente hierin bij kan en mag dragen.

Monumenten/erfgoed

Onderwerp	Toelichting
De gemeente is rijk aan cultureel erfgoed. Het erfgoedbeleid is gericht op het verder beschermen en beter benutten hiervan. De uitvoering van de Erfgoednota en de Nota archeologie zetten we voort in 2019.	In 2019 is de commissie ruimtelijke kwaliteit gestart. Er is samen met een groep vrijwilligers en het technasium van het Dongmond College een begin gemaakt met de realisatie van het project 'klokkenstoel'. Ook zijn de voorbereidingen en procedures voor de realisatie van het project 'kasteelmuur' gestart. Daarnaast is het concept van voorontwerp parapluplan archeologie opgesteld. Voor 2020 staat de realisatie van de kasteelmuur gepland. Er wordt gestart met de procedure voor het aanwijzen van 90 nieuwe gemeentelijke monumenten en wordt de procedure van het parapluplan archeologie gestart. Tevens vindt in 2020 de evaluatie plaats van de commissie ruimtelijke kwaliteit.

In 2017 en 2018 was jaarlijks € 25.000 extra budget voor erfgoed beschikbaar. Hiervan is in 2017 circa € 23.000 besteed aan het plaatsen van het Theodorusbeeld, het maken van affuiten voor kanonslopen, de actualisering van archeologiebeleid en monumentbeschrijvingen. In 2018 is tot oktober 2018 circa € 12.000 besteed aan onder meer de restauratie van een historische schapenschuur te Raamsdonk en het parapluplan archeologie.

Mogelijke projecten in de toekomst zijn het maken van een klokkenstoel met de bel van de vroegere kerk nabij de Venestraat en het beleefbaar maken van het ondergrondse kasteel aan het Wilhelminaplein.

De verwachting is dat ook in 2019 meer geld nodig is voor erfgoed in brede zin dan het jaarlijkse structurele budget van € 3.200 toelaat. Zonder extra budget kunnen wij de uitvoeringsacties van het vastgestelde erfgoed- en archeologiebeleid naar verwachting niet realiseren. Wanneer bekend is welke budgetruimte noodzakelijk wordt geacht zullen wij een separaat voorstel voorleggen.

Van het erfgoedbudget is in 2019 o.a. besteed: € 5.100 voor project klokkenstoel, € 6.600 voor restauratie van de bloemenbak/fontein in de tuin van het gemeentehuis en € 1.500 voor restauratiesubsidie voor de Emmakerk.

Het project klokkenstoel en de productie van twee klokkenpresentaties (geraamd op € 26.000) is najaar 2019 gestart en zal in april 2020 afgerond worden. In 2019 is hieraan circa € 5.100 besteed. Het project kasteelmuur zal in 2020 starten en afgerond moeten worden.

In 2019 heeft de raad besloten tot een structureel jaarlijks erfgoedbudget per 2020 van € 15.000. Daarnaast heeft de raad najaar 2019 besloten om een werkkrediet van € 130.000 beschikbaar te stellen voor het project kasteelmuur Wilhelminaplein, en om maximaal € 30.000 hieraan bij te dragen naast provinciale subsidie en sponsorbijdragen.

Evenementen

Onderwerp	Toelichting
Wij continueren de gratis inzet en ondersteuning van de buitendienst bij de evenementen in onze gemeente.	De inzet en ondersteuning vanuit de buitendienst zal meer in beeld gebracht worden. De gratis inzet en ondersteuning vraagt veel op financieel vlak maar ook op het gebied van de uitvoering in de buitenruimte. In 2020 onderzoeken we of we het beleid kunnen aanpassen en de kosten voor de werken verdelen. Zo ontstaat er een compensatie binnen het wijkgericht werken.

Beleidsindicatoren

In dit programma zijn geen beleidsindicatoren opgenomen

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Vershil rekening/ begroting
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten					
Lasten	1.243	1.235	1.520	1.461	-59
Baten	557	180	444	491	47
Saldo	686	1.055	1.076	970	-106

Resultaat bestemming

Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	345	311	-34
Saldo	0	0	-345	-311	34

Gerealiseerd resultaat

Lasten	1.243	1.235	1.520	1.461	-59
Baten	557	180	789	802	13
Saldo	686	1.055	731	659	-72

*bedragen x1.000

Impressie kasteelmuur

Risico's in de begroting

Actualiseren Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) gemeentelijke accommodaties 2015-2024

In 2017 en 2018 heeft de raad diverse panden aangekocht. Deze panden brengen we eind 2018 onder in het MJOP. Dit kan financiële gevolgen hebben voor de storting in de voorziening. Daarnaast verwachten we dat de actualisering MJOP extra financiële gevolgen heeft omdat in 2014 diverse hoge onderhoudsposten zijn doorgeschoven. Aan de hand van de uitkomsten van het MJOP maken we keuzes met betrekking tot de diverse panden en maken we inzichtelijk wat de financiële gevolgen zijn.

De voorziening was voor 2019 toereikend. In de meerjarenbegroting is voorzien in een storting die instandhouding op het vastgestelde onderhoudsniveau waarborgt. Ook is beslist dat enkele panden op zijn minst budgetneutraal op de begroting drukken.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Voor dit programma zijn in de jaarrekening geen nieuwe risico's naar voren gekomen.

Programma 7

Dienstverlening en Bedrijfsvoering

Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

De kracht van Geertruidenberg

Onderwerp	Toelichting
De visie Geertruidenberg 2025 laat een duidelijke stip op de horizon zien voor onze gemeente. Om ons heen verandert er veel; de arbeidsmarkt trekt fors aan, de rechtspositie van ambtenaren verandert, vast is uit en flexibiliteit is noodzakelijk. Ook de samenleving vraagt om samen op te trekken en situationeel vraagstukken op te pakken.	De arbeidsmarkt blijft zich snel ontwikkelen. Met de organisatieontwikkeling naar een meer wendbare organisatie, willen we een aantrekkelijk werkgever blijven. In 2019 hebben we de voorbereidingen getroffen voor de invoering van de WNRA, de WAB en de vernieuwing van ons functiehuis HR21. In 2020 blijven we ons verder ontwikkelen om een aantrekkelijke werkgever te blijven.

Burgemeester Marian Witte

Om in de (nabije) toekomst een betrokken, ondernemende en professionele organisatie en aantrekkelijke werkgever te blijven is stilstaan geen optie. Wij vertalen die kernwaarden naar onze organisatie en brengen de noodzakelijke stappen in beeld. We gaan een gedegen plan opstellen, concreet met heldere resultaten en uitvoeringsagenda.

In 2019 hebben we het koersdocument voor de organisatieontwikkeling vastgesteld en daaraan een plan van aanpak verbonden. Op basis daarvan zijn teams aan de slag gegaan met hun ontwikkeling naar meer zelforganisatie, hebben we het 'klokken' afgeschaft en is een inspirerende vergaderruimte gecreëerd. In 2020 krijgt dit traject een vervolg.

Eigentijdse dienstverlening

Onderwerp	Toelichting
Om een optimale – digitale – dienstverlening aan inwoners en ondernemers te behouden stellen we een Realisatieplan Informatie & Automatisering op.	Er is een impactanalyse uitgevoerd die in 2020 uitgewerkt zal worden in een nieuwe plan.
We gaan meer producten digitaal regelen, waaronder de implementatie van de Omgevingswet. Privacy en informatieveiligheid zijn hierbij erg belangrijk.	Een nieuwe website is gerealiseerd waarop inwoners meer producten digitaal kunnen regelen. Aan de implementatie van de omgevingswet wordt uitvoering gegeven.

Waarderen woning op gebruiksoppervlakte

Onderwerp	Toelichting
De Waarderingskamer heeft besloten dat het taxeren van woningen op gebruiksoppervlakte vanaf 1 januari 2022 verplicht is. Er is een overgangperiode ingesteld om te zorgen dat de WOZ-administratie tijdig beschikt over betrouwbare gebruiksoppervlakten voor alle relevante WOZ-deelobjecten bij woningen. In 2019 gaan wij hier verder uitvoering aan geven.	In 2019 hebben wij van vrijwel alle objecten in onze gemeente de gebruiksoppervlakte in beeld. In 2020 zullen we van de nog resterende objecten de gebruiksoppervlakte in beeld brengen. Hierdoor kunnen wij voldoen aan de door de Waarderingskamer gestelde eis aan taxeren van onze objecten.

Identiteitsdocumenten

Onderwerp	Toelichting
De dip in de identiteits- en rijbewijzen (verstrekking van 5 naar 10 jaar) is komende jaren van invloed op de inkomsten en daardoor ook op de afdrachten. De verwachting is dat komende vijf jaar (afdrachten meegerekend) de inkomsten zullen afnemen met € 40.000 in 2019 tot € 83.000 in 2023. De aantallen paspoorten en ID Kaarten lopen af van 1.795 documenten in 2019 naar 697 documenten in 2023. De capaciteit die hierdoor vrijkomt zetten we in op de landelijk en lokaal toenemende aandacht voor adres- en identiteitsfraude.	Gebleken is dat er inderdaad sprake is geweest van een dip in identiteits- en rijbewijzen waardoor de inkomsten en afdrachten zijn afgenomen.

Werkgeverschap

Onderwerp	Toelichting
<i>Functiebeschrijvingen en waarderingen</i> Wij gaan de functiebeschrijvingen actualiseren en laten aansluiten bij het sectoraal functie-waarderingssysteem voor gemeenten. Voor de inhuur van externe expertise en de invoering van deze herwaardering nemen wij € 40.000 op. Daarnaast ramen we vanaf 2019 structureel een bedrag van € 7.000 voor licentiekosten software.	Het project om te komen tot een nieuw functiehuis is in 2019 gestart en zal begin mei 2020 worden afgerond. We maken hierbij de overstap naar HR21. Dit is een functiewaarderingssysteem dat in veel gemeenten gebruikt wordt en samen met de VNG is vormgegeven. Hierbij hebben we een toekomstbestendige basis gelegd voor ons functiehuis als onderdeel van de ontwikkeling van onze organisatie.

Informatiebeveiliging / Privacy

Onderwerp	Toelichting
Informatiebeveiliging en Privacybeveiliging gaan meer aandacht vergen. Kwaadwillenden schakelen systemen uit of gijzelen deze en gegevens komen op straat te liggen. Vaak krijgen deze zaken uitgebreide media-aandacht. Ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging- en privacy volgen zich snel op. Voor de begroting 2019 is het volgende van belang;	2019 stond in het teken van het vergroten van privacy- en bewustzijn, onder meer met workshops voor alle medewerkers en leden van het gemeentebestuur. Daarnaast hebben we ons beleid geactualiseerd. Zo kon het Privacy Protocol Sociaal Domein, waarin wordt beschreven hoe we omgaan met de verwerking van persoonsgegevens binnen het sociaal domein in de gemeente Geertruidenberg, worden vastgesteld. Ook hebben we stappen gezet om de informatiebeveiliging te versterken. In 2019 is een programma voor beveiligd mailen ingevoerd en de Privacy Workspace met logging van basis-registraties. In 2019 zijn de uren van de functionaris gegevensbescherming (FG) uitgebreid. Dit was noodzakelijk om zijn rol beter te kunnen uitbouwen en om zich in de organisatie in te kunnen bedden. De FG brengt jaarlijks een rapport uit waarin het college en de raad op de hoogte worden gesteld van zijn bevindingen en advies.
<i>Informatiebeveiliging</i> Veel communicatie gaat tegenwoordig vaak digitaal. In deze berichten (e-mail) kunnen ook privacy gevoelige gegevens staan. Het is dan ook noodzakelijk om dit mailverkeer te beveiligen. Voor het beveiligen van de mail met privacy gevoelige gegevens nemen wij een structureel bedrag op van € 12.000.	De gemeente heeft de mogelijkheid gekregen om privacy gevoelige gegevens beveiligd te versturen.

Een deel van de applicaties met daarin persoonsgegevens worden al geprotocolleerd (wettelijk verplicht), maar dit moet uitgebreid worden naar meerdere applicaties. Wettelijk moet er aangetoond kunnen worden, wie heeft er welke gegevens van een persoon geraadpleegd. Dit houden we bij middels logregel. Deze logregels worden verzameld in een systeem (de privacy workspace). Voor deze applicatie (Clouddienst) vragen wij een structureel bedrag van € 12.000. De autorisaties (wie heeft welke rechten en mag wat raadplegen) moeten om die reden ook in kaart gebracht worden. Voor de uitvoering nemen wij een incidenteel bedrag op van € 10.000.

Het protocolleren van applicaties met persoonsgegevens is gerealiseerd.

Ook hebben we een bedrag van €10.000 in de begroting opgenomen om onze ambtelijke organisatie maar ook u als bestuurders bewuster te maken van het belang van privacy en kennis over te dragen. Hierbij denken we aan het organiseren van allerlei activiteiten tijdens de “week van de privacy”. Deze “week” wordt in het tweede kwartaal van 2019 georganiseerd.

2019 stond in het teken van het vergroten van privacy- en i-bewustzijn, onder meer met workshops voor alle medewerkers en leden van het gemeentebestuur.

Privacy

Op 25 mei 2018 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Voor de gemeente betekent dit de toename van een aantal wettelijke taken. Zo zijn we onder andere per mei 2018 verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) en een Privacy Officer (PO) aan te stellen, bij nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens een Privacy Impact Assessment (PIA) uit te voeren, datalekken te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), bewerkersovereenkomsten te sluiten met derden en moeten alle verwerkingen van persoonsgegevens in een register worden bijgehouden. De gemeente beschikt over veel (bijzondere) persoonsgegevens, zoals de WMO, Participatiewet en de Jeugdwet. Zorgvuldige omgang met deze gegevens is vereist. Afgelopen periode is inzicht gebracht in de persoonsgegevenshuishouding van de gemeente en is er een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld. In het PvA is inzichtelijk gemaakt wat de consequenties zullen zijn voor de werkprocessen, ICT, bewustwording, juridische borging en benodigde formatie. Voor de uitbreiding van de formatie voor de verdere implementatie van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de uitvoering van het Plan van Aanpak voeren wij een bedrag op van € 39.000 (formatie) en €10.000 voor de verdere implementatie AVG. De praktijkervaring (o.a. aantal uren) zullen wij verder uitwerken in de kadernota 2020.

Ook in 2019 zijn verschillende actiepunten uit het plan van aanpak van het project Privacy en Informatiebeveiliging uitgevoerd. Zo zijn de protocollen melding datalekken, rechten van de betrokkenen en het privacy protocol sociaal domein vastgesteld. Verder zijn meerdere Privacy Impact Assessments (PIA) uitgevoerd en is het register van verwerkingen bijgewerkt. Daarnaast zijn fysieke maatregelen getroffen om de beveiliging van het gebouw en de systemen te waarborgen. Zo zijn alle ramen op de begane grond voorzien van raamsluiting en zijn de ramen beplakt met privacy folie. Verder zijn een aantal kamers (met veel gevoelige persoonsgegevens) voorzien van een badgeslot.

Wethouder Mike Hofkens
in de gemeentehal

Indexering onderhoudskosten software

Onderwerp	Toelichting
Wij ramen een structureel bedrag van € 17.000 voor de prijsstijgingen van onderhoudscontracten voor de hard- en software en de hiervoor noodzakelijke verbindingen.	De gemiddelde indexering van lopende contracten is in 2019 ongeveer 2% geweest. Deze stijging komt nagenoeg overeen met de geraamde indexatie, waardoor de stijging opgevangen kon worden binnen dit budget.

Vervangingsinvesteringen

Onderwerp	Toelichting
Voor de beschikbaarheid van iPads hebben wij een investeringsbudget opgenomen van € 24.000. Ook hebben wij € 70.000 opgenomen voor de vervanging van het audiosysteem in de raadszaal.	Het investeringsbudget voor iPads is ingezet voor uitbreiding van het plaats- en tijdonafhankelijk werken. Vervanging van het audiosysteem in de raadszaal is begin 2020 gerealiseerd.

Verkiezingen

Onderwerp	Toelichting
In 2019 vinden er verkiezingen plaats voor de 'Provinciale Staten en de Waterschappen' en het 'Europees parlement'. We treffen steeds meer opkomst verhogende maatregelen (promotie). Dit vergt meer uitgaven dan begroot. Voor 2019 hebben wij vanwege twee extra verkiezingen een incidenteel extra bedrag geraamd van € 20.000.	De verkiezingen zijn uitgevoerd binnen de beschikbare budgetten.

Basisregistratie grootschalige topografie

Onderwerp	Toelichting
Om de wettelijke verplichting om de Basisregistratie Grootschalige Topografie actueel te houden nemen we structureel een extra bedrag van € 8.500 op.	Door ophoging van het budget hebben wij in 2019 binnen de financiële kaders onze Basisregistratie Grootschalige Topografie, conform wettelijk voorschrift, actueel kunnen houden.

Financiële verwerking budgetmutaties

Onderwerp	Toelichting
Een gedeelte van de budgetten die betrekking hebben op dit programma dienen op basis van de BBV-voorschriften te worden toegerekend aan Overhead. Vandaar dat niet alle mutaties in dit programma volledig zijn opgenomen in de tabel financiële mutaties, maar ook gedeeltelijk in de tabel Overhead.	Bij het programma Overhead is voor bepaalde budgetten een toelichting opgenomen.

Beleidsindicatoren Programma 7

Nr.	Taakveld	Progr	Naam indicator	Gerealiseerd 2017	Gerealiseerd 2018	Begroot 2018	Eenheid	Bron	Opm.
1.	0. Bestuur en ondersteuning	7	Formatie	6.83	7,29	7.00	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	
2.	0. Bestuur en ondersteuning	7	Bezetting	6.56	6,51	6.31	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	
3.	0. Bestuur en ondersteuning	7	Apparaatskosten	€ 519	€ 527	€ 537	Kosten per inwoner	Eigen begroting	
4.	0. Bestuur en ondersteuning	7	Externe inhuur	11.7%	8 %	7%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	
5.	0. Bestuur en ondersteuning	7	Overhead	8.97%	9,12%	11.4%	% van totale lasten	Eigen begroting	

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	17.063	2.549	2.751	3.271	520
Baten	14.551	390	316	302	-14
Saldo	2.512	2.159	2.435	2.969	534

Resultaat bestemming

Lasten	16	0	22	22	0
Baten	179	91	197	185	-12
Saldo	-163	-91	-175	-163	12

Gerealiseerd resultaat

Lasten	17.079	2.549	2.773	3.293	520
Baten	14.730	481	513	487	-26
Saldo	2.349	2.068	2.260	2.806	546

*bedragen x1.000

Verbonden partijen

De Regio West-Brabant (RWB) heeft een strategische visie opgesteld. Deze is aan u beschikbaar gesteld. De financiële gevolgen van deze visie worden naar verwachting pas eind 2018 inzichtelijk. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage aan de RWB, behoudens indexering, nagenoeg gelijk blijft.

Op 21 juni 2018 heeft u de begroting 2019 van de RWB vastgesteld. De gemeentelijke bijdrage voor 2019 kwam neer op € 634.492. Dit is hoger dan in 2018 (toen was de gemeentelijke bijdrage € 615.318). De verhoging werd hoofdzakelijk veroorzaakt door een stijging van de kosten van het Kleinschalig Collectief Vervoer en loonindexering RWB.

Op 27 juni 2019 heeft u het actieprogramma 2019-2023 van de RWB vastgesteld. Hierbij heeft u voor onze gemeente een viertal speerpunten benoemd, te weten:

- Toekomstperspectieven voor de Amercentrale en de omgeving;
- Vitaal platteland/buitengebied;
- Mobiliteit en bereikbaarheid;
- Verbeteren vestigingsklimaat.

Risico's in de begroting

Functiewaarderingen

De uitkomst van dit onderzoek nemen we op in de kadernota 2020. Vooralsnog schatten we het risico in dat de functiewaardering zal leiden tot een verhoging van de kosten van de organisatie van €100.000.

Inmiddels is duidelijk geworden dat we binnen het hiervoor gereserveerde bedrag blijven. Eerder is het bedrag van € 100.000 in de Turap al afgeraamd naar € 65.000. De eerste inzichten leiden tot een kostenpost van ongeveer € 20.000. Omdat we in 2020 nog een onderhoudsronde willen uitvoeren voor enkele functies, stellen we voor om het overige budget voorlopig beschikbaar te houden.

CAO

De gemeente Geertruidenberg volgt de car-uwo. De huidige cao heeft een looptijd tot 1 januari 2019. In de begroting 2019 en verder zijn wij uitgegaan van een loonstijging van 3% en een stijging van de werkgeverslasten van 1%, totaal 4%.

Inmiddels is de nieuwe CAO Gemeenten van kracht geworden. Uit deze nieuwe CAO zijn salarisstijgingen voort gekomen, deze zijn verwerkt in de meerjarenbegroting en waar voor in 2019 van toepassing zijn mutaties opgenomen in de tussenrapportages.

Budgetbeheer

Door het niet goed beheersen van onze budgetten kunnen we problemen niet tijdig signaleren. Tijdig bijsturen is hierdoor niet mogelijk. Door het voeren van een verplichtingenadministratie hebben we meer grip op onze budgetten.

Door invoering van de verplichtingenadministratie is dit risico kleiner geworden.

Invulling vacatures

De arbeidsmarkt is erg aan het aantrekken. We constateren dat het aanbod van kandidaten om een vacature in te vullen geringer wordt. In het bijzonder geldt dit voor invulling van bijvoorbeeld vacatures van omgevingsvergunningen zoals bouwvergunningen die begin 2019 ingevuld moeten worden. Daar waar het bedrijf kritische processen betreft moet mogelijk een beroep worden gedaan op externe inhuur om aan de klantvraag te kunnen blijven voldoen.

De arbeidsmarkt is krap en de schaarste voor bepaalde functies groter wordt waardoor medewerkers eerder vertrekken. Dat is voor de gehele overheid op dit moment een grote uitdaging. Zo ook voor ons, en vraagt dat we nog nadrukkelijker stil moeten staan bij de vraag hoe we aantrekkelijk werkgever kunnen zijn en blijven en welke investeringen daarvoor noodzakelijk zijn. Ook in 2020 blijft dit voor ons dus een belangrijk aandachtspunt.

Kwaliteit management rapportages

Indien de managementrapportages van onvoldoende niveau zijn (als gevolg van onvoldoende kwaliteit van de basisgegevens), hebben we onvoldoende grip op onze bedrijfsvoering. Het monitoren en verbeteren van de kwaliteit van de gegevens om deze rapportages te maken heeft onze constante aandacht. In 2018 is er volop gewerkt aan het doorontwikkeling managementrapportages voor de jeugdzorg om hiermee betere sturingsinformatie te verkrijgen. Dit wordt gecontinueerd in 2019.

Het monitoren en verbeteren van de gegevens ten behoeve van rapportages heeft ook in 2019 onze constante aandacht gehad. Zo hebben we eind 2019 een flinke verbeterslag gemaakt in de dashboards met financiële en personeelsinformatie.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Bovenmatig plaatsen van medewerkers, ontslag van ambtenaren

Bij beëindigingsovereenkomsten / minnelijke regelingen wordt vastgelegd dat de ambtenaar per x-datum uit dienst gaat waarbij er geen ww-verplichting of andere uitkeringslasten voor de werkgever zijn. Voor dit risico is een voorziening gevormd, echter afhankelijk van het aantal gevallen kan het zijn dat de voorziening niet toereikend is.

Toepassing Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren vrijwilligers brandweer

De brandweervrijwilligers zijn niet in dienst bij de gemeente maar vallen onder de veiligheidsregio. De implementatie van de overgang naar het private arbeidsrecht is een verantwoordelijkheid van de werkgevers - de veiligheidsregio's - in overleg met de vakbonden. Gelet op de complexiteit en de zorgvuldigheid waarmee de overgang naar het private arbeidsrecht dient plaats te vinden, is het voornemen om de invoering van de Wnra voor het personeel van de veiligheidsregio's, met uitzondering van het ambulancepersoneel, uit te stellen tot (tenminste) 2021.

Documenten met vertrouwelijke informatie komen in handen van onbevoegden

Onzorgvuldig gebruik persoonsgegevens

Programma 8 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Dit overzicht kent een viertal onderdelen:

1. Lokale heffingen
2. Uitkering gemeentefonds
3. Treasury
4. Post onvoorzien, reserves en overige

Ad 1. Lokale heffingen

	Begroting 2019 (na wijziging)	Opbrengst 2019	Verschil
Onroerende zaakbelastingen	€ 5.742.000	€ 5.889.000	€ 147.000
Hondenbelasting	€ 89.000	€ 90.000	€ 1.000
Toeristenbelasting	€ 12.000	€ 12.000	€ 0
Precariobelasting	€ 600.000	€ 592.000	-/- € 8.000
Totaal	€ 6.443.000	€ 6.583.000	€ 140.000

Ontwikkelingen Amercentrale

Ten aanzien van de opbrengst OZB Niet-woningen bent u de afgelopen jaren herhaaldelijk geïnformeerd over de bezwaar en beroepsprocedures inzake de waardering van de Amercentrale. Recent is duidelijkheid gekomen over de WOZ waardebeoordeling. Onderstaand een toelichting.

Het Gerechtshof heeft geoordeeld dat de gemeente ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de verslechterde marktomstandigheden voor kolencentrales. Op grond hiervan is de WOZ-waarde neerwaarts bijgesteld. De gevolgen van de uitspraak over 2014 en 2015 zijn in de jaarrekening van 2018 verwerkt. De uitspraak van het Gerechtshof heeft ook gevolgen voor de belastingjaren 2016 tot

en met 2020. Tevens heeft het Hof gezegd dat RWE de bedrijfswaarde aannemelijk moet maken. Op basis hiervan zijn gesprekken gevoerd met RWE over de bedrijfswaarde en de achterliggende cijfers. Dit heeft geleid tot een voorstel over de belastingjaren 2016 tot en met 2020. De uitkomst van deze gesprekken ligt in lijn met de Hofuitspraak.

Daarmee komt de waarde lager uit dan waarmee in de gemeentelijke begroting rekening is gehouden. RWE heeft aangegeven akkoord te kunnen gaan met de door de gemeente voorgestelde WOZ-waarden over de belastingjaren 2016 tot en met 2019. De heffingsambtenaar is voornemens om tussen partijen een vaststellingsovereenkomst voor de jaren 2016 tot en met 2019 op te stellen. Voor 2020 is geen overeenstemming bereikt. Hier zullen nadere gesprekken over volgen.

De nadelige financiële gevolgen aan O.Z.B.-opbrengst over de jaren 2016 tot en met 2019 zijn verwerkt in de jaarrekening 2019. Het nadeel voor de jaarrekening 2019 wordt daarmee ingeschat op € 516.000,-. Voor een gedetailleerde uiteenzetting verwijzen wij u naar de jaarrekening 2019. In de risicoparaaf behorende bij de jaarrekening 2019 is alleen het risico van 2020 nog opgenomen.

Een algemene toelichting over alle gemeentelijke belastingen en heffingen is opgenomen in paragraaf A "Lokale heffingen".

Ad 2. Uitkering gemeentefonds

De raming van de uitkeringen uit het Gemeentefonds bestaat uit ramingen van een algemene uitkering, integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen.

Raming versus werkelijkheid

De geraamde algemene uitkering van het Rijk uit het gemeentefonds over 2019 is gebaseerd op de septembercircularisatie 2019 (inclusief correctie WOZ als gevolg van aanpassing RWE) en bedraagt € 27.100.000. Daarnaast is rekening gehouden met een afwijking van voorgaande dienstjaren

(inclusief correctie WOZ) ten bedrage van € 387.000 en een uitkering van het deelfonds sociaal domein van € 2.692.000. In totaal derhalve € 30.179.000

De decembercirculaire 2019 liet, onverwacht, een aanzienlijk hogere uitkering zien. Enerzijds als gevolg van de actualisatie van verschillende eenheden en maatstaven over 2019 en anderzijds als gevolg van de transitievisie warmte. In totaal heeft onze gemeente, inclusief de ontvangen middelen ten behoeve van de Transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten, € 420.000 meer uitkering ontvangen.

Deze Transitievisiemiddelen bedragen € 237.000 en zijn vooruitbetaald met de bedoeling deze te bestemmen voor het uiterlijk in 2021 opstellen van Transitievisies Warmte door alle gemeenten zoals opgenomen in het Klimaatakkoord van juni 2019 en beoogt dat alle gemeenten een goede start kunnen maken met de uitvoering van het Klimaatakkoord. Omdat de klimaatmiddelen bestemd zijn voor uitgaven in 2020 of 2021 dienen deze voor dit doel gereserveerd te worden en zal bij het raadsbesluit voorgesteld worden deze middelen te bestemmen.

Als de Transitievisiemiddelen buiten beschouwing worden gelaten dan bedraagt de algemene uitkering € 183.000 meer dan geraamd. De vraag is echter in hoeverre deze "meevaller" in de toekomst gestand zal blijven. Het Ministerie heeft inmiddels aangekondigd dat het Rijk naar verwachting (opnieuw) niet de uitgaven zal realiseren die zijn berekend. Lagere rijksuitgaven leiden vanwege het "samen de trap op en samen de trap af" principe tot een lagere algemene uitkering. De extra uitgaven die het Rijk voor zijn rekening neemt vanwege de coronacrisis worden niet meegenomen in de accressen van de algemene uitkering. Naar verwachting zal de Meicirculaire 2020 uitsluitel bieden.

Zoals eerder opgemerkt wordt in de jaarrekening 2019 rekening gehouden met een verhoging van de algemene uitkering vanwege

de verlaging van de WOZ waarde van de Amercentrale. Immers, de totale WOZ waarde van woningen en niet-woningen wordt door het Rijk gebruikt om een korting op de algemene uitkering te berekenen. Als de waarde minder wordt, wordt de korting vanzelf ook lager.

Ad 3. Treasury

Dividend

De dividenduitkering van de BNG Bank in het boekjaar 2019 betreft de winstuitkering over 2018 die in 2019 is ontvangen.

De winstuitkering bedraagt € 381.000 In de primitieve begroting is € 300.000 begroot en bij de Turap 2019-2 is de dividenduitkering met € 80.000 naar boven bijgesteld. De afwijking ten opzichte van de begroting na wijziging is daarmee € 1.000. Voor 2019 is voorgesteld het dividend te bepalen op 50% van de netto winst. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2019. Volledigheidshalve wordt vermeld dat wij ook aandelen hebben bij de N.V. Brabant Water. Hier is echter (tot op heden) geen sprake van enige winstuitkering over deze aandelen.

Ad 4. Post Onvoorzien, reserves en overige

Onvoorzien

Door middel van wijzigingen op de begroting is het saldo op de post onvoorzien in de Tussenrapportage 2019-3 ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Voor een specificatie van de post onvoorzien verwijzen wij u naar de bijlage in de jaarrekening.

Invoering vennootschapsbelasting (VPB)

Voor 2019 hebben we geen VPB lasten opgenomen. De verwachting is dat we voor de grondexploitatie en de ontvangsten voor afval reststromen onder de VPB-plicht zullen vallen. Voor de jaren 2016 en 2017 zijn inmiddels aangif-tes ingediend; voor 2016 bedraagt de verliescompensatie € 219.000 en voor 2017 € 70.000. De hoogte van de mogelijke aanslagen is nog niet definitief.

In paragraaf G Grondbeleid is de laatste informatie voor de grondexploitatie opgenomen. In het raadsvoorstel, voorgelegd in de raadsvergadering van 12 december jl., zijn tevens de geactualiseerde exploitatie- opzetten behandeld.

Lasten

De kapitaallasten worden getotaliseerd weergegeven.

Voor een toelichting op de renteontwikkelingen en de kapitaallasten verwijzen wij naar de Treasuryparagraaf en het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen in de jaarrekening.

Wat heeft het gekost?

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Vershil rekening/ begroting
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten					
Lasten	146	1.118	367	255	-112
Baten	33.867	35.621	36.349	36.347	-2
Saldo	-33.721	-34.503	-35.982	-36.092	-110
Resultaat bestemming					
Lasten	1.004	870	2.513	4.256	1.743
Baten	640	329	1.161	2637	1.476
Saldo	364	541	1.352	1.619	267
Gerealiseerd resultaat					
Lasten	1.150	1.988	2.880	4.511	1.631
Baten	34.507	35.950	37.510	38.984	1.474
Saldo	-33.357	-33.962	-34.630	-34.473	157

*bedragen x1.000

Beleidsindicatoren Programma 7

Nr.	Taakveld	Progr	Naam indicator	Gerealiseerd 2017	Gerealiseerd 2018	Begroot 2019	Eenheid	Bron	Opm.
35.	8. Vhrosv	Ado	Gemiddelde WOZ waarde	237	245	249	€ 1.000	CBS	
36.	8. Vhrosv	Ado	Nieuw gebouwde woningen	0.51		1.43	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	
37.	8. Vhrosv	Ado	Demografische druk	71,4	72,1	71.8	%	CBS	
38.	8. Vhrosv	Ado	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	696	665	665	In Euro's	COELO	
39.	8. Vhrosv	Ado	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	801	764	764	In Euro's	COELO	

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Geen compensatie algemene uitkering door (late) definitieve lagere OZB-opbrengsten	In verband met de lagere OZB opbrengsten dient een aparte aanvraag voor compensatie ingediend te worden.
Algemene Uitkering gemeentefonds valt lager uit dan begroot	De gemeente is voor een groot deel afhankelijk van de inkomsten uit de algemene uitkering van het gemeentefonds. De omvang van het gemeentefonds gaat "trap op-trap af" met de rijksuitgaven. Indien het rijk onverhoopt niet alle verwachte uitgaven realiseert, kan de uitkering van het gemeentefonds ook een neerwaartse aanpassing te zien geven. Voor 2019 is hiervan geen sprake geweest.
Verhogen bijdrage regionale organen	Benodigde extra middelen door bestuurlijke besluiten
Precariobelasting niet kunnen innen	Voor 2017 t/m 2021 is besloten precario te heffen voor het hebben van kabels en leidingen door nutsbedrijven. We verwachten dat wij door deze heffing ongeveer € 600.000 per jaar ontvangen. Door de diverse nutsbedrijven is bezwaar ingediend tegen de aanslag 2017. Binnenkort vindt de 1e zitting plaats van één van de zaken.

Bedrijfswaarde wordt maatstaf bij waardering WOZ-waarde	Tegen de uitspraak van de rechtbank over de vastgestelde waarde 2014 en 2015 heeft Essent/RWE hoger beroep aangetekend en incidenteel hoger beroep door de gemeente. Het Gerechtshof uitspraak gedaan. De uitspraak van het Gerechtshof heeft ook gevolgen voor de belastingjaren 2016 en 2017 en verder. Het gaat om de uitspraak van het Gerechtshof alsmede de te hanteren uitgangspunten die de basis vormt bij de totstandkoming van de waarde. Op 7 februari 2020 heeft dit geleid tot een voorstel aan RWE over de waarde van de belastingjaren 2016 tot en met 2020. RWE heeft aangegeven akkoord te zijn met de voorgestelde waarden over de belastingjaren 2016 tot en met 2019. Voor 2016 en 2017 wordt het bezwaar nu afgehandeld en voor 2018 en 2019 wordt de WOZ-beschikking / aanslag OZB opgelegd. De financiële gevolgen van 2016 t/m 2019 (per saldo €) zijn in de jaarrekening 2019 verwerkt. Voor 2020 is vooralsnog geen overeenstemming bereikt. Hier zullen nadere gesprekken over volgen.
Geen volledige compensatie loon- en prijsstijgingen via de algemene uitkeringen	Hogere prijzen vanwege aantrekkende markt
Onduidelijke afspraken, onvoldoende juridische toetsing vooraf bij aanbestede projecten, afwijken van inkoopbeleid	Aandacht voor inkoopprocedures en heldere opdrachten ter voorkomingen van gerechtelijke procedures
Geen compensatie algemene uitkering door (late) definitief lagere OZB opbrengsten	In verband met de lagere OZB-opbrengsten dient een aparte aanvraag voor compensatie ingediend te worden.

Overhead

Evenals voorgaand jaar verantwoorden wij de kosten van overhead niet meer onder de afzonderlijke programma's. We verantwoorden deze kosten centraal onder een afzonderlijk taakveld: overhead.

We geven op een zo eenvoudig mogelijke manier meer inzicht in en zeggenschap over de totale overheadkosten van onze organisatie. De berekening van de overhead in de jaarrekening is overeenkomstig de in de begroting gehanteerde methodiek.

Het BBV geeft de volgende definitie die gemeenten moeten hanteren: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

Volgens deze definitie geven we eenduidig inzicht volgens onderstaande uitgangspunten:

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijvoorbeeld uitbesteding salarisadministratie).
- Sturende taken door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

De overhead valt in 2019 ruim € 600.000 lager uit dan begroot. Hiervoor zijn een aantal oorzaken aan te geven. Het grootste gedeelte van deze lagere overheadkosten wordt veroorzaakt doordat de post salarissen, in samenhang met de post inhuur derden, lager is uitgevallen. Bij de beoordeling van overhead salarissen is een nadere toelichting noodzakelijk. Indien salarissen gedekt werden uit de Vrije Algemene Reserve, dan wordt er ook minder uit de reserve onttrokken. Deze lagere onttrekking wordt als nadeel tot uitdrukking gebracht binnen de specifieke programma's. In de Turap 2019-3 al aangegeven dat in 2019 uiterst terughoudend werd omgegaan met de beschikbare budgetten. Enerzijds is de inzet zoveel mogelijk beperkt en anderzijds blijkt ook dat het niet eenvoudig is om, in de huidige overspannen arbeidsmarkt, de juiste mensen te vinden. De nieuwe cao per 1 oktober jl. zou mogelijk ook nog voordelig kunnen werken op het personeelsbudget. We kunnen concluderen dat de personeelsbudgetten zich positief zijn blijven ontwikkelen.

Voor het overige vallen kosten ICT, bestuursondersteuning, college van burgemeester en wethouders, en facilitaire voorzieningen mee. Een gedetailleerde toelichting, per hoofdgroep,

is opgenomen in het jaarrekeninggedeelte van deze jaarstukken. Een gedetailleerde toelichting, per hoofdgroep, is opgenomen in het jaarrekeninggedeelte van deze jaarstukken.

Wat heeft het gekost?

*bedragen x1.000

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten					
Lasten	4.143	5.572	6.688	6.114	-574
Baten	-220	20	27	71	44
Saldo	4.363	5.552	6.661	6.043	-618
Resultaat bestemming					
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	194	0	0	0
Saldo	0	-194	0	0	0
Gerealiseerd resultaat					
Lasten	4.143	5.572	6.688	6.114	-574
Baten	-220	214	27	71	44
Saldo	4.363	5.358	6.661	6.043	-618

Risico's in begroting 2018

Geen.

Risico's naar aanleiding van jaarrekening

Invoering wet deregulering beoordeling arbeidsrelatie (DBA)

De opschorting van de handhaving van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA) is verlengd tot 1 januari 2020. Dat betekent dat opdrachtgevers en opdrachtnemers tot die tijd geen boetes of naheffingen krijgen als achteraf geconstateerd wordt dat er sprake is van een dienstbetrekking. Vanaf 1 januari 2020 gaat de Belastingdienst de wet handhaven bij opdrachtgevers. P&O houdt verscherpt toezicht op het (voornemen tot) aannemen van ZPP-er. Het managementteam is hierover geïnformeerd in de vergadering van 3 maart 2020.

Paragraaf A - Lokale heffingen

In deze paragraaf geven we een specificatie van de lokale heffingen, uitgesplitst naar:

1. het beleid en hoofdlijnen ten aanzien van lokale heffingen;
2. een aanduiding van de lokale lastendruk;
3. de (geraamde) inkomsten;
4. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
5. kengetallen.

1.1.1 Beleid en hoofdlijnen

De heffingen die tot woonlasten leiden zijn:

- a. onroerende zaakbelastingen
 - voor eigenaren van woningen;
 - voor gebruikers en eigenaren van niet-woningen;
- b. afvalstoffenheffing;
- c. rioolheffing.

De overige heffingen betreffen:

- d. hondenbelasting;
- e. begraafrechten;
- f. leges omgevingsvergunning;
- g. secretarieleges;
- h. precariobelasting;
- i. havengelden/woonschepenrechten;
- j. marktgelden;
- k. (water)toeristenbelasting.

1.1.2 Wijzigingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Sinds enkele jaren zijn gemeenten verplicht om in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten op te nemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Concreet is dit het geval bij de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de begraafrechten, de leges, de havengelden, de marktgelden en de woonschepenrechten. Overigens verstrekten wij daarvoor al een aantal jaren inzicht bij het vaststellen van de belastingverordeningen. Overhead mag niet meer worden verantwoord op de taakvelden, maar mag wel worden meegenomen in de tarieven en de onderbouwing daarvan. Overhead wordt toegerekend op basis van de directe uren die door de diverse medewerkers aan de taakvelden worden besteed. De totale overhead staat opgenomen in "Overzicht overhead" in het jaarverslag.

1.1.3 Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De onroerende zaakbelastingen worden geheven op onroerende zaken. De tarieven van de OZB hangen af van de waardeontwikkeling van die zaken en van de gewenste opbrengst. In 2018 heeft er een hertaxatie van de onroerende zaken plaatsgevonden. De zogenaamde WOZ waarde is bepaald naar de waarde peildatum 1 januari 2018. Deze waarde is gebruikt voor de heffing van de OZB in 2019.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen tarieven voor woningen en tarieven voor niet-woningen. Er is sprake van een woning als een onroerende zaak in hoofdzaak (= voor tenminste 70%) dient tot woning. Uitgangspunt is daarbij de waarde van de hele onroerende zaak.

Voor 2019 zijn de tarieven voor een eigenaar van woningen en eigenaar en gebruiker van niet-woningen (uitgedrukt als percentage van de waarde) ten opzichte van 2018 gestegen omdat de opbrengst naast 1,5% prijscompensatie met € 200.000 extra moest toenemen. Deze extra opbrengst is gecompenseerd door de opbrengst rioolheffing met hetzelfde bedrag te verlagen.

Onroerende zaakbelasting		2017		2018		2019
Tarieven						
Woningen						
- eigenarendeel	%	0,1214	%	0,1191	%	0,1216
Niet-woningen						
- eigenarendeel	%	0,2232	%	0,2231	%	0,2394
- gebruikersdeel	%	0,1776	%	0,1775	%	0,1905

Ontwikkelingen Amercentrale

Recent is duidelijk geworden wat de bezwaar en beroepszaken met betrekking tot de WOZ waarde van de Amercentrale hebben opgeleverd. Onderstaand een toelichting.

Het Gerechtshof heeft geoordeeld dat de gemeente ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de verslechterde marktomstandigheden voor kolencentrales. Op grond hiervan is de WOZ-waarde neerwaarts bijgesteld. De gevolgen van de uitspraak over 2014 en 2015 zijn in de jaarrekening van 2018 verwerkt. De uitspraak van het Gerechtshof heeft ook gevolgen voor de belastingjaren 2016 tot

en met 2020. Tevens heeft het Hof gezegd dat RWE de bedrijfswaarde aannemelijk moet maken. Op basis hiervan zijn gesprekken gevoerd met RWE over de bedrijfswaarde en de achterliggende cijfers. Dit heeft geleid tot een voorstel over de belastingjaren 2016 tot en met 2020. De uitkomst van deze gesprekken ligt in lijn met de Hofuitspraak.

Daarmee komt de waarde lager uit dan waarmee in de gemeentelijke begroting rekening is gehouden. RWE heeft aangegeven akkoord te kunnen gaan met de door de gemeente voorgestelde WOZ-waarden over de belastingjaren 2016 tot en met 2019. De heffingsambtenaar is voornemens om tussen partijen een vaststellingsovereenkomst voor de jaren 2016 tot en met 2019 op te stellen. Voor 2020 is geen overeenstemming bereikt. Hier zullen nadere gesprekken over volgen.

De nadelige financiële gevolgen aan O.Z.B.-opbrengst over de jaren 2016 tot en met 2019 zijn verwerkt in de jaarrekening 2019. Het nadeel voor de jaarrekening 2019 wordt daarmee ingeschat op € 516.000,-. Voor een gedetailleerde uiteenzetting verwijzen wij u naar de jaarrekening 2019. In de risicoparagraaf behorende bij de jaarrekening 2019 is alleen het risico van 2020 nog opgenomen.

De financiële consequenties van bovenstaande zijn in de onderstaande tabellen verwerkt.

Opbrengst ozb	Begroting	Werkelijk	Saldo	2019	Voorgaande jaren
Onroerende zaak Woning eigendom	€ 2.608.000	€ 2.643.000	€ 35.000	€ 34.000	€ 1.000
Onroerende zaak Niet-woning eigendom	€ 1.805.000	€ 1.414.000	€ 391.000-	€ 66.000-	€ 325.000-
Onroerende zaak Niet-woning gebruik	€ 1.329.000	€ 988.000	€ 341.000-	€ 74.000-	€ 267.000-
Totaal netto	€ 5.742.000	€ 5.045.000	€ 697.000-	€ 106.000-	€ 591.000-

Woz-waarden 2019	Begroting	Belastingvoorstel	Jaarrekening
Woning eigendom	€ 2.146.000.000	€ 2.146.000.000	€ 2.173.000.000
Niet-woning eigendom	€ 754.000.000	€ 754.000.000	€ 715.000.000
Niet-woning gebruik	€ 754.000.000	€ 754.000.000	€ 715.000.000

Opbrengst ozb 2019	Begroting	Werkelijk	Vershil
Onroerende zaak Woning eigendom	€ 2.608.000	€ 2.642.000	€ 34.000
Onroerende zaak Niet-woning eigendom	€ 1.805.000	€ 1.739.000	€ 66.000-
Onroerende zaak Niet-woning gebruik *1)	€ 1.419.000		
Onroerende zaak Niet-woning gebruik *2)	€ 1.329.000	€ 1.225.000	€ 74.000-
Totaal netto	€ 5.742.000	€ 5.636.000	€ 106.000-

*1) bruto opbrengst niet-woning gebruiker

*2) netto opbrengst niet-woning gebruiker (dus minus De Pater en minus leegstand)

Woning

In de begroting 2019 en bij het vaststellen van de tarieven is uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden van € 2.146.000.000. In de begroting is een opbrengst opgenomen van € 2.608.000 met een tarief van 0,1216%.

Nu is er sprake van een totale WOZ waarde van € 2.164.000.000 (hogere waarde als gevolg van diverse controles en bezwaarschriften) en een opbrengst van € 2.642.000. Dit geeft voor 2019 een hogere opbrengst onroerende zaakbelasting voor woningen van € 34.000.

Niet-woning

In de begroting 2019 en bij het vaststellen van de tarieven is uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden van € 754.000.000. In de begroting is een opbrengst opgenomen van € 1.805.000 met een tarief van 0,2394% voor eigenaren van niet-woningen en een netto opbrengst van € 1.329.000 (bruto € 1.419.000) met een tarief van 0,1905% voor gebruikers.

Nu is er sprake van een totale waarde van € 715.000.000 (lagere waarde als gevolg van diverse controles en de waarde verlaging van de Amercentrale). De opbrengst voor eigenaren bedraagt € 1.739.000 en bij de gebruikers is er sprake van een netto opbrengst van € 1.255.000. Dit geeft voor 2019 een lagere opbrengst onroerende zaakbelasting voor eigenaren van € 66.000 en voor gebruikers van € 74.000.

Bij de begroting is voor gebruikers van niet-woningen uitgegaan van een bruto opbrengst van € 1.419.000. Met de nu bekende waarden zou er sprake zijn van een bruto opbrengst van € 1.362.000.

Opbrengst ozb 2018	Begroting	Werkelijk
Onroerende zaak Niet-woning gebruik *1)	€ 1.419.000	€ 1.362.000
Onroerende zaak Niet-woning gebruik *2)	€ 1.329.000	€ 1.255.000
Leegstand en De Pater 2019	€ 90.000	€ 107.000

*1) bruto opbrengst niet-woning gebruiker

*2) netto opbrengst niet-woning gebruiker (dus minus De Pater en minus leegstand)

Voor het amendement De Pater³ 2019 is sprake van een bedrag van € 43.000 en voor de leegstand € 64.000.

Voorgaande jaren

Voor onroerende zaakbelasting van voorgaande jaren is er sprake van een negatieve inkomst van € 591.000. Dit zijn correcties en aanslagen voor de jaren 2016, 2017 en 2018. Het gaat grotendeels om de waarde verlaging van de Amercentrale welke in de jaarrekening 2019 is verwerkt.

Onroerende zaakbelastingen voorgaande jaren				
	2016	2017	2018	Totaal
Eigenaar woning			€ 1.000	€ 1.000
Eigenaar niet-woning	€ -101.000	€ -119.000	€ -105.000	€ -325.000
Gebruiker niet-woning	€ -80.000	€ -94.000	€ -93.000	€ -267.000
				€ -591.000

Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

De Waarderingskamer heeft in 2019 geen inspectie ter plaatse uitgevoerd. Enerzijds omdat de laatste jaren een aantal intensieve controles door de Waarderingskamer zijn uitgevoerd en anderzijds omdat uit de aangeleverde periodieke rapportages aan de Waarderingskamer was gebleken dat dit niet noodzakelijk was. Het totaal aantal bezwaarschriften is, ten opzichte van 2018, licht gestegen. Deze stijging is met name veroorzaakt door bezwaren welke zijn ingediend door een No-Cure-No-Pay (NCNP) bedrijf. In totaliteit is circa 65% van het aantal bezwaren door NCNP bedrijf ingediend. In 2018 bedroeg dit nog circa 45%. Wel is een lichte daling te zien van het aantal bezwaren van NCNP bedrijven bij de niet-woningen.

³ Dit amendement beoogt ook huishoudens die een in hoofdzaak niet-woning bewonen, zoals woningen die behoren bij bedrijfspannen, voor de woningdelen in die niet-woning te laten profiteren van de afschaffing van het gebruikersdeel OZB op woningen.

1.1.4 Afvalstoffenheffing

Met de afvalstoffenheffing worden de huisvuil inzamelingskosten gedekt. De heffing mag, wettelijk gezien, alleen worden ingezet voor de dekking van de kosten van afvalinzameling en afvalverwerking. Er mag géén winst op worden gemaakt ('gesloten financiering'). De opbrengst van de afvalstoffenheffing is in 2019 € 100.000 lager begroot dan in 2018. Daardoor konden de tarieven naar beneden worden bijgesteld. De tarieven voor 2019 zijn gemiddeld gedaald met 4,6% ten opzichte van 2018.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de tarieven van de afvalstoffenheffing over de afgelopen jaren.

Tarieven per jaar	2017	2018	2019
Afvalstoffenheffing			
- eenpersoonshuishouden	€ 185,52	€ 178,92	€ 170,52
- tweepersoonshuishouden	€ 239,64	€ 231,24	€ 220,56
- driepersoonshuishouden	€ 263,88	€ 253,44	€ 241,80
- meerpersoonshuishouden	€ 340,20	€ 326,64	€ 312,00
- extra container	€ 156,00	€ 156,00	€ 156,00

Kostendekkendheid 2019	
Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	€ 2.921.000
Overhead	€ 164.000
Totale kosten	€ 3.085.000
Opbrengsten	Bedrag
Heffingen	€ 2.125.000
Overige opbrengsten	€ 497.000
Mutatie voorziening afvalstoffen	€ 463.000
Totaal Opbrengsten	€ 3.085.000
Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 3.085.000
Totaal baten	€ 3.085.000
Kostendekkendheidspercentage	100%

1.1.5 Rioolheffing

De rioolheffing is ter dekking van de kosten voor maatregelen, die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen voor hemelwater en grondwater. De gemeente kan de kosten verhalen die worden gemaakt voor het nakomen van de zorgplichten uit de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Dit betekent dat de gemeente het individuele profijt van de heffing niet hoeft aan te tonen.

In 2017 is het nieuwe VGRP+ vastgesteld. De tarieven, die in 2019 in rekening zijn gebracht bij onze inwoners, zijn gebaseerd op de uitgangspunten van dit plan. Vanaf 2019 is de opbrengst rioolheffing structureel verlaagd met € 200.000. De tarieven zijn met gemiddeld 7,45% gedaald.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de tarieven van de rioolheffing over de afgelopen jaren.

Tarieven per jaar	2017	2018	2019
Rioolheffing gebruiker (woning)			
- eenpersoonshuishouden	€ 48,00	€ 44,64	€ 41,28
- tweepersoonshuishouden	€ 64,56	€ 60,00	€ 55,44
- driepersoonshuishouden	€ 74,28	€ 69,12	€ 63,96
- meerpersoonshuishouden	€ 102,12	€ 95,04	€ 87,96
Rioolheffing gebruiker (niet-woning)			
0 - 349 m ³	€ 102,12	€ 95,04	€ 87,96
350 m ³ - 499 m ³	€ 260,28	€ 242,64	€ 224,64
500 m ³ - 999 m ³	€ 460,08	€ 429,12	€ 397,20
1.000 m ³ - 1.999 m ³	€ 789,12	€ 736,08	€ 681,48
2.000 m ³ - 4.999 m ³	€ 1.535,28	€ 1.432,32	€ 1.326,12
5.000 m ³ - 9.999 m ³	€ 2.629,68	€ 2.453,28	€ 2.271,60
10.000 m ³ - 49.999 m ³	€ 7.896,12	€ 7.367,04	€ 6.821,04
50.000 m ³ en meer	€ 13.148,88	€ 12.267,84	€ 11.358,84
Rioolheffing eigenaar	€ 200,51	€ 186,96	€ 173,04

Kostendekkendheid 2019	
Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	€ 2.065.000
Overhead	€ 164.000
Mutatie voorziening	€ 271.000
Totale kosten	€ 2.500.000
Opbrengsten	Bedrag
Heffingen	€ 2.497.000
Overige inkomsten	€ 3.000
Totaal Opbrengsten	€ 2.500.000
Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 2.500.000
Totaal baten	€ 2.500.000
Kostendekkendheidspercentage	100%

1.1.6 Overige rechten, heffingen en belastingen

De overige rechten, heffingen en belastingen betreffen:

- hondenbelasting
- begraafrechten
- leges omgevingsvergunning
- leges gebruiksvergunning
- secretarieleges (paspoorten, rijbewijzen, etc.)
- precariobelasting
- havengelden/woonschepenrechten
- marktgelden
- (water)toeristenbelasting

1.1.7 Hondenbelasting

Iedereen die één of meer hond(en) in de gemeente Geertruidenberg houdt, is belastingplichtig voor de hondenbelasting. Gelet op de budgettaire ontwikkelingen is besloten voor 2019 de tarieven van 2018 met 1,5% te verhogen. De opbrengst is begroot op € 89.000 en in werkelijkheid kwam deze uit op € 90.000. In de tabel hieronder geven we een overzicht van de tarieven over de afgelopen jaren.

Tarieven per jaar	2017	2018	2019
Hondenbelasting			
- eerste hond	€ 49,32	€ 45,72	€ 46,44
- tweede hond	€ 152,04	€ 140,64	€ 142,80
- iedere volgende hond	€ 152,04	€ 140,64	€ 142,80
- kennel	€ 351,36	€ 325,08	€ 330,00

1.1.8 Begraafrechten

Begraafrechten zijn rechten die in rekening worden gebracht voor het begraven van stoffelijke overblijfselen, het bijzetten van urnen en het onderhoud van graven op de gemeentelijke begraafplaatsen. Dit gebeurt volgens de Verordening lijkbezorgingrechten Geertruidenberg. Voor 2019 zijn de tarieven met 1,5% verhoogd en daarbij afgerond op € 0,50.

Kostendekkendheid 2019	
Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	€ 98.000
Overhead	€ 24.000
Totale kosten	€ 122.000
Opbrengsten	Bedrag
Rechten	€ 53.000
Totaal Opbrengsten	€ 53.000
Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 122.000
Totaal baten	€ 53.000
Kostendekkendheidspercentage	43,37%

1.1.9 Leges omgevingsvergunning en secretarieleges

Voor 2019 zijn de tarieven van de leges trendmatig gestegen. Er is een afwijkend percentage gehanteerd als het, uit het oogpunt van kostendekkendheid of op grond van wettelijke voorschriften, niet mogelijk is. De tarieven voor de leges hebben we vastgesteld in de Legesverordening en Tarieventabel in Titel 1, Titel 2 en Titel 3.

1.1.10 Kostendekkendheid

Het werkelijke saldo van de totale lasten minus baten voor 2019 geven wij in de volgende tabellen weer, eerst per Titel, daarna ook per Titel gespecificeerd:

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 290.960	€ 264.989	91,07%
Kostendekking Titel 2	€ 236.617	€ 222.073	93,85%
Kostendekking Titel 3	€ 22.316	€ 9.018	40,41%
Kostendekking totale tarieventabel	€ 549.893	€ 496.080	90,21%

Uitsplitsing kosten per hoofdstuk

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kosten- dekking
Kostendekking Titel 1	€ 186.260	€ 104.700	€ 290.960	€ 264.989	91,07%
Kostendekking Titel 2	€ 130.330	€ 106.287	€ 236.617	€ 222.073	93,85%
Kostendekking Titel 3	€ 11.148	€ 11.168	€ 22.316	€ 9.018	40,41%
Kostendekking totale tarieventabel	€ 327.738	€ 222.155	€ 549.893	€ 496.080	90,21%

Titel 1 Algemene dienstverlening			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk 1	Burgerlijke Stand		€ 26.245	€ 28.657	109,19%
hoofdstuk 2	Reisdocumenten		€ 101.957	€ 104.146	102,15%
hoofdstuk 3	Rijbewijzen		€ 119.275	€ 110.631	92,75%
hoofdstuk 4	Verstrekkings uit de basisregistratie personen		€ 7.185	€ 4.467	62,17%
hoofdstuk 5	Verstrekkings uit het Kiezersregister		€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 6	Bestuursstukken		€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 7	Vastgoed informatie		€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 8	Overige publiekszaken		€ 9.272	€ 7.889	85,08%
hoofdstuk 9	Gemeentearchief		€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 10	Vervallen		€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 11	Kansspelen		€ 2.210	€ 1.019	46,11%
hoofdstuk 12	Leegstandwet		€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 13	Kabels en leidingen		€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 14	Verkeer en vervoer		€ 24.816	€ 6.990	28,17%
hoofdstuk 15	Diversen		€ 0	€ 1.190	0,00%
Kostendekking Titel 1			€ 290.960	€ 264.989	91,07%

Uitsplitsing kosten per hoofdstuk

Titel 1 Algemene dienstverlening		Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk 1	Burgerlijke Stand	€ 15.965	€ 10.280	€ 26.245	€ 28.657	109,19%
hoofdstuk 2	Reisdocumenten	€ 72.338	€ 29.619	€ 101.957	€ 104.146	102,15%
hoofdstuk 3	Rijbewijzen	€ 73.677	€ 45.598	€ 119.275	€ 110.631	92,75%
hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	€ 3.512	€ 3.673	€ 7.185	€ 4.467	62,17%
hoofdstuk 5	Verstrekingen uit het Kiezersregister	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 6	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 7	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 8	Overige publiekszaken	€ 7.543	€ 1.729	€ 9.272	€ 7.889	85,08%
hoofdstuk 9	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 10	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 11	Kansspelen	€ 1.099	€ 1.111	€ 2.210	€ 1.019	46,11%
hoofdstuk 12	Leegstandwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 13	Kabels en leidingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 14	Verkeer en vervoer	€ 12.126	€ 12.690	€ 24.816	€ 6.990	28,17%
hoofdstuk 15	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.190	0,00%
Kostendekking Titel 1		€ 186.260	€ 104.700	€ 290.960	€ 264.989	91,07%

1.1.11 Titel 2 dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning		Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	€ 236.617	€ 223.729	94,55%
hoofdstuk 4	Vermindering	€ 0	€ -1.656	0,00%
hoofdstuk 5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 6	Intrekking omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 9	Slopmeldingen	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 10	In deze titel niet benoemde beschikking	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 2		€ 236.617	€ 222.073	93,85%

Uitsplitsing kosten per hoofdstuk

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning		Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	€ 130.330	€ 106.287	€ 236.617	€ 223.729	94,55%
hoofdstuk 4	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ -1.656	0,00%
hoofdstuk 5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 6	Intrekking omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 9	Slopmeldingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk 10	In deze titel niet benoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 2		€ 130.330	€ 106.287	€ 236.617	€ 222.073	93,85%

1.1.12 Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 22.316	€ 9.018	40,41%
hoofdstuk	2	Algemene Plaatselijke Verordening (evenementen)	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	3	Brandbeveiligingsverordening	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	4	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 3			€ 22.316	€ 9.018	40,41%

Uitsplitsing kosten per hoofdstuk

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 11.148	€ 11.168	€ 22.316	€ 9.018	40,41%
hoofdstuk	2	Algemene Plaatselijke Verordening (evenementen)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	3	Brandbeveiligingsverordening	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	4	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 3			€ 11.148	€ 11.168	€ 22.316	€ 9.018	40,41%

1.1.13 Precariobelasting

Voor de precariobelasting is voor 2019 een bedrag geraamd van € 600.000 op kabels en leidingen van de nutsbedrijven. Voor overige precariorechten is geen opbrengst geraamd.

De opbrengst van de kabels en leidingen van de nutsbedrijven is berekend op € 590.000 en komt daarmee enigszins lager uit dan begroot. Daarnaast is € 2.000 is ontvangen vanwege losse standplaatsen.

Overigens is door de diverse nutsbedrijven bezwaar ingediend tegen de aanslag Precariobelasting 2017. De gemeente heeft hiertegen een verweerschrift ingediend en wij zijn in afwachting van een uitnodiging van de Rechtbank. Omdat de procedures nog lopen is de uitkomst hiervan onzeker.

1.1.14 Havengelden en woonschepenrechten

Voor het (tijdelijk) mogen gebruiken van de gemeentelijke (passanten)haven hebben we vergoedingen gevraagd/geïnd. Momenteel kan de beroepsbinnenvaart gebruikmaken van twee ligplaatsvoorzieningen; te weten in de kern Geertruidenberg (Timmersteekade) en in de kern Raamsdonksveer (Reenweg). Ook kan men op een aantal andere plekken in de Donge aanleggen.

De tarieven voor de havengelden zijn opgenomen in de Verordening binnenhavengeld. Het havengeld berekenen we op basis van de grootte van het schip en de duur van het gebruik

Kostendekkendheid havengelden en binnenhavengelden		
Kosten	Bedrag	
Directe kosten taakveld	€	37.000
Overhead	€	11.000
Totale kosten	€	48.000
Opbrengsten	Bedrag	
Pacht en recht van opstal	€	31.000
Totaal Opbrengsten	€	31.000
Totaaloverzicht	Bedrag	
Totaal kosten	€	48.000
Totaal baten	€	31.000
Kostendekkendheidspercentage	65.08%	

(Water)toeristenbelasting

Met ingang van 2019 kent de gemeente Geertruidenberg een (water)toeristenbelasting. De aanslagen voor 2019 moeten nog worden opgelegd. Uitgegaan wordt echter van de geraamde aantallen en opbrengst.

1.1.15 Marktgelden

De gemeente heeft drie weekmarkten op drie verschillende locaties: het Heereplein in Raamsdonksveer, de Markt in Geertruidenberg en de Oude Melkhaven in Raamsdonk. Voor het innemen van een standplaats op de aangewezen plaatsen heffen we marktgeld volgens de Verordening Marktgelden. De hoogte van de marktgelden is afhankelijk van de oppervlakte van een standplaats. Deze marktgelden gebruiken we voor het huren van marktkramen en voor het onderhoud/schoonmaken van de locaties. Voor 2019 verhoogden we het tarief, voor het innemen van een standplaats per 4 meter per dag ten opzichte van 2018 met € 0,05 naar een bedrag van € 5,80.

Kostendekkendheid	
Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	€ 28.000
Overhead	€ 18.000
Totale kosten	€ 46.000
Opbrengsten	Bedrag
Pacht en recht van opstal	€ 10.000
Totaal Opbrengsten	€ 10.000
Totaaloverzicht	Bedrag
Totaal kosten	€ 46.000
Totaal baten	€ 10.000
Kostendekkendheidspercentage	21,05%

1.1.16 Lokale lastendruk

Omdat we, voor zowel de afvalstoffenheffing als de rioolheffing, gedifferentieerde tarieven hanteren, gaat het hier te ver om voor iedere groep de gevolgen te schetsen. Bij de indicatie hieronder nemen we als voorbeeld een gezin van 3 personen met een eigen woning (WOZ-waarden zie hieronder). Voor 2019 is het voorbeeld gebaseerd op de tarieven 2019 zoals vastgesteld in de raad van november 2018.

3-persoonshuishouden (eigenaar)	2017	2018	2019
Waarde woning	€ 216.000	€ 224.000	€ 225,00
OZB eigendom	€ 262,22	€ 266,78	€ 273,60
Rioolheffing gebruik	€ 74,28	€ 69,12	€ 63,96
Rioolheffing eigendom	€ 200,51	€ 186,96	€ 173,04
Afvalstoffenheffing	€ 263,88	€ 253,44	€ 241,80
	€ 800,89	€ 776,30	€ 752,40
Terugbetaling rioolheffing eigenaar	€ 51,94-		
Terugbetaling rioolheffing gebruiker	€ 19,22-		
	€ 729,73	€ 776,30	€ 752,40

1.1.17 De inkomsten

Soort belasting of heffing	Begroting 2019 (in €)*	Verdeling (in %)	Opbrengst 2019 (in €)	Verdeling(in %)
Onroerende zaakbelasting gebruiker niet-woning	1.329.000		988.000	
Onroerende zaakbelasting eigenaar niet-woning	1.805.000		1.414.000	
Onroerende zaakbelasting eigenaar woning	2.608.000		2.643.000	
	5.742.000	48,32%	5.045.000	46,04%
Reinigingsheffing	2.139.000	18,00%	2.125.000	19,39%
Rioolheffing	2.493.000	20,98%	2.497.000	22,78%
Hondenbelasting	89.000	0,75%	90.000	0,82%
Begraafrechten alg. begraafplaats Raamsdonk	20.854			
Begraafrechten alg. begraafplaats Geerttruidenberg	27.284			
	48.138	0,41%	53.000	0,48%
Bouwleges	341.469		193.000	
Overige leges	3.544		29.000	
	345.013	2,90%	222.000	2,03%
Secretarieleges burgerlijke stand	30.397		33.000	
Secretarieleges bevolkingsregister	312.898		225.000	
Secretarieleges naturalisatie	2.441		18.000	
	345.736	2,91%	276.000	2,52%
(Water)toeristenbelasting	12.000	0,10%	12.000	0,11%
Precariobelasting	600.000	5,05%	582.000	5,31%
Subtotaal inkomsten- en vermogensoverdrachten, belastingen	11.813.887	99,42%	10.902.000	99,48%
A.P.V.	5.822		9.000	
Havengelden ligplaatsen Reenweg	10.008		8.000	
Havengelden Timmersteekade	7.677		7.000	
Marktgeld	12.006		10.000	
Kapvergunningen	71			
Havengelden jachthaven	11.772		14.000	
Passantenhaven	17.852		2.000	
Gehandicapten-parkeerkaarten	3.959		7.000	
Opgenomen onder overige inkomsten	69.167	0,58%	57.000	0,52%
Totaal	11.883.054	100,00%	10.959.000	100,00%

1.1.18 Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet, of over te weinig, financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, verlenen we onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding. Het kwijtscheldingspercentage dat we hanteren bedraagt maximaal 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager bedraagt, in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend als het een aanslag betreft voor onroerende zaakbelasting (gebruiker), afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten voor kwijtschelding.

Voor het belastingjaar 2019 is sprake van onderstaande kwijtscheldingen:

Verleende kwijtschelding op verzoek

Er zijn tot en met 31 december 2019, 141 aanvragen kwijtschelding inclusief 2 beroepschriften ingediend en afgehandeld. Hiervan zijn er 99 volledig verleend, 2 gedeeltelijk verleend en 40 afgewezen. Er zijn na 31 december 2019 nog 19 aanvragen in ingediend en behandeling genomen.

Samenvatting

141	beschikkingen op verzoek/aanvraagformulier kwijtschelding/beroep
19	verzoeken nog in behandeling
223	beschikkingen automatische verleende kwijtschelding (uitwisseling met toestemming van belastingsschuldigen met het Inlichtingen Bureau)

Specificatie

Het totaalbedrag van € 82.000 (exact € 81.713,08) dat verleend is aan kwijtschelding voor 364 belastingsschuldigen is als onderstaand gespecificeerd:

Heffingen	Totaal
Rioolheffingen	€ 17.000
Afvalstoffenheffing	€ 65.000
Totaal verleend	€ 82.000

1.1.19 Kengetallen

	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Aanslagen			
- Aantal (gecombineerde) belastingaanslagen gemeentelijke belastingen, havengeld, precariobelasting en nota's extra ledigingen aanslagen 2017 -> 1 aanslagen 2018 -> 338 aanslagen 2019 -> 10.738	11.527	11.449	11.077
- Aantal verzonden herinneringen	1.564	1.294	1.312
- Aantal opgelegde aanmaningen	547	478	399
- Aantal uitgevaardigde dwangbevelen	316	312	279
Bezwaarschriften			
- Gemeentelijke belastingen belastingaanslagen 2018 -> 5 belastingaanslagen 2019 -> 30	62	51	35
- Lijkbezorgingsrechten		1	
- Leges	12	16	17
- Precariobelasting	4	13	
Totaal	78	81	52
- gegrond	43	28	29
- ongegrond	15	32	11
- in behandeling	20	21	12

Honden	aantal per 31-12-2017	aantal per 31-12-2018	aantal per 31-12-2019
- Aantal kennels	7	7	6
- Aantal hondenbezitters	1.526	1.523	1.511
- Aantal honden	1.640	1.636	1.619

Paragraaf B

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting van de gemeente Geertruidenberg is. Dit is van belang wanneer een financiële tegenvaller zich voordoet. Aandacht voor het weerstandsvermogen kan voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen.

Deze paragraaf heeft zijn basis in artikel 11 van het BBV (Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten) en de daarop van toepassing zijnde toelichting.

Conform dit artikel moet deze paragraaf tenminste bevatten:

- het beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's (onderdeel 2).
- een inventarisatie van de risico's (onderdeel 3).
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit (onderdeel 4).
- een berekening van het weerstandsvermogen en een oordeel hierover.
- een kengetal voor de:
 1. a) Netto schuldquote;
 - b) Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.
 2. Solvabiliteitsratio.
 3. Grondexploitatie.
 4. Structurele exploitatieruimte.
 5. Belastingcapaciteit.
 6. een beoordeling van de onderlinge verhoudingen tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Vervolgens wordt een berekening gemaakt van het weerstandsvermogen en oordeel gevormd over het weerstandsvermogen (onderdeel 5). Ter completering volgt een nieuw verplicht onderdeel van deze paragraaf. In deze paragraaf worden de kengetallen

opgenomen met een toelichting hierop (onderdeel 6).

De Gemeente Geertruidenberg vindt een goed risicomanagement belangrijk en acht het wenselijk risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering en ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen beheersbaar te maken. Alleen wanneer we een zo volledig mogelijk inzicht in de potentiële risico's en hun gevolgen hebben, kunnen we een uitspraak doen over het wel of niet aanvaarden van het risico en over voor het wel of niet nemen van eventuele aanvullende maatregelen. Hierdoor kunnen we op verantwoorde wijze besluiten worden genomen en worden risico's tot een gewenst niveau beperkt.

Corona

Het corona-virus is een groot risico dat zich na de balansdatum heeft voorgedaan en nog voordoet. De maatregelen ter bestrijding van deze pandemie zullen wellicht grote (meerjarige) financiële gevolgen hebben voor de gemeente Geertruidenberg. Zoals betaling door debiteuren, faillissementen, toename aanvragen bijstandsuitkeringen, verminderde legesopbrengsten. Op dit moment is de inschatting hiervan nog niet goed te maken. Door de organisatie is een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een impactanalyse. In de impactanalyse worden diverse scenario's per beleidsveld geïnventariseerd en worden de maatschappelijke, economische, financiële en juridische effecten in beeld gebracht.

1. Risicomanagementbeleid

In januari 2016 is het geactualiseerde risicomanagementbeleid vastgesteld. Hierin worden kaders gesteld ten aanzien van de reikwijdte en toepassing van risicomanagement. Risicomanagement is gemeentebreed doorgevoerd. Het risicoprofiel is uitgewerkt voor de reguliere bedrijfsprocessen én de

projecten, zodat de hierbij behorende weerstandscapaciteit van Gemeente Geertruidenberg kan worden berekend. Verdere verfijning en doorontwikkeling van risicomanagement vindt doorlopend plaats.

2. Risico's

Een risico is de kans op een gebeurtenis met effect op het behalen van de door de organisatie gestelde doelstellingen.

Voor het komende jaar voorzien we door de huidige Corona maatregelen ontstaan diverse risico's. Waarbij het belangrijkste risico is dat we gezien de huidige onzekerheid nog geen inschattingen kunnen maken van de uiteindelijke impact. Voor nu voorzien we als belangrijkste punten:

- Onduidelijkheid over de sociaal maatschappelijke en economische effecten van deze crisis voor de langere termijn.
- We zullen op onderdelen een nieuwe planning moeten maken of ambities moeten bijstellen omdat we in deze tijd van crisis prioriteiten moeten stellen en invulling moeten geven aan diverse richtlijnen en maatregelen vanuit het rijk. Mogelijk vraagt dit op onderdelen tijdelijk extra capaciteit.
- Tot slot is ook het risico op een zeer sterk stijgend ziekteverzuimpercentage aanwezig, omdat onze medewerkers risico lopen op besmetting. Hiervoor is een continuïteitsplan voor de organisatie opgesteld. Tot nu toe doet dit zich nog niet voor.

Risicoprofiel

De onderstaande tabel geeft de resultaten weer van de risico-inventarisatie voor gemeente Geertruidenberg. Om de risico's van onze gemeente systematisch in kaart te brengen en te beoordelen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is een dynamisch

geheel: als er aanleiding toe is, worden risico's toegevoegd, gewijzigd en/of verwijderd. Hierbij is gebruik gemaakt van NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem).

Ten behoeve van de jaarrekening 2019 zijn de risico's beoordeeld door de clusters. In totaal zijn 152 risico's in beeld gebracht, hierbij is een aantal risico's samengevoegd en zijn een aantal nieuwe risico's toegevoegd (begroting 2019: 152, jaarverslag 2018: 150). De tabel geeft een inschatting van de kans dat een risico zich voordoet, afgezet tegen het financiële gevolg:

Aantal risico's (geldgevolg tegen kans uitgezet)					
x > € 200.000			1	1	
€ 100.000 < x < € 200.000	2		1	2	1
€ 40.000 < x < € 100.000	1	3	3	9	3
€ 10.000 < x < € 40.000	6	3	10	7	3
x < € 10.000	20	18	20	12	10
Geen geldgevolgen	6	5	2	1	2
	Kans 1	Kans 2	Kans 3	Kans 4	Kans 5

Classificering kans

1. < of 1 keer per 10 jaar (10%)
2. 1 keer per 5-10 jaar (30%)
3. 1 keer per 2-5 jaar (50%)
4. 1 keer per 1-2 jaar (70%)
5. 1 keer per jaar of vaker (90%)

In het volgende overzicht worden de tien risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben geleverd aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij geeft het invloed percentage de invloed van een risico op het totale risicoprofiel weer.

Risico's

				Begroting 2020		Programma
Jrr 2019	Jrr 2018	Begr 2019		Kans	Invloed	
1	1	1	Precariobelasting niet kunnen innen (590)	70%	43,85%	AD
2			Toepassing Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren, vrijwillige brandweer (596)	50%	4,08%	7
3			Achterstallig onderhoud wegen, infrastructurele kunstwerken (128)	70%	3,80%	1
4	-	-	Algemene uitkering gemeentefonds valt lager uit dan begroot (528)	90%	3,27%	AD
5			Continuïteit Jeugdzorgaanbieder	90%	2,44%	5
6	3	2	Geen volledige compensatie loon- en prijsstijgingen via de algemene uitkering (580)	70%	1,90%	AD
7	8	8	Een stijging van aantal bijstandsgerechtigden of toename aantal aanvragen bijzondere bijstand (49/565)	50%	1,90%	5
8	4	4	Achterstallig onderhoud gemeentelijke gebouwen als gevolg van beperkte budgetten (535)	70%	1,90%	6
9	5	3	School kan bouwplan niet tijdig realiseren ondanks de van de gemeente ontvangen beschikbare middelen (570)	70%	1,82%	4
10	-	-	Onvoldoende rijksmiddelen voor WMO	70%	1,79%	5
	2	5	Bedrijfswaarde wordt maatstaf bij waardering WOZ-waarde (554)	70%	1,15%	AD
	6	9	Onverwachte stijging personeelslasten (591)	90%	0,00%	7
	7	7	Onvoldoende gelden bij verenigingen om nieuwbouw van sportcomplex te realiseren (568)	70%	0,64%	3
	9		Constatering bodemverontreiniging en overheveling bodemtaken (333)	50%	0,54%	1
	10		Opruiming dumping drugsafval binnen gemeente grenzen (592)	90%	0,61%	1
		6	Herijking van het huisvestingsprogramma (IHP) scholen (578)	70%	1,28%	4
		10	Onvoldoende rijksmiddelen om de beoogde transformatie binnen de jeugdhulp vorm te geven (530)	90%	1,15%	5
Totaal grote risico's				Begroting 2019	Jaarverslag 2018	Jaarverslag 2019
Overige risico's				€ 3.469.000	€ 3.450.000	€ 3.740.000
Totaal alle risico's				€ 2.192.505	€ 2.123.905	€ 2.866.505
				€ 5.661.505	€ 5.573.905	€ 6.606.505

Uit de tabel blijkt dat de mutatie van het maximale risico ten opzichte van de begroting 2019 € 945.000 (hoger) is. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door nieuwe risico's, wijziging in risicobedragen en verwijderde (samengevoegde) risico's.

De risico's met de meeste impact zijn:

- Precariobelasting (500.000)
- Toepassing wet normalisering rechtspositie ambtenaren vrijwilligers brandweer (300.000)
- Integrale aanpak ondermijning (200.000)
- Onvoldoende kunnen terugvorderen van BTW (150.000)
- Achterstallig onderhoud wegen (180.000)
- Onvoldoende middelen vanwege toename WMO voorzieningen (128.000)
- Geen volledig loon/prijs compensatie algemene uitkering (-200.000)
- Bedrijfswaarde wordt maatstaf OZB (-190.000)

Voor de toelichting op de risico's en beheersmaatregelen verwijzen we naar de toelichting in de programma's (zie vorige tabel).

1. Weerstandscapaciteit

De **weerstandscapaciteit** bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Geertruidenberg beschikt om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 842.130
10%	€ 927.899
15%	€ 997.281
20%	€ 1.062.028
25%	€ 1.127.565
30%	€ 1.198.798
35%	€ 1.284.903
40%	€ 1.393.084

45%	€ 1.531.851
50%	€ 1.695.050
55%	€ 1.857.067
60%	€ 2.020.549
65%	€ 2.183.275
70%	€ 2.346.455
75%	€ 2.515.711
80%	€ 2.676.901
85%	€ 2.840.890
90%	€ 3.001.722
95%	€ 3.185.437

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag ongewenst is € 6.606.505 zie voorgaande tabel). De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun

maximale omvang optreden. De resultaten van de risicosimulatie staan hiernaast weergegeven.

Hieruit volgt dat bijvoorbeeld met 20% zekerheid alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1,1 miljoen.

De benodigde weerstandscapaciteit bij een zekerheidspercentage van 90 is € 3,0 miljoen (begroting 2019: € 2,4 miljoen; jaarverslag 2018: 2,4 miljoen). Met 90% zekerheid kunnen met dit bedrag alle risico's worden afgedekt.

De benodigde weerstandscapaciteit is ten opzichte van de begroting 2019 € 624.029 hoger. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. precariobelasting (+)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. achterstallig onderhoud wegen (+)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. toepassing wet normalisering rechtspositie ambtenaren vrijwilligers brandweer (+)

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om

Beschikbare weerstandscapaciteit Weerstand (in €)	Jaarrekening 31-12-2018	Begroting 01-01-2019	Jaarrekening 31-12-2019
Incidentele weerstandscapaciteit (in vermogen)	6.168.792	4.613.320	7.378.361
Vrij aanwendbare algemene reserve	5.437.271	7.378.361	6.843.686
Vrije algemene reserve	3.040.329	1.200.558	3.841.964
Weerstandsreserve	2.396.942	2.377.693	3.001.722
Vrij aanwendbare bestemmingsreserve	731.521	1.035.069	534.675
Gerealiseerde resultaat (programmabegroting)			-
Structurele weerstandscapaciteit (in exploitatie)	0	1.195.387	0
Onvoorzien	0	84.571	0
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	0	1.110.816	0
Onbenutte capaciteit afvalstoffenheffingen	-	-	-
Totale weerstandscapaciteit	6.168.792	5.808.707	7.378.361

de risico's in financiële zin af te dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Vrij aanwendbare algemene reserve

Het huidige beleidskader met betrekking tot reserves en voorzieningen is neergelegd in de Financiële Verordening 2017. Om te voorkomen dat bij een calamiteit direct het bestaande beleid moet worden bijgesteld, is gekozen voor het vormen van een afzonderlijk weerstandsdeel in de algemene reserve. Deze reserve mag ook slechts in dit kader worden aangewend.

Vrij aanwendbare bestemmingsreserve

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. De bestemmingsreserves kunnen, zolang de raad de bestemming kan wijzigen, tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Voor sommige bestemmingsreserves zal een aanwending als weerstandscapaciteit echter aanzienlijke negatieve consequenties voor bestaande voorzieningen met zich meebrengen. Dit geldt voor reserves die zijn gevormd om de afschrijvingslasten of kapitaalslasten van diverse voorzieningen te dekken zoals fort Lunet, gemeentehuis, containermanagement en Informatisering en Automatisering.

Tevens geldt dit voor de in het verleden gevormde reserves voor diverse risico's zoals grondexploitatie, Pilot Bouwen Binnen Strakke Contouren en decentralisaties. Daarom worden bovengenoemde bestemmingsreserves niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Voor de overige bestemmingsreserves geldt dat eventuele aanwending als weerstandscapaciteit geen of geringe negatieve consequenties voor bestaande voorzieningen met zich meebrengen. Een groot deel betreft restanten van in het verleden gevormde reserves.

Gerealiseerd resultaat volgend uit de programmabegroting

Het BBV geeft aan dat het gerealiseerde resultaat volgend uit de programmabegroting ook tot het eigen vermogen behoort.

Afhankelijk van de bestemming zal daarom ook dit resultaat kunnen worden meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. Bij de jaarrekening wordt het begrote resultaat niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Onvoorzien

De post onvoorzien wordt bij de begroting opgenomen om onvoorzien ontwikkelingen te kunnen afdekken. De budgettaire opgenomen ruimte is € 45.000. In 2019 is deze post begroot na wijziging afgenomen tot € 0,00. Op de post onvoorzien vinden geen boekingen plaats en wordt in de jaarrekening niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Onbenutte inkomstenbronnen

De mate waarin van de onbenutte belastingcapaciteit gebruik wordt gemaakt, verschilt van gemeente tot gemeente en is mede afhankelijk van de politieke relevantie van de hoogte van het OZB-tarief. Als zich tegenvallers voordoen, zal de onbenutte belastingcapaciteit niet zonder slag of stoot worden ingezet, maar dit is wel één van de mogelijkheden. Bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt aangesloten bij de drie belangrijkste inkomsten van de gemeente te weten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolafvoerrecht, voor zover deze laatste twee niet maximaal mogelijk en/of kostendekkend blijken te zijn. Deze posten worden niet meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen bij de jaarrekening.

In de opsomming van posten voor de beschikbare weerstandscapaciteit zijn de voorzieningen niet genoemd. Voorzieningen vallen niet onder de weerstandscapaciteit, omdat deze zijn gevormd voor het afdekken van voorzienbare lasten in verband met verplichtingen en risico's waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per balansdatum min of meer onzeker is. Deze lasten hangen samen met de periode voorafgaand aan die datum.

2. Weerstandsvermogen

Op basis van de huidige gegevens in het risicomanagementsys-

teem berekenen we het weerstandsvermogen.

Het weerstandsvermogen is te definiëren als 'het vermogen van de gemeente Geertruidenberg om niet-structurele financiële risico's te kunnen opvangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten geven we in onderstaande figuur weer.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kunnen we afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Voor 2019 is dit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 7.378.361}{€ 3.001.722} = 2,46$$

(Jaarverslag 2018: 2,57; Begroting 2019: 2,44)

De lichte stijging van de ratio weerstandsvermogen ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- De stijging van de benodigde weerstandscapaciteit als gevolg van een gewijzigd risicoprofiel ten opzichte van het begroting 2019;
- De stijging van de vrije algemene reserve door de overhevelingsbesluiten van enkele bestemmingsreserves bij de begroting 2020 en achterblijvende uitgaven;
- De stijging van de vrije algemene reserve door achterblijvende uitgaven ten laste van de algemene reserve.

Gebaseerd op de hierna opgenomen tabel³ valt het weerstandsvermogen in **klasse A**. Dit duidt op een weerstandsvermogen dat ruimschoots voldoet aan de in het risicomanagementbeleid vastgestelde norm (waarderingcijfer B, ratio weerstandsvermogen tussen de 1,4 en 2,0).

Weerstand velden		
Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

3. Kengetallen

Om de inzichtelijkheid in de financiële positie van de gemeente te vergemakkelijken voegen we aan deze paragraaf in de begroting en in het jaarverslag kengetallen toe.

Kengetallen	Jaarverslag 2018	Begroting 2019	Jaarverslag 2019
Netto schuldquote	48,64%	41,84%	44,57%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	44,50%	36,64%	40,79%
Solvabiliteitsratio	23,37%	18,62%	21,46%
Structurele exploitatieruimte	-0,10%	0,20%	-0,07%
Grondexploitatie	1,27%	0,64%	-0,92%
Belastingcapaciteit	108%	104%	104%

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een schuld lager is dan het begrotingstotaal (<100%) dit als voldoende kan worden beschouwd en boven de 130% als onvoldoende. De netto schuldquote van de gemeente Geertruidenberg is voldoende en geeft een dalend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2018. Dit is positief.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote weergegeven (netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier brengen we in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De netto schuldquote van de gemeente Geertruidenberg is voldoende en geeft een dalend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2018. Dit is positief.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat van baten en lasten. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. De ratio geeft een dalend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2018. Dit is negatief.

Kengetal grondexploitatie

Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de grond is van belang, omdat deze terugverdiend moet worden bij de verkoop. Boekwaarden worden afgezet tegen de totale baten. Er is geen norm voor deze ratio. Het kengetal voor de grondexploitatie van de gemeente Geertruidenberg is gedaald ten opzichte van de jaarrekening 2018. De totale boekwaarde van de grondexploitatie wordt overschreden door de baten en is negatief geworden. Dit is negatief.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het evenwicht van de begroting wordt er ook gekeken naar de structurele en incidentele lasten en baten. Voorbeeld van structurele baten zijn de algemene uitkering en

³ De normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Deze tabel biedt een waardering van de berekende ratio.

eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten dan ook hoger zijn dan de structurele lasten is dan ook meer flexibel dan een begroting, waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Er is geen norm voor deze ratio. De structurele exploitatieruimte van de gemeente Geertruidenberg is voor de jaarrekening 2019 licht negatief. Dit is een verbetering ten opzichte van de jaarrekening 2018. Dit is positief.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek voor de lagere overheden (Coelo) publiceert deze lasten jaarlijks. Bij de berekening van het kengetal worden de gemeentelijke woonlasten afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Er is geen norm voor deze ratio. De totale woonlasten van de gemeente Geertruidenberg zijn iets hoger dan het landelijk gemiddelde en geven een dalend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2018. Dit is positief.

Samenhang

De kengetallen moeten in samenhang worden gezien. De kengetallen schuldquote en solvabiliteit liggen binnen de norm van de VNG. De beoordeling van de structurele exploitatieruimte heeft vooral waarde in meerjarig vooruitblikkend perspectief. Hier is zichtbaar dat dit percentage is verbeterd maar nog licht negatief is gebleven, het geen betekent dat er geen "vrije" ruimte aanwezig is. Het kengetal grondexploitatie is negatief. Dit is een positieve ontwikkeling. Op basis van de huidige cijfers kan geconcludeerd worden dat de trend van de kengetallen positief is. Het kengetal solvabiliteit wijkt hier in negatieve zin vanaf. Het monitoren van de ontwikkeling van de kengetallen naar de toekomst is van belang.

Zie ook de hierna volgende figuur (bron: Ministerie van Binnenlandse zaken en koninkrijk relaties)

Paragraaf C

- Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf lichten wij de consequenties toe van het gekozen kwaliteitsniveau voor kapitaalgoederen binnen het beleidskader.

Algemene uitgangspunten

De gemeente beheert ongeveer 310 hectare aan openbare ruimte. Onder deze openbare ruimte vallen: wegen, riolering, waterpartijen en openbaar groen. Verder rekenen wij alle virtuele objecten (niet zichtbaar zoals kadastrale grenzen) en reële objecten (zichtbaar, zoals een bouwwerk) onder, op en boven de grond als taak toe aan de openbare ruimte. Gebouwen behoren niet tot de openbare ruimte, maar nemen we wel als kapitaalgoed mee. Hieronder geven we voor deze kapitaalgoederen een nadere beschrijving van de wijze van beheer en onderhoud. Het beleid voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in het overzicht kaderstellende beleidsnota's en beheerplannen.

Beheerplannen

Wij werken zoveel mogelijk met beheerplannen. Deze plannen geven over meerdere jaren inzicht in onderhoudsmaatregelen en benodigde financiële middelen om de functie van de beheerobjecten te kunnen waarborgen. De basis voor een beheerplan is o.a. het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau. Het beheerplan en onderhoudsniveau van de beheerobjecten (kapitaalgoederen) is maatgevend voor de uitvoering van de werkzaamheden in het betreffende jaar. En uiteraard voor de (jaarlijkse) onderhoudslasten.

In december 2017 is de Notitie Materiële vaste activa gepubliceerd. Vanaf het begrotingsjaar 2019 is de gehele notitie van kracht. De notitie behandelt de wijze van activeren, waarderen en afschrijven van activa en het onderhoud van kapitaalgoederen. Ook zijn aan-

dachtspunten voor de financiële verordening opgenomen.

Het BBV schrijft recente beheerplannen voor. Onder een recent beheerplan wordt verstaan: maximaal vijf jaar oud. Voor het verslagleggingsjaar 2019 mag het beheerplan derhalve niet ouder zijn dan 2014. Van deze vijf jaar kan door de raad alleen gemotiveerd afgeweken worden;

Beleidsplan	1 ^e jaar
Wegbeheer	2015
Infrastructurele kunstwerken	2019
Openbare Verlichting	2015
Riolering	2017
Binnenhavens / Baggeren	2019
Gebouwen - Onderwijs gebouwen	2019

Het meerjarig-onderhoudsplan wegbeheer is in een afrondende fase en wordt in 2020 aangeboden ter vaststelling. Op basis van de meest actuele berekening van de omvang van de voorziening geprogrammeerd wegen is er sprake van achterstallig onderhoud tot een bedrag van € 194.000 op 31-12-2019. Gezien het feit dat een voorziening op 31-12-2019 de omvang moet hebben van de toekomstige verplichting dient eenmalig € 194.000 (extra) te worden gestort.

Bij het vaststellen van de begroting 2020 is besloten om de voorziening voor vervanging en onderhoud Openbare verlichting op te heffen en het saldo over te hevelen naar de Vrije Algemene Reserve. De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde exploitatie budgetten.

Beleids- en beheerkaders

De landelijk geformuleerde normen en richtlijnen vormen het uitgangspunt voor de beleids- en beheerkaders. Deze wijze van werken geeft richting aan kwaliteitsniveaus en beheermethodieken en dient als referentie en toetssteen voor onze gemeentelijke normen en aanpak.

De door de raad vastgestelde onderhoudsniveaus voor wegen, groen en onkruid op verharding:

Onderdeel	Vastgesteld Onderhoudsniveau
Wegen	C
Groen	(Geen onderhoudsniveau's)
Onkruid op verharding	
- centrumgebied	A
- woon- en buitengebied	B

Om beter in te kunnen spelen op de beleving en de wensen van de gebruiker van de openbare ruimte wordt momenteel gewerkt in wijkteams.

De planningen zijn en worden gericht op het voorkomen van achterstallig onderhoud en schadeclaims.

De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten.

Planningen

De planningen zoals deze voortkomen uit de beheerplannen, zijn conceptplanningen. We beoordelen vooraf aan de uitvoering of de aanpak noodzakelijk is. De planningen zijn in die zin dan ook dynamische documenten. Ook speelt de integrale aanpak, participatie en vraaggericht werken een bepalende rol voor de jaarlijkse planning. Groenrenovaties en werken aan de openbare verlichting volgen meestal de straatwerkzaamheden. Deze volgen op hun beurt veelal de rioolwerkzaamheden. Ook om deze redenen kunnen we afwijken van de jaarschijfopgave uit de beheerplannen.

Integrale werkzaamheden

Voor de uitvoering van beleids- en beheertaken geldt dat deze zoveel mogelijk integraal tot stand komen. Op deze wijze nemen we bij de aanpak van een weg zo nodig ook de riolering, de openbare verlichting, het groen en verkeersmaatregelen mee.

Belangrijkste uitgevoerde integrale beheer- en additionele werken in 2019 bestaan uit:

- Burg. Moonshof, woonrijp maken - uitvoeren
- Wim Boonsstraat, woonrijp maken in fases – uitvoeren
- Scheepswerflaan
- Landonk

Wegbeheer

Het "wegenbeheerplan 2015-2019" dateert van 2014. In 2020 bieden we een geactualiseerd beheerplan 2020-2024 aan bij de raad met een financiële doorkijk tot en met 2029.

De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten.

Infrastructurele kunstwerken

In het kunstwerkenbeheerplan 2014-2018 hebben we de benodigde middelen voor 2019 aangegeven die in een voorziening zijn opge-

nomen. In 2019 is het beheerplan geactualiseerd voor de periode 2020-2024 met een financiële doorkijk t/m 2028.

De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten.

Openbare Verlichting

Het beheerplan openbare verlichting 2016-2020 dateert van 2015. In dit plan staat naast regulier onderhoud ook de vervanging. De vervangingsplannen worden jaarlijks op basis van inspecties van de technische staat uitgevoerd.

Bij het vaststellen van de begroting 2020 is besloten om de voorziening voor vervanging en onderhoud Openbare verlichting op te heffen en het saldo over te hevelen naar de Vrije Algemene Reserve. De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde exploitatie budgetten.

Riolering

Het beheerplan riolering maakt onderdeel uit van het VGRP+ 2017-2022. In dit plan staat de meerjarenplanning voor zowel de exploitatie als de vervangingen en verbeteringen. Het beheerplan geeft een financiële doorkijk tot en met 2076.

De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten.

Water

Hieronder vallen watergangen, vestinggrachten en binnenhavens. Het Waterschap beheert en onderhoudt een gedeelte van de watergangen. Als gemeente beheren wij onze eigen wateren. Het beheer en onderhoud binnenhavens is ondergebracht bij infrastructurele kunstwerken, waarvan de baggerwerkzaamheden ten laste komen van de voorziening baggerwerkzaamheden.

Het actuele baggerplan beslaat de periode 2019-2028. De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten.

Openbaar groen

Er is geen actueel beheerplan beschikbaar. Wij werken met in bestekken vastgelegde jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden aan bomen, plantsoenen, gazons en dergelijke. De raad stelde hiervoor de kwaliteitsniveaus vast.

De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten.

Gebouwenbeheer

In 2019 stelde de raad het meerjarenonderhoudsplan 2020-2029 voor gemeentelijke gebouwen vast. Het plan beschrijft per gebouw het gewenste onderhoudsniveau vermeld. Een onderdeel van het vastgestelde plan betreft de verkoop van een aantal gemeentelijke panden.

Paragraaf D - Financiering

1. Inleiding

In deze paragraaf maken we de financieringsfunctie transparant. We leggen de basis voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Het treasurystatuut (maart 2016) geeft de infrastructuur voor de inrichting van de financieringsfunctie, terwijl de uitwerking zijn weerslag vindt in de paragraaf financiering in de begroting. In de paragraaf bij de jaarstukken verstrekken we de verantwoordingsinformatie.

De doelstellingen van de treasuryfunctie van de gemeente Geertruidenberg zijn:

1. Het verzekeren van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities, zodat te allen tijde in de behoefte aan financiële middelen kan worden voorzien teneinde de door de raad vastgestelde programma's te kunnen uitvoeren;
2. Het beschermen van de gemeentelijke vermogenswaarden en de resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's;
3. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (fido) respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut;
4. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Met het opstellen van deze paragraaf zijn tevens die onderdelen benoemd die in de verordening ex. 212 GW en de artikelen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn opgenomen.

Indeling:

1. Inleiding.
2. Risicobeheer.
3. Gemeentefinanciering.
4. Kasbeheer.
5. Administratieve organisatie.
6. Informatievoorziening.

2. Risicobeheer

a. Renterisicobeheer

Berekening van de kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het begrotingsjaar. De gemiddelde netto-vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. Dit betekent dat voor dit bedrag geen langlopende geldlening hoeft te worden aangetrokken.

Kasgeldlimiet:

Toegestane kasgeldlimiet:		(x € 1.000)
Omvang begroting per 1 januari 2019	€	50.612
Kasgeldlimiet in % van de grondslag		8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	€	4.302

Bij drie achtereenvolgende overschrijdingen moeten wij de toezichthouder inlichten en aangeven hoe aan de kasgeldlimiet te zullen voldoen. In 2019 heeft geen overschrijding van de kasgeldlimiet plaatsgevonden.

Berekening van de renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal (totale lasten van de begroting) bij aanvang

Realisatie 2019 (x € 1.000)					
	Kwartaal				
	1: jan-mrt	2: apr-jun	3: jul-sep	4: okt-dec	Gem/Jaar
Gemiddelde vlottende schuld	2.668	1.268	2.354	4.482	2.693
Gemiddelde vlottende middelen	86	1.549	1.447	2.771	1.463
Toets kasgeldlimiet					
Gemiddeld saldo	-2.581	281	-907	-1.711	-1.230
Toegestane kasgeldlimiet	4.302	4.302	4.302	4.302	4.302
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	1.721	4.583	3.395	2.591	3.072

van het dienstjaar. Tegen dit bedrag zetten we het bedrag dat in het lopende jaar aan aflossingen moet worden betaald af, vermeerderd met het bedrag van de geldleningen waarvan de rente herzien mag/ kan worden. Ook deze norm mag niet worden overschreden.

b. Debiteurenrisicobeheer

De openstaande vorderingen belichten wij periodiek. Zodra daartoe aanleiding is brengen wij de dubieuze posten ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren.

Op 31 december 2019 bedraagt de voorziening dubieuze debiteuren algemene dienst en belastingen € 76.268. In 2019 is € 21.559

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld per 01-01-2017 (x € 1.000)		2019
Renterisico op vaste schuld		Begroting
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g		0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g		0
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)		0
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)		
3b. Nieuw verstrekte lange leningen (u/g)		
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)		
5. Betaalde aflossingen		2.937
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)		0
7. Renterisico op vaste schuld (2 + 6)		0
Renterisiconorm		
8. Stand begrotingstotaal per 1 januari		50.612
9. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage		20%
10. Renterisiconorm		10.122
Toets renterisiconorm		
10. Renterisiconorm		10.122
7. Renterisico op vaste schuld		0
11. Ruimte(+) / Overschrijding(-) (10 – 7)		10.122

uit deze voorziening vrijgevallen en € 12.741 afgeboekt. Voor de debiteuren saneringskredieten bedraagt de voorziening € 6.891. Hierin is in 2019 € 170 onttrokken.

Per 31 december 2019 bedraagt de voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen sociale zaken € 541.189. In 2019 is voor dubieuze debiteuren van sociale zaken een bedrag van € 26.901 ten laste gebracht van deze voorziening en is € 47.093 vrijgevallen. De voorziening bedraagt daarmee 46% (2018 58%) van de vorderingen.

De vorderingen als gevolg van Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ) bedragen € 123.598. Hiervoor bestaat een terugbetalingsverplichting aan het Rijk van 75% en is de overige 25% als vooruit ontvangen gepresenteerd. Deze posten zijn dus per saldo opgenomen voor nihil.

Voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen (x € 1.000)		
Omschrijving	31-12-2018	31-12-2019
Debiteuren uitkeringen	953	1.060
Vorderingen BBZ	178	124
Totaal vorderingen soza	1.131	1.184
Waardering vorderingen	-408	-518
Waardering vorderingen BBZ	-178	-124
Voorziening dubieuze debiteuren	545	542

c. Kredietrisicobeheer

De kredietrisico's worden beperkt door uitsluitend gelden uit te zetten bij kredietwaardige partijen. Op basis van het treasurytstatuut zijn dit Nederlandse overheden en kredietwaardige partijen met minimaal A-rating van minstens 2 erkende ratingbureaus.

d. Intern liquiditeitsbeheer

Periodiek wordt de liquiditeitsbegroting bijgesteld ten behoeve van het inzicht in het beheer van de dagelijkse saldi en het financieren c.q. uitzetten van middelen tot een periode van één jaar. Eventuele overschotten worden zo efficiënt mogelijk beheerd conform de regels van het treasurystatuut. Op deze manier wordt getracht de financieringskosten zo laag mogelijk te houden. Vanaf eind 2013 moeten overtollige middelen bij de schatkist worden belegd. De rentevergoeding is gebaseerd op het Eonia⁴ percentage (-/- 0,368% d.d. 2 januari 2019).

Het totaalbedrag aan liquide middelen op 31 december 2019 bedraagt € 2.856.113 debet/negatief.

3. Gemeentefinanciering

a. Financiering

Financiering omvat het aantrekken van de benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen als vreemd vermogen. Per 31 december 2019 is de - financieringsstructuur en -verhouding van de gemeente Geertruidenberg, zie tabel hiernaast.

In de geprognosticeerde balans bij de begroting wordt inzicht gegeven in de financieringsbehoefte voor de periode van de meerjarenbegroting. Bij de diverse tussenrapportages 2019 is op investering-sniveau toelichting gegeven op de realisatie. De financiële gevolgen voor wat betreft de kapitaallasten zijn daarbij verwerkt.

Vaste activa

Het financieringssaldo per 1 januari 2019 wordt beïnvloed door een achterblijvende investeringsbehoefte van € 8.621.000 op basis van de jaarrekening 2018. Van de restantkredieten resteert op 31 december 2019 nog € 16.075.000 (netto).

Reserves en voorzieningen

De financiering geschiedt zoveel mogelijk met eigen financierings-

(x € 1.000)	Primitieve begroting 01-01-2019		Jaarrekening 2019 31-12-2019		Jaarrekening 2019 31-12-2019	
	Debet	Credit	Debet	Credit	Debet	Credit
Vaste activa	56.240		46.520		45.973	
Voorraad grond	1.030		979		2.676	
	57.270		47.499		48.649	
Gefinancierd met:						
Eigen vermogen		11.433		12.369		13.162
Vreemd vermogen:						
Voorzieningen		7.813		7.035		7.117
Voorzieningen tegen CW		1.894		2.334		1.975
Langlopende schuld		22.965		24.038		22.975
Saldo jaarrekening				-121		239
Vaste financieringsmiddelen		44.105		45.897		45.468
Financieringstekort/-overschot		-13.165		-1.602		-3.181

middelen (reserves en voorzieningen). Hierbij worden de richtlijnen en limieten (artikel 3) uit het treasurystatuut gehanteerd.

Sinds 2018 wordt geen bespaarde rente meer berekend over de reserves en voorzieningen. Over de voorziening pensioenverplichtingen wethouders wordt aangesloten bij landelijk voorgeschreven rentepercentages.

Geldleningen

Het totaal van de opgenomen vaste geldleningen bedraagt per 31 december 2019 € 24.027.000 (inclusief waarborgsommen van € 8.850 bedraagt de langlopende schuld € 24.035.850). De totale werkelijke rentelasten in 2019 bedragen € 560.223 (geraamd was € 558.000). Het, met de rekening-courantrente, gesaldeerde rentenadeel op Treasury bedraagt € 24.000.

In totalen betreft het voor het jaar 2019		(x € 1.000)
Saldo begin 2019		€ 22.965
Opgenomen		€ 4.000
Aflossingen		€ 2.937
Saldo ultimo 2019		€ 24.027

In de loop van 2019 is een nieuwe vaste geldleningen afgesloten van € 4.000.000 per 20 november 2019, tegen een rentepercentage van 0,545% voor 25 jaar vast.

Saldo jaarrekening

Het werkelijke saldo van de jaarrekening 2019 wordt in dit overzicht als financieringsmiddel geïllustreerd.

4. Eonia staat voor Euro OverNight Index Average. Eonia is het overnight (1 daags) rentetarief waartegen een groot aantal Europese banken elkaar leningen in euro's verstrekken. Eonia is het Europese interbancaire rentetarief met de kortste looptijd

Schema rentetoerekening 2019		Begroting (na wijz.)	Jaar- rekening	Saldo
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	559	560	-1
	Rente fin tekort	-8	3	-11
b.	De externe rentebaten (idem)			0
	<i>Saldo rentelasten en rentebaten</i>	551	563	-12
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-50	-48	-2
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (bv riolering)	0	0	0
c3	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aange-trokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend			0
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	501	515	-14
d1	Rente over eigen vermogen	0	0	0
d2	Rente over voorzieningen	0	0	0
	<i>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</i>	501	515	-14
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-644	-634	-10
f	<i>Rente resultaat op het taakveld treasury</i>	-143	-119	-24

b. Uitzetting

- Berekend percentage renteomslag voor de begroting 2019 is 1,25% (2018 1,37%);
- De rente voor de grondexploitatie bedraagt 1,95%. (herrekening 1,88%);
- Voor de berekening van rentelasten van het financieringstekort 2019 is uitgegaan van 1,25%;
- Over de voorziening pensioenverplichting wethouders wordt 1,648% berekend.

In de staat van activa is een aantal uitgegeven geldleningen geacti-veerd. Het betreft geldleningen aan:

- Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.
- Slotuitkering liquidatie HNG.
- Deelnemingen (BNG, Rewin, Waterleidingmij).

In totalen betreft het voor het jaar 2019		(x € 1.000)
Saldo begin van het jaar		2.636
Vermeerderingen		0
Afwaarderingen		0
Aflossingen/verminderingen		73
Saldo 31-12		2.562

De aflossingen/verminderingen betreft € 73.000 voor de coupon-lening van de BNG/HNG.

c. Relatiebeheer

De gemeente heeft met de NV BNG Bank te Den Haag de meeste contacten omdat bij deze bank de meeste en grootse mutaties plaatsvinden. Met deze bank wordt periodiek overleg gevoerd. Bij de Rabobank wordt eveneens een rekening-courantverhouding aangehouden. Met deze bank wordt op incidentele basis contact onderhouden.

4. Kasbeheer

a. Geldstromenbeheer

Het geldstromenbeheer wordt zo efficiënt mogelijk beheerd door zo min mogelijk rekening-courantverhoudingen bij de banken aan te houden.

b. Saldo en liquiditeitsbeheer

Periodiek wordt de liquiditeitspositie geprognosticeerd om een goede inschatting te maken voor het beheren van de overtollige middelen. Deze wordt periodiek op hoofdlijnen bijgesteld en de saldi worden, indien nodig, afgeroomd en bij de huisbankier (BNG Bank) gestort.

Schatkistbankieren

In het kader van schatkistbankieren moeten overtollige middelen bij het Rijk worden belegd. Hiervoor is een aparte bankrekening geopend (bij de huisbankier) die bij het ministerie is geregistreerd. Het meerdere boven het drempelbedrag wordt overgeboekt naar de "schatkist". Vanaf het begrotingsjaar 2014 geldt een rapportage-verplichting als onderdeel bij de toelichting op de balans van de jaarrekening.

Toelichting Schatkistbankieren

Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren bedraagt 0,75% van € 48.901.000 (totaal begrotingsbedrag 2018). Dit is € 367.000.

Toets limiet schatkistbankieren	Kwartaal			
	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Rabobank rekeningen	18	29	3	4
Toegestane limiet schatkistbankieren	367	367	367	367
Ruimte (+) Overschrijding (-)	349	338	364	363

5. Administratieve organisatie

De administratieve organisatie wordt uitgevoerd conform de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het vastgestelde treasurystatuut.

6. Informatievoorziening

De beleidsmatige informatieverstrekking vindt zijn basis in het treasurystatuut. Met de treasuryparagraaf bij de begroting en jaarrekening wordt periodiek verslag gedaan, terwijl met de tussenrapportage relevante zaken worden gemeld.

Ook wordt periodiek informatie verstrekt aan het CBS en de Provincie. Met de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de informatie voor het CBS (lv3= Informatie voor derden) nog belangrijker geworden.

Wet Hof/EMU saldo

De Wet Hof moet er voor zorgen dat het Nederlandse begrotings-tekort (EMU-saldo) beperkt wordt tot 3%. Het EMU-saldo is een macro-economisch begrip en kan worden omschreven als het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de collectieve sector

(Rijk, andere overheden en sociale fondsen). Naast alle 'gewone' inkomsten en uitgaven zitten hierbij ook inkomsten en uitgaven met een kapitaal karakter, zoals aan- en verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen.

De door de gemeenten aangeleverde informatie vormt de basis voor het berekenen van het EMU-saldo.

Op 18 januari 2013 is een akkoord afgesloten waarbij onderscheid is gemaakt tussen een genormeerd saldo pad en een saldo-ambitie. Als de ambitie niet wordt gerealiseerd leidt dit echter niet direct tot maatregelen, terwijl daarnaast is afgesproken dat geen sanctie voor de gemeenten volgt als ook geen sanctie uit Europa volgt. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van mei 2018 is gesproken over de EMU-norm voor de decentrale overheden. Het Rijk en de decentrale overheden hebben elkaar gevonden in een macro EMU-norm van 0,4 procent per jaar (waarvan 0,27% voor de gemeenten) voor de jaren tot en met 2022.

Nieuwe kengetallen

Op basis van de nieuwe richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het opnemen van een aantal (nieuwe) kengetallen verplicht gesteld.

Dit betreft voor de treasury:

- Netto schuldquote.
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.
- Solvabiliteitsratio.

Het solvabiliteitsratio is al meerdere jaren opgenomen in de (toelichting) van de balans.

Hoewel de berekening van deze ratio's is gekoppeld aan de informatie op de balans moeten deze, op basis van de richtlijnen (BBV) voor de vergelijkbaarheid, worden gepresenteerd in de paragraaf weerstandsvermogen. Korthedshalve verwijzen wij naar deze paragraaf.

Paragraaf E - Bedrijfsvoering

In deze paragraaf worden de belangrijkste ontwikkelingen en de stand van zaken binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering beschreven.

Doorontwikkeling organisatie

In 2015 hebben we een missie, visie en kernwaarden voor de gemeentelijke organisatie opgesteld. Deze hebben we in 2019 wat aangescherpt en van daaruit zijn we gaan werken aan onze organisatieontwikkeling.

Missie:

We zijn een betrouwbare, verbindende partner.

Visie:

Wij zijn een wendbare organisatie die optimaal schakelt op veranderingen. Onze medewerkers tonen eigenaarschap en krijgen ruimte en vertrouwen om zich te ontwikkelen. Vanuit die kracht zoeken wij de verbinding met onze omgeving en partners

Kernwaarden:

Betrokken, ondernemend en professioneel.

Om deze missie en visie in de praktijk te kunnen realiseren is het met name van belang dat we als organisatie wendbaarder worden. Voor het zijn van een wendbare organisatie vraagt dit twee zaken van ons, waarop we onze strategie richten:

- Zelf organiserend vermogen
- Opgave gericht werken.

Dit vanuit de gedachte dat de maatschappelijke opgaves de start vormen van ons werk. Samen met bestuur, inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers moeten we onze medewerkers inzetten op hun talenten. Van onze medewerkers vraagt dit persoonlijk leiderschap.

Om deze twee pijlers onder de organisatieontwikkeling verder vorm te geven hebben we verschillende acties ondernomen. Als start is in een organisatie brede bijeenkomst stilgestaan bij de visie en strategie en vervolgens is dit vertaald naar de betekenis voor elk cluster. Inmiddels zijn in elk cluster ongeveer 2 teams aan de slag gegaan met hun ontwikkeling naar zelforganisatie. Elk team doet dit vanuit zijn eigen tempo en situatie. Daarnaast is gestart met een pilot op gebied van opgavegericht werken; de opgave duurzaamheid. In de loop van 2020 zullen we de pilot evalueren en bepalen hoe we hiermee verder gaan. Eind 2019 is er bovendien een medewerkersonderzoek uitgevoerd om meer inzicht te krijgen waar we als organisatie nu staan en wat de aandachtspunten zijn. In 2020 vertalen we de uitkomsten uit het medewerkersonderzoek naar concrete acties voor de verdere ontwikkeling van de organisatie. Op basis van een plan van aanpak voor 2020 zetten we de ontwikkeling verder voort.

Juridische kwaliteitszorg

Privacy

2018 stond in het teken van de invoering van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die op 25 mei 2018 in werking trad. Voor de gemeente betekende dit een toename van

een aantal wettelijke taken.

2019 stond in het teken van het vergroten van privacy- en bewustzijn, onder meer met workshops voor alle medewerkers en leden van het gemeentebestuur. Daarnaast is er een slag gemaakt in beleid, zo kon het Privacy Protocol Sociaal Domein, waarin wordt beschreven hoe wordt omgegaan met de verwerking van persoonsgegevens binnen het sociaal domein in de gemeente Geertruidenberg, worden vastgesteld. Ook zijn er stappen gezet om de informatiebeveiliging te versterken. Zo is in 2019 een programma voor beveiligd mailen ingevoerd.

In 2019 zijn de uren van de Functionaris Gegevensbescherming (FG) uitgebreid. Dit was noodzakelijk om zijn rol beter te kunnen uitbouwen en om zich in de organisatie in te kunnen bedden. De FG brengt jaarlijks een rapport uit waarin het college en de raad op de hoogte worden gesteld van zijn bevindingen en advies.

Klachten

In 2019 zijn er in totaal 17 klachten behandeld op grond van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit gaat over gedragingen van (leden van) bestuursorganen en medewerkers. (Ter vergelijking: in 2018 waren er 14 klachten, in 2017 26, en in 2016 15).

12 klachten werden vlot afgehandeld. In de meeste gevallen (9) doordat er direct contact is opgenomen met de klager en deze hierop aangaf dat daarmee de klacht was afgedaan. In andere gevallen werd er ook een gesprek gevoerd met de klager. Verder is één klacht buiten behandeling gesteld en twee klachten zijn gegrond verklaard.

Twee klachten zijn via de Nationale Ombudsman bij de gemeente terechtgekomen; de Nationale Ombudsman kan namelijk pas in

tweede instantie een oordeel vormen nadat gemeente in eerste instantie de klacht heeft behandeld. De Nationale Ombudsman heeft bij één klacht het standpunt van de gemeente ingewonnen en verklaard dat hij dit standpunt aanmerkt als een gedeeltelijke tegemoetkoming aan de klager. In het andere geval kon de klacht na een telefoongesprek met de klager uiteindelijk als afgehandeld beschouwd worden.

Geen enkele klacht is – voor zover nu bekend, want men heeft hiervoor één jaar de tijd – in tweede instantie bij de Nationale Ombudsman terecht gekomen.

Bezwaarschriften (Sociale kamer en Algemene kamer)

Bezwaarschriften worden voor advies voorgelegd aan de “Vaste commissie van advies voor bezwaarschriften”. Uitzonderingen vormen de bezwaarschriften op het gebied van belastingen en personele zaken.

Jaar	Totaal aantal bezwaarschriften	Sociale kamer, Werk, Inkomen en Zorg	Algemene kamer	Ingetrokken
2017	84	27	57	20
2018	87	53	34	29
2019	83	41	42	24

In 2019 was er geen toename in het aantal bezwaarschriften, wel in het aantal hoorzittingen van de commissie. Dit heeft mede te maken dat vooral bij de algemene kamer in 2017 een groot aantal bezwaarschriften was gericht tegen één besluit en dus gevoegd behandeld kon worden. In 2018 zijn er meer bezwaarschriften ingetrokken, met name op het gebied van Werk, Inkomen en Zorg (sociale kamer). En er is vanaf 2018 een toename van het aantal bezwaarschriften te constateren op het gebied van fraudepre-

ventie en handhaving. Ook in 2019 is er ingezet op pre-mediation of het geven van een extra uitleg van het besluit. Daarmee zijn onnodige of langlopende juridische trajecten vermeden.

Personeel en organisatie

In 2019 zijn voorbereidende werkzaamheden verricht voor de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren met ingang van 1 januari 2020. Ook de voorbereidingen voor het invoeren van een nieuw functiewaarderingssysteem, HR 21, zijn in 2019 uitgevoerd. In 2019 hebben we het Opleidingsplan 2020 opgesteld waarin wij aansluiting hebben gezocht bij de uitgangspunten van onze organisatieontwikkeling. Daarnaast is het medewerkers-onderzoek door Effectory uitgevoerd en zijn de resultaten gecommuniceerd in de organisatie.

(Digitale) Dienstverlening

De (digitale) dienstverlening is in 2019 verder ontwikkeld. Er wordt continu gewerkt aan informatiebeveiliging en privacy binnen de gemeentelijke processen en de bewustwording hiervan. Voor 2019 is uitvoering gegeven aan het gemeentelijk plan digitale dienstverlening. De resultaten zijn begin 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad op basis waarvan een nieuw digitaal plan opgesteld kan worden.

Naast de impactanalyse is ook uitvoering gegeven aan de projecten uit het gemeentelijk plan digitale dienstverlening. De afronding van een aantal projecten zal in 2020 plaatsvinden. De bestedingen (investeringen en projectkosten) vinden plaats binnen de middelen van het gemeentelijk plan digitale dienstverlening, vastgesteld op 28 maart 2019.

Planning en control

De planning en control cyclus (P&C-cyclus) voorziet het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie van actuele en volledige financiële informatie. Dit maakt het mogelijk om het gemeentelijke beleid op een optimale manier te ontwikkelen en uit te voeren. De gemeente Geertruidenberg wil een financieel gezonde gemeente zijn met een transparante en betrouwbare bedrijfsvoering. Onze P&C producten zijn hiervan een goed voorbeeld. In de begroting formuleren we onze doelen zo helder mogelijk en geven we aan wat we gaan doen om deze doelen te bereiken.

In onze jaarstukken en de tussenrapportages leggen we uit hoe we grip op onze uitgaven en inkomsten hebben én behouden. In de tussenrapportages maken we de balans op en sturen we bij waar dit nodig is. In 2019 maken we voor het eerst gebruik van drie tussenrapportages. In de 3de tussenrapportage wordt de positieve bijdrage van meerdere tussenrapportages toegelicht. Tijdige verslaglegging biedt namelijk de mogelijkheid om tussentijds bij te sturen en/of maatregelen te nemen. Wij constateren dat zowel de ambtelijke als bestuurlijke organisatie steeds beter omgaat met budgetbeheersing. Uitzonderlijke incidentele afwijkingen zijn niet altijd voorspelbaar. De beheersing van structurele lasten en baten neemt, met name vanwege de inspanningen op het terrein van tussentijdse financiële verantwoording en verslaglegging, aanzienlijk toe.

Onze inwoners mogen immers van ons verwachten dat wij de beschikbare middelen zo doelmatig en doeltreffend mogelijk inzetten.

Onze P&C-producten zijn goed leesbaar, transparant en toegankelijk voor iedereen. We blijven werken aan het voortdurend verbeteren van de informatiewaarde van onze P&C-producten.

In 2019 zijn de jaarrekening 2018 en de begroting 2020-2023 tijdig door de gemeenteraad vastgesteld. Alle begrotingswijzigingen, die

het gevolg zijn van raadsbesluiten, zijn eveneens verwerkt in de primitieve begroting zodat de cijfers “begroting na wijziging” een juiste weergave geven van de begrotingsruimte.

Regionale samenwerking

Op diverse beleidsterreinen en binnen verschillende beleidsterreinen vindt samenwerking plaats met (buur)gemeenten. Op het gebied van de decentralisaties werken we (beleidsvoorbereidend) samen met de Dongemond gemeenten (Oosterhout, Drimmelen en Altena). Ook met de Amerstreekgemeenten (Oosterhout en Drimmelen) werken we samen. Op West-Brabant niveau werken we samen in RWB-verband, bijvoorbeeld op het gebied van mobiliteit, economische zaken, arbeidsmarktbeleid en ruimtelijke ontwikkeling. Op een aantal terreinen is die samenwerking niet beperkt tot West-Brabant, maar is ook contact met Midden-Brabant (bijvoorbeeld de Veiligheidsregio en de OMWB).

Effecten Corona virus (na afsluiten boekjaar 2019)

De huidige situatie rondom Corona is buitengewoon. Nederland heeft momenteel ingrijpende maatregelen genomen om de ziekte te beheersen. Hoewel deze crisis pas is ontstaan na het afsluiten van 2019 vinden we het gezien de impact van belang om er in deze jaarrekening bij stil te staan.

Voor onze organisatie is de impact van deze crisis nog lastig in te schatten. Natuurlijk hebben we inmiddels al wel een aantal uitgangspunten en maatregelen die deze impact mede gaan bepalen:

- Medewerkers werken zoveel mogelijk vanuit huis. Hiervoor zijn voldoende thuiswerkplekken beschikbaar. Als er toch om kantoor gewerkt wordt volgen we de richtlijnen van het RIVM;
- We voeren maatregelen van de landelijke overheid, zoals de ondersteuning voor ZZP'ers uit en handhaven de richtlijnen op straat. Ook pakken we onze rol in maatschappelijke initiatieven.

Dit vraagt capaciteit. Aan de andere kant zien we dat er op andere werkterrein in onze organisatie nu minder werkvoorraad is. Ook stellen we prioriteiten. Daarmee kunnen we tot nu toe flexibel inspelen op deze nieuwe vraag;

- We voorzien na de Corona crisis op enkele terreinen dat de werkvoorraad met een boeg golf toeneemt, omdat dit nu stilligt, moet worden uitgesteld of prioriteiten zijn gesteld.
- Tot slot zullen we op onderdelen een nieuwe planning moeten maken, omdat diverse collega's nu volledig worden ingezet voor de crisis.

Wat de exacte impact van deze crisis wordt op onze organisatie en onze gemeente is nog onmogelijk te overzien. De sociaal maatschappelijke en economische impact is namelijk nog onmogelijk te overzien. Uw raad wordt gedurende de crisis continu geïnformeerd. Over de impact op ambities, plannings en onze organisatie houden we u in de diverse P&C documenten op de hoogte gedurende 2020.

Paragraaf F

- Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, door het hebben van vertegenwoordiging binnen het bestuur of door het hebben van stemrecht. Een financieel belang betekent dat de gemeente niet verhaalbare middelen ter beschikking heeft gesteld en dat de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Concreet betreft het voor de gemeente Geertruidenberg Gemeenschappelijke Regelingen en deelnemingen.

De gemeente Geertruidenberg neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:

1. Regio West-Brabant, gevestigd te Etten-Leur (RWB)
2. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg (VRMWB)
3. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord, gevestigd te Den Bosch (RAV)
4. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant, gevestigd te Breda (GGD)
5. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg (OMWB)
6. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen, gevestigd te Breda (Nazorg)
7. Sociale Werkvoorziening WAVA/GO!, gevestigd te Oosterhout (MidZuid)
8. Uitvoering van de administratieve en inhoudelijke taken betreffende het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, gevestigd te Breda (Leerplicht)

In deze paragraaf zijn verder de volgende deelnemingen verwerkt:

1. Deelneming in N.V. Brabant Water, gevestigd te Den Bosch.
2. Deelneming kapitaal B.N.G., gevestigd te Den Haag.
3. Inkoopbureau West-Brabant, gevestigd te Etten-Leur.

het kader van de verantwoording van de verbonden partijen ten behoeve van onze eigen jaarrekening, volstaan wij hier met het weergeven van een financieel overzicht, conform de bepalingen van het Besluit begroting en Verantwoording (BBV).

Gemeenschappelijke regelingen (NNb)

In een afzonderlijk raadsvoorstel geven wij u een overzicht van de uitgangspunten van de verbonden partijen en de door hen behaalde resultaten, inclusief een nadere onderbouwing van hun jaarrekening 2019. Tevens geven wij in dit afzonderlijke raadsvoorstel inzicht in de begroting 2021 van deze verbonden partijen. In

Financieel overzicht middelen verbonden partijen								
**	RWB	Veiligheids-regio	RAV	GGD	OMWB	Nazorg gesloten stortplaatsen	Mid-Zuid*	Regionaal bureau leerplicht
Begroting 2019	634.992	1.191.289	0	749.661	375.700	30.965	284.471	75.603
Jaarrekening 2019	628.607	1.179.404	0	748.962	479.298	30.965	304.270	77.728
saldo	6.385	11.885	0	699	-103.598	0	19.799	-2.125
Eigen vermogen 1-1-2019	1.236.000	18.581.883	14.074.000	3.976.000	3.568.000	1.219.339	1.998.000	11.190
Eigen vermogen 31-12-2019	1.110.000	19.530.796	13.670.000	4.712.000	2.609.000	1.226.511	1.665.000	-42.774
Vreemd vermogen 1-1-2019	4.614.000	11.493.223	25.747.000	11.131.000	3.915.000	25.655.437	8.692.000	1.291.435
Vreemd vermogen 31-12-2019	5.212.000	15.028.709	25.506.000	10.978.000	3.880.000	25.888.108	7.763.000	1.347.543

* Dit zijn bruto bedragen, in 2020 wordt netto resultaat na reserves en winstbestemming uitbetaald hetgeen resulteert in een voordeel van € 27.000 voor 2019.

** Jaarrekeningen verbonden partijen worden vanaf 15 april gepubliceerd

1. Deelneming Brabant Water N.V.

Doel

We nemen deel in het aandelenkapitaal van Brabant Water N.V. om een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau voor de individuele gebruiker te bewerkstelligen.

Ontwikkelingen 2019

Financieel belang <i>bedragen in euro's</i>			
Programma	Begroting 2019	Jaarrekening 2019	Vershil
Brabant Water N.V.			
- Waarde deelneming (balans)	93.025	93.025	
- Dividend (exploitatie)	geen	geen	

2. Deelneming kapitaal BNG Bank

Doel

De BNG Bank, onze huisbankier, is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG Bank is een betrouwbare en eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank belangrijk voor de publieke taak.

Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, evenals het beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening zeer beperkt is. De bank heeft daarmee een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen. Dit leidt uiteindelijk tot lagere kosten voor de burger voor tal van voorzieningen.

Ontwikkelingen 2019

Financieel belang <i>bedragen in euro's</i>			
Programma	Begroting 2019	Jaarrekening 2019	Vershil
BNG Bank			
- Waarde deelneming (balans)	303.000	303.000	
- Dividend (exploitatie)	317.000	397.000	80.000

3. Deelname in Inkoopbureau West-Brabant (SIW)

Doel

Het Inkoopbureau West-Brabant heeft als doel het bieden (tegen lage kosten) van de beste toegevoegde waarde in inkoopoplossingen voor deelnemende gemeenten, door het ontwikkelen en implementeren van 'Best in Class' inkoopbeleid, processen, methodieken, systemen en training.

De SIW draagt bij aan een continue verbetering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid, van de implementatie van dit beleid in de praktijk binnen de aan de SIW deelnemende gemeenten en aan borging van inkoop binnen het werkproces. De dienstverlening vanuit de Stichting Inkoopbureau West-Brabant is gericht op de professionalisering van het inkoop en aanbestedingsbeleid van elke deelnemende gemeente. De kernactiviteiten zijn:

- het begeleiden en uitvoeren van zowel individuele als gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten;
- het opstellen van inkoopplannen;
- het uitvoeren van inkoopscans en -evaluaties;
- het mede helpen opstellen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- het fungeren als vraagbaak/helpdesk op het gebied van inkoop en aanbesteding binnen een gemeente.

Ontwikkelingen 2019

De gemeente Geertruidenberg neemt jaarlijks 176 dagdelen ondersteuning af van het Inkoopbureau. Deze ondersteuning wordt in 2019 ingezet voor aanbestedingstrajecten. Het betreft hier tevens een aantal regionaal opgezette aanbestedingstrajecten. Zoveel mogelijk wordt getracht lokale aanbieders te betrekken bij deze aanbestedingstrajecten. De inhuur van het Inkoopbureau bij grotere projecten wordt gedekt uit de middelen die voor deze projecten beschikbaar zijn. Door tegenvallers in 2019, onder meer hogere kosten jeugdzorg, zijn diverse aanbestedingen doorgeschoven of geannuleerd waardoor er minder afname is geweest dan begroot.

Financieel belang <i>bedragen in euro's</i>			
Programma	Begroting 2019	Jaarrekening 2019	Vershil
Inkoopbureau West-Brabant			
- Waarde deelneming (balans)	nvt	nvt	nvt
- Dividend (exploitatie)	132.000	86.000	46.000

Paragraaf G

- Grondbeleid

In deze paragraaf lichten wij het grondbeleid van de Gemeente Geertruidenberg toe. We belichten in elk geval de volgende punten:

- onze visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de provincie en de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Algemeen

In de Nota grondbeleid omschrijven we doelstellingen en wijze waar- op we deze doelstellingen realiseren. Onder grondbeleid verstaan we de ruimtelijke visie en de hieruit voortvloeiende positie die de gemeente in wil nemen (actief, passief) voor de realisatie van de plan- nen voor woningbouw, bedrijventerreinen en overige doeleinden.

Wet Ruimtelijke Ordening (WRO) / Grondexploitatiewet

De gemeente is bij ruimtelijke besluiten, die voorzien in nieuwbouw of belangrijke en omvangrijke verbouwplannen met functiewijzi- ging, verplicht om over te gaan tot kostenverhaal. Dit is vastgelegd in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Als de kosten niet op een andere wijze verzekerd zijn (kostenverhaal via overeen- komst of doorberekening in de gronduitgifte) heeft dit tot gevolg dat de gemeente verplicht is een exploitatieplan op te stellen. Dit exploitatieplan biedt de grondslag voor publiekelijk kostenverhaal

en moet gelijktijdig met het bestemmingsplan worden vastgesteld. Er zijn echter een aantal wettelijke uitzonderingen op de verplichting tot het opstellen van een exploitatieplan, zoals het totaal te verhalen bedrag minder dan € 10.000 bedraagt, of er geen verhaalbare kos- ten zijn, zoals bedoeld in artikel 6.2.4 onderdelen b tot en met f. De invoering van de Omgevingswet in 2021 zal ook ingrijpende gevolgen hebben voor de grondexploitatiewet. De opgenomen verplichting voor het opstellen van een exploitatieplan vervalt dan.

Uitgangspunten

Na een periode van recessie worden steeds meer bouwplannen in ontwikkeling gebracht. Meerdere woningbouwlocaties binnen de gemeentelijke grenzen (Wim Boonsstraat, Brahmsstraat en Peuzelaar) komen de komende jaren tot ontwikkeling.

Bij het ontwikkelen van locaties hanteren wij de volgende uitgangs- punten:

- De gemeente beperkt haar risico's zoveel mogelijk.
- In geval van passief grondbeleid is de gemeente bepalend op de volgende punten:
 - o toetsing aan de door gemeente vastgestelde woonvisie;
 - o aantal uit te geven bouwkvavels;
 - o stedenbouwkundige randvoorwaarden en beeldkwaliteit;
 - o infrastructuur;
 - o prijspeil;
 - o bovenwijkse voorzieningen;
 - o duurzaam bouwen, waarbij de nadruk op energieneutraal ligt.

Wij zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke plannen voorstander van actief grondbeleid. Aan de ene kant kan de gemeente hiermee optimaal haar doelstellingen bereiken, zonder gehinderd te worden

door belangen van derden. Aan de andere kant kunnen we de doorrekening van het kostenverhaal in de grondexploitatie volledig benutten. De insteek voor een actief grondbeleid blijft ook voor de komende jaren van toepassing. Recente voorbeelden hiervan zijn de planontwikkeling aan de W. Boonsstraat in Raamsdonk, de Brahmsstraat te Raamsdonksveer en de op programma staande Cpo ontwikkeling (2020) aan de Peuzelaar te Geertruidenberg.

Overige ontwikkelingen

Nieuwe ontwikkelingen waar in 2019 verder is aan gewerkt be- treffen het project Donge-oever dat uit een drietal deelgebieden bestaat, te weten Oude Haven (Jeroen Bosch/Pieter Breughel/ Haven), Rivierkade (voormalige Ashland Südchemie terrein, de watersportverenigingen en gemeentewerf) en Achter de Hoeve. In 2019 was voorzien in de ontwikkeling van de Parkzicht locatie. Sloop van de bestaande sporthal met nieuwbouw van basisschool de Wilsdonck, aangevuld met de bouw van een nieuwe sport- zaal(hal). Heroverweging van de bouwplannen van het schoolbe- stuur hebben tot uitstel van realisatie geleid. Het is mogelijk dat in 2020 alsnog gestart wordt met de werkzaamheden.

Stand van zaken

1. Woningbouw

Jaarlijks beoordelen wij de locaties uit het einddocument Bouwen Binnen Strakke Contouren op verwachtingswaarde en haalbaarheid. In 2019 zijn onderstaande woningbouwplannen in uitvoering of uit- gevoerd: In het overzicht staat binnen welke termijn dat de plannen uitgevoerd worden.

Kern	Project	Aantal woningen	Looptijd tot
Geertruidenberg	Vesting (Koninginnebastion)	65	ca. 2020
	Vesting (Koninginnebastion) aanleunwoningen	62	Afgr. 2019
	Stadsweg 49	10	ca. 2020
	Markt 40-42	7	Afgr. 2019
	Riethorst	29	ca. 2020
	Peuzelaar	14-20	ca. 2021
Raamsdonksveer	Heereland	68	ca. 2020
	Brahmsstraat	6	ca. 2020
	Oude haven	Onbekend	ca. 2021
Raamsdonk	Burgm. Moonshof	3	Afgr. 2019
	Wim Boonsstraat	12	ca. 2020
	Legebouw	20	Afgr. 2019

Bedrijventerreinen

Kern	Project	Positie
Geertruidenberg	Rivierkade	Niet beschikbaar*

*Bestemmingsplanmatig is de bedrijfsbestemming op het voormalige Ashland Südchemie terrein nog aanwezig. De locatie is echter betrokken bij de voorgestane planontwikkeling Dongeoevers, waarbij de transformatie van industrieterrein naar een bredere omgevingsvisie het uitgangspunt is.

De locatie is echter betrokken bij de voorgestane planontwikkeling Dongeoevers, waarbij de transformatie van industrieterrein naar een bredere omgevingsvisie het uitgangspunt is.

Het terrein aan de Rivierkade (Ashland Südchemie) is als strategische grondvoorraad verantwoord op de balans. Bestemmingsplanmatig was het terrein in het verleden bestemd voor bedrijfsdoeleinden en is in dat kader ook nog steeds uitgeefbaar. Het gebied is betrokken bij de ontwikkeling van het projectplan Donge-oeveren en krijgt naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe gemêleerde bestemming.

Gezien de mogelijke herbestemming van de aan de Rivierkade gelegen industriegronden blijft de gemeente, passend binnen een regionaal afsprakenkader, op zoek naar nieuwe uitbreidingsmogelijkheden van bestaande locaties om voldoende vestigingsmogelijkheden voor de toekomst te creëren voor het bedrijfsleven. Met name op het industrieterrein Dombosch dient door herschikking van eigendommen ruimte voor het vestigen van nieuwe bedrijven gecreëerd worden. Daar de gronden niet in eigendom zijn bij de gemeente zal dit in samenwerking en overleg met de op het industrieterrein aanwezige bedrijven plaatsvinden.

Ook de eventuele aanleg van een nieuw bedrijventerrein dient in nauwe samenwerking met de provincie en het Regionaal Ruimtelijke Overleg (RRO) plaats te vinden. Het beoogde ruimtebeslag dient zich te verhouden tot de gemaakte afspraken in het RRO en tot de beschikbare harde plancapaciteit voor bedrijventerreinen. In dit kader is het goed te weten dat het terrein aan de Heulweg door de provincie is aangemerkt als bestaand stedelijk gebied en een harde plancapaciteit heeft van 5 hectare.

Prioriteiten 2019

In 2019 hadden de volgende zaken de aandacht :

- Het bouw- en woonrijp maken van de Wim Boonstraat. Dit plan is volledig bouwrijp en in 2019 gedeeltelijk woonrijp gemaakt;
- De realisatie van het Koninginnebastion. De locatie Hoge Veer is opgeleverd en in gebruik genomen, de woningen zijn in aanbouw;
- De realisatie van woningbouw op de Praxislocatie en de bouw /verplaatsing van de supermarkt locatie Boterpolderlaan. De supermarkt is verplaatst en de overige bouwlocaties zijn in ontwikkeling;
- De start van de bouw van de Riethorst locatie. De woonrijp aanbesteding heeft plaatsgevonden. In 2020 zal de oplevering plaatsvinden;
- De uitgifte van kavels aan de Brahmsstraat. Deze kavels zijn uitgegeven;
- De herontwikkeling van de Peuzelaar. Bestemmingsplan in procedure tenvooren m.b.t. de sloop door asbest;

- Het woonrijp maken van kavels aan de Burgmeester Moonshof. Dit traject is afgerond.

Financiële positie en verwachte resultaten

Voor het grondbeleid hebben we op dit moment twee reserves en een voorziening beschikbaar; de algemene reserve grondexploitatie, de reserve uitvoeringskosten pilot BBSC en de voorziening nadelig saldo Dongeburgh. In de paragraaf weerstandsvermogen zoomen we in op de mogelijke nadelige gevolgen van bij de grondexploitaties betrokken woningbouwprojecten.

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie is bestemd om risico's binnen de grondexploitatie op te vangen. Het vastgestelde weerstandsvermogen dat in deze reserve aanwezig dient te zijn bedraagt € 500.000. Resultaten van de (toekomstig af te sluiten) grondexploitaties voegen we toe of onttrekken wij aan de algemene reserve.

Reserve uitvoeringskosten pilot "Bouwen Binnen Strakke Contouren" (BBSC)

De reserve heeft een egaliserend karakter. Het saldo van deze reserve is momenteel nog € 187.500 negatief. Het berekende eindresultaat van deze reserve (na uitvoering van alle opgenomen projecten) zal op nul uitkomen. Het meerdere wordt gestort in de algemene reserve.

Voorziening nadelig saldo Dongeburgh

Het project Dongeburgh wordt dit jaar afgesloten en de voorziening ad € 1.778.000 (afgerond) wordt ingezet voor de afdekking van het negatieve resultaat van het project Dongeburgh. De ontwikkeling van Dongeburgh betreft een inbreidingslocatie waarbij circa 1.000 woningen gerealiseerd zijn. Zoals eerder aangegeven liep de gemeente bij deze ontwikkeling de nodige risico's. Met het sluiten van nieuwe overeenkomsten voor de afbouw van het gebied, leek de voorziening in eerste instantie nog voldoende groot er van

uitgaande dat de exploitatie in 2018 kon worden gesloten. Vorig jaar hebben wij al gemeld dat door vertraging in de vaststelling van het bestemmingsplan het niet mogelijk was de grondexploitatie te sluiten.

Het gevolg hiervan is dat de exploitatie nog een jaar doorliep en voor 2019 rente toegerekend moest worden over de aanwezig boekwaarde. De voorziening is met het vaststellen van de jaarrekening 2018 verhoogd. Rekening houdend met de uitgaven en inkomsten in 2019 dient uiteindelijk een bedrag van € 1.778.000 (afgerond) ingezet te worden.

Grondexploitaties

Projecten

In 2018 is gestart met het bouwrijp en woonrijp maken van de grondexploitatie aan de Wim Boonsstraat. Ook de bouwactiviteiten voor het Koninginnebastion zijn gestart met oplevering van de Hoge veerontwikkeling als resultaat. Het plangebied de Riethorst is in aanbouw en heeft de aanbesteding van het woonrijp maken achter de rug. 2020 zal het gebied woonrijp worden opgeleverd. De ontwikkeling van de supermarktllocatie in deelgebied Heereland is opgesplitst in drie deelprojecten te weten Praxis, supermarkt en overig woongebied. De bouw van de nieuwe supermarkt is afgerond terwijl in de overige projectdelen de woningen in aanbouw zijn.

Vennootschapsbelasting – strategische voorraden

Met ingang van 2016 moet de gemeente vennootschapsbelasting betalen voor die werkzaamheden waarvan gesteld kan worden dat ze als ondernemer worden uitgevoerd. Dit heeft vooral invloed op de in exploitatie zijnde complexen Wim Boonstraat en Dongeburgh en in latere jaren (2018) in exploitatie te nemen gebieden Brahmstraat en Peuzelaar. De per 1 januari 2016 nog niet in exploitatie genomen grondexploitaties zijn destijds overgeheveld naar de balanspost strategische voorraad. Pas op het moment dat wij deze gronden daadwerkelijk exploiteren (door de raad vastgestelde

planontwikkeling), worden zij weer in de grondexploitatie betrokken. Zoals bij de actualisatie van de grondexploitaties gemeld, hebben wij geopteerd voor de Vpb plicht omdat de eerste jaren 2106/2018 nog verliezen worden verwacht die verrekend mogen worden met toekomstige winsten. In de aangifte voor 2017 is een verlies van € 66.000 voor de grondexploitaties aangegeven.

Winst- en verliesneming

Een eventueel batig saldo van de grondexploitatie voegen wij bij afsluiting aan algemene reserve toe. Bij voorzienbare tekorten wordt ten laste van de reserve grondexploitatie een voorziening getroffen. In principe wordt de gehele winst van een grondexploitatie genomen bij afsluiting van de grondexploitatie, tenzij het mogelijk is om op verantwoorde wijze al vooruitlopend op de afsluiting een deel van de winst te nemen. Er moet dan wel sprake zijn van gerealiseerde winsten in de grondexploitatie én dat die uit oogpunt van verantwoorde bedrijfsvoering (rekening houdend met nog te realiseren kosten en opbrengsten) ook kunnen worden genomen. Er dient sprake te zijn van feitelijk gerealiseerde winst, zonder dat toekomstige ontwikkelingen (voor zover in te schatten) deze winst nog teniet kunnen doen. Dit om te voorkomen dat de gemeente middelen besteedt, die achteraf niet besteed hadden kunnen worden, waardoor in de toekomst financiële problemen kunnen ontstaan. Ook hier gaat het feitelijk om risicobeheersing. Bij grote projecten, die meerdere jaren duren, is het denkbaar om tussentijds winst te nemen. Het is dan echter wenselijk dat het project is onderverdeeld in duidelijk herkenbare delen. Tussentijdse winstnemingen is mogelijk als een deelproject is afgesloten, de winst op het deelproject is gerealiseerd en er geen verlies wordt verwacht op andere deelprojecten, tenzij daarvoor voldoende voorzieningen zijn getroffen.

Ons uitgangspunt is winst nemen volgens de percentage of completion methode.

Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie,

winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen, die aan het project zijn verbonden, naar de gemeente zullen toevloeien. Als aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
- De grond (of een deel van de percelen) moet zijn verkocht.
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd). Volgens het realisatiebeginsel dient in die gevallen (cf BBV) de winst ook te worden genomen.

Als de gerealiseerde opbrengsten de gerealiseerde en geraamde kosten overtreffen kan er tussentijds winst genomen worden. De tussentijdse winst is het verschil tussen de gerealiseerde opbrengsten en de gerealiseerde en geraamde kosten. Deze situatie kan zich voordoen bij locaties met een relatief grote winstgevendheid. In 2019 hebben wij tussentijds winst genomen in de grondexploitaties Brahmstraat en Wim Boonsstraat. Winstnemingen in de Brahmstraat vindt plaats omdat alle percelen binnen het plangebied zijn verkocht en het grootste gedeelte van de uitgaven hebben plaatsgevonden.

De winstnemingen in de Wim Boonsstraat is gebaseerd op het aantal verkochte percelen in relatie tot de nog te verwachten kosten.

Wim Boonsstraat

Voor de uitvoering van de pilot Raamsdonk is gezocht naar een alternatieve locatie voor de woningbouwplannen achter de Cornelis Oomestraat. Bijna als vanzelfsprekend leidde dit tot het gebied achter/naast de Bavo kerk. Na overleg met de provincie, om het gebied voor de woningbouw te mogen gebruiken, kocht de gemeente het circa 5 hectare grote terrein. Een startnotitie diende als onderligger voor de opgestelde stedenbouwkundige visie. De gemeenteraad stelde de stedenbouwkundige visie en de exploitatieopzet in 2013 vast. Na vaststelling van het bestemmingsplan is in 2018 gestart met het bouwrijp maken van het gebied. Inmid-

dels is driekwart van het plangebied bebouwd en een gedeelte woonrijpgemaakt. Naar verwachting zal in 2020 de rest van het plangebied woonrijp gemaakt kunnen worden

Risico's Wim Boonsstraat

Bij de exploitatieopzet (actualisatie januari 2018) was een bijlage gevoegd met een beschrijving van de risico's en gevoeligheden voor deze ontwikkeling. Bij het opstellen van de exploitatieopzet is uitgegaan van de volgende parameters: rente 1,95%, kosten 2% en opbrengstenstijging 1%. De renteparameter werd bepaald aan de hand van het vastgestelde beleid, in overeenstemming met de richtlijnen van het BBV voor rentetoerekening aan grondexploitaties. De parameter voor opbrengstenstijging is 1%. We koppelen deze meestal aan de kostenparameter (inflatie). In dit geval is uitgegaan van een opbrengstenstijging lager (1 %) dan de kostenstijging. Deze keuze maken wij omdat wij een terughoudend beleid voeren voor de grondprijsontwikkeling (voorzichtigheidsprincipe). Dit neemt niet weg dat wij voor de genoemde parameters de ontwikkelingen in de markt nauwlettend volgen en maatregelen treffen als dit tot verlaging van het berekende exploitatieresultaat zou leiden, zoals bijvoorbeeld:

1. Het optimaliseren van het ruimtegebruik.

Bij het opstellen van de exploitatieopzet gaan we uit van een uitgeefbaar gebied van ongeveer 44%, waarbij in vergelijkbare situaties 60% de standaard is. Uitbreiding van het uitgeefbaar gebied leidt tot lagere kosten en hogere opbrengsten. Uitbreiding van het uitgeefbaar gebied met 2% (700 m²) leidt tot verbetering van het resultaat met een bedrag van ruim €190.000.

2. Aanpassing van het bouwprogramma.

In 2019 is op basis van het vorenstaande het bouwprogramma aangepast en zijn meerdere kleinere kavels gecreëerd. Dit heeft tot gevolg gehad dat alle kavels verkocht zijn en in totaliteit meer m² uitgeefbare bouwgrond is ontstaan. Voor de uitgegeven bouw kavels zijn omgevingsvergunningen aangevraagd. Naar verwachting zal dit er toe leiden dat in 2020 het hele plangebied woonrijp gemaakt kan worden.

Voor de berekening van de exploitatieopzet gaan wij uit van het bouw- en woonrijp bestek. Op basis hiervan berekenen wij de oppervlakten van de voorgestane invulling (groen, water, wegen etc.). Deze oppervlaktes koppelen we aan kengetallen voor de ontwikkeling van de voorgestane functies. De kengetallen bevatten een redelijke marge ten opzichte van de verwachte kosten. De opgenomen kengetallen zijn bij de laatste actualisatie aangepast op basis van de plaatsgevonden aanbesteding van het bouw- en woonrijp maken. Tot slot is 22% van de geraamde kosten voor bouwrijp maken, inclusief infrastructuur, als de zogenaamde Plan Ontwikkeling Kosten (Pok) opgenomen.

Dongeburgh

Zoals hierboven aangegeven en nader toegelicht in de paragraaf H wordt bij de realisatie van het plan Dongeburgh rekening gehouden met een nadelig resultaat. Dit tekort dekken we af via de voorziening nadelig saldo Dongeburgh. Het benodigde bedrag voor het sluiten van de deze exploitatie bedraagt € 1.778.000 (afgerond). Zie paragraaf H voor een nadere toelichting.

Brahmsstraat

In 2010 is het bestemmingsplan Ontwikkellocaties Raamsdonksveer Zuid vastgesteld. Eén van de ontwikkellocaties die in dit bestemmingsplan is opgenomen is de locatie Brahmsstraat (Brahmsstraat, Mozartlaan, Bartoklaan, Haydnstraat) in Raamsdonksveer. Het bestemmingsplan maakte de bouw van zeven vrijstaande woningen mogelijk. In verband met het besluit van de gemeenteraad, om in de directe nabijheid van elke basisschool een mogelijkheid tot bewegingsonderwijs te hebben, is de beoogde verkaveling aangepast. De nieuwe verkaveling voorziet nu in de uitgifte van een zestal vrije kavels.

Gezien de grote belangstelling voor dit plangebied zijn de kavels middels inschrijving en loting toegewezen. Alle kavels moeten minimaal voldoen aan de eis van energieneutraal (EPC=0). Dit heeft ertoe geleid dat de meeste kopers bereid zijn een energieopwekkende woning te bouwen. Het bestemmingsplan is inmiddels

aangepast waardoor een aantal praktische zaken met betrekking tot bijvoorbeeld goothoogte in overeenstemming zijn gebracht met de benodigde hoogtes om een energie opwekkende woning te kunnen realiseren. Gezien de geringe aanpassingen, die aan de bestaande infrastructuur, plaatsvinden wordt een positief resultaat van ca. € 444.000 verwacht. Dit resultaat is exclusief verschuldigde Vennootschapsbelasting.

Peuzelaar

Aan het Schuttersveld in Geertruidenberg ligt het terrein van de voormalige basisschool de Peuzelaar. In mei 2017 heeft de gemeenteraad de startnotitie voor de herontwikkeling van deze locatie vastgesteld. De beoogde ontwikkeling bestaat uit 12 tot 24 woningen. Bij voorkeur wordt het terrein in de vorm van collectief opdrachtgeverschap (CPO) ontwikkeld. Om woningbouw op deze locatie mogelijk te maken is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk.

De procedure voor het aanpassen van het bestemmingsplan is lopende en naar verwachting in het eerste kwartaal 2020 afgerond, waarna met de bouwrijpmaak werkzaamheden voor dit plan gestart kan worden. Naar verwachting zal deze exploitatie met een sluitende exploitatie worden afgerond. Middels een Rib hebben wij de gemeenteraad reeds op de hoogte gesteld dat met name extra kosten worden gemaakt met betrekking tot de asbestsanering, welke in eerste instantie berekend was op € 5.000. Nader onderzoek bracht aan het licht dat de gebuikte kit bij de bouw van de school ook asbesthoudende deeltje bevatte. Gevolg hiervan is dat deze kit in containers moet worden verwijderd. Hiermee is een bedrag van € 50.000 mee gemoeid. Dit in combinatie met nog wat andere tegenvallers leidt ertoe dat wij er nu van uitgaan dat de exploitatie kostendekkend zal verlopen.

In zijn algemeenheid kan nog worden opgemerkt dat bij de nieuw op te stellen grondexploitaties de inbrengwaarde van (eigen) grond een andere rol gaat spelen. Daarvoorheen de boekwaarde van de grond als inbrengwaarde werd opgenomen, wordt bij de nieuw

vast te stellen grondexploitaties een economische waarde aan de grond toegekend, die als inbrengwaarde wordt opgenomen. Deze inbrengwaarde komt onder aftrek van de boekwaarde van eventueel aanwezige boekwaarde als incidentele baat ten gunste van de lopende begroting (jaar van inbreng in de grondexploitatie).

Grondexploitaties niet in exploitatie

De volgende complexen nemen we nog niet in exploitatie (nog geen planontwikkeling voor vastgesteld). Deze complexen zijn overgeheveld naar de balanspost strategische grondvoorraad.

Dit is een direct uitvloeisel van de aanpassingen in het BBV naar aanleiding van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht.

- *Heulweg*: de gronden aan de Heulweg kocht de gemeente uit strategische overwegingen aan.
- De provincie Noord-Brabant merkte de gronden aan de Heulweg aan als bestaand stedelijk gebied, waardoor transformatie van het gebied onder voorwaarde naar industriële doeleinden tot de mogelijkheden behoort. Ook de inzet voor de realisatie van zogenaamde zonnevelden behoort tot de mogelijkheden;
- *Rivierkade Ashland*: Betreffend gebied is betrokken bij de ontwikkeling Donge-oevers en zal onderdeel vormt van de Donge-oevers ontwikkeling.

Burgemeester Moonshof

De ontwikkeling aan het burgemeester Moonshof is een van de pilot ontwikkelingen. De bouw is in 2009 opgestart en als gevolg van de economische crisis slechts gedeeltelijk uitgevoerd. Van de voorgenomen ontwikkeling van 41 woningen werden er 22 gebouwd. Met de opleving van de economie is dit plan in 2018 nieuw leven ingeblazen. Op basis van de contractuele afspraken hebben wij het plangebied in 2019 woonrijp gemaakt. De prijsverhoging en aanpassingen als gevolg van wijziging in het plan zijn doorberekend aan de ontwikkelaar. De verhoging van de kosten wordt afgedekt middels aanwending van de reserve uitvoeringskosten pilot BBSC.

Paragraaf H - Dongeburgh

In deze niet verplichte extra paragraaf lichten we de stand van zaken van het project Dongeburgh toe.

Algemeen

2019 stond vooral in het teken van het opstarten van de bouwactiviteiten zoals vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomst Heereland en Beëindigingsovereenkomst Koninginnebastion. De geplande ontwikkelingen aan de Jeroen Boschstraat en het Dorpshuis de Haven zijn ingebed in de opgestelde visie Oude Haven dat zich uitstrekt van de gemeentelijke jachthaven tot aan het Heereplein. Dit plangebied maakt weer deel uit van de ontwikkeling Donge-oevers waar ook de Timmersteekade, Rivierkade en Achter de Hoeve onder vallen.

Financiële kaders projectontwikkeling

Bij de start van het project in 2002 toetste Deloitte Accountancy de grondexploitatie via een 0-meting. Vervolgens werd de financiële voortgang per kwartaal gerapporteerd. Gezien de voortgang in het project wordt de laatste jaren nog 1 keer per jaar bij de actualisatie van de grondexploitaties de financiële gevolgen gerapporteerd. Vorig jaar concludeerde we, dat als gevolg van het niet kunnen afsluiten van de exploitatie in 2018 de voorziening diende te worden bijgesteld (verhoogd). Gezien de vertraging in het vast te stellen ontwikkelingsplan (welstand, aantal woningen en typologie) is het bestemmingsplan in 2019 vastgesteld. Hierdoor kan de exploitatie pas nu worden afgesloten. Als gevolg van technische aanpassingen van de bestaande inrichtingstekeningen (oversteek plaats) is het beschikbare budget met € 4.000 overschreden en dient de voorziening overeenkomstig te worden verhoogd. Het plan sluit met een tekort van € 1.778.000 (afgerond). Hiermee

hebben we wel een ambitieuze opwaardering van onze gemeente succesvol afgerond.

Voortgang

In plangebied "De Vesting" (Koninginnebastion) is het deel dat door het Hoge Veer ontwikkeld is opgeleverd. Het tweede gedeelte, bestemd is voor woningbouw is in volle gang en zal in de loop van 2020 worden woonrijp worden opgeleverd.

Deelgebied Heereland is ingedeeld in drie projectdelen projectdeel III de verplaatsing en realisatie van een supermarkt van circa 3.000 m² is afgerond. De winkel is feestelijk geopend en draait weer als van ouds. Projectdelen I en II waar met name de woningbouw plaatsvindt (68) zijn in uitvoering en worden de eerste woningen binnenkort opgeleverd. Naar verwachting zal eind 2020 het gebied volledig zijn ontwikkeld.

Conclusie

De ontwikkeling Dongeburgh sluit met een tekort van € 1.778.000 (afgerond), hetgeen gezien de gerealiseerde ontwikkelingen, verplaatsing en sanering van een scheepswerf, verplaatsing van meerdere watergebonden bedrijven, sanering een industrieterrein in de bebouwde kom, de bouw van plus minus 1.000 woningen, de realisatie van een fietsbrug en infrastructurele aanpassing (vernieuwing) van de ontsluitingswegen Boterpolderlaan, Stationsweg en Keizersdijk als geslaagd mag worden beschouwd.

Paragraaf I

- Rechtmatigheid

In deze onverplichte, extra paragraaf wordt het aspect rechtmatigheid met betrekking tot de gemeentelijke jaarstukken nader toegelicht.

Analyse voor begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen negen rechtmatigheidscriteria worden onderkend: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium, het calculatiecriterium, het valueringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheids-criterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium.
2. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium).
3. Het voorwaardencriterium.

Ad 1 Begrotingscriterium

Op 6 juli 2017 heeft de gemeenteraad de "Financiële verordening gemeente Geertruidenberg 2017" (ex. artikel 212 gemeentewet) vastgesteld. In de verordening zijn kader stellende regels opgenomen met betrekking tot de begroting en verantwoording.

Uitgangspunt bij het begrotingscriterium is dat afwijkingen in de jaarrekening ten opzichte van de begroting (na wijziging) goed herkenbaar dienen te worden opgenomen en toegelicht.

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) schrijft voor dat de jaarrekening een analyse bevat van de verschillen tussen begroting na wijziging en de programmarekening. Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging is, voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft, mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere baten. Het bepalen óf, respectievelijk welke, begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad.

De Commissie BBV (voorheen Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten) heeft in de laatste Kadernota Rechtmatigheid (2018) de volgende tabel opgesteld:

Bij de toetsing van de begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende “soorten” begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, telt mee voor het oordeel
Budgetoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep, c.q. de activiteiten, zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, subsidieverordening) was gedefinieerd.		X
Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend. Dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet	X	
Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen		X
Budgetoverschrijdingen inzake activiteiten, welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
- geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijving- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
- jaar van investeren		X
- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	

Aanvullende toetsingscriteria

Naast de toetsingscriteria voor begrotingsoverschrijdingen, zoals die door de Commissie BBV zijn opgesteld en die in het Controleprotocol 2019 in de raadsvergadering van 19 februari 2020 zijn bekrachtigd, heeft de raad verder ingestemd met het volgende onderstaande kader:

1. Per programma staat ter beoordeling het saldo van baten en lasten en niet de lasten sec.
2. Van programmasaldi tot € 200.000 dienen begrotingsoverschrijdingen van € 10.000 of meer door de raad voor het einde van het jaar middels begrotingswijziging te worden goedgekeurd.
3. Van programmasaldi van meer dan € 200.000 dienen begrotingsoverschrijdingen van 5% of meer door de raad voor het einde van het jaar middels begrotingswijziging te worden goedgekeurd.
4. Overschrijdingen waarvoor het volgens punt 2 en 3 niet nodig is om een begrotingswijziging te maken, zullen door de raad middels het vaststellen van de rekening impliciet worden goedgekeurd.
5. Overschrijdingen, waarvoor volgens punt 2 en 3 wel nodig is een begrotingswijziging te maken maar waarvoor dat niet is gebeurd, worden gemeld en toegelicht in de jaarrekening en zullen door de raad middels het vaststellen van de rekening impliciet worden goedgekeurd.

De raad kan dus door het vaststellen van de jaarrekening deze begrotingsafwijkingen alsnog bekrachtigen. Komt de raad echter tot het oordeel dat uitgaven in de begroting niet rechtmatig zijn gedaan, dan kan de raad een zgn. indemniteitsprocedure starten. Deze indemniteitsprocedure geeft de gelegenheid om deze posten uit het geheel van de jaarrekening te lichten en via een aparte procedure te behandelen.

Ter bevordering van de leesbaarheid en transparantie hebben wij gemeend er goed aan te doen om de benodigde onttrekkingen uit de Vrije Algemene Reserve, voor zover die betrekking hebben op de dekking van incidentele uitgaven, over te hevelen naar de relevante programma's waarin deze incidentele uitgaven zijn opgenomen.

Voor een onderbouwing van deze mutatie verwijzen wij u naar het Overzicht Incidentele baten en lasten zoals dat is opgenomen in deze jaarrekening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkelijke saldi van de programma's ten opzichte van de ramingen (na wijziging) uit de begroting 2019. De vetgedrukte/gearceerde bedragen geven de overschrijdingen weer die door vaststellen van de jaarrekening impliciet worden goedgekeurd.

SALDO Programma (in €)	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil	N=nadeel V=voordeel
1. Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	5.221.796	5.792.955	-571.159	N
2. Economie, recreatie en toerisme	804.370	782.505	21.865	V
3. Sportvoorzieningen	1.086.428	1.038.036	48.392	V
4. Onderwijs	1.585.258	1.658.264	-73.006	N
5. Mens, Zorg en Inkomen	16.279.938	15.814.079	465.859	N
6. Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	731.074	659.962	71.112	N
7. Dienstverlening en Bedrijfsvoering	2.259.291	2.806.344	-547.053	N
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	-34.629.662	-34.473.685	-155.977	V
Overzicht Overhead	6.661.507	6.042.833	618.674	V
Totaal	0	121.293	-121.293	

Programma	Overschrijding * € 1.000	Percentage/ afwijking	Rechtmatigheid (aanvullend)			
			2	3	4	5
1. Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	-571	10,94%		X		X
2. Economie, recreatie en toerisme						
3. Sportvoorzieningen						
4. Onderwijs					X	
5. Mens, Zorg en Inkomen						
6. Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur						
7. Dienstverlening en Bedrijfsvoering	-547	24,21%		X		X
Algemene dekkingsmiddelen						
Overhead						

Toelichting op overschrijdingen op programmaniveau (op hoofdlijnen)

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

Het gerealiseerde exploitatie saldo van baten en lasten op programma 1 is (afgerond) € 20.000 nadeel. Belangrijkste afwijkingen op dit programma:

• Integrale veiligheid	€ 117.000	nadeel
• Beheer wegen en infrastructurele kunstwerken	€ 35.000	nadeel
• Beheer groenvoorziening, inclusief bomen	€ 88.000	nadeel
• Beheer binnenhavens, watergangen en vestinggrachten	€ 34.000	voordeel
• Verkeersontwikkelingen en verkeersregelingen	€ 11.000	voordeel
• Milieubeheer en reiniging	€ 56.000	voordeel
• Riolering	€ 48.000	nadeel
• Bouwgrondexploitatie	€ 139.000	voordeel
• Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 58.000	voordeel
• WABO	€ 30.000	nadeel

Totaal voor bestemming	€ 20.000	nadeel
-------------------------------	-----------------	---------------

Het bestemmingsresultaat laat ten opzichte van de raming in de begroting een nadeel zien van € 552.000. Belangrijkste afwijkingen in bestemmingen op dit programma:

• Onttrekking reserve afschrijving investering in maatschappelijk nut	€ 7.000	nadeel
• Onttrekking Alg. Reserve t.b.v. amendement extra budget duurzaamheid	€ 43.000	nadeel
• Storting reserve Bomenfonds vanuit grondexploitatie Brahmstraat	€ 85.000	nadeel

• Onttrekking reserve Bomenfonds bomen uitgaven	€ 31.000	voordeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv kosten Zuiderwaterlinie	€ 5.000	nadeel
• Onttrekking reserve afschrijving bouwkundige kosten Mafeking	€ 6.000	nadeel
• Storting reserve beeldende kunst	€ 16.000	voordeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv bestemmingsplannen	€ 48.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv ontwikkelingen Hooiplolder	€ 58.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv uitbreiding capaciteit handhaving	€ 40.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv uitwerking locatieconcept Donge-oever	€ 71.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv programma Langer Thuis	€ 3.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv bestemmingsplan wonen	€ 10.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv bedrijventerreinen	€ 7.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv bedrijven	€ 6.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv bestemmingsplan Donge-oever	€ 37.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv toekomstvisie 2025 Energiedossier	€ 19.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv invoering omgevingswet	€ 68.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv aangepaste variantenstudie	€ 44.000	nadeel
• Onttrekking vrije algemene reserve tbv zelfstandige voortzetting	€ 23.000	nadeel
• Onttrekking Res. Bouwen binnen strakke contouren bgm Moonshof en Riethorst	€ 62.000	voordeel

• Storting Res. Bouwen binnen strakke contouren opbrengst bgm Moonshof en tussentijdse winst Brahmstraat	€ 79.000	nadeel
--	----------	--------

Totaal bestemming	€ 552.000	nadeel
--------------------------	------------------	---------------

Voor een gedetailleerde toelichting van de financiële verschillen op programma 1 verwijzen we u naar de toelichtingen zoals opgenomen in de jaarrekening.

Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering

Het gerealiseerde exploitatie saldo van baten en lasten op programma 7 is (afgerond) € 534.000 nadeel. Belangrijkste afwijkingen op dit programma:

• Dienstverlening	€ 95.000	nadeel
• Kaderstellende, vertegenwoordigende en controlerende positie van de raad	€ 447.000	nadeel
• Burgerzaken	€ 2.000	nadeel
• Basisregistratie	€ 10.000	voordeel

Totaal bestemming	€ 534.000	nadeel
--------------------------	------------------	---------------

Het bestemmingsresultaat laat ten opzichte van de raming in de begroting een nadeel zien van € 13.000. Belangrijkste afwijkingen in bestemmingen op dit programma:

• Onttrekking Alg. Reserve t.b.v. ondersteuning Ondernemingsraad	€ 13.000	nadeel
--	----------	--------

Totaal bestemming	€ 13.000	nadeel
--------------------------	-----------------	---------------

Voor een gedetailleerde toelichting van de financiële verschillen op programma 7 verwijzen we u naar de toelichtingen zoals opgenomen in de jaarrekening.

Deel B Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de Financiële verordening gemeente Geertruidenberg ex artikel 212 Gemeentewet die de gemeenteraad op 6 juli 2017 heeft vastgesteld. De Financiële verordening is in werking getreden per 1 januari 2017.

In de toelichting op de balans hebben wij een opmerking opgenomen ten aanzien van de Corona crisis onder de Gebeurtenissen na balansdatum. Wij zijn van mening dat de Corona crisis de veronderstelling van de continuïteit niet raken.

Stelselwijzigingen

- *Notitie geprognosticeerde balans en berekenen EMU saldo (nov 2018)*

Met het opstellen van de begroting 2020 is het verplicht een geprognosticeerde balans op te stellen. Dit was in onze gemeente al gebruikelijk maar m.i.v. 2020 is het model enigszins aangepast aan het format van de notitie.

- *Notitie structurele en incidentele baten en lasten (aug 2018).*
Deze notitie is van toepassing m.i.v. het begrotingsjaar 2019.
- *Gebeurtenissen na balansdatum (maart 2018)*
Met het opstellen van de jaarrekening 2018 is rekening gehouden met deze notitie.
- *Nadere uitleg tussentijds winstnemen (maart 2018)*
Met raadsbesluit van 12 december 2019 (Actualisatie grond-

exploitaties) is besloten om gedeeltelijk winst te nemen op de exploitatie van Wim Boonstraat.

- *Erfpacht gronden (mei 2017)*
Er zijn gronden in erfpacht uitgegeven aan de parochie Heilige Bavo, TV Raamsdonksveer en PV Gevleugelde Vrienden
- *Notitie Materiële Vaste activa (dec 2017)*
Om uitvoering te geven aan het gewijzigde BBV worden, naast investeringen met een economisch nut, ook investeringen met een maatschappelijk nut die na 1 januari 2017 zijn gedaan als activa op de balans opgenomen. Voorheen werden deze jaarlijks voor het gehele bedrag ten last van de exploitatie gebracht. De ondergrens voor het opnemen van een investering, een keuzevrijheid in het BBV, is vastgesteld op € 10.000.

Niet alle beheerplannen voldeden aan de richtlijnen van deze notitie met dien verstande dat een beheerplan maximaal vijf jaar oud mag zijn. Daarom heeft de raad met het vaststellen van de begroting 2019 (rbs 7 november 2018) besloten de looptijd en werkingsduur van de meerjarenonderhoudsplannen Wegbeheer, Openbare Verlichting, Infrastructurele werken, binnenhavens/baggeren, en Gemeentelijke gebouwen inclusief onderwijs te verlengen tot en met 31-12-2019.

Software wordt als bijzonder actief verwerkt; de gebruiksrechten op software voor bepaalde tijd worden verantwoord onder de vooruitbetaalde bedragen. Voor het overige wordt uitvoering gegeven aan de notitie Materiele vaste activa.

- *Notitie rente (juli 2016)*

Met ingang van 2018 wordt volledig uitvoering gegeven aan de notitie en wordt ook de systematiek van bespaarde rente en uitzonderingsrente niet meer toegepast.

- *Notitie Overhead*

Conform het gewijzigde BBV worden de baten en lasten van overhead centraal onder een afzonderlijk taakveld inzichtelijk gemaakt. In de afzonderlijke beleidsprogramma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Zie verderop in dit hoofdstuk bij de desbetreffende balansonderdelen voor de verdere uitwerking van bovenstaande stelselwijzigingen.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het besluit tot beschikbaarstelling is genomen.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak

luit dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling en dat doorgaans deze accresmededeling opgenomen is in de septembercirculaire. In 2019 is een decembercirculaire gemeentefonds gepubliceerd. De accresraming in deze circulaire is hetzelfde gebleven als in de septembercirculaire 2019. Wij hebben de decembercirculaire 2019 in deze jaarrekening 2019 verwerkt zodat uitvoering is gegeven aan de stellige uitspraak van de commissie BBV.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden. Uitzondering hierop zijn de pensioenverplichtingen van reeds gepensioneerde wethouders.

Door het CAK worden in verband met privacy bepalingen géén gegevens op persoonsniveau verstrekt aan gemeenten waardoor het slechts beperkt mogelijk is om de juistheid en volledigheid vast te stellen van de door het CAK vastgestelde eigen bijdrage over 2019 ad € 98.000 (2018: € 195.000) van zorgontvangers en de tijdigheid van doorbetaling ervan aan gemeenten

Balans

Op grond van artikel 63 van het BBV worden activa, alsook passiva, in principe gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Op basis van de gebruiksduur wordt in beginsel jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

De verkrijgingsprijs waartegen een actief wordt gewaardeerd omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het kapitaal dat nodig is voor de financiering gedurende het tijdvak dat met de vervaardiging van het actief is gemoed.

1. Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden niet geactiveerd. Deze kosten worden direct ten laste van de exploitatie gebracht;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden geactiveerd en in 5 jaar lineair afgeschreven als aan de eisen uit artikel 60 BBV is voldaan. Onder andere voorbereidingskosten voor mogelijke toekomstige grondexploitaties voldoen aan deze eisen, waarmee het mogelijk is deze te activeren. Bij die posten vindt echter geen afschrijving plaats; de volledige boekwaarde dient binnen 5 jaar in een feitelijke grondexploitatie te worden opgenomen. Indien dit na 5 jaar niet gebeurt, vindt afboeking ten laste van de exploitatie plaats.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, tenzij de raad hiertoe in een specifieke situatie besluit en indien dat volgens het BBV mogelijk is. De criteria van artikel 61 BBV zijn dan van toepassing.

1.2 Materiële vaste activa

- *Investerings met een economisch nut*

Onder economisch nut wordt verstaan dat het actief de mogelijkheid heeft om middelen te verwerven en/of verhandelbaar is. Investerings met een economisch nut (met uitzondering van kunstvoorwerpen van cultuurhistorische waarde anders dan voor de verkoop) worden, onder aftrek van bijdragen van derden die in een directe relatie hiertoe staan geactiveerd en afgeschreven. Zie verderop voor de waarderings- en afschrijvingsmethodiek.

1.3 Balanscorrectie

Op basis van het raadsbesluit tot vaststelling van het openbare verlichtingsplan zijn de investeringen voor de openbare verlichting aangemerkt als economisch nut; op basis van huidige interpretatie van de BBV wordt labeling als maatschappelijk nut juist geacht.

- *Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven*

In overeenstemming met het BBV is in de balans een uitsplitsing gemaakt van de investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven. Dit zijn bijvoorbeeld de investeringen voor riolering, afvalstoffenheffing en begraaftplaatsen. Zie verderop voor de waarderings- en afschrijvingsmethodiek.

- *Investerings met een maatschappelijk nut*

Daarnaast zijn er investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk, maar geen economisch nut. Te denken valt hierbij aan wegen en pleinen. Deze zijn niet vrij verhandelbaar en kunnen niet gebruikt worden bij het verwerven van middelen. Met ingang van 2017 is de systematiek van activering en afschrijving gelijk getrokken voor alle investeringen. Dit betekent dat investeringen met een maatschappelijk nut niet langer ten laste van de exploitatie worden gebracht, maar worden geactiveerd. Over de verwachte levensduur wordt afgeschreven. Zie verderop voor

waarderings- en afschrijvingsmethodiek. De nieuwe regelgeving is alleen van toepassing op nieuwe investeringen die na 1 januari 2017 zijn gedaan.

Op investeringen die vóór 1 januari 2017 reeds in uitvoering waren en rechtstreeks gedekt zouden worden uit de reserves, zal ook worden afgeschreven. De afschrijvingen hierop worden onttrokken uit de daartoe (tijdelijk) gevormde reserve "afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut". De beschikbaar gestelde (begrote) investeringsbedragen zijn in deze reserve ondergebracht.

- *In erfpacht uitgegeven gronden.*

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de 1e uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij 1e uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een registratiewaarde opgenomen.

2. Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering plaats.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

3. Waarderings- en afschrijvingssystematiek vaste activa

Drempelbedrag activeren investeringen

Investeringen met een verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000 (exclusief kostprijsverhogende btw) worden niet geactiveerd. Een uitzondering hierop zijn gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd.

Rente toerekening

Aan alle geactiveerde investeringen wordt rente toegerekend. De rentekosten worden jaarlijks bepaald op basis van het rente-omslag percentage vastgesteld bij de begroting, berekend over de boekwaarde van de investering per 1 januari van het betreffende boekjaar. De rente wordt samen met de afschrijving in de vorm van kapitaallasten direct c.q. indirect ten laste van de verschillende programma's of producten gebracht. Er worden geen rentekosten geactiveerd. Over vermeerderingen en verminderingsgedurende het boekjaar wordt geen rente toegerekend.

Uitzondering betreft de grondexploitatie; hierbij wordt de rente geactiveerd tegen een, conform de notitie rente berekend, rentepercentage.

Afschrijvingssystematiek

De lineaire afschrijvingsmethodiek wordt gehanteerd. De afschrijving wordt berekend op basis van de afschrijvingstermijn zoals opgenomen in de afschrijvingstabel in de Financiële Verordening. De termijnen zijn afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur. Bij bepaling van de hoogte van de afschrijving wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. Het moment van afschrijven vangt aan in het jaar volgend op het jaar waarin de investering gereed komt/wordt verworven/gedaan.

Bij raadsbesluit kan worden afgeweken van de afschrijvingsmethode, afschrijvingsduur en hoogte van de afschrijving indien rekening wordt gehouden met een restwaarde.

Afschrijvingen worden niet resultaatafhankelijk gedaan. Slechts om gegronde redenen zullen afschrijvingen op andere grondslagen geschieden dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast, welke in de toelichting op de jaarrekening uiteen worden gezet.

Conform het BBV vindt geen herwaardering plaats. Enkel in het geval van verwachte duurzame waardevermindering vindt herwaardering plaats. Daarnaast vindt (versnelde) afwaardering plaats indien een actief vroegtijdig buiten werking wordt gesteld en de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Investeringen uit het verleden die met een annuïteitsgewijze afschrijvingsmethode zijn geactiveerd zijn per 2018 omgezet naar een lineaire afschrijvingsmethode. Dit conform de Notitie rente op basis van de wijzigingen van de BBV.

Verkopen c.q. afstoten activa (kapitaalgoed)

Bij verkoop wordt het verschil tussen de verkoopopbrengst en boekwaarde ten gunste/laste van het resultaat gebracht. De boekwinst die wordt gerealiseerd bij het afstoten van een kapitaalgoed moet als incidentele bate in de jaarrekening worden verwerkt. De opbrengst mag niet met de boekwaarde van het eventuele vervangingsobject worden verrekend.

Tabel afschrijvingstermijnen activa

In de kolom 'huidig' is de termijn opgenomen die maximaal geldt bij vaststelling van de Financiële Verordening (6 juli 2017). De kolom 'maximaal' betreft de termijn die maximaal gehanteerd kan worden gedurende de looptijd van de verordening.

Activa met economisch nut	Huidig	Maximaal
Riolering	vGRP	vGRP
Nieuwbouw woonruimten Kantoren Bedrijfsgebouwen Schoolgebouwen	40 jaar	50 jaar
Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen	40 jaar	40 jaar
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	25 jaar	20 jaar
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen Telefooninstallaties Aanleg tijdelijke terreinwerken Nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen	40 jaar	15 jaar
Kantoor- en schoolmeubilair Kantoormeubilair Schoolmeubilair	15 jaar	15 jaar
Vervoermiddelen Vrachtwagens Tractor Zware transportmiddelen zoals rioolmachine, bladruimmachines Werkbussen Aanhangers Veegwagens Lichte motorvoertuigen Zoutstrooiers Sneeuwpluogen	15 jaar	10 jaar
Automatiseringsapparatuur	5 jaar	5 jaar

Activa met maatschappelijk nut	Huidig	Maximaal
Wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden en rotondes Tunnels, viaducten en bruggen Waterwegen en waterbouwkundige werken	-	40 jaar
Openbare verlichting Masten 50 jaar Armaturen 25 jaar	-	50 jaar
Straatmeubilair Verkeersregelininstallaties	-	10 jaar

Vlottende Activa

Op de vlottende activa wordt niet afgeschreven. Deze vallen als zodanig buiten het waarderings- en afschrijvingsbeleid. Bijzondere aandachtspunten binnen de vlottende activa zijn:

- *Bouwgronden (grondexploitatie)*

Bij bouwgronden in exploitatie is sprake van een vervaardigingsproces. Dit wordt als zodanig opgenomen bij onderhanden werk, waardoor activering tegen vervaardigingsprijs in aanmerking komt. Hierdoor kan ook een redelijk deel van de indirecte kosten en rente worden geactiveerd. Overigens geldt ook dan altijd dat slechts kosten mogen worden geactiveerd tot maximaal de marktwaarde. Vervaardigingskosten die niet (meer) terugverdiend kunnen worden in reële te verwachten verkoopopbrengsten, behoren ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Winstneming vindt plaats op het moment dat de exploitatie van een complex wordt beëindigd of wanneer tussentijds met redelijke zekerheid vast te stellen is, dat er winst gerealiseerd wordt (Percentage Of Completion-methode, POC). Daalt onverhoopt de marktwaarde, dan dient zo nodig een afwaardering van reeds eerder geactiveerde vervaardigingskosten plaats te vinden.

Met raadsbesluit van 12 december 2019 (Actualisatie grondexploitaties) is besloten om gedeeltelijk winst te nemen op de exploitatie van Wim Boonstraat.

- *Dongeburgh*

Voor wat betreft het project Dongeburgh dient te worden gemeld dat hierbij geen sprake is van exploitatie van gronden maar een combinatie van projectvoering en faciliterende grondexploitatie. De lagere marktwaarde is tot uitdrukking gebracht in een voorziening, welke is gewaardeerd tegen nominale waarde. Dit project is in de loop van 2019 afgesloten.

4. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

5. Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

5.1 Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De berekeningen vinden plaats op actuariële basis waarbij de marktrente op balansdatum wordt gehanteerd.

De egalisatievoorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op de meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die in het onderhoudsplan geformuleerd zijn. In paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen is het

betreffende beleid nader uiteengezet, zie het jaarverslag.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Met ingang van de wijziging van het BBV van november 2014 (notitie riolering) vallen hieronder ook de afvalstoffenheffing en de rioolrechten.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar is als niet uit de balans blijken verplichting opgenomen.

Balans

(in € 1.000)

ACTIVA		31/12/2019	31/12/2018
VASTE ACTIVA			
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		224	220
	Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen		
	Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	224	220
	Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
MATERIËLE VASTE ACTIVA		43.707	43.117
	Investeringen met een economisch nut	32.523	31.652
	Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.489	9.152
	Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	2.695	2.313
FINANCIËLE VASTE ACTIVA		2.589	2.636
	Kapitaalverstrekkingen		
	- deelnemingen	401	401
	- gemeenschappelijke regelingen		
	- overige verbonden partijen		
	Leningen		
	- openbare lichamen wet Fido		
	- woningbouwcorporaties		
	- deelnemingen		
	- overige verbonden partijen		
	Overige langlopende leningen	2.176	2.223
	Uitzettingen in Rijks schatkist > 1 jaar		
	Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier >1 jaar		
	Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	12	12
Totaal vaste activa		46.520	45.973

ACTIVA		31/12/2019	31/12/2018
VLOTTENDE ACTIVA			
VOORRADEN		979	2.676
	Grond- en hulpstoffen		
	- niet in exploitatie genomen bouwgronden		
	- overige grond- en hulpstoffen		
	Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	*531	682
	Gereed product en handelsgoederen	***1.510	1.994
	Vooruitbetalingen		
UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		3.242	2.772
	Vorderingen op openbare lichamen	97	229
	Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen		
	Overige verstrekte kasgeldleningen		
	Uitzettingen in Rijks schatkist <1 jaar		
	Rekening courant met het Rijk		
	Rekening courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
	Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier < 1 jaar		
	Overige vorderingen	** 3.145	2.543
	Overige uitzettingen	0	0
LIQUIDE MIDDELEN		12	101
	Kassaldi	2	2
	Banksaldi	10	99
OVERLOPENDE ACTIVA		7.445	5.832
	Van Eur. en Ned. overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	0	0
	Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	7.445	5.832
Totaal vlottende activa		11.678	11.381
TOTAAL ACTIVA		58.198	57.354
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969		289	219

* de voorziening Dongeburgh € 1.782 is vrijgefallen i.v.m. afsluiten project

** de voorzieningen dubieuze debiteuren € 624 zijn in mindering gebracht op de vorderingen

*** de voorziening gereed product € 985 is in mindering gebracht op de gereed product

Balans

(in € 1.000)

PASSIVA		31/12/2019	31/12/2018
VASTE PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN		12.490	13.401
	Reserves		
	Algemene reserves	3.842	3.040
	Weerstandsreserve	3.002	2.397
	Bestemmingsreserves	5.767	7.725
	Gerealiseerd resultaat	-121	239
VOORZIENINGEN		9.369	9.092
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	*/** 2.433	2.156
	Onderhoudseguisatievoorzieningen	2.147	1.955
	Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	4.789	4.981
VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER		24.038	22.975
	Obligatieleningen		
	Onderhandse leningen		
	- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	24.028	22.965
	- binnenlandse bedrijven		
	- openbare lichamen wet Fido		
	- overige binnenlandse sectoren		
	- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
	Door derden belegde gelden		
	Waarborgsommen	10	10
	Vooruitontvangen bedragen met een rentetypische looptijd van >1 jaar		
Totaal vaste passiva		45.897	45.468

* de voorziening Dongeburgh € 1.782 is vrijgefallen i.v.m. afsluiten project

** de voorzieningen dubieuze debiteuren € 624 zijn in mindering gebracht op de vorderingen

*** de voorziening gereed product € 985 is in mindering gebracht op de gereed product

PASSIVA		31/12/2019	31/12/2018
VLOTTENDE PASSIVA			
NETTO VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		6.851	6.826
	Kasgeldleningen wet Fido	0	0
	Overige kasgeldleningen		
	Banksaldi	2.856	4.402
	Overige schulden	3.995	2.424
OVERLOPENDE PASSIVA		5.450	5.060
	Verplichtingen/ nog te betalen bedragen	4.739	4.848
	Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	226	177
	Overige vooruit ontvangen bedragen	485	35
Totaal vlottende passiva		12.301	11.886
TOTAAL PASSIVA		58.198	57.354
Gewaarborgde geldleningen		92.463	95.375
Solvabiliteitspercentage (=verhouding eigen vermogen/totaal vermogen)		21,46%	23,37%

Toelichting op de balans

Activa

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa (in €1.000)

SPECIFICATIE JAARSTUKKEN (in €1.000)

	31-12-2019	31-12-2018
Kosten verbonden aan sluiten geldlening en saldo agio/disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	224	220
Bijdrage aan activa in eigendom van derden		
	224	220

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Afschrijvingen	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten verbonden aan sluiten geldlening en saldo agio/disagio						
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	220	103	99			224
Bijdrage aan activa in eigendom van derden						
	220	103	99			224

Kosten verbonden aan sluiten geldlening en saldo agio/disagio

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Geen mutaties			

Kostenonderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Herontwikkeling Schonkplein	25	3	21
Ontwikkelingen OMC Raamsdonk businesscase	325	14	74
19 Gemeentelijk digitaal plan	170	86	86
Vorbereidingskrediet Oude Haven t.b.v. nieuwe grondexploitatie	29		
	549	103	181

Toelichting:

Gemeentelijk digitaal plan: betreft 4-jarig realisatie plan waarvan de uitvoering loopt tot en met 2023. Binnen dit plan worden alle kosten geactiveerd ook die betrekking hebben op opleiding en advies maar worden direct afgeschreven. De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve I en A.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Geen mutaties			

Materiële vaste activa (in €1.000)

SPECIFICATIE JAARSTUKKEN (in €1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Investerings met een economisch nut	32.523	31.652
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.489	9.152
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	2.695	2.313
	43.707	43.117

Er wordt lineair afgeschreven op basis van het gemeentelijke beleid.

In het verleden (vóór 2010) zijn ook investeringen met een afwijkende afschrijvingsmethode geactiveerd (annuïtair).

Deze investeringen zijn per 2018 omgezet naar een lineaire afschrijvingsmethode. Dit conform de Notitie rente op basis van de wijzigingen van de BBV.

Investerings met een economisch nut

				Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde na overheveling	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen				6.070		6.070
Woonruimten						
Bedrijfsgebouwen				19.040		19.493
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken				3.405	2.203	2.430
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing				8.262		8.830
Vervoermiddelen				477		374
Machines, apparaten en installaties				722		726
Machines, apparaten en installaties, met heffing				30		45
Overige materiële vaste activa				2.809		2.561
Overige materiële vaste activa, met heffing				197		275
				41.012		40.804

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Afschrijvingen	Afwaardering	Desinvestering	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	6.070					6.070
Woonruimten						
Bedrijfsgebouwen	19.493	331	753		31	19.040
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.430	1.417	155	-227	60	3.405
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing	8.830	268	836			8.262
Vervoermiddelen	374	175	72			477
Machines, apparaten en installaties	726	68	72			722
Machines, apparaten en installaties, met heffing	45		15			30
Overige materiële vaste activa	2.561	809	391		170	2.809
Overige materiële vaste activa, met heffing	275		78			197
	40.804	3.068	2.372	-227	261	41.012

Toelichting

De balanscorrectie (-227K) betreft de overheveling van de activa voor de openbare verlichting naar activa met maatschappelijk nut.

Gronden en terreinen

				Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
N.v.t.						

Toelichting

Er zijn gronden in erfpacht uitgegeven aan de parochie Heilige Bavo, TV Raamsdonksveer en PV Gevleugelde Vrienden.

Bedrijfsgebouwen

				Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Restauratie Fort Lunet				15		
Uitbreiding De Wilsdonck				4.489	110	234
Uitbreiding De Wilsdonck bijdrage school				-874		
Bouwkundige aanpassingen Fort Lunet t.b.v. Mafeking				160		127
Bouwkundige aanpassingen Fort Lunet				165	2	147
Brandweerkazerne Geertruidenberg				926	-93	993
Bouwkundige aanpassingen Julianalaan 103				350	31	298
Nieuwbouw kleedkamers RFC				1.804	38	221
Nieuwbouw kleedkamers RFC: bijdrage clubs				-500		
Tijdelijke huisvesting Dongemondcollege RBS 22.2.2018				3.510		120
Tijdelijke huisvesting Dongemondcollege RBS 22.2.2018				-900		
Renovatie dak vv Raamsdonk				250	243	256
19 Wilsdonck investering derden (trema en ttv Samsh				874		
19 Herstel constructiefout Vuurvlinder				63		
19 Herstel constructiefout De Biekorf				63		
				10.395	331	2.396

Toelichting

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Passantenhaven steigers	120	15	32
Timmersteekade steigers	170	532	620
Fort Lunet: steigers	329		244
Fort Lunet: damwand	201		182
Uitbreiding half kunstgrasveld DDHC	200	823	851
Uitbreiding begrazingsbeheer	50	47	47
	1.070	1.417	1.976

Toelichting

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Vervanging riolering centrumplan fase 4 Haven	185		18
Klimaatmaatregelen Ravelijn 1e fase	1.230	47	152
Klimaatmaatregelen Ottergeerde	114		24
Vervanging riolering Wingerdstraat e.o.	41	11	34
Klimaatmaatregelen Landonk	64	52	64
Klimaatmaatregelen Prunusstraat	208		143
Afkoppelen riolering Schonkplein	139		7
19 Vervanging riolering scheepswerflaan	170	131	131
19 Pontonnier, Keizersveer, Het Gat, Werfkampseweg	52	10	10
19 Regenstenstraat vorsterstraat	131		
19 Zandheuvel klimaat	37		
19 Diverse klimaatmaatregelen 2019	35	17	16
19 Vervanging mechanisch			
	2.406	268	599

Vervoermiddelen

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Tractie schoon onkruidbestrijding	457	148	148
19 Vervanging Seat caddy	27	27	27
	484	175	175

Machines, apparaten en installaties

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Brandweerkazerne Geertruidenberg inventaris	18	17	17
Plaats en tijdonafhankelijk werken	60	51	51
	78	68	68

Machines, apparaten en installaties met heffingen

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Geen mutaties			

Overige materiële vaste activa

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Vervanging telefooncentrale	200	14	141
Aanschaf en inrichting PI-systeem	50	5	36
Bouwleges brandweerkazerne	54	9	9
Renovatie zwembad De Schans	2.168	276	334
Renovatie zwembad De Ganzewiel	2.168	319	390
Glijbaan zwembad De Schans	98	5	104
Glijbaan zwembad De Ganzewiel	98	5	115
1e inrichting gymzaal De Wilsdonck RBS 22.2.2018	53		
Back up software	38		
Gymlok Elisabeth str G.berg. verv inventaris 2018	18	18	18
Gymlok Hooipolder . verv inventaris 2018	14	14	14
Externe firewall verbindingen	30	8	23
Aanleg glasvezelkabel gemeentewerf	14	14	14
Elektriciteitsvoorziening Kloosterweg	18	10	10
19 Gem. digitaal plan 5 jr	166	85	85
Aanschaf schafkeet 2018	13	13	13
Aanschaf ICT t.b.v. omgevingswet	80	11	11
19 Geluidsinstallatie	70	3	3
RBS 4-7-19 passende voorzieningen GFT	60		
	5.410	809	1.320

Toelichting:

Overige materiële vaste activa met heffingen

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Geen mutaties			

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

	31-12-2019	Boekwaarde na overheveling	31-12-2018
Gronden en terreinen			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.665	2.501	2.283
Machines, apparaten en installaties	30		30
Overige			
	2.695	2.501	2.313

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Afschrijvingen	Desinvesterings	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.283	227	72	227		2.665
Machines, apparaten en installaties	30					30
Overige investeringen						
	2.313	227	72	227		2.695

Toelichting:

De balanscorrectie (227K) betreft de overheveling van de activa voor de openbare verlichting van activa met economisch nut.

Gronden en terreinen

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Geen mutaties			

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
Donge-oeves route imperial		16	16
Inrichting terrein brandweerkazerne Geertruidenberg	85	92	92
19 Herstelwerkzaamheden Rivierkade	63	63	63
Herinrichting Gangboord	10	1	1
Vervanging masten openbare verlichting 2019	151	40	40
Vervanging armaturen openbare verlichting 2019	61	15	14
Leefbaar maken kasteelmuur rbs 26-9-19	130		
	500	227	226

Toelichting:

Algemeen: Op investering met maatschappelijk nut moet als gevolg van wijzigingen van de BBV m.i.v. 2017 worden afgeschreven (na ingebruikname). Voor bovengenoemde investeringen is voor de dekking van de afschrijvingen een reserve gevormd. In de toekomst worden de investeringen met maatschappelijk nut identiek behandeld als die met economisch nut en zullen de kapitaallasten ook structureel worden verwerkt in de meerjarenbegroting. (zie ook de toelichting bij de bestemmingsreserve)

Machines, apparaten en installaties maatschappelijk nut

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
N.v.t.			

Overige investeringen maatschappelijk nut

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in boekjaar	Cumulatief besteed t.l.v. krediet
N.v.t.			

Financiële vaste activa (in €1.000)

	31-12-2019	31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan		
- deelnemingen	401	401
- gemeenschappelijke regelingen		
- overige verbonden partijen		
Leningen aan		
- woningbouwcorporaties		
- deelnemingen		
- overige verbonden partijen		
Overige langlopende leningen	2.176	2.233
Uitzettingen in Rijks schatkist		
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier >1 jaar		
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	12	12
	2.589	2.636

Onderstaande overzichten geven het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvesterings	Afschrijving en aflossing	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekking deelnemingen						
Aandelen N.V. Waterleidingmaatschappij	93					93
Deelname RWI	5					5
Aandelen BNG	303					303
	401					401

Toelichting

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijving en aflossing	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Overige langlopende leningen						
Stimuleringsfonds VHV	2.076	11				2.087
Zero coupon lening BNG/HNG	147			73		74
CJG /Amerweg 15 waarborgsom		14				14
	2.223	25		73		2.175

Toelichting

Van het eindsaldo van € 2.087 Stimuleringsfonds is € 1.356 uitgeleend aan derden.

Voor CJG /Amerweg 15 is een waarborgsom gestort van € 14.000.

Overige uitzettingen > 1 jaar						
Beleggingen: Legaat Van Cooth	12					12
	12					12

Voorraden (in €1.000)

		31-12-2018	31-12-2017
Grond- en hulpstoffen			
Onderhanden werk			
- bouwgronden in exploitatie		-531	267
- overige onderhanden projecten			593
		-531	682
Gereed product en handelsgoederen		1.510	1.994
Vooruitbetalingen			
		979	2.676

Onderhanden werk

Bouwgronden in exploitatie

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Opbrengsten	Winstneming	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening verlies- latend complex	Balanswaarde 31-12-2019
BIE Bavo kerk/W.Boonstraat	-11	507	1.572	-450	-626	0	-626
BIE Brahmstraat	275	155	1.014	-283	-301	0	-301
BIE Peuzelaar	3	393	0	0	396	0	396
	267	1.055	2.586	-733	-531	0	-531
Nog te maken kosten							1.895
Nog te verwachten opbrengsten							1.872
Verwacht exploitatieresultaat (-/- =voordelig)							-508

Toelichting:

Verwervingsprijs voor Wim Boonstraat bedraagt € 29,97 per m2.

De rentetoerekening vindt plaats tegen een renteparameter van 1,95 %.

Dit percentage wordt conform de wijzigingen in de BBV bepaald door het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering;

Alle bouw kavels zijn verkocht en het bouw- en woonrijp proces is aanbesteed waardoor naar verwachting geen grote risic's meer worden gelopen. Vorestaande heeft er in geresulteerd in een tussentijdse winst-neming ter grootte van € 450.000. Het berekende eindresultaat komt hierdoor op € 320.000.

Op basis van de analyse van de effecten van wijzigingen in het project is het college van mening dat op basis van de huidige uitgangspunten en dus beschikbare informatie een positief resultaat bij afsluiting reëel is. Met raadsbesluit van 12 december 2019 zijn de actualisaties van de grondexploitatie vastgesteld.

Overige onderhanden projecten

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Opbrengsten	Overheveling	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening verlies- latend complex	Balanswaarde 31-12-2019
Dongeburgh	2.193	64	2.256	0	0	0	0
	2.193	64	2.256	0	0	0	0
Nog te maken kosten							0
Nog te verwachten opbrengsten							0
							0

Toelichting

Voor een nadere toelichting op de bouwgrondexploitaties verwijzen we naar de toelichting op programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid en de paragrafen G en H. De voorziening (€1,7 mln) Dongeburgh is in 2019 vrijgevallen naar de exploitatie. De voorziening was benodigd voor het opvangen van het verwachte verlies.

Gereed product en handelsgoederen

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Opbrengsten	Afschrijving	Voorziening verlies	Boekwaarde 31-12-2019	
Aankoop diverse objecten	2494	146	75	71	985	1.509	
Vorraden Schattelijk	1	1	1			1	
	2.495	147	76	71	985	1.510	0

Toelichting

Diverse objecten: Met raadsbesluit van 26 november 2016 is Markt 32-38 aangekocht.

Ten behoeve van de herbestemming zal een breed overleg met de samenleving en deskundigen worden gestart.

Met raadsbesluit van 11 september 2017 is de jachthaven Hermenzeil aangekocht.

Het college heeft hierbij de opdracht gekregen ook weer tot verkoop over te gaan met een streeftermijn van 2 jaar.

Met raadsbesluit van 28 maart 2019 zijn de selectiecriteria vastgesteld. Daarnaast is een voorziening gevormd ten behoeve van verlies op gereed product. Hierin is in 2019 € 305.000 extra gestort.

Onder Gereed product en handelsgoederen zijn tevens begrepen de voorraad van het cultureel centrum De Schattelijk (€ 1.000)

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1jr (in €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening dubieuze debiteuren	Balanswaarde 31-12-2019	Balanswaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	97		97	229
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				
Overige verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen in Rijks schatkist < 1jr				
Rekening courant met het Rijk				
Rekening courant met niet financiële instellingen				
Nederlands schuld papier <1jr				
Overige vorderingen	3.771	-624	3.145	2.543
Overige uitzettingen				
	3.868	-624	3.242	2.772

De voorzieningen dubieuze debiteuren worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige vorderingen.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel debiteurenrisicobeheer in de treasury paragraaf.

Liquide middelen (in €1.000)

	31-12-2019	31-12-2018
Kassaldi	2	2
Banksaldi	10	99
	12	101
Banksaldi	31-12-2019	31-12-2018
Deposito		82
Bank Nederlandse Gemeenten (belastingen)		
Bank Nederlandse Gemeenten (hoofdrekening)	1	1
Rabobank (publiekszaken)	6	10
Rabobank	3	6
Rabobank (soza)		
	10	99

Toelichting schatkistbankieren:

Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren bedraagt 0,75% van € 50.612.000 (begrotingstotaal 2019) is € 379.590.

Toets limiet schatkistbankieren

	Kwartaal			
	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Rabobank rekeningen	6	5	8	9
Toegepaste limiet schatkistbankieren	380	380	380	380
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	374	375	372	371

Overlopende activa

	31-12-2019	31-12-2018
Van Europese en Nederlandse Overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen		
Vooruitbetaalde bedragen	359	244
Nog te ontvangen bedragen	7.086	5.588
	7.445	5.832

Van Eur. En Ned. Overheidslichamen n.t.o. voorschotbedragen

	Stand 31-12-2018	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand 31-12-2019
Europese overheidslichamen				
Het Rijk				
Overige Nederlandse overheidslichamen				
	0	0	0	0

Gemeente Geertruidenberg Jaarstukken 2019

Vooruitbetaalde bedragen

	31-12-2019	31-12-2018
VNG contributie 2019		33
Centric NL oracle platform licentie 5 jr vanaf 2017		20
Main Energy Vismarktstraat 2		18
DHS informatisering verlening onderh VMWare		18
Viadesk licentie 2019-2020		14
DHS Informatisering onderhoud Microsoft VDA		10
DHS Informatisering NVDIA 2019-2021		22
Centric Oracle 2 licenties 2019-2021		13
Commit IT BV license Nolevel UsrCAL 2019-2021		11
Diversen 2018 (53 stuks, specificatie op administratie)		85
VGZ januari 2020	36	
VNG contributie 2020	34	
Main Energy BV jan tm maart 2020	23	
Vicrea Solutions onderhoud 2020 onderhoud Neuron stroomlijn etc	21	
DHS Informatisering microsoft license 1 jaar	19	
DHS Informatisering production support Vmware	18	
Vicrea Solutions BV 2020 onderhoud Neuron Bag etc	15	
Zivver 2019-2020	11	
Diversen 2018 (53 stuks, specificatie op administratie)	182	
	359	244

Nog te ontvangen bedragen

	Stand 31-12-2018	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Stand 31-12-2019
BCF 2018	2.933		2.933	
Rioolheffing eigenaar nw 2018	1.380		1.380	
Hermenzeil 2018 Prov Nrd Brabant	611			611
Ministerie BIZA algemene uitkering 2017	250		250	
Provincie Noord-Brabant Hermenzeil 2017	134			134
St.afval nedvang 4e kw 2018	65		65	

Hermenzeil 2017 Prov Nrd Brabant	61			61
Bijdrage statushouders 2018	26		26	
Belastingen 2017	19			19
Ministerie BIZA algemene uitkering 2018	19		19	
Veiligheidsregio afrekening 2017	16		16	
min Biza gem fonds 2018 WOZ 2018 aansl par A	12		12	
min Biza gem fonds 2018 BNG 25-2019	11		11	
Diversen (18 stuks)	51		51	
BCF 2019 afdracht		2.870		2.870
Nog te ontvangen belastingen 2019		1.453		1.453
Corr belast 2019 RWE		-224		-224
Belastingen 2018 (karin)		1.270		1.270
Corr belast 2018 RWE		-208		-208
Min Biza gemeentefonds 2019		176		176
Min Biza gemeentefonds correctie ivm RWE		329		329
Prov NB Hermenzeil 2019		153		153
Prov NB Hermenzeil 2020		71		71
St afval Nedvang 4e kw 2019		60		60
WMO HHT 2019		36		36
Prov NB Hermenzeil cfm overeenkomst		25		25
Scholen bijdrage 2019 buurtsportcoach		20		20
Veiligheidsregio MW Brabant kosten 2019		20		20
Gemeente Breda acjg		17		17
st Uniek energiekosten gymzaal 2019		17		17
Thuisvester planontwikkeling Riethorst		16		16
Zon MW subsidie		16		16
Ruijtenberg milieudwangsom		15		15
Kosten en investeringen amer 15		14		14
Min BUZA verrekening 2018		13		13
VV Raamsdonk renovatie dak bijdrage		13		13
div		89		89
	5.588	6.261	4.763	7.086

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Op basis van de nieuwe financiële verordening wordt er terughoudend omgegaan met het vormen van reserves en voorzieningen.

Deze worden alleen ingesteld als ze leiden tot het beter realiseren van beleidsdoelen dan via een reguliere begrotingspost; instellen kan alleen door middel van een raadsbesluit.

Per reserve wordt onderstaand het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven.

Een toelichting op de mutaties is onder de desbetreffende programma's opgenomen.

SPECIFICATIE TBV JAARSTUKKEN (in €1.000)

	31-12-2019	31-12-2017
Algemene reserve	6.844	5.437
Bestemmingsreserves:		
- voor egalisatie van tarieven		
- overige bestemmingsreserves	5.767	7.725
Reserves	12.611	13.162
Gerealiseerde resultaat	-121	239

Algemene reserve

Verloopoverzicht 2019	Stand 31-12-2018	correctie beginbalans	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12-2019
Vrije algemene reserve	3.040		4.216	3.414	3.842
Weerstandsreserves	2.397		1.693	1.088	3.002
	5.437		5.909	4.502	6.844

Verloopoverzicht voorgaand boekjaar	Stand 31-12-17	correctie beginbalans	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2018
Vrije algemene reserve	4.385		1.523	2.868	3.040
Weerstandsreserves	2.186		714	503	2.397
	6.571		2.237	3.371	5.437

Vrije algemene reserve

Deze reserve is vrij aan te wenden.

Mutaties		Toevoeging	Onttrekking
Incidentele baten			
Tussentijdse storting reserve (scoutingterrein)	157		
Opheffing reserves en voorzieningen cf rbs 7-11-2019	1.935		
VAR18 - precario kabels/leidingen	590		
WWB bestaand beleid	849		
Overheveling t.b.v. weerstandsvermogen jaarrekening 2019	446		
Saldo jaarrekening 2018	239		
		4.216	

Mutaties		Toevoeging	Onttrekking
Incidentele lasten			
Overheveling t.b.v. weerstandsvermogen begroting 2020	1.307		
VAR18 - WWB bestaand beleid	986		
VAR18 - formatie Sociaal Domein	120		
VAR19 - uitbreiding capaciteit handhaving (1,5jr)	108		
VAR18 - Toegang sociaal domein	90		
VAR19 - uitbreiding capaciteit AOV (1,5jr)	85		
VAR19 - Uitwerking locatieconcepten Donge - Oevers	79		
VAR19 - medewerker RO	66		
VAR18 - Digitaliseren bouwvergunningen	57		
VAR19 - functiewaarderingen	40		
VAR19 - medewerker AVG	39		
VAR18 - wijziging taxatiemethodiek	39		
VAR18 - Tijdelijke huisvesting Wilsdonck	38		
VAR19 - Knelpunten ambtelijke organisatie	37		
VAR18 - ondernemingsinitiatieven	35		
VAR19 - zwemabonnement	30		
VAR18 - zelfstandige voortzetting ict	26		
VAR19 - circulatieplan	25		
VAR19 - marketingplan	23		
VAR19- Visie begraafplaatsen rbs 27-6-19	21		
VAR18 - verbreding A27 uit 2018	20		
Diversen (14 stuks)	145		
			3.414
		4.216	3.414

Weerstandsreserves:

Verloopoverzicht 2019

	Stand 31-12-2018	Correctie beginsaldo	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12-2019
Algemene weerstandsreserve	2.335		1.307	501	3.141
Algemene uitkering	315			315	
Exploitatietekort sporthal Dongemondcollege	24		24		48
Reserve BBSC	-277		362	272	-187
Totaal	2.397		1.693	1.088	3.002

Verloopoverzicht voorgaand boekjaar

	Stand 31-12-17	Correctie beginsaldo	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12-2018
Algemene weerstandsreserve	2.110		225		2.335
Algemene uitkering	315				315
Exploitatietekort sporthal Dongemondcollege	12		12		24
Reserve BBSC	-251		477	503	-277
Totaal	2.186		714	503	2.397

Algemene weerstandsreserve

Algemeen weerstandsvermogen en buffer voor rekening tekorten.

Op basis van de berekende weerstandscapaciteit uit de paragraaf weerstandsvermogen wordt een bedrag verrekend met de vrije algemene reserve. Voor de toelichting wordt verwezen naar deze paragraaf.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting op basis van berekende weerstandscapaciteit begroting 2020	1.307	
Onttrekking op basis van berekende weerstandscapaciteit jaarrekening 2019		446
Onttrekking		55
	1.307	501

Weerstandsreserve algemene uitkering

Deze reserve dient als achtervang voor de raming in de begroting van de zgn. behoedzaamheidsreserve van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting algemene uitkering in relatie tot NUP		
Onttrekking		315
		315

Toelichting

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze reserve op te heffen en het saldo over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Weerstandsreserve exploitatietekort sporthal Dongemondcollege

Met raadsbesluit van 22 februari 2017 (BGW 17) is een risicoreserve "exploitatietekort sporthal Dongemond" ingesteld ten behoeve van mogelijke exploitatietekorten of mogelijke negatieve vermogenssaldi bij ontbinding van de stichting. De reserve wordt gevoed met € 12.000, te dekken uit het van SBG te ontvangen opstalrecht en € 12.000 uit de algemene weerstandsreserve.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting structureel vanuit exploitatie	12	
Storting incidenteel??	12	
Onttrekking		
	24	

Reserve pilot Bouwen binnen strakke contouren

De pilot "Bouwen binnen strakke contouren" leidt tot onderzoekskosten die later bij de realisatie van het project gedekt moeten worden uit de projectopbrengsten. De reserve heeft een egaliserend karakter.

De kosten lopen vooruit op de te ontvangen opbrengsten.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting	362	
Onttrekking		272
	362	272

Bestemmingsreserves

Op basis van de nieuwe financiële verordening wordt er terughoudend omgegaan met het vormen van reserves en voorzieningen. Deze worden alleen ingesteld als ze leiden tot het beter realiseren van beleidsdoelen dan via een reguliere begrotingspost; instellen kan alleen door middel van een raadsbesluit.

Verloopoverzicht bestemmingsreserves (€ x 1.000)	Saldo 31-12-2018	Verminderings ivm afschrijvingen	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Uitvoering Duurzaam Dombosch	51			51	
Afschrijving Fort Lunet	279	17			262
Afschrijving Fort Lunet/Mafeking	160				160
Monumenten	48				48
Beeldende kunst	11		11		22
WVG	11			3	8
Stimuleringsfonds aanpassing eigen woningen	50				50
Hoogwater vrijmaken Dongemondgebied	100			100	
Bouw gemeentehuis 1994	754			51	703
Parkeerplaatsen					
Dualisme Raad	50				50
Informatievoorziening en automatisering	437	268	175		344
Jongerenwerk					
Opvang 0 tot 12 jarigen	50			50	
Peuterspeelzaal 't Duikelaartje	10	5			5
Centrumontwikkeling Raamsdonksveer	741			741	
Reserve centrum Raamsdonk			450		450
Huishoudelijke Hulp Toelage	170			170	
Containermanagement					
Decentralisaties	1.262			638	624
Doorontwikkeling reorganisatie	96				96
Grondexploitatie	364			4	360
Bodemsanering	182			182	
Bomenfonds	10		90	41	59
Herstel vestingwallen	328			300	28
Afschrijving investeringen met maatschappelijk nut	2.561			63	2.498
Totaal	7.725	290	726	2.394	5.767

Gemeente Geertruidenberg Jaarstukken 2019

Verloopoverzicht voorgaand boekjaar	Saldo 31-12-2017	i.v.m. afschrijvingen	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2018
Uitvoering Duurzaam Dombosch	51				51
Afschrijving Fort Lunet	295	16			279
Afschrijving Fort Lunet/Mafeking	160				160
Monumenten	48				48
Beeldende kunst	2		9		11
WVG	11				11
Stimuleringsfonds aanpassing eigen woningen	50				50
Hoogwater vrijmaken Dongemondgebied	100				100
Bouw gemeentehuis 1994	805			51	754
Parkeerplaatsen					
Dualisme Raad	34		16		50
Informatievoorziening en automatisering	352	93	178		437
Jongerenwerk	18			18	
Opvang 0 tot 12 jarigen	50				50
Peuterspeelzaal 't Duikelaartje	16	6			10
Centrumontwikkeling Raamsdonksveer	741				741
Centrum Raamsdonk					
Huishoudelijke Hulp Toelage			187	17	170
Containermanagement	36	36			
Decentralisaties	998		264		1.262
Doorontwikkeling reorganisatie	96				96
Grondexploitatie	367			3	364
Bodemsanering	182				182
Bomenfonds	5		5		10
Herstel vestingwallen	328				328
Afschrijving investeringen met maatschappelijk nut	2443		121	3	2.561
Totaal	7.188	151	780	92	7.725

Overige bestemmingsreserves:

Reserve uitvoering duurzaam Dombosch

Het dekken van de geplande kosten van het opstarten van het Masterplan "Duurzaam Dombosch".

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking afschrijving		51
		51

Toelichting:

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze reserve op te heffen en het saldo over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Reserve afschrijving Fort Lunet

De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten van de restauratiekosten Fort Lunet na aftrek van de subsidie.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking afschrijving		17
		17

Reserve afschrijving Fort Lunet/ Mafeking

De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten van de restauratiekosten Fort Lunet/Mafeking.

Investering is nog niet afgerond.

Geen mutaties

Reserve Monumenten

Deze reserve wordt ingezet voor het dekken van kosten in het kader van restauratiesubsidies en overige kosten voor monumenten en cultureel erfgoed. (rbs 30-6-2016)

Geen mutaties

Reserve beeldende kunst

Aankopen, opdrachten of andere activiteiten in het kader van de beeldende kunst.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting	11	
Onttrekking		
	11	

Reserve WVG

Het aanpassen van openbare gebouwen ten behoeve van de doelgroep gehandicapten..

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		3
		3

Stimuleringsfonds aanpassing eigen woning

Met raadsbesluit van 10 november 2016 tot het vaststellen van de begroting 2017 BGW 9/2017) is tot de vorming van dit fonds besloten met als doel eigenaar-bewoners te stimuleren vroegtijdig woning-aanpassingen te doen om langer zelfstandig te blijven wonen. De voeding geschiedt eenmalig uit de reserve WVG voor een bedrag van € 50.000.

Geen mutaties

Reserve hoogwatervrijmaken Dongemondgebied

Dekken van de lasten van het hoogwatervrijmaken Dongemondgebied

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		100
		100

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze reserve op te heffen en het saldo over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Reserve bouw gemeentehuis 1994

Het egaliseren van de kapitaallasten van het gemeentehuis. Deze onttrekking is structureel.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking conform begroting		51
		51

Reserve parkeerplaatsen

Dekking van de kosten van de door de gemeente aan te leggen parkeerplaatsen.

Geen mutaties

Reserve dualisme raad

Beschikbaar stellen van een budget ad € 40.000 (incl. BTW) aan de gemeenteraad voor het houden van hoorzittingen, onderzoek etc..

Geen mutaties

Reserve Informatievoorziening en automatisering

De reserve dient ter egalisatie van de lasten Informatievoorziening en Automatisering.

De storting en de onttrekking zijn beide structureel.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Reguliere storting conform de begroting	175	
Onttrekking ten behoeve van projecten I en A/afschrijvingen		
Onttrekking ten behoeve van projecten I en A/rente		268
	175	268

Reserve Jongerenwerk

Realisatie van de pilot "jongerencentrum".

Geen mutaties

Reserve Opvang 0-12 jarigen

Realisatie voorziening centrum voor jeugd en gezin.

Anderzijds voor het dekken van kosten voor de doelgroep 0 tot 12 jarigen.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking conform begroting		50
		50

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze reserve op te heffen en het saldo over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Reserve Peuterspeelzaal Het Duikelaartje

De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten van Peuterspeelzaal 't Duikelaartje. In 2020 voor het laatst.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking ten behoeve van kapitaallasten		5
		5

Reserve Centrumontwikkeling Raamsdonksveer

Dekking van kosten die verband houden met de centrumontwikkeling Raamsdonksveer.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		741
		741

Toelichting:

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze reserve op te heffen en het saldo over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Reserve Centrum Raamsdonksveer

Met de actualisaties van de grondexploitaties, rbs 12-12-2019, is besloten deze reserve in te stellen ten behoeve van ontwikkelingen die bijdragen aan de leefbaarheid van het centrum van het dorp Raamsdonk. De reserve wordt gevoed door een tussentijdse winstneming uit de exploitatie Wim Boonstraat.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting	450	
Onttrekking		
	450	

Reserve Huishoudelijke HulpToelage

Met raadsbesluit van 21 juni 2018 is besloten tot instellen van een aparte reserve HHT-middelen. De wens bestaat deze middelen (€ 187.000) vooralsnog beschikbaar te houden en de regeling in 2018 te evalueren.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking ten behoeve van kapitaallasten		170
		170

Toelichting:

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze reserve op te heffen en het saldo over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Reserve containermanagement

Dekking afschrijvingslasten investering Container Management (nieuwe afvalcontainers).

Geen mutaties

Egalisatiereserve decentralisaties

Met het vaststellen van de jaarrekening 2013 is besloten om deze reserve te vormen met als doel een financiële buffer aan te leggen om de vertaling van transitie naar transformatie (vertaling naar lokaal beleid) op een zorgvuldige manier vorm te geven.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		638
		638

Egalisatiereserve doorontwikkeling organisatie

Met het vaststellen van de jaarrekening 2013 is besloten om deze reserve te vormen t.b.v. flankerende maatregelen rond de reorganisatie en zodoende de doorontwikkeling een impuls te geven.

Geen mutaties

Reserve grondexploitatie

Het beschikken over een afzonderlijke buffer om onvoorziene risico's (m.n. die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen) met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		4
		4

Reserve Bodemsanering

Deze reserve heeft tot doel de financiële risico's van bodemsaneringen tot een minimum te beperken.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		182
		182

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze reserve op te heffen en het saldo over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Reserve bomenfonds

Met raadsbesluit van 30 maart 2017/nr. 8 is het "Bomenbeleidsplan Niet kappen maar koesteren" vastgesteld en een bomenvoorziening ingesteld. De besteding van de middelen uit de bomenvoorziening komen ten goede aan de kwaliteit en de verduurzaming van zowel het gemeentelijke als particuliere bomenbestand van de gemeente. De voeding geschiedt structureel met € 5.000 ten laste van de exploitatie.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting structureel vanuit exploitatie	5	
Storting incidenteel vanuit grondexploitatie	85	
Onttrekking		41
	90	41

Reserve herstel vestingwallen

Met het vaststellen van de begroting 2017 is een reserve ingesteld voor het herstel van de vestingwallen. Stapsgewijs wordt gespaard voor de herstelwerkzaamheden. Dit herstel levert een positieve bijdrage aan de uitstraling van de historische kern van Geertruidenberg.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		300
		300

Toelichting:

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten € 300.000 uit deze reserve over te hevelen naar de vrije algemene reserve.

Reserve afschrijving investeringen maatschappelijk nut

Deze reserve is ingesteld om te voldoen aan de regels van het (nieuwe) BBV en onze financiële verordening waarbij is bepaald dat ook op investeringen met maatschappelijk nut moet worden afgeschreven. De reserve is gevoed door overheveling vanuit een aantal reserves die dienden als eenmalige dekking van de investering. De reserve wordt nu belast voor de structurele afschrijvingen nadat de investering is afgerond. De looptijd bedraagt 40 jaar (2057).

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting		
Onttrekking		63
		63

Toelichting

RESERVE SALDO JAARREKENING

Hier vindt de technische verwerking plaats van batige saldi van de jaarrekeningen van de gemeente.

Resultaat

Het boekjaar 2019 sluit met een negatief resultaat van -€ 121

In overeenstemming met artikel 42, lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording wordt dit saldo afzonderlijk in de balans opgenomen.

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen	Toevoeging	Onttrekking
Algemene reserves		
Geen mutaties		

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen	Toevoeging	Onttrekking
Weerstandsreserves		
N.v.t.		

Bestemmingsreserves

Mutaties

Reserve afschrijving Fort Lunet: egalisatie kapitaallasten		17
Reserve afschrijving Fort Lunet/Mafeking: egalisatie kapitaallasten		
Reserve bouw gemeentehuis 1994: egalisatie kapitaallasten		51
Reserve Informatievoorziening en automatisering: egalisatie (kapitaal-) lasten	175	268
Reserve Peuterspeelzaal Het Duikelaartje: afschrijvingslasten (2020 laatste)		5
Reserve bomenfonds	5	
Reserve afschrijving investeringen maatschappelijk nut:	1	1
Subtotaal bestemmingsreserves	181	342
Totaal	181	342

Voorzieningen

Op basis van de nieuwe financiële verordening wordt er terughoudend omgegaan met het vormen van reserves en voorzieningen. Deze worden alleen ingesteld als ze leiden tot het beter realiseren van beleidsdoelen dan via een reguliere begrotingspost; instellen kan alleen door middel van een raadsbesluit.

Per voorziening wordt onderstaand het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Een toelichting op de mutaties is onder de desbetreffende programma's opgenomen.

De voorziening "Nadelig saldo Dongeburgh" wordt in de balans opgenomen als correctie op de voorraden onderhanden projecten". Deze voorziening heeft tot doel het verlies dat binnen het project Dongeburgh wordt geleden af te dekken.

De voorzieningen "dubieuze debiteuren algemeen", "dubieuze debiteuren soza" en "dubieuze debiteuren saneringskredieten" worden in de balans en toelichting in mindering gebracht op de desbetreffende debiteuren/vorderingen.

SPECIFICATIE TBV JAARSTUKKEN (in €1.000)

Overzicht voorzieningen

	31-12-2019	31-12-2018
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	2.433	2.156
Onderhouds egalisatievoorzieningen	2.147	1.955
Van derden verkregen middelen- specifieke besteding	4.789	4.981
	9.369	9.092

Voorzieningen (bedragen x 1.000)

	Saldo 31-12-2018	Toevoeging	Aanwending	Saldo 31-12-2019
Voorziening wachtgeld voormalige werknemers	159	112	172	99
Pensioenverplichtingen wethouders	1.974	534	174	2.334
Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders	23		23	
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	2.156	646	369	2.433

Geprogrammeerd onderhoud wegen	555	864	582	837
Openbare verlichting	175		175	
Infrastructuurle werken	266	110	97	279
Onderhoud gemeente-eigendommen	730	302	273	759
Baggeren	229	60	17	272
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.955	1.336	1.144	2.147

Spaarrekening Oome	1			1
Steunfonds medische zorgvoorzieningen	13			13
Voorziening riolering	3.880	271		4.151
Voorziening afvalstoffenheffing	1.087	21	484	624
Van derden verkregen middelen specifieke besteding	4.981	292	484	4.789

Totaal voorzieningen	9.092	2.274	1.997	9.369
-----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Voorziening wachtgeld voormalige werknemers

Met het vaststellen van de Kadernota 2012 is besloten een voorziening voor de wachtgeld van voormalige werknemers in te stellen.

Mutaties	Toevoeging	Aanwending
Storting op basis van herberekening	112	
Aanwendingen		172
	112	172

Mutaties voorziening pensioenverplichtingen (gewezen) wethouders

Dekking pensioenlasten wethouders.

Bij de bepaling van de hoogte van de voorziening is door de actuaire (RAET) voor de huidige en toekomstige pensioenontvangers gerekend met een rekenrente van 1,648%.

Mutaties	Toevoeging	Aanwending
Storting van de inhouding, rente en reguliere storting	90	
Extra storting op basis van actualisatie	444	
Aanwending		174
	534	174

Mutaties voorziening wachtgeldverplichtingen (gewezen) wethouders

Deze voorziening dient ter dekking van de wachtgeldverplichtingen wethouders.

Mutaties	Toevoeging	Aanwending
Storting		
Vrijgeval t.g.v. exploitatie		23
		23

Toelichting:

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze voorziening vrij te laten vallen en het saldo toe te voegen aan de vrije algemene reserve.

Voorziening geprogrammeerd onderhoud wegen

Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het geprogrammeerd onderhoud van wegen.

Mutaties	Toevoeging	Aanwending
Reguliere storting	864	
Diverse uitgaven		582
	864	582

Voorziening openbare verlichting

Deze voorziening heeft een egaliserende functie; voordelen worden in de voorziening gestort; nadelen worden uit deze voorziening gehaald. Dit om op een financieel duurzame manier uitvoering te geven aan het Beheerplan Openbare verlichting 2016 t/m 2020 (RBS 5-11-16 nr. 08.; BGW 06)

Mutaties	Toevoeging	Aanwending
Storting conform begroting		
Vrijval t.g.v. exploitatie		175
		175

Toelichting:

Met de vaststelling van de begroting 2020, rbs 7-11-2019, is besloten deze voorziening vrij te laten vallen en het saldo toe te voegen aan de vrije algemene reserve.

Voorziening Infrastructurele werken

Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het groot onderhoud aan kunstwerken en ligplaatsen.

Mutaties	Toevoeging	Aanwending
Storting conform begroting	110	
Diverse uitgaven		97
	110	97

Voorziening Onderhoud gemeente-eigendommen

Dekken lasten groot onderhoud gemeentelijke eigendommen.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting conform begroting	302	
Onderhoud gebouwen en terreinen		273
	302	273

Voorziening Baggeren

Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het baggeren van de waterlopen en vijverpartijen, jachthavens en de rivier De Donge.

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting conform begroting	60	
Onttrekkingen		17
	60	17

Voorziening riolering

Egalisatie van exploitatieoverschotten en exploitatietekorten

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting	271	
Onttrekking		
	271	

Voorziening afvalstoffenheffing

Egalisatie van exploitatieoverschotten en exploitatietekorten

Mutaties	Toevoeging	Onttrekking
Storting exploitatieoverschot	21	
Onttrekking		484
	21	484

Voorziening spaarrekening Oome

Inzetten rente ten behoeve van plaatselijke jeugdverenigingen die in behoeftige omstandigheden verkeren.

Geen mutaties

Voorziening steunfonds medische en zorgvoorziening

Aanwenden ten behoeve van inwoners van de gemeente Geertruidenberg die op geen enkele wijze vergoeding kunnen krijgen voor bepaalde medische voorzieningen dan wel zorgvoorzieningen.

Geen mutaties

Langlopende schulden

(in € 1.000)	Balanswaarde 1-1-2019	Vermeerde- ringen	Aflossingen/ overdracht	Balanswaarde 31-12-2019
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.965	4.000	2.937	24.028
Waarborgsommen	10	1	1	10
	22.975	4.001	2.938	24.038

De rentelasten over 2019 bedragen € 560

Voor 2020 bedragen de aflossingen € 2.990

De waarborgsommen betreft € 6.000 een waarborgsom voor Fort Lunet inzake de samenwerking met Water Events Geertruidenberg.

De overige posten betreft € 2.850

Flottende passiva

(in € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Schulden < 1 jaar	6.851	6.826
Overlopende passiva	5.450	5.060
	12.301	11.886

Netto flottende schuld korter dan 1 jaar

	31-12-2019	31-12-2018
Kasgeldleningwet Fido		
Overige kasgeldleningen		
Banksaldi	2.856	4.402
Crediteuren	3.992	2.424
Overige schulden	3	
	6.851	6.826

Toelichting banksaldi:

De rekening-courant faciliteit met de BNG Bank bedraagt € 4,1 miljoen.

Overlopende passiva

	31-12-2019	31-12-2018
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	226	177
Overige vooruitontvangen bedragen	485	35
Verplichtingen/ nog te betalen bedragen	4.739	4.848
	5.450	5.060

Van Eur. en Ned. overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen

	Stand 31-12-2018	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen / terugbetalingen	Stand 31-12-2019
<i>Europese overheidslichamen</i>				
N.v.t.				
<i>Rijk</i>				
Rijksgelden OAB	10	73	-18	101
Rijksgelden LMC/RMC	76		2	74
Rijksgelden ISV budget geluidsschermen	91	2	61	32
St.Afvalfonds bijdrage t.b.v. zwerfafval		19		19
<i>Overige Nederlandse overheidslichamen</i>				
N.v.t.				
	177	94	45	226

Overige vooruitontvangen bedragen

	31-12-2019	31-12-2018
BBZ 2018 (25%)		33
BBZ 2019 (25%)	22	
Gemeente Drimmelen voorschot CJG	434	
Provincie N-Br subsidie maaionderhoud	25	
Overige	4	2
	485	35

Verplichtingen/ nog te betalen bedragen

	31-12-2019	31-12-2018
Provincie diverse	1.650	1.650
Belastingdienst BTW Schattelijk		24
Overige posten 2018		9
Gemeente Breda afrekening jeugd 2018		1.062
Belastingdienst afrekening loonheffing 2018		579
Essent belastingen 2015 Amercentrale		175
Belastingdienst loonheffing dec 2018		158
Essent belastingen 2014 Amercentrale		150
Ministerie terugbetalingsverplichting BBZ 2018		145
Nog te betalen transitorische rente geldlening		142
ABP afdracht december 2018		123
Belastingdienst BTW 4e kw 2018		74
Nog te betalen transitorische rente 2018		67
OMWB afrekening 2018		48
Dierenasiel bijdrage 2018		25
Leerlingenvervoer 2018 DVG		23
Cultuurwerft subsidie 2018		22
Gemeente Breda kunststof dec 2018		21
Actief Zorg nafacturatie per 7-12-2018		19
Gemeente Breda kunststof november 2018		19
Belastingen 2018		16
Leerlingenvervoer december 2018		16
bet BG 2018 in 2019		16
Gemeente Breda afrekening jeugd 2018		15
Belastingdienst BPM V 723 TL		14
Belastingdienst BPM V 713 TL		14
Maandag inhuur beleid		13
Gemeente Breda inhuur BOA 2018		13
Hoge Veer afrekening 10-12-2018		13
Gemeente Breda afrekening jeugd 1e lijns 2018		12
Gemeente Drimmelen inhuur Kerkhof 2018		11
Overige posten (66 stuks)		160

	31-12-2019	31-12-2018
Belastindienst loonheffing 2019	609	
Min VWS spuk bijdrage 2019	365	
RWE correcte belast oude jaren	414	
Nog te betalen transitorische rente geldlening	179	
Riethorst Wabo 2018	174	
Min bzk verr 2019 gemeentefonds	140	
OMD afrek 2019	138	
ABP dec 2019	136	
Belastingdienst loonheffing 2019	117	
terugbet verplichting BBZ BOB tm 2018	102	
Belastingdienst btw 2019	99	
Gem Breda kosten jeugdzorg 2015 2017	96	
Hevo wabo 2018	85	
Gem Drimmelen doorberekening 2019	60	
Drimmelen Wouters 2019	40	
Ministerie Afrek BBZ 2019	33	
Diversen activiteitsubsidie 2019	25	
Div scholen concierge regeling	23	
Gem Breda kunststof okt 2019	22	
Gem Breda kunststof dec 2019	21	
SVB 2019 PGB	27	
Hoge Waai subsidie 2019 PSZ	18	
Diverse personen salaris 13e mnd	17	
Gemeente Breda	17	
Sim Groep eformulieren	15	
Vodafone glasvezel GT vast	14	
Gem Breda DHW poule 2019	13	
VVV STRG afrek 2019 75 jr bevrijding	11	
div posten	79	
	4.739	4.848

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting

Als verliescompensatie is voor de aangifte 2016 € 219.450 opgenomen. Als verliescompensatie is voor de aangifte 2017 € 69.926 opgenomen.

Verplichtingen: *a. lease-contracten:* Voor de kopieerapparaten lopen per 31 december 2019 nog contracten voor een totale waarde van € 13.488 per jaar t/m 2021.

Voor de koffieautomaten lopen nog contracten voor een bedrag van € 2.468 per jaar t/m 2020.

b. personeelsaangelegenheden: Het totale bedrag van nog niet opgenomen verlofuren bedraagt per 31-12-2019 € 319.852.

c. Europese aanbestedingen:

Wederpartij	Inhoud:	Startdatum contract:	Einddatum contract:	Termijn:	Bedrag per termijn:	Totaal opdrachtwaarde
Bwaste International B.V.	Overeenkomst levering en onderhoud (incl. reiniging) ondergrondse restafvalcontainers	01-04-14	31-12-22	Jaarlijks	30.000	120.000
Bwaste International B.V.	Overeenkomst levering en onderhoud ondergrondse containers (glas, textiel, kunststof)	01-04-12	01-04-22	Jaarlijks	5.000	16.250
Envipro International BV	Overeenkomst Software & nalevering minicontainers	05-10-05	05-10-20	Jaarlijks		
Kone Deursystemen B.V.	Onderhoud automatische deurinstallatie Vrijheidstraat 2	01-11-15	31-12-99	Jaarlijks	260	1.040
MAIN Energie B.V.	Ondertekend contract / overeenkomst voor levering van gas	01-01-17	01-01-22	Jaarlijks	58.400	175.200
Touringcarbedrijf E.D.A.D. B.V.	Overeenkomst Leerlingenvervoer Perceel 2	01-08-15	31-07-20	Jaarlijks	150.000	237.500
ADP Nederland B.V.	Ondertekende overeenkomst personeelsinformatie systeem	01-01-16	31-12-21	Maandelijks	1.350	48.600
Octopus	Overeenkomst / bestek beheer en exploitatie milieustraat	01-07-06	01-07-21	Maandelijks	28.500	855.000
DVEP Energie	Leveringsovereenkomst	01-01-17	31-05-21	Jaarlijks	81.800	197.683
Handicare Stairlifts	Raamovereenkomst	01-06-17	30-06-20	Kwartaal	8.800	52.800
Gemeente Breda	Samenwerkingsovereenkomst Baroniegemeenten	01-01-17	31-12-22	Maandelijks	30.000	360.000
Harting Bank	Overeenkomst WMO Hulpmiddelen	01-05-17	30-06-21	Maandelijks	39.667	1.190.000
Renewi Nederland B.V.	Overeenkomst glasininzameling en verwerking	01-03-18	28-02-23	Maandelijks	3.361	168.038
Raetsheren van Orden	Polis brandverzekering eigendommen en scholen	01-01-19	01-01-22	Jaarlijks	77.102	231.306
Vodafone Libertel BV	Overeenkomst Gemeentelijke Telecommunicatie Mobiele communicatie	31-10-16	01-01-22	Jaarlijks	3.750	11.250
Het Hoge Veer	hulp bij huishouden	01-01-17	31-12-20		513.000	1.026.000
Actief Zorg	hulp bij huishouden	01-01-17	31-12-20		679.000	1.358.000
T-Zorg	hulp bij huishouden	01-01-17	31-12-20		103.000	206.000
Poetszorg, poetsen met een praatje	hulp bij huishouden	01-01-17	31-12-20		66.000	132.000
totaal opdrachtwaarde					1.878.989	6.386.667

Claims

Er lopen procedures waaruit mogelijk een claim kan voortvloeien. De claims bedragen ca. € 256.547,

Rechten:

Borg- en garantiestellingen

Specificatie (in €1.000)

Aard garantie	% garantie	Oorspronkelijk bedrag	Restant begin 2019	Borgstelling gemeente begin 2019	In 2019 waarborgen/ gewaarborgd	Gewone en buitengewone aflossing	Restant eind 2019	Borgstelling gemeente eind 2019
Woningbouw-corporaties	WSW 50%	323.535	189.007	94.504	66.452	71.873	183.586	91.793
Woningbouw-corporaties	100%							
Kredietbank	100%		117	117	25	68	74	74
Stichting Riethorst	100%	681	158	158		22	136	136
Sportverenigingen	100%	403						
Particulieren	50%	3.994	1.192	596		272	920	460
Totaal gewaarborgde geldleningen		328.613	190.474	95.375	66.477	72.235	184.716	92.463

1.1.24 Gebeurtenissen na balansdatum

Onzekerheden:

1. Tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn de gevolgen van de Corona-crisis pas echt doorgedrongen. Inschatting van de financiële gevolgen zijn nog niet concreet te maken. Duidelijk is wel dat deze crisis nu al een enorme impact heeft. Zowel menselijkerwijs als bedrijfsmatig. In de jaarstukken is over de impact van het Coronavirus op verschillende plaatsen een toelichting opgenomen.
2. Aankondiging van het Rijk dat er vanaf 2022 een herverdeeleffect van de algemene uitkering mogelijk is van € 25 per inwoner hetgeen betekent dat er mogelijk meerdere jaren een cumulatieve korting op de algemene uitkering wordt doorgevoerd van ruim € 500.000 per jaar waardoor veel ambities van de gemeente niet meer uitgevoerd kunnen worden of bijgesteld moeten worden.

Financiële positie

Het nadelig saldo van de baten en lasten bedraagt over 2019 € 121.000 (2018: € 239.000 voordelig).

Op de bepaling van vermeld resultaat is een aantal bijzondere posten van invloed geweest zoals stortingen/onttrekkingen in/aan reserves evenals zogenaamde bijzondere baten en lasten.

Eén van de primaire doelstellingen van verslaggeving is het verschaffen van een juist inzicht in het vermogen en het resultaat van een organisatie. Daarom is door de Provincie Noord-Brabant een standaardmodel aangereikt om het rekeningsaldo te presenteren. De doelstelling is een goed inzicht te verschaffen in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente en een verbetering van de interne en externe vergelijkbaarheid van het resultaat. In het model wordt een zogenaamd gezuiverd rekeningresultaat gepresenteerd oftewel het resultaat uit normale bedrijfsvoering. Uitgangspunt voor de bepaling van het gezuiverd resultaat is het saldo als hiervoor vermeld na eliminatie van de stortingen in / onttrekkingen aan reserves en bijzondere baten en lasten.

Rekening van baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Baten	60.556	57.362	63.486	64.674
Lasten	60.556	57.123	63.486	64.795
	0	239	0	-121
Verwerkte stortingen in reserves	2.522	3.613	4.492	6.383
Verwerkte onttrekkingen aan reserves	-5.415	-2.355	-6.331	-7.173
Sub totaal mutatie reserves	-2.893	1.258	-1.839	-790
Resultaat exclusief stortingen in en onttrekkingen aan reserves	--2.893	1.497	-1.839	-911
Bijzondere/incidentele baten	0	3.197	0	1.202
Bijzondere/incidentele lasten	2.893	3.505	0	1.465
Gezuiverd resultaat (= resultaat uit de normale baten en lasten)	0	1.849 V	0	648.N

Bovenstaande geeft een indruk van het "gezuiverd resultaat", het resultaat uit de normale baten en lasten. Met de correctie van de bijzondere posten zijn de incidentele invloeden op het saldo geëlimineerd.

Daarnaast komt met de correctie van de reserves het structurele karakter tot uiting van de uitgaven die hiermee in de loop van het jaar 2019 zijn gedekt.

De hiervoor vermelde posten welke uit het rekeningresultaat 2019 werden geëlimineerd om te komen tot het gezuiverd resultaat zijn als volgt samengesteld (bedragen x € 1.000).

1. Bijzondere baten en lasten

Onder bijzondere baten en lasten moet worden verstaan de baten en lasten die niet voortvloeien uit de normale bedrijfsvoering zoals o.a. boekwinsten, lasten voortvloeiende uit reorganisaties, stelselwijzigingen afschrijvingsmethodiek, resultaten op grondexploitatie, aanpassing gebruiksduur c.q. afschrijvingstermijn vaste activa en belangrijke afwikkelingsverschillen over voorgaande jaren.

Onder de bijzondere baten en lasten werden de volgende posten opgenomen:

Overzicht bijzondere baten en lasten		
Lasten	Mutatie 2019	
Storting voorziening wegenonderhoud	194	N
Voorraad gereed Product	305	N
Voorziening pensioenen wethouders, wet APPA	475	N
VTH Taken extra inzet	125	N
Onroerende zaakbelasting	366	N
	1.465	N
Baten	Mutatie 2019	
Overhead	628	V
Algemene uitkering	422	V
Voorraad gereed Product	152	V
	1.202	V

2. Investerings

Per ultimo 2019 was er een bedrag van € 48,5 miljoen in vaste activa geïnvesteerd oftewel € 2.250 per inwoner (21.548 inwoners per 1 januari 2020, bron CBS Statline). Per ultimo 2018 was er een bedrag van € 51,1 miljoen in vaste activa geïnvesteerd oftewel een bedrag van € 2.375 per inwoner (1-1-2019: 21.515 inwoners). In 2019 is er voor een bedrag van € 5,43 miljoen geïnvesteerd in vaste activa. (nb; inclusief grondexploitatie). In de toelichting op de balans is op de desbetreffende onderdelen extra toelichting op deze mutaties opgenomen.

3. Reserves en voorzieningen

Op 6 juli 2017 heeft de gemeenteraad de nieuwe financiële verordening Geertruidenberg 2017 vastgesteld met daarin opgenomen de nota reserves en voorzieningen. De omvang van de reserves en voorzieningen bepalen in belangrijke mate de financiële positie van de gemeente.

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen	Ultimo 2018 (x € 1.000)	Ultimo 2019 (x € 1.000)
Algemene reserve en weerstandsreserve	5.437	6.844
Bestemmingsreserves	7.725	5.767
Reserves	13.152	12.611
Resultaat voor bestemming	239	-121
Totaal	13.391	12.490

In de toelichting op de balans is op deze onderdelen extra toelichting opgenomen.

Voorzieningen

Met betrekking tot de hoogte en het tijdstip van uitnutting bestaat er geen keuzevrijheid. De aanwending en besteding liggen vast en zijn als volgt te rubriceren:

- voorzieningen voor verplichtingen en verliezen
- voorzieningen voor risico's
- voorzieningen ter egaliseratie van kosten
- van derden verkregen middelen - specifiek te besteden middelen

Door de Raad is een aantal beheersplannen vastgesteld. De omvang van de daarvan afgeleide voorzieningen, met inachtneming van de voorgenomen jaarlijkse stortingen, wordt toereikend geacht. Met de vaststelling van de financiële verordening Geertruidenberg 2017 (inclusief de nota reserves en voorzieningen) is het beleidskader aangepast aan de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De raad heeft met het vaststellen van de begroting 2019 (rbs 7 november 2018) besloten de looptijd en werkingsduur van de meerjarenonderhoudsplannen Wegbeheer, Openbare Verlichting, Infrastructurele werken, binnenhavens/baggeren, en Gemeentelijke gebouwen inclusief onderwijs te verlengen tot en met 31-12-2019.

In het kader van het BBV dient voor niet bestede bijdragen van derden, waarvan de aanwending is gebonden, een voorziening te worden gevormd. Niet bestede gelden dienen te worden gerestitueerd. Zoals in de waarderingsgrondslagen op de balans is gemeld zijn de bijdragen voor zover ze van Europese of Nederlandse overheidslichamen zijn ontvangen, met ingang 1 januari 2008 in de balans opgenomen onder de overlopende passiva.

In de toelichting op de balans is op de desbetreffende onderdelen extra toelichting op deze mutaties opgenomen.

4. Financiering

De stand van de leningportefeuille bedraagt per 31 december 2019 € 24.028.000. In 2019 is voor € 4.000.000 aan nieuwe vaste geldleningsovereenkomsten aangegaan. Er is voor ruim € 2.937.000 afgelost. Een uitgebreide toelichting betreffende de treasury functie (en financiering) is in het programmaverslag opgenomen onder paragraaf D Financiering.

Overzicht baten en lasten

Omschrijving programma / product	Primitieve begroting 2019			Begroting na wijziging 2019			Jaarrekening 2019			Begroting +/- werkelijk 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	13.485.970	6.254.789	7.231.181	20.272.692	13.917.678	6.355.014	20.721.838	14.347.268	6.374.570	-449.146	-429.590	-19.556
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	1.084.547	148.531	936.016	1.058.185	127.500	930.685	1.024.092	117.672	906.420	34.093	9.828	24.265
Programma 3 Sportvoorzieningen	1.113.903	65.959	1.047.944	1.321.217	190.107	1.131.110	1.207.473	148.958	1.058.516	113.744	41.149	72.594
Programma 4 Onderwijs	1.878.063	341.299	1.536.764	2.086.561	461.303	1.625.258	2.035.819	339.955	1.695.863	50.742	121.348	-70.605
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	20.972.456	5.005.446	15.967.010	22.928.228	5.321.599	17.606.629	22.321.225	5.335.409	16.985.816	607.003	-13.810	620.813
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	1.205.512	179.793	1.025.719	1.520.318	444.244	1.076.074	1.461.498	490.559	970.939	58.820	-46.315	105.135
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	2.539.405	315.339	2.224.066	2.750.501	316.151	2.434.350	3.271.146	302.413	2.968.733	-520.645	13.738	-534.383
Subtotaal Programma's	42.279.856	12.311.156	29.968.700	51.937.702	20.778.582	31.159.120	52.043.092	21.082.235	30.960.857	-105.390	-303.653	198.263
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	128.600	6.443.000	-6.314.400	128.600	6.443.000	-6.314.400	128.600	5.737.995	-5.609.395	0	705.005	-705.005
Uitkering gemeentefonds	0	28.729.548	-28.729.548	0	29.430.145	-29.430.145	0	30.178.943	-30.178.943	0	-748.798	748.798
Treasury	-53.090	317.390	-370.480	-63.982	397.390	-461.372	-36.107	397.186	-433.293	-27.875	204	-28.079
Onvoorzien en Reserves	303.787	129.344	174.443	302.602	78.243	224.359	162.522	33.245	129.277	140.080	44.998	95.082
investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal Dekkingsmiddelen	379.297	35.619.282	-35.239.985	367.220	36.348.778	-35.981.558	255.015	36.347.368	-36.092.353	112.205	1.410	110.795
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	42.659.153	47.930.438	-5.271.285	52.304.922	57.127.360	-4.822.438	52.298.107	57.429.603	-5.131.496	6.815	-302.243	309.058
Mutaties reserves	1.735.975	2.755.340	-1.019.365	4.492.856	6.331.925	-1.839.069	6.383.630	7.173.674	-790.044	-1.890.774	-841.749	-1.049.025
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	5.000	719.466	-714.466	1.096.491	2.229.709	-1.133.218	1.244.333	1.825.948	-581.615	-147.842	403.761	-551.603
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	0	65.000	-65.000	0	126.315	-126.315	0	123.915	-123.915	0	2.400	-2.400
Programma 3 Sportvoorzieningen	2.000	50.000	-48.000	12.000	56.682	-44.682	12.000	32.480	-20.480	0	24.202	-24.202
Programma 4 Onderwijs	10.000	0	10.000	0	40.000	-40.000	0	37.599	-37.599	0	2.401	-2.401
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	849.000	1.307.247	-458.247	849.000	2.175.691	-1.326.691	849.000	2.020.737	-1.171.737	0	154.954	-154.954
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	0	0	0	0	345.000	-345.000	0	310.977	-310.977	0	34.023	-34.023
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	0	110.885	-110.885	22.151	197.210	-175.059	22.151	184.540	-162.389	0	12.670	-12.670
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	869.975	502.742	367.233	2.513.214	1.161.318	1.351.896	4.256.147	2.637.478	1.618.669	-1.742.933	-1.476.160	-266.773
Overhead	6.310.182	19.532	6.290.650	6.688.307	26.800	6.661.507	6.113.707	70.874	6.042.833	574.600	-44.074	618.674
TOTAAL BATEN EN LASTEN BRUTO INCL OVERHEAD	50.705.310	50.705.310	0	63.486.085	63.486.085	0	64.795.444	64.674.151	121.293	-1.309.359	-1.188.066	-121.293
Dienstverlening kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN EN LASTEN NETTO	50.705.310	50.705.310	0	63.486.085	63.486.085	0	64.795.444	64.674.151	121.293	-1.309.359	-1.188.066	-121.293

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	18.330	13.450	20.273	20.722	449
Baten	11.648	6.178	13.918	14.347	429
Saldo	6.682	7.272	6.355	6.375	20

Resultaat bestemming

Lasten	490	5	1.096	1.244	148
Baten	1.448	719	2.230	1.826	-404
Saldo	-958	-714	-1.134	-582	552

Gerealiseerd resultaat

Lasten	18.820	13.455	21.369	21.966	597
Baten	13.096	6.898	16.148	16.173	25
Saldo	5.724	6.557	5.221	5.793	572

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Verschil
01.01	Integrale veiligheid (inclusief brand- en rampenbestrijding)	272.000 (N)
01.02	Beheer wegen en infrastructurele kunstwerken	76.000 (N)
01.03	Beheer groenvoorzieningen, inclusief bomen	88.000 (N)
01.04	Beheer binnenhavens, watergangen en vestinggrachten	28.000 (V)
01.05	Verkeersontwikkelingen en verkeersregelingen	11.000 (V)
01.06	Milieubeheer en reiniging	33.000 (N)
01.07	Riolering	37.000 (N)
01.08	Bouwgrondexploitatie	43.000 (N)
01.09	Ruimtelijke ontwikkelingen	28.000 (N)
01.11	WABO	33.000 (V)
		449.000 (N)

01.01 Integrale veiligheid (inclusief brand- en rampenbestrijding) € 272.000 (N)

Dierenbescherming € 12.000 (V)

In de begroting is opgenomen dat de bijdrage aan het Dierenasiel in 2019 verhoogd zou gaan worden. Het Dierenasiel gaat de verhoging echter vanaf 2020 in rekening brengen. Vandaar éénmalig een voordeel.

Openbare Orde / Hermenzeil € 317.000 (N)

Het verkoopproces voor Hermenzeil loopt tot medio 2020. Omdat op voorhand niet bekend is voor welk bedrag het voormalige jachthaven terrein verkocht zal worden is besloten een voorziening "nadelig saldo gereed product" te vormen. Deze voorziening is geactualiseerd voor € 305.000. Voorts is vanuit het veiligheids-overweging besloten de camerabewaking te handhaven en zijn er uitgaven vanwege nutsvoorzieningen ten behoeve van de anti-kraak bewoning. Totaal € 12.000
Van de totale lasten wordt de helft bijgedragen door de provincie (zie baten).

Algemeen € 33.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 33.000.

01.02 Beheer wegen en infrastructurele kunstwerken € 157.000 (N)

Wegen, straten en Pleinen € 157.000 (N)

Rondom de ontwikkelingen van knooppunt Hooipolder was extra capaciteit (€ 58.000) beschikbaar gesteld. Dit voordeel is in beginsel budgettair neutraal omdat de voorziene dekking uit de Vrije Algemene Reserve ook niet wordt geeffectueerd. Daarnaast zijn er in 2019 meer schades (€ 21.000) dan gemiddeld geweest. Met name meer kosten voor het reinigen van het wegdek.

Vanwege de actualisatie van het achterstallig geprogrammeerd onderhoud wegen dient er per 31-12-2019 een extra bedrag van € 194.000 in de voorziening gestort te worden.

Maaien bermen € 14.000 (V)

Vanuit de provincie hebben we subsidie ontvangen om het maai-onderhoud bijvriendelijk aan te gaan passen. We gaan dit volgend jaar doen samen met het waterschap. De subsidie is in mindering gebracht op het budget, waardoor we een voordeel hebben.

Straatreiniging € 75.000 (V)

De kosten van onkruidbestrijding zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit is deels te verklaren doordat de overeenkomst met de leverancier is verlengd van april 2019 tot december 2019 (onder gunstiger voorwaarden) én de kosten voor het in eigen beheer uitvoeren ook later zijn gekomen. Totaal € 58.000 voordeel. Voor het verwijderen van zwerfafval is een subsidie ontvangen. Dit bedrag is niet helemaal aangewend. Een bedrag van € 17.000 resteert wat in 2020 zal worden gebruikt.

Tractie wegen straten pleinen € 30.000 (N)

Door lage energietarieven en steeds meer energiezuinige verlichting besparen we op de kosten. Het voordeel blijft binnen de voorziening. Hiermee investeren we in energiezuinige ledverlichting.

Openbare verlichting € 6.000 (N)

Eenzijds was er in 2019 een voordelig verschil op het stroomverbruik op openbare verlichting als gevolg van verbeterde energiecontracten € 16.000. Daarnaast een afwijking op schades en vernielingen. Schades worden sinds 2015 beter geregistreerd en als zodanig verantwoord. Het totale bedrag aan schades komt zo beter in beeld. Thans blijkt dat er hogere uitgaven geweest zijn voor het herstel schades aan openbare verlichting, in totaal € 22.000 meer dan begroot. Hier staan ook hogere inkomsten tegenover, die worden aan de batenkant toegelicht.

Algemeen € 28.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 28.000.

01.03 Beheer groenvoorzieningen, inclusief bomen € 88.000 (N)

Parken en plantsoenen € 123.000 (N)

Het nadelig verschil heeft verschillende oorzaken, namelijk:

- de kosten van de groenwerkzaamheden met MidZuid vallen € 65.000 hoger uit. Dit blijkt een onvolkomenheid in de begroting; In 2020 wordt dit opgelost.
- Het onderhoud bomen valt € 56.000 hoger uit. Dit wordt met name veroorzaakt door de aanplant van extra bomen waarvan de kosten in het bomenfonds zijn opgenomen. De bijdrage uit het bomenfonds bedraagt € 41.000. Deze bijdrage is opgenomen onder de baten.
- Er is € 35.000 extra uitgegeven voor de bestrijding van de eiken-processierups;
- Het onderhoud van de gazons is lager uitgevallen dan begroot. Tevens zijn de kosten voor het afvoeren van groenafval lager uitgevallen. Tezamen € 33.000

Tractie Parken en plantsoenen € 14.000 (V)

Zoals bij tractie wegen al aangegeven zijn er enkele verschuivingen waarneembaar die in de rekening tot uitdrukking zijn gekomen. De afwijkingen vallen ook deels onder de post kleine afwijkingen. Per saldo zijn de tractiekosten gemeentebreed conform begroting.

Algemeen € 21.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 8.000.

01.04 Beheer binnenhavens, watergangen en vestinggrachten € 28.000 (V)

Waterwegen/vaarwegen € 10.000 (V)
Vanwege de Pfas (Stikstof problematiek) is er niet gebaggerd in 2019.

Sloten / Waterlossingen € 7.000 (V)
Op het industrieterrein zijn zes ingestorte duikers naar een waterberging vervangen om wateroverlast te voorkomen dit heeft € 10.000 meer gekost dan begroot. Voor de afvalverwijdering van de sloten en bermen geldt er een ontvangstplicht, hierop is € 17.000 minder uitgegeven dan begroot. Tezamen is er dus sprake van een voordeel.

Algemeen € 11.000 (V)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 11.000.

01.05 Verkeersontwikkelingen en verkeersregelingen € 11.000 (V)

Duurzaam veilig € 13.000 (V)
In het kader van Duurzaam Veilig is voor infrastructurele leveringen en diensten minder budget noodzakelijk dan begroot. Onder andere omdat het fietspad nabij de Lidl voor een deel in het vorige boekjaar is opgenomen en omdat diverse oversteken en oversteeksilhouetten goedkoper zijn uitgevallen dan geraamd.

Algemeen € 2.000 (N)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 2.000.

01.06 Milieubeheer en reiniging € 33.000 (N)

Afvalverwijdering huisvuil € 22.000 (N)
De stortkosten zijn hoger geworden door de stijgende tarieven om

het afval te verbranden. Hiermee was rekening gehouden. Omdat echter meer tonnage is aangeboden dan geraamd ontstaat een nadeel van € 37.000. Binnen afvalverwijdering wordt ook rekening gehouden met kwijtschelding van deze heffing. Deze post bleek mee te vallen waardoor een voordeel ontstaat van € 15.000.

Afvalverwijdering milieustraat € 15.000 (N)
De stortkosten zijn hoger uitgevallen omdat er meer afval op de milieustraat is aangeboden.

VTH taken € 104.000 (N)
Oorzaak is o.a. gelegen in de grote hoeveelheid meldingen activiteitenbesluit die zijn ontvangen en afgehandeld. Ook zijn meer complexe vergunningaanvragen behandeld. Meldingen en vergunningaanvragen zijn aanbod gestuurd dus niet planbaar.

Algemeen Milieu € 97.000 (V)
Er is minder uitgegeven op de postdiensten derden, doordat de uitvraag warmtevisie meer tijd in beslag neemt. De dekking van deze post (€ 43.000) was voorzien uit de Vrije Algemene Reserve en deze wordt dus niet aangewend. Voor 2020 willen wij deze post beschikbaar houden, maar ook bezien of deze post beschikbaar moet blijven mede in ogenschouw nemend dat het Rijk extra Algemene uitkering heeft verstrekt, zodat mogelijk de inzet van eigen budget achterwege kan blijven. Ook de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma, waaronder het project "delen duurzame energie" heeft in 2019 € 54.000 minder budget geveerd dan verwacht.

Algemeen € 11.000 (N)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 11.000.

01.07 Riolering € 37.000 (N)

Riolering: Afvalwater en hemelwater € 44.000 (V)

De onderhoudskosten zijn lager uitgevallen dan geraamd omdat vanwege onderbezetting geen onderhoud mogelijk was aan de vrijevervalriolering. Deze onderhoudswerken worden in 2020 en 2021 opgepakt. Ook de reiniging van kolken leverde in 2019 een voordelig resultaat op

Riolering: stedelijk water € 89.000 (V)
Binnen deze raming is onder andere de aanpak van de blauwalg opgenomen. Mede als gevolg van eerdergenoemde onderbezetting en de daardoor ontstane vertraging bij inhuur van derden/adviezen worden deze werken en onderzoeken doorgeschoven naar 2020.

Riolering: algemeen € 197.000 (N)
Binnen het product riolering worden de budgetten voor elektronische bedrijfsvoering en instructie elektrische installaties doorgeschoven naar 2020. Daarnaast is voor overige leveringen en diensten minder budget noodzakelijk dan begroot. In totaal € 24.000). Omdat bij riolering sprake is van een gesloten financieel systeem (budgettair neutraal) worden overschotten of tekorten geëgaliseerd naar de voorziening. Deze storting is in 2019 € 221.000 hoger dan begroot.

Rioolaansluitingen € 16.000 (V)
Uitgaven zijn afhankelijk van aanvragen en daarmee variabel. Aantal aanvragen/aansluitingen 2019 waren laag. Voor hetzelfde bedrag zijn de baten derhalve ook lager. (zie baten)

Algemeen € 11.000 (N)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 11.000.

01.08 Bouwgrondexploitatie € 43.000 (N)

Bestemmingsplannen € 137.000 (V)
Met de naderende invoering van de omgevingswet is besloten het op te stellen bestemmingsplan wonen voorlopig uit te stellen.

Hetgeen een voordeel ten opzichte van de raming van € 10.000 oplevert. Voor de ontwikkeling van het bestemmingsplan Domsch en geluid Pontonnier is een bedrag van € 32.000 geraamd. De betreffende plannen worden in 2020 afgerond. Het voordeel ad € 13.000 wordt overgeheveld naar 2020. VAR 18 bestemmingsplan Dongeover: Voor de ontwikkeling van het bestemmingsplan Dongeovers was oorspronkelijk een bedrag van € 45.000 beschikbaar. De ontwikkeling betrof een drietal deelgebieden waarvan er één (bestemmingsplan Fort Lunet) is afgerond. Het resterende gedeelte is bestemd voor het opstellen van een bestemmingsplan aan de en Rivierkade. Deze ontwikkelingen hebben door gewijzigd inzicht en verandering van projectmanager enige vertraging opgelopen. Het voordeel ten opzichte van het geraamde bedrag komt hierdoor op € 37.000, dit bedrag is nog nodig voor het aanpassen van de overige bestemmingsplannen aan de Donge-oever. Besluitvorming omtrent de verdere ontwikkeling rond om de Donge oevers wordt pas in 2020 verwacht.

De toekomstvisie energietransitie Amergebied is nog in volle gang. Het restant budget wordt overgeheveld naar het volgende jaar. Het voordeel ten opzichte van de raming bedraagt € 19.000

VAR 19 opstellen bestemmingsplannen: De verbreding van de A27, verkabeling 150 kV Locatie Hoge Veer en Veegplan. Betreffende bestemmingsplan aanpassingen zijn op het Veegplan na nog niet opgestart of nog niet afgehandeld. Het restant bedrag dient overgeheveld te worden naar 2020. Het voordeel ten opzichte van de raming bedraagt € 48.000.

Reguliere bestemmingsplannen: Budget is bestemd voor reguliere ontwikkeling die in de loop van het jaar ontstaan. Voor 2019 is slechts een bestemmingsplanontwikkeling (Bergse Beestenboel) opgestart die over het jaar heen loopt. Verzoek restant bedrag over te hevelen. Voordeel ten opzichte van de raming bedraagt € 23.000

In samenhang met de toekomstvisie Amercentrale speelt ook de

energietransitie. Dit onderwerp heeft betrekking op toekomstvisie Amercentrale. Het geraamde bedrag ad € 21.000 is niet volledig benut. Daar de visie nog niet is afgerond. Voorgesteld is het restant bedrag ad € 9.000 over te hevelen naar 2020. Met RWB en Provincie zijn afspraken gemaakt dat zij deelnemen in de kosten die voor dit project worden gemaakt.

Dongeburgh, grondexploitatie/algemeen € 54.000 (N)

Dongeburgh betreft een grondexploitatie welke na jaren van onderhandeling met de stakeholders tot een overeenkomst en ontwikkeling heeft geleid. Het vorenstaande maakt het mogelijk de exploitatie dit jaar af te sluiten. Het nadeel van € 54.000 berust op administratieve aanpassing van eerder opgenomen ramingen. Het totaal van de uitgaven sluit aan bij de eerder aangeboden actualisatie van de grondexploitaties.

Grondexploitatie W. Boonstraat (Bavokerk) € 124.000 (N)

Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt een inschatting gemaakt van de uitgaven die in het plangebied aan wijziging onderhevig zijn. Tevens vindt aan de hand van een planning een verdeling over de jaren plaats. In onderhavig geval is een nadeel ten opzichte van de raming geconstateerd van € 147.000. Dit wordt met name veroorzaakt door de inrekening gebrachte termijnen voor de aanleg in de infra. Het totale budget voor aanleg infra bedraagt € 651.000. Het budget is verdeeld is over de jaren 2018 t/m 2020. Dit jaar is meer aangelegd dan voorzien hetgeen in 2020 tot uiting zal komen in een lagere raming op dit onderdeel en heeft geen gevolg voor het totaal beschikbare budget. Bij de actualisatie van de grondexploitaties zal deze aanpassing in de raming 2020 worden verwerkt. Planontwikkelingskosten laat een nadeel van € 2.000 zien en leidt niet tot aan- of opmerkingen. Tot slot wordt nog een voordeel van € 25.000 ten opzichte van de raming gehaald bij de activering van de bouwgrondexploitatie. Dit is een direct gevolg van de lagere opbrengst (raming) van de verkoop van gronden (zie inkomsten).

Grondexploitatie Peuzelaar € 26.000 (N)

De voorgestane ontwikkeling wordt gekenmerkt door een aantal tegenvallers, welke middels raadsinformatiebrief zijn gedeeld. De in 2019 geplande sloop heeft geen doorgang kunnen vinden als gevolg van enerzijds een benodigde ontheffing (vleermuizen) en anderzijds door aanvullend asbest onderzoek. Vorenstaande heeft bij de actualisatie tot overheveling van budgetten geleid naar 2020. Het nadeel dat nu gesignaleerd wordt heeft betrekking op de kosten van het verwijderen van warmtenet aansluiting ad € 13.000 welke eerder dan gepland (2020) verwijderd is. De kosten vallen hoger uit dan geraamd en worden meegenomen in de actualisatie voor 2020. Ook hier wordt het overige nadeel ad € 13.000 veroorzaakt door een administratieve wijziging van de in het verleden vastgelegde ramingen en wordt niet veroorzaakt door actuele uitgaven.

Algemeen € 24.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 24.000.

01.09 Ruimtelijke ontwikkelingen € 29.000 (V)

Bestemmingsplannen pilots en projecten € 28.000 (V)

Een bedrag van € 150.000 is oorspronkelijk beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling Donge-oever. In de loop van 2019 is een nieuwe weg in geslagen en een ander bureau bij de ontwikkeling betrokken. Het project heeft zijn eerste ontwikkeling (aanlegsteigers woonboten Timmersteekade) achter de rug. Het restant bedrag is benodigd voor de ontwikkelingen een de oude haven en Rivierkade. Onderstaand volgt een toelichting op de besteding van het beschikbaar gestelde bedrag.

Voor het opstellen van de locatieconcepten was een bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in drie delen opgeknipt te weten € 50.000, voor de inhuur van derden € 70.000 voor het uitwerken van de concepten en € 30.000 is overgeheveld voor de tijdelijke uitbreiding van de formatie bij het cluster beleid, onderdeel

ruimtelijke ontwikkeling. Het budget van € 30.000 is in 2019 niet benut en dient overgeheveld te worden naar 2020. Ook het budget van € 70.000 als gevolg van het opnieuw opstarten van het project maar voor een klein gedeelte benut. Het restantbedrag ad € 60.000 dient te worden overgeheveld naar 2020. Tot slot is het budget voor de inhuur van derden met een bedrag van € 19.000 overschreden. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door het hogere uurtarief dan bij het opstellen van de raming rekening mee was gehouden.

Voor het woonrijp maken van het Burgm. Moonshof is een bedrag van € 260.000 beschikbaar gesteld een gedeelte hiervan € 50.000 komt voor rekening van de ontwikkelaar (zie baten). De kosten voor het woonrijpmaken vielen lager uit dan met het opstellen van het bestek rekening was gehouden (€ 243.000) en is het gevolg van de werkelijk toe te rekenen hoeveelheden (m2 en aantallen), welke met name op het onderdeel straatwerk lager zijn uitgevallen. Het vorenstaande leidt tot een voordeel ten opzichte van de raming van € 17.000

Bij de realisatie van het plangebied Riethorst neemt de gemeente namens Thuisvester (voorheen WSG) de directievoering en toezicht voor haar rekening. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden volledig doorbelast (zie baten). In 2019 is hiermee een bedrag van € 28.000 gemoeid. Aangezien hier geen raming voor is opgenomen leidt dit tot een nadeel van € 28.000

Algemeen € 0 (-)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een verschil van € 0.

01.11 WABO € 33.000 (N)

Omgevingsvergunning € 37.000 (N)
Om de vergunningen tijdig en correct te kunnen verlenen zijn een groot aantal bouwplannen uitbesteed aan Omgevingsdienst Nederland. Dit heeft tot gevolg dat er een overschrijding is van het beschikbare budget, omdat hier geen rekening mee was gehouden.

Omgevingswet € 66.000 (V)
De start voor het opstellen van de omgevingsvisie - heeft later dan

gepland- pas in mei 2019 plaatsgevonden. De vertaling van de toekomstvisie Dombosch naar een bestemmingsplan verruimde reikwijdte/omgevingsplan is vanwege prioritering een aantal maanden uitgesteld. Het restant zal in 2020 worden ingezet. Overigens is dit voordeel grotendeels van administratieve aard, omdat de dekking uit de vrije algemene reserve ook met € 55.000 bedrag lager wordt.

Algemeen € 4.000 (V)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 4.000.

Baten	Omschrijving	Verschil
01.01	Integrale veiligheid (inclusief brand- en rampenbestrijding)	155.000 (V)
01.02	Beheer wegen en infrastructurele kunstwerken	41.000 (V)
01.03	Beheer groenvoorzieningen, inclusief bomen	1.000 (V)
01.04	Beheer binnenhavens, watergangen en vestinggrachten	6.000 (V)
01.05	Verkeersontwikkelingen en verkeersregelingen	0 (V)
01.06	Milieubeheer en reiniging	89.000 (V)
01.07	Riolering	11.000 (N)
01.08	Bouwgrondexploitatie	182.000 (V)
01.09	Ruimtelijke ontwikkelingen	29.000 (V)
01.11	WABO	63.000 (N)
		429.000 (V)

01.01 Integrale veiligheid (inclusief brand- en rampenbestrijding) € 155.000 (V)

Openbare orde / BOA € 13.000 (V)
Eind 2018 vond er een drugsdumping plaats aan de Oosterhoutse-

weg. De gemeente heeft de kosten voor de ruiming van het drugsafval destijds betaald (bijna € 25.000). Bij de provincie is een tegemoetkoming in de kosten gevraagd en die heeft de gemeente gekregen.

Openbare orde / Hermenzeil € 153.000 (V)
Kosten met betrekking tot Hermenzeil worden conform de samenwerkingsovereenkomst met de provincie 50/50 verdeeld. Zoals reeds bij de lasten aangegeven bedraagt de vergoeding 50% van de voorraad gereed product en de instandhoudingskosten.

Algemeen € 11.000 (N)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 11.000.

01.02 Beheer wegen en infrastructurele kunstwerken € 41.000 (V)

Wegen, straten en pleinen € 22.000 (V)
De gemeente ontvangt een vergoeding van de nutsbedrijven voor herstelwerkzaamheden aan wegen, straten en pleinen. De inkomsten zijn afhankelijk van de werkzaamheden van de nutsbedrijven en daarmee dus ook variabel. Voor 2019 betekent het een positief verschil.

Straatreiniging € 11.000 (N)
Vanuit het rijk is een subsidie zwerfafval ontvangen welke over meerdere jaren verspreid worden. Deze inkomsten worden meegenomen naar 2020.

Openbare verlichting € 29.000 (V)
Tegenover hogere lasten door schades en vernielingen staan ook hogere inkomsten van verhaalde schades.

Algemeen € 1.000 (V)
Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 1.000.

01.03 Ruimtelijke ontwikkelingen € 1.000 (V)

Algemeen € 1.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 1.000.

01.04 Beheer binnenhavens, watergangen en vestinggrachten € 6.000 (V)

Algemeen € 6.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 6.000.

01.05 Verkeersontwikkelingen en verkeersregelingen € 0 (V)

Algemeen € 0 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een verschil van € 0.

01.06 Milieubeheer en reiniging € 89.000 (V)

Afvalverwijdering huisvuil € 83.000 (V)

De opbrengst van het oud papier/glas en kledinginzameling is lager dan begroot (€ 28.000) omdat de prijzen op de papiermarkt gedaald zijn. Het product reiniging is gebaseerd op gesloten financiering ofwel budgettair neutraal. Eventuele overschotten of tekorten worden geëgaliseerd via de voorziening. Op basis van de berekening kosten-dekking moet er € 111.000 onttrokken worden uit de voorziening.

Afvalverwijdering Milieustraat € 13.000 (V)

Er is meer afval gestort op de milieustraat. Daardoor zijn de inkomsten ook hoger uitgevallen.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten € 14.000 (N)

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is enigszins achtergebleven ten opzichte van de begroting.

Controle en handhaving € 13.000 (V)

In het kader van controle en handhaving kunnen bestuurlijke boetes worden opgelegd. De opbrengst van deze opgelegde boetes is hoger dan geraamd.

Algemeen € 6.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 6.000.

01.07 Riolering € 11.000 (N)

Rioolaansluitingen € 17.000 (N)

Er zijn in 2019 minder rioolaansluitingen gerealiseerd zodat ook de inkomsten hierop achterblijven.

Rioolheffing € 4.000 (V)

De totaalopbrengst van de rioolheffing niet-woningen is € 29.000 lager dan geraamd. Daarentegen is de totaalopbrengst van de rioolheffing van de woningen € 33.000 hoger dan geraamd. Per saldo is het nagenoeg budgetneutraal.

Algemeen € 2.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 2.000.

01.08 Bouwgrondexploitatie € 182.000 (V)

Bestemmingsplannen € 83.000 (N)

Op basis van de in 2019 te verwachten projectontwikkelingen is een raming gemaakt van de kosten die in het kader van de Grondexploitatiewet en het Bro door berekend mogen worden aan de particuliere initiatieven. In 2019 zijn geen van deze ontwikkelingen gestart.

Grondexploitatie Dongeburgh, € 64.000 (V)

Zoals bij de uitgaven al is aangegeven verlopen de grondexploitaties budgetneutraal en hebben geen directe invloed op het exploitatiesaldo van de jaarrekening. Het voordeel dat hier, ten opzichte van de raming, wordt behaald is het rechtstreekse gevolg. Van de doorgevoerde administratieve aanpassing van de uitgaven.

Grondexploitatie W. Boonstraat (Bavokerk) € 126.000 (V)

Het voordeel ten opzichte van de raming ad € 150.000 wordt behaald om dat het totaal bedrag van de uitgaven hoger is dan de oorspron-

kelijk hiervoor geraamde bedragen. Zie toelichting uitgaven. De uitgaven worden bijgeschreven op boekwaarde van het complex waardoor aan de inkomsten kant nu ook een hoger bedrag ontvangen wordt omdat grondexploitaties budget neutraal verlopen. De totale grondverkoop bleef iets achter bij de raming € 24.000 en wordt verklaard door het aantal percelen dat in 2019 gepasseerd is.

Grondexploitatie Peuzelaar € 14.000 (V)

Betreft het totaalbedrag aan uitgaven in het plangebied. Deze uitgaven worden geactiveerd en op de boekwaarde bijgeschreven. Zie voor verklaring verschil uitgaven.

Grondexploitatie Brahmstraat € 66.000 (V)

Ook hier betreft het totaalbedrag aan uitgaven. Deze uitgaven worden geactiveerd en op de boekwaarde bijgeschreven. Het verschil zit grotendeels in de storting in het bomenfonds welke niet in de begrotings-wijziging was verwerkt.

Algemeen € 5.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 5.000. Het verschil ten opzichte van de geraamde bedragen is toe te rekenen aan een lagere opbrengst uit verhuur gronden en pachten.

01.09 Ruimtelijke ontwikkelingen € 29.000 (V)

Bestemmingsplannen pilots en projecten € 29.000 (V)

De hogere opbrengst wordt veroorzaakt door de doorberekening van kosten die voor directievoering en toezicht zijn gemaakt voor het project Riethorst. Zie ook overige leveringen en diensten.

Algemeen € 0 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een verschil van € 0.

01.11 WABO

€ 63.000 (N)

Omgevingsvergunning

€ 67.000 (N)

De opbrengst uit omgevingsvergunningen is mede afhankelijk van het aantal ingediende vergunningaanvragen. In 2019 bleven deze achter bij de ramingen.

Algemeen

€ 4.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordeel van € 4.000.

RESULTAATBESTEMMINGEN

(mutaties in reserves)

€ 552.000 (N)

69800104 I VAR18 - Amendement extra budget duurzaamheid

€ 43.000 (N)

In de begroting 21018 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor duurzaamheid. Ook in 2019 is deze post niet noodzakelijk gebleken en wordt doorgeschoven naar 2020. Voor het saldo van de jaarrekening is dit een nadeel.

69800108 U Reserve bomenfonds

€ 85.000 (N)

69800108 I Reserve bomenfonds

€ 31.000 (V)

In de reserve Bomenfonds is sprake van een tweetal mutaties. Enerzijds een storting vanuit de grondexploitatie naar de reserve en anderzijds een onttrekking ter dekking van de kosten van aanplant van nieuwe bomen.

69800115 U Reserve Beeldende Kunst

€ 16.000 (V)

Van de verkochte grond wordt 1,15 pm2 gestort in de reserve Beeldende Kunst. In 2019 is er minder grond verkocht dan verwacht zodat er minder in de reserve wordt gestort dan geraamd.

69800116 I VAR19 - bestemmingsplannen

€ 48.000 (N)

In de begroting is rekening gehouden met het opstellen van bestemmingsplannen voor de verbreding van de A27, de verkabeling van de 150 kV en het oude Hoge Veer. Een deel van de werkzaamheden is doorgeschoven naar 2020. Omdat de kosten achterblijven, is de

onttrekking uit de reserve lager.

69800116 I VAR19 - ontwikkelingen Hooipolder € 58.000 (N)

Bij begroting 2019 is voor 3 jaar budget beschikbaar gesteld ten behoeve van extra capaciteit ontwikkeling knooppunt Hooipolder. Vooralsnog is van dit budget geen gebruik gemaakt.

69800116 I VAR19 - uitbreiding capaciteit handhaving

(1,5 jr)

€ 40.000 (N)

Bij de begroting is extra capaciteit beschikbaar gesteld voor handhaving. Deels structureel en deels incidenteel. Het incidentele budget is niet volledig noodzakelijk gebleken. Voor het saldo van de jaarrekening is de lagere onttrekking een nadeel.

69800116 I VAR19 - Uitwerking locatieconcepten Donge-Oevers

€ 71.000 (N)

Bij de begroting is extra budget beschikbaar gesteld voor de uitwerking van locatieconcepten Donge oevers Van het budget is € 71.000 niet noodzakelijk gebleken. Voor het saldo van de jaarrekening is de lagere onttrekking een nadeel.

69800116 I VAR18 - Bestemmingsplan Wonen € 10.000 (N)

Bij de begroting 2018 is voor het bestemmingsplan Wonen extra budget beschikbaar gesteld. De lasten mbt dit bestemmingsplan zijn opgenomen binnen de algemene post voor bestemmingsplannen. Dit specifieke budget hoeft derhalve niet uit de reserve te worden onttrokken. Voor het saldo van de jaarrekening is dit een nadeel.

69800116 I VAR18 - Bestemmingsplan Donge-Oevers

€ 37.000 (N)

In 2018 is een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor een communicatieplan Donge-Oevers. Dit budget wordt in 2019 niet gebruikt. Aanwending wordt thans in 2020 voorzien.

69800116 I VAR18 - Toekomstvisie 2025 Energiedossiers

€ 19.000 (N)

Ook het budget uit 2018 voor dit bestemmingsplan loopt door en

moet naar 2020 worden overgeheveld. Ter verbetering van het inzicht in de bestemmingsplannen zullen deze in 2020 op 1 post worden verzameld.

69800116 I VAR18 - Invoering Omgevingswet € 68.000 (N)

In 2018 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de kosten van de invoering van de omgevingswet. Omdat de omgevingsvisie eerst in mei is begonnen en nog niet is afgerond vallen de kosten in 2019 mee. Het restant zal in 2020 worden gebruikt.

69800116 I VAR18 - Aangepaste variant Studie Hooipolder plus

€ 45.000 (N)

De Studie Hooipolder Plus is afgerond en de onttrekking uit de reserve kan worden gerealiseerd. In 2019 is deze onttrekking niet geboekt, maar binnen het exploitatiesaldo opgevangen.

69800116 I VAR18 - Zelfstandige voortzetting ICT

€ 23.000 (N)

In 2018 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de zelfstandige voortzetting van de ICT. In 2019 bleek dat inzet van dit budget niet meer noodzakelijk was.

69800123 U Reserve Bouwen Binnen Strakke Contouren

€ 79.000 (N)

69800123 I Reserve Bouwen Binnen Strakke Contouren

€ 62.000 (V)

De weerstandsreserve uitvoeringskosten pilot dient te worden aangepast aan de resultaten vanwege de pilot "Bouwen binnen strakke contouren"

517.000

Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000

35.000 (N)

Saldo Programma 1

552.000 (N)

Financiële resultaten op hoofdlijnen	Lasten				Baten			
1 Leefbaarheid, wonen en duurzaamheid	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel

Integrale veiligheid (inclusief brand- en rampenbestrijding)

Openbare orde - Hermenzeil	N	317.000			V	153.000		
Dierenbescherming	V	12.000						
Openbare orde / BOA					V	13.000		
Algemeen	V	33.000			N	11.000		

Beheer wegen en infrastructurele kunstwerken

Wegen, straten en pleinen	N	157.000			V	22.000		
Maaien bermen	V	14.000						
Straatreiniging	V	75.000			N	11.000		
Tractie Wegen Straten Pleinen	N	30.000						
Openbare Verlichting	N	6.000			V	29.000		
Beheersing overlast honden	V	0						
Algemeen	V	28.000			V	1.000		

Beheer groenvoorzieningen, inclusief bomen

Plantsoenen en parken	N	51.000	N	72.000				
Tractie Plantsoenen en Parken	V	14.000						
Algemeen	V	21.000			V	1.000		

Beheer binnenhavens, watergangen en vestinggrachten

Waterwegen/vaarwegen	V	10.000						
Sloten / waterlossingen	V	7.000						
Algemeen	V	11.000			V	6.000		

Verkeersontwikkelingen en verkeersregelingen

Duurzaam veilig	V	13.000						
Algemeen	N	2.000						

Milieubeheer en reiniging

Afvalverwijdering huisvuil	N	22.000			V	83.000		
Afvalverwijdering milieustraat	N	15.000			V	13.000		
VTH taken	N	104.000						
Algemeen Milieu	V	97.000						
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten					N	14.000		

Controle en handhaving					V	13.000		
Algemeen	V	11.000			N	6.000		

Riolering

Riolering: Afvalwater en hemelwater	V	44.000						
Riolering: Stedelijk water	V	89.000						
Riolering algemeen	N	197.000						
Rioolaansluitingen	V	16.000			N	17.000		
Rioolheffing					V	4.000		
Algemeen	V	11.000			V	2.000		

Bouwgrondexploitatie

Bestemmingsplannen	V	137.000			N	83.000		
Grondexploitatie Dongeburgh	N	54.000			V	64.000		
Grondexploitatie W. Boonstraat (Bavokerk)	N	124.000			V	126.000		
Grondexploitatie Peuzelaar	N	26.000			V	14.000		
Grondexploitatie Brahmstraat					V	66.000		
Algemeen	V	24.000			N	5.000		

Ruimtelijke ontwikkelingen

Bestemmingsplannen pilots en projecten	V	28.000			V	29.000		
--	---	--------	--	--	---	--------	--	--

WABO

Omgevingswet	V	66.000						
Omgevingsvergunning	N	37.000			N	67.000		
Algemeen	V	4.000			V	4.000		

Reserves

Mutaties reserves programma 1	V	148.000			V	404.000		
-------------------------------	---	---------	--	--	---	---------	--	--

Totaal Programma 1	N	525.000	N	72.000	V	25.000		0
---------------------------	----------	----------------	----------	---------------	----------	---------------	--	----------

In onderstaande tabel treft u de kredieten van Programma 1 aan.

Nr	Prog.	FCL	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet ultimo 2019	Krediet afsluiten (Ja/Nee)	Inbreng restant krediet per 01-01-2020	Toelichting
81	1	70010066	19 Vervanging Seat caddy (calamiteitenauto)	27.013	401	Ja	0	Het restantkrediet is vrijgevallen conform besluit Turap 2019-3
82	1	70010067	RBS 27-5-19 Aanschaf 3 haakarm containers	35.000	35.000	Nee	35.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. In 2019 is er een aanbesteding gedaan voor het aanschaffen van 3 haakarm containers. In verband met het in stand houden van de proefwijk was er een extra element noodzakelijk voor één van de containers waardoor de kosten €5.000 hoger uitvallen. Het bijramen van €5.000 is besloten in Turap 2019-3.
1	1	70120180	Brandweerkazerne Geertruidenberg	925.650	44.712	Ja	0	Bij de jaarrekening zal de afsluiting van het project plaatsvinden en het krediet worden afgesloten.
2	1	70120181	Inrichting terrein brandweerkazerne Geertruidenberg	84.700	-7.492	Ja	0	Bij de jaarrekening zal de afsluiting van het project plaatsvinden en het krediet worden afgesloten.
3	1	70120182	Brandweerkazerne Geertruidenberg vaste inventaris	18.150	898	Ja	0	Bij de jaarrekening zal de afsluiting van het project plaatsvinden en het krediet worden afgesloten.
ha	1	70120184	Brandweerkazerne Geertruidenberg bouwleges	54.450	45.002	Ja	0	Bij de jaarrekening zal de afsluiting van het project plaatsvinden en het krediet worden afgesloten. Er dienen nog verrekeningen plaats te vinde, derhalve kan het krediet nog niet afgesloten worden.
6	1	70140002	Verkoop proces Hermenzeil	-	-18.118	Nee	11.882	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. In de Turap 2019-3 is besloten dat er € 30.000 wordt bijgeraamd op het krediet. Hierdoor bedraagt het restantkrediet niet - 18.118 maar 11.882.
8	1	70210317	Herinrichting openbaar gebied Gangboord	878.000	-8	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
87	1	70210320	Inrichting place Napoleon(K)	2.456	2.456	Ja	0	Het krediet afsluiten. Werk is reeds afgerond.
12	1	70210322	Elektriciteitsvoorziening Kloosterweg	18.000	-10	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van Turap 2019-3 besloten.
88	1	70210325	Herstelwerkzaamheden Rivierkade	69.999	-63	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van Turap 2019-3 besloten.
89	1	70210326	Tractie schoon- en onkruidvrijhouden verharding	445.000	308.709	Nee	308.709	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. In verband met de onkruidbestrijding in eigen beheer conform het raadsbesluit op 29 mei 2019 is er materiaal aangeschaft. De levering van dit materiaal zal grotendeels voltooid worden in 2020.
90	1	70210513	Vervanging masten openbare verlichting	151.000	111.352	Nee	111.352	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. De uitvoering van de verlichtingswerkzaamheden aan de Stationsweg conform het verlichtingsplan zijn verschoven van 2019 naar 2020.
91	1	70210563	Vervanging armaturen openbare verlichting	61.000	46.199	Nee	46.199	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. De uitvoering van de verlichtingswerkzaamheden aan de Stationsweg conform het verlichtingsplan zijn verschoven van 2019 naar 2020.
15	1	70240025	Vervanging gemalen Kloosterweg en Schapendonk	85.000	0	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.

Nr	Prog.	FCL	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet ultimo 2019	Krediet afsluiten (Ja/Nee)	Inbreng restant krediet per 01-01-2020	Toelichting
103	1	70560108	Uitbreiding begrazingsbeheer	50.000	3.250	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
104	1	70721013	RBS 04-07-2019 Krediet 60K passende voorz. GFT	60.000	60.000	Nee	60.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
17	1	70722357	Vervanging riolering centrumplan fase 4 Haven	19.000	167.397	Nee	167.397	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
18	1	70722358	Klimaatmaatregelen Ravelijn 1e fase	50.000	1.078.499	Nee	1.078.499	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
20	1	70722360	Klimaatmaatregelen Ottergeerde	114.100	90.046	Nee	90.046	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
23	1	70722363	Vervanging riolering Wingerdstraat e.o.	41.000	7.091	Nee	7.091	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
24	1	70722364	Klimaatmaatregelen Landonk	24.300	654	Nee	654	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. Dit werk is gereed, maar de officiële eindoplevering vindt plaats in 2020 derhalve wordt het restantkrediet overgeheveld.
25	1	70722366	Klimaatmaatregelen Prunusstraat	208.000	9.875	Nee	9.875	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
27	1	70722368	Afkoppeling riolering schonkplein	139.000	132.186	Nee	132.186	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
105	1	70722369	Riolering Scheepswerflaan	170.000	38.803	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
106	1	70722370	Regentenstraat Vorsterstraat(K)	131.000	130.884	Nee	130.884	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
107	1	70722371	Zandheuvel Klimaat	37.000	37.000	Nee	37.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
108	1	70722372	Mech.electr.inst Pont.Keizersv.Werfk.weg.	52.000	41.571	Nee	41.571	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
109	1	70722373	Div klimaatmaatregelen 2019(K)	35.000	18.620	Nee	18.620	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
110	1	70722374	Vervanging mechanisch 2019	1	0	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De vervanging is én wordt gecombineerd met andere plannen.
28	1	70810043	Herontwikkeling Schonckplein	25.000	3.890	Nee	3.890	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
30	1	70810045	Vorbereidingskrediet plangebied Oude Haven	20.000	29.000	Nee	29.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. Het vorbereidingskrediet wordt ingezet voor de planuitwerking.

Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	1.604	1.119	1.058	1.024	-34
Baten	761	149	128	118	-10
Saldo	843	970	930	906	-24

Resultaat bestemming

Lasten	0	0	0	0	0
Baten	69	65	126	124	-2
Saldo	-69	-65	-126	-124	-2

Gerealiseerd resultaat

Lasten	1.604	1.119	1.058	1.024	-34
Baten	761	214	254	242	-12
Saldo	843	905	804	782	-22

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Verschil
02.01	Economie en industrie	0 (-)
02.02	Recreatie en toerisme	34.000 (V)
		34.000 (V)

02.01 Economie en industrie

€ 0 (-)

Economisch beleid

€ 12.000 (V)

De stadspromotor is gestart in het 2e kwartaal 2019, het budget was berekend op een volledig jaar. Daarnaast is een tweetal activiteiten (veiligheidsvoorzieningen mobiele kiosk en vaandels op lantaarnpalen) doorgeschoven naar 2020.

Algemeen

€ 12.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 12.000.

02.02 Recreatie en toerisme

€ 34.000 (V)

Algemeen

€ 34.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 34.000.

Baten	Omschrijving	Verschil
02.01	Economie en industrie	5.000 (N)
02.02	Recreatie en toerisme	5.000 (N)
		10.000 (N)

02.01 Economie en industrie

€ 5.000 (N)

Algemeen

€ 5.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 5.000.

02.02 Recreatie en toerisme

€ 5.000 (N)

Passantenhaven

€ 12.000 (N)

Tijdens de vakantieperiodes zijn er geen havengelden geïnd. Ook vanwege de werkzaamheden aan de Timmersteekade is er minder gelegenheid geweest om gebruik te maken van kade waardoor er minder havengelden zijn ontvangen.

Algemeen

€ 7.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 7.000

RESULTAATBESTEMMINGEN (mutaties in reserves)

€ 2.000 (N)

Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000

2.000 (N)

Saldo Programma 2

2.000 (N)

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten		Baten	
2. Economie, Recreatie en Toerisme		Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Economie en industrie					
Economisch beleid	V	12.000			
Algemeen	N	12.000		N	5.000
Recreatie en toerisme					
Passantenhaven				N	12.000
Algemeen	V	34.000		V	7.000
Reserves					
Mutaties Reserves Programma 2				N	2.000
Totaal Programma 2	V	34.000		N	12.000

Nr	Prog.	FCL	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet ultimo 2019	Krediet afsluiten (Ja/Nee)	Inbreng restant krediet per 01-01-2020	Toelichting
86	2	70210319	Donge-oever voetpad route imperial	16.387	0	Ja	0	Het krediet afsluiten.
32	2	70560001	Passantenhaven steigers	120.000	88.394	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De financiële ruimte dient aangewend te worden als dekking van project Donge oevers.
33	2	70560002	Timmersteekade steigers	170.000	86.127	Nee	86.127	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De financiële ruimte dient aangewend te worden als dekking van project Donge oevers.
34	2	70560003	Fort Lunet steigers	329.300	82.483	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De financiële ruimte dient aangewend te worden als dekking van project Donge oevers.
35	2	70560004	Fort Lunet damwand ed.	286.100	19.265	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De financiële ruimte dient aangewend te worden als dekking van project Donge oevers.

Programma 3 Sportvoorzieningen

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	1.046	1.114	1.321	1.207	-114
Baten	91	66	190	149	-41
Saldo	955	1.048	1.131	1.058	-73

Resultaat bestemming

Lasten	2	2	12	12	0
Baten	40	50	57	32	-25
Saldo	-38	-48	-45	-20	25

Gerealiseerd resultaat

Lasten	1.048	1.116	1.333	1.219	-114
Baten	131	116	247	181	-66
Saldo	917	1.000	1.086	1.038	-48

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Verschil
03.01	Sportaccommodaties	87.000 (V)
03.02	Sport	27.000 (V)
		114.000 (V)

03.01 Sportaccommodaties € 87.000 (V)

Sportterreinen voor voetbal € 65.000 (V)

Budget is gebaseerd op benodigd onderhoud over een langere periode. Gebleken is dat in 2019 minder onderhoud aan de sportaccommodaties noodzakelijk was dan begroot. Daarnaast bleek de aanbesteding van het onderhoud voordeliger uit te vallen waardoor de kosten lager werden

Gemeentelijke gebouwen Zwembaden € 14.000 (V)

Het voordeel op de gemeentelijke zwembaden is een combinatie van afrekening van de exploitatiesubsidie 2018, de subsidie 2019, de afrekening van de gratis zwemabonnementen en btw-correcties. Uiteindelijk voordeel in totaliteit € 14.000.

Algemeen € 8.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 8.000.

03.02 Sport

€ 27.000 (V)

Sportbeleid

€ 24.000 (V)

De herijking van het sportaccommodatiebeleid is pas in december gestart en zal in 2020 worden afgerond. De bedragen zijn al wel begroot maar nog niet volledig uitgegeven. Een bedrag van € 46.000 resteert (waarvan € 24.000 is gedekt uit de Vrije Algemene Reserve) het niet aanwenden van deze dekking werkt aan de inkomstenkant bij de reserves als nadeel.

De huurcompensatie van Nintai voor de huisvesting aan de Mei-doornstraat van € 22.000 was niet begroot. De uitgave wordt ook administratief als inkomst geboekt en daarmee budgettair neutraal.

Algemeen

€ 3.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 3.000.

Baten	Omschrijving	Verschil
03.01	Sportaccommodaties	12.000 (N)
03.02	Sport	29.000 (N)
		41.000 (N)

03.01 Sportaccommodaties

€ 12.000 (N)

Sportterreinen voor voetbal

€ 10.000 (N)

Vanwege de achterblijvende lasten die voor btw-compensatie van SPUK in aanmerking komen, is de bijdrage SPUK ook lager. Er is immers minder btw te verrekenen.

Sportterreinen voor hockey

€ 12.000 (V)

In 2019 zijn het nieuwe (halve) veld en het omgebouwde hoofdveld in gebruik genomen. De huurprijs is hierop aangepast.

Algemeen

€ 14.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 14.000.

03.02 Sport

€ 29.000 (N)

Sportbeleid

€ 24.000 (N)

De bijdrage van de scholen wordt gerekend over een schooljaar (aug-juli). In 2019 is pas na de schoolvakantie een start gemaakt waardoor er in het 1e half jaar geen inkomsten zijn

Algemeen

€ 5.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 5.000.

RESULTAATBESTEMMINGEN (mutaties in reserves)

€ 25.000 (N)

69800303 I VAR19 - uitrol uniformering tarieven sport

€ 25.000 (N)

Bij de begroting 2019 is budget beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar de uniformering tarieven sport. Dit onderzoek loopt nog door in 2020 en derhalve dient dit budget te worden overgeheveld naar 2020. Voor het saldo van de jaarrekening is de lagere onttrekking een nadeel.

	25.000
Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000	0
Saldo Programma 3	25.000 (N)

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten			Baten		
3. Sportvoorzieningen		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel	
Sportaccommodaties							
Sportterreinen voor voetbal	V	65.000			N	10.000	
G.geb. Zwembaden	V	14.000					
Algemeen	V						
Sportterreinen voor hockey					V	12.000	
Algemeen	V	8.000			N	14.000	
Sport							
Sportbeleid	V	24.000			N	24.000	
Algemeen	V	3.000			N	5.000	
Reserves							
Mutaties Reserves Programma 3					N	25.000	
Totaal Programma 3	V	114.000			N	66.000	

Overzicht restantkredieten

Nr	Prog.	FCL	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet ultimo 2019	Krediet afsluiten (Ja/Nee)	Inbreng restant krediet per 01-01-2020	Toelichting
98	3	70530100	Renovatie zwembad De Schans 2017-2019	1.920.000	1.891.261	Nee	1.891.261	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
37	3	70530110	Glijbaan de Schans 2017	89.200	-4.685	Ja	-4.685	Beslispunt: het krediet afsluiten en instemmen met een overschrijding.
99	3	70530150	Renovatie zwembad De Ganzewiel 2017 - 2019(K)	1.920.000	1.848.708	Nee	1.848.708	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
39	3	70530160	Glijbaan de Ganzewiel 2017	98.200	-4.685	Ja	-4.685	Beslispunt: het krediet afsluiten en instemmen met een overschrijding.
	3	70530374	Bootcamp, natuurspeelpl. en voetbalcourt	1	0	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. Twee van de drie bootcamps worden gecombineerd met andere lokale ontwikkelingen.
40	3	70531020	Uitbreiding half kunstgrasveld DDHC	185.000	148.207	Nee	148.207	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De aanleg van 1,5 waterveld betekent dat de afvoercapaciteit op en rond de accommodatie onvoldoende is. Omdat de exacte noodzakelijke uitbreiding pas na enige gebruikstijd goed te meten is hebben we het project niet in 2019 kunnen afronden.
42	3	70531024	Nieuwbouw kleedaccommodatie RFC	1.303.600	2.175.142	Nee	2.175.142	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
43	3	70531025	Renovatie dak vv Raamsdonk	208.000	6.654	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
	3	70531027	Scheurvorming Goodfloring -HMC(K)	91.000	110.000	Nee	110.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang. De handbalvelden zijn door de handbalbond afgekeurd voor competitiegebruik. Voor de start van de buitencompetitie in april zullen de velden worden gerenoveerd.

Programma 4 Onderwijs

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	1.998	1.786	2.087	2.036	-51
Baten	246	249	461	340	-121
Saldo	1.752	1.537	1.626	1.696	70

Resultaat bestemming

Lasten	141	10	0	0	0
Baten	22	0	40	38	-2
Saldo	119	10	-40	-38	2

Gerealiseerd resultaat

Lasten	2.139	1.796	2.087	2.036	-51
Baten	268	249	501	378	-123
Saldo	1.871	1.547	1.586	1.658	72

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Verschil
04.01	Onderwijs	76.000 (V)
04.02	Onderwijshuisvesting	25.000 (N)
	51.000	(V)

04.01 Onderwijs € 76.000 (V)

Basisonderwijs € 19.000 (V)

De uitgaven op de bijdrage van de conciërge is gebaseerd op een bepaald percentage van de kosten die de scholen voor hun rekening nemen. Omdat de scholen minder uitgaven hebben op dit terrein, is de declaratie bij de gemeente ook lager uitgevallen.

Onderwijsachterstandenbestrijding € 95.000 (V)

De extra ontvangen bijdrage ten behoeve van de onderwijsachterstandenbestrijding is in 2019 niet volledig gebruikt. Een deel van de rijksvergoeding wat niet wordt uitgegeven mag worden meegenomen naar volgende jaren..

Leerlingenvervoer € 34.000 (N)

In 2019 maakten meer leerlingen gebruik van leerlingenvervoer. Daarnaast bleek er in 2019 er meer maatwerk nodig.

Zo waren er leerlingen die (nog) geen volledige schooldagen deel konden nemen aan het onderwijs. Omdat zij buiten de reguliere schooltijden gehaald en gebracht moeten worden zijn zij aangewezen op relatief duur individueel vervoer.

Algemeen € 4.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 4.000.

04.02 Onderwijshuisvesting € 25.000 (N)

Onderwijs huisvesting € 28.000 (N)

Het nadelig verschil komt enerzijds doordat er voor schades en vernielingen € 12.000 is uitgegeven, terwijl daar slechts € 4.000 van verhaald kon worden en anderzijds omdat er € 20.000 is uitgegeven aan huur van de noodlokalen van de Wilsdonck. Deze laatste uitgavepost wordt veroorzaakt door oude afspraken vanuit het verleden.

Algemeen € 3.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een voordelig verschil van € 3.000.

Baten	Omschrijving	Vershil
04.01	Onderwijs	120.000 (N)
04.02	Onderwijshuisvesting	1.000 (N)
		121.000 (N)

04.01 Onderwijs € 120.000 (N)

Onderwijsachterstandenbestrijding € 89.000 (N)

De inkomsten voor de onderwijsachterstandenbestrijding is in 2019 lager dan begroot. In combinatie met de uitgaven en de meeneemregeling werkt deze post neutraal door.

RMC € 32.000 (N)

Abusievelijk is in 2019 inclusief een restantbedrag van voorgaande jaren begroot, in plaats van de jaarlijkse RMC middelen.

Algemeen € 1.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 1.000.

04.02 Onderwijshuisvesting € 1.000 (N)

Algemeen € 1.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 1.000.

RESULTAATBESTEMMINGEN (mutaties in reserves) € 2.000 (N)

	0
Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000	<u>2.000(N)</u>
Saldo Programma 3	2.000 (N)

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten		Baten	
4. Onderwijs		Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Onderwijs					
Basisonderwijs	V	19.000			
Onderwijsachterstandenbestrijding	V	95.000			
Leerlingenvervoer	N	34.000			
Onderwijsachterstandenbestrijding				N	89.000
Regionale Meld en Coördinatiepunten				N	32.000
Algemeen	N	4.000		V	1.000
Sport					
Huisvesting basisonderwijs	N	28.000			
Algemeen	V	3.000		N	1.000
Reserves					
Mutaties Reserves Programma 4				N	2.000
Totaal Programma 4	V	51.000		N	123.000

Overzicht restantkredieten

Nr	Prog.	FCL	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet ultimo 2019	Krediet afsluiten (Ja/Nee)	Inbreng restant krediet per 01-01-2020	Toelichting
92	4	70423083	Nieuwbouw De Wilsdonck 2016-2019 Parklaan	3.103.263	2.993.168	Nee	2.993.168	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
49	4	70423084	1e inr. gymzaal De Wilsdonck RBS 22.2.2018	53.000	53.000	Nee	53.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
93	4	70423084	Bouw en 1e inr gymzaal De Wilsdonck RBS 22.2.2018	793.300	793.300	Nee	793.300	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
94	4	70423085	Verv inv. gymzaal Eleisabet hs str G. berg 2018	16.019	0	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
95	4	70423086	Verv inv. gymzaal Hooipolder 2018	12.406	2	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
96	4	70423087	Nb Wilsdonck inv derden	874.000	874.000	Nee	874.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
50	4	70441106	Verv. nieuwbouw brugklas Dongemond RBS 22-2-2018	2.610.000	2.916.338	Nee	2.916.338	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
97	4	70441107	Tijdelijke huisv. Dongemondcollege RBS 22.2.2018	900.000	-900.000	Ja	0	De bijdrage Dongemond inzake de verv. Nieuwbouw brugklas dient overgeheveld te worden.

Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Vershil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	-----------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	21.822	20.935	22.928	22.321	-607
Baten	5.215	5.005	5.321	5.335	14
Saldo	16.607	15.930	17.607	16.986	-621

Resultaat bestemming

Lasten	702	849	849	849	0
Baten	1.214	1.307	2.176	2.021	-155
Saldo	-512	-458	-1.327	-1.172	155

Gerealiseerd resultaat

Lasten	22.524	21.784	23.777	23.170	-607
Baten	6.429	6.313	7.497	7.356	-141
Saldo	16.095	15.471	16.280	15.814	-466

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Vershil
05.01	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	148.000 (V)
05.02	Participatie	167.000 (N)
05.03	Jeugd en Jongerenwerk	511.000 (V)
05.04	WMO	84.000 (V)
05.05	Gezondheidszorg	43.000 (V)
05.06	Sociale werkplaatsen	12.000 (N)
		607.000 (V)

05.01 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen € 148.000 (V)

PW inkomen € 119.000 (V)

Er zijn minder fraudeonderzoeken aan de sociale recherche Breda overgedragen dan verwacht. Veel onderzoeken hebben we in eigen beheer af kunnen werken waardoor overdracht niet aan de orde was. Hierdoor is er een bedrag van ruim € 13.000 bespaard op het begrote bedrag.

De werkelijke uitgaven aan uitkeringen liggen vrijwel gelijk aan de begrote bedragen. Reden hiervan is dat er bij de begroting al is uitgegaan van een daling van het bestand als gevolg van het economisch herstel. Uiteindelijk heeft dit een voordeel opgeleverd van ongeveer € 150.000.

Zoals al eerder in de tussenrapportage aangegeven neemt het beroep op loonkostensubsidie sterk toe, dit omdat de gemeente ook verantwoordelijk is voor de bemiddeling van doelgroep banenafpraak. Vaak is loonkostensubsidie het enige middel om deze doelgroep uit te laten stromen. Hierdoor zijn de uitgaven hoger uitgevallen dan begroot, het gaat om een bedrag van ongeveer € 44.000.

Inkomensvoorzieningen (IOAW/IOAZ) € 20.000 (V)

Het aantal ouderen wat een beroep heeft gedaan op deze regeling is lager uitgevallen dan begroot. Er zijn minder ouderen die werkloos zijn geworden doorgestroomd naar de bijstand. Ook hier zal het economisch herstel zijn rol hebben gespeeld, dat ook ouderen toch nog aan een baan komen.

Bijstand binnenvaart € 50.000 (V)

Er zijn in 2019 geen binnenvaartschippers geweest die een beroep op bijstand hebben gedaan, zodoende zijn er in 2019 ook geen uitgaven hiervoor geweest.

Bijzondere bijstand € 33.000 (N)

Het beroep op de collectieve zorgverzekering van de gemeente Geertruidenberg is groter gebleken dan verwacht. Daarnaast is de zorgverzekering in 2018 en 2019 ook extra onder de aandacht gebracht van onze inwoners. Zij hebben daar zichtbaar gebruik van gemaakt. Daarnaast is dit een openeindregeling waardoor vooraf zeer moeilijk is in te schatten hoe hoog de uitgaven zullen zijn. Er is sprake van een overschrijding met € 14.000.

In 2019 is er een groter beroep op de regeling bijzondere bijstand gedaan dan begroot. Ook hiervoor geldt dat het een openeindregeling is zodat vooraf moeilijk is in te schatten hoe hoog de uitgaven zullen zijn. Nog steeds is hierbij een stijgende lijn te zien van bewindvoerders die de weg naar de bijzondere bijstand goed weten te vinden waardoor de kosten oplopen. De overschrijding bedraagt € 32.000.

Onderdeel van bijzondere bijstand is eveneens de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Op basis van de BBV-voorschriften dient deze post onder bijzondere bijstand te worden gerekend, hoewel de feitelijke kwijtschelding wordt verrekend met de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De kwijtschelding viel € 13.000 lager uit dan begroot. Vanwege de verrekening met genoemde heffingen is ook de baat met hetzelfde bedrag lager. Feitelijk dus een budgettair neutrale post.

Armoedebestrijding € 20.000 (N)

Het budget van de Kindregeling kent een structurele overschrijding. Daarom is bij de tussenrapportage € 40.000 bijgeraamd op het oorspronkelijke budget van € 80.000. Dit bedrag blijkt toch nog onvoldoende om de groei van het gebruik van de regeling op te vangen. De regeling raakt steeds beter bekend bij de doelgroep en het gebruik neemt daardoor toe.

Op basis van een evaluatie wordt aan een aanpassing van de regeling gewerkt. Hierdoor moeten de uitgaven in de toekomst binnen het budget kunnen blijven.

Algemeen € 12.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 12.000.

05.02 Participatie € 167.000 (N)

Participatiebudget € 150.000 (N)

Dit tekort komt voornamelijk door hogere uitgaven voor de uitvoeringskosten van € 168.000. Uitvoeringskosten worden gemaakt wanneer kandidaten uit het doelgroep register een betaalde baan hebben waarin ze begeleid worden. Duidelijk is het aantal burgers met een indicatie banenafpraak die zijn gaan werken fors toegenomen wat extra kosten met zich meebrengt aan uitvoeringskosten, jobcoachkosten en loonwaardebepalingen. Minder bedrijven hebben om incidentele loonkostensubsidie verzocht (€ 17.000).

Ook zijn er meer kosten gemaakt doordat er € 11.000 aan uitgaves zijn gedaan voor taallessen en zijn er minder kosten gemaakt voor de inhuur van participatiecoach ter hoogte van € 12.000.

Algemeen € 17.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 17.000.

05.03 Jeugd en Jongerenwerk € 511.000 (V)

Peuterspeelzalen € 77.000 (V)

Er is voor een bedrag van € 76.000 minder subsidie verstrekt dan geraamd. De subsidieverstreking heeft plaatsgevonden op basis van de ingediende begrotingen.

Jeugd- en jongerenwerk € 81.000 (V)

Eind 2019 is geconstateerd dat een subsidiebedrag bedrag dubbel is begroot is. Het bedrag was zowel opgenomen onder jeugd en jongerenwerk als onder samenwerkende welzijnsorganisaties.

Kinderopvang € 19.000 (V)

De GGD inspectiekosten zijn lager uitgevallen in de kosten dan was begroot

Algemene voorzieningen jeugd € 3.000 (V)

De uitgaven voor de pilot praktijkondersteuning huisartsen € 14.000 zijn niet begroot. In het voorjaar 2019 is bekend geworden dat wij in aanmerking kwamen voor middelen uit het transformatiefonds jeugd. Deze middelen € 17.000 zijn bestemd voor deze pilot.

Eerstelijnsloket Jeugd € 22.000 (V)

Deze middelen worden ingezet voor extra ondersteuning bij de professionals in het CJG. Omdat in 2019 meer uren beschikbaar waren bij de CJG-partners, zijn deze uren niet meer ingezet voor extra ondersteuning van de professionals in het CJG

CJG, maatwerkdeel € 128.000 (V)

Het voordelig verschil heeft verschillende oorzaken, namelijk: In 2019 is een eindafrekening ontvangen van de ureninzet personeel CJG van € 29.000.

Voor het CJG Drimmelen staan er nog diverse 'nog te betalen' posten, waar de facturen nog niet van zijn ontvangen. Dit bedraagt bij elkaar nog € 51.000. Binnen deze post CJG Drimmelen zijn eveneens advieskosten betaald, hier was separaat een bedrag van

€ 20.000 voor begroot die niet aangewend is.

Trema: er is geconstateerd dat dit bedrag dubbel begroot is. Het is zowel opgenomen onder jeugd en jongerenwerk als onder samenwerkende welzijnsorganisaties. Dit is een bedrag van € 32.000

Doorbelasting extra uren van de administratief medewerker, dit heeft gezorgd voor een uitgave van € 28.000.

De kosten voor de vervanging van de CJG-coördinator bleken uiteindelijk wel binnen de reguliere middelen te kunnen worden opgevangen.

Personele inzet voor de ontwikkeling en huisvesting van CJG is geboekt op deze post in plaats van op de doorontwikkeling en huisvesting van CJG, het betreft een bedrag van € 40.000. Daarnaast zijn van een aantal kleinere posten de facturen niet in 2019 ontvangen

CJG, overig maatwerkdeel € 20.000 (V)

Er waren kosten geraamd voor inzet generalistische hulp vanuit het CJG. De uitgaven hiervan waren lager dan geraamd. In 2018 is dit bedrag gecorrigeerd maar niet structureel.

Doorontw. en huisv. CJG Drimmelen en G.berg € 99.000 (V)

Personele inzet voor de ontwikkeling en huisvesting van CJG is geboekt op CJG-maatwerkdeel, het betreft een bedrag van € 40.000. Daarnaast zijn van een aantal kleinere posten de facturen niet in 2019 ontvangen.

In december 2019 is het CJG maar ook het SWT verhuisd naar een nieuwe locatie aan de Amerweg. Door de latere verhuizing dan in eerste instantie gepland minder uitgaven dan geraamd. Budgetoverheveling van € 73.000 is nodig omdat er nog facturen in 2020 worden verwacht. Omdat de lasten werden gedekt uit de reserve decentralisaties werkt dit in beginsel budgettair neutraal.

PGB Jeugd € 23.000 (V)

De bevoorschotting is lager dan geraamd. Er volgt nog een afrekening.

Individuele voorzieningen Natura Jeugd € 63.000 (V)

Door de inzet van de extra middelen in de Turap is, behoudens een bedrag van ongeveer € 4.000, binnen het budget gebleven, incl. de afrekening van voorgaande jaren (o.b.v. het woonplaatsbegin-sel). 2019 geeft een positief resultaat van € 74.000 wat betreft de inkoop specialistische jeugdhulp. De afrekening van voorgaande jaren geeft een nadeel van € 70.000.

Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd € 18.000 (N)

In 2018 is er € 40.000 overgeheveld naar de uitvoering jeugdzorg Breda maar dit is niet structureel opgenomen. Zie individuele voorzieningen in natura.

Algemeen € 6.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 6.000.

05.04 WMO € 84.000 (V)

Algemene voorzieningen Wmo € 12.000 (V)

Dit overschot is het gevolg van een nog niet uitgegeven subsidie van Zonmw. Betreft een budget voor de inzet van een wijk-GGD'er die in 2020 wordt ingezet, bedrag dient te worden meegenomen naar 2020.

Vrijwilligers beleid mantelzorg € 17.000 (V)

In 2019 heeft Surplus de afrekening van de subsidie 2018 terugbetaald aan de gemeente. Het ging hierbij om een overschot van € 16.864. Bij de vaststelling van de definitieve subsidie van de samenwerkende welzijnsorganisaties (mei/juni 2020) zal blijken of de begrote subsidie ad € 146.835 over 2019 toereikend is geweest.

Programma Langer Thuis (vh WWZ) € 47.000 (V)

Bij de Turap 2019-3 is reeds aangegeven dat dit bedrag afgeraamd kan worden. Dit is nog niet administratief verwerkt, waardoor het positief verschil wordt verklaard.

Dagbesteding en ontmoetingscentra € 12.000 (V)

In afwachting van de decentralisatie Beschermd Wonen zijn deze "Aanlopen" gecontinueerd maar in 2019 op een iets lager pitje. Uiteindelijk is de omvang aan het eind van het jaar teruggebracht naar 1 aanloop vanwege de teruglopende bezoekersaantallen.

Wmo hulpmiddelen € 16.000 (N)

In zijn algemeenheid is in 2019 een groter beroep gedaan op de Wmo. Dit is zeer waarschijnlijk het gevolg van invoering van het abonnementstarief

Wmo vervoersvoorzieningen € 19.000 (V)

Met name in het tweede en het derde kwartaal van 2019 is minder gebruik gemaakt van de Deeltaxi.

Wmo-Huishoudelijke verzorging € 28.000 (N)

In 2019 zijn er als gevolg van de invoering van het abonnementstarief meer aanvragen voor de Hulp bij Huishouden geweest. We zien dat er voornamelijk een forse toename is in het aantal aanvragen bij de midden en hoge inkomenscategorieën. Naast een toename van het aantal klanten is er ook sprake geweest van een indexering van het tarief.

Wmo, begeleiding € 17.000 (N)

Er is in 2019 een groter beroep gedaan op de Wmo. Naast autonome ontwikkelingen zoals vergrijzing heeft met name de invoering van het abonnementstarief op deze groei invloed gehad.

Algemeen € 38.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 38.000.

05.05 Gezondheidszorg

€ 44.000 (V)

Algemene begraafplaats Raamsdonk

€ 19.000 (V)

Er zijn monumenten voor de verzamelgraven besteld. De levering vindt plaats in 2020, naar verwachting is het gehele budget niet noodzakelijk. Vooralsnog betekent het een positief verschil van € 19.000. Omdat de dekking was voorzien uit de Vrije Algemene reserve werkt dit budgettair neutraal.

Algemene begraafplaats Geertruidenberg

€ 19.000 (V)

Er zijn monumenten voor de verzamelgraven besteld. De levering vindt plaats in 2020, naar verwachting is het gehele budget niet noodzakelijk. Vooralsnog betekent het een positief verschil van € 19.000. Omdat de dekking was voorzien uit de Vrije Algemene reserve werkt dit budgettair neutraal.

Algemeen

€ 5.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 5.000.

05.06 Sociale werkplaatsen

€ 12.000 (N)

Sociale Werkplaatsen

€ 19.000 (N)

Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat de begroting Geertruidenberg in 2018 niet is aangepast op de gewijzigde data van de circulaire van het Rijk. In tegenstelling tot de begroting zijn de betalingen aan Wava MidZuid in 2018 wel gecorrigeerd op basis van de circulaire en hiermee dus correct verlopen.

Algemeen

€ 7.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 7.000.

Baten	Omschrijving	Verschil
05.01	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	1.000 (N)
05.02	Participatie	6.000 (V)
05.03	Jeugd en Jongerenwerk	1.000 (V)
05.04	WMO	3.000 (V)
05.05	Gezondheidszorg	6.000 (V)
05.06	Sociale werkplaatsen	1.000 (N)
		14.000 (V)

05.01 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen

€ 1.000 (N)

Bijstand Binnenvaart

€ 50.000 (N)

Er zijn geen uitgaven hiervoor geweest dus ontvangen we vanuit het Rijk ook geen inkomsten hiervoor.

Besluit bijstandsverlening Zelfstandigen

€ 52.000 (V)

In 2019 is meer dan het dubbele aan openstaande vorderingen afgelost ten opzichte van wat er begroot was. Ook hier kan een reden zijn dat ondernemers, door het economisch herstel, meer financiële ruimte hadden om openstaande betalingsverplichtingen af te lossen.

PW inkomen

€ 15.000 (V)

In 2019 zijn door de fraudepreventie medewerker meerdere onderzoeken uitgevoerd die hebben geleid tot gedeeltelijke of gehele terugvordering van de verstrekte bijstand. Ook wordt er jaarlijks een deel van verstrekte uitkeringen verhaald of teruggevorderd omdat mensen zijn gaan werken. Het totale saldo is hoger uitgevallen dan in eerste instantie was begroot. Het bedrag aan terugvorderingen is € 38.000 hoger.

Jaarlijks wordt de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren berekend. Op basis van de berekening 2019 kan een bedrag van € 47.000 vrijvallen in de exploitatie. Dit is € 23.000 lager dan verwacht.

Bijzondere bijstand

€ 25.000 (N)

De terugvordering van bijzondere bijstand was begroot op € 36.000. In 2019 is slechts €24.000 gerealiseerd. Nadeel € 12.000 Onderdeel van bijzondere bijstand is de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. In 2019 is minder afvalstoffenheffing en rioolheffing kwijtgescholden. Dit leidt tot een (administratief) nadeel van € 13.000.

Algemeen

€ 11.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 11.000.

05.02 Participatie

€ 6.000 (V)

Algemeen

€ 6.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een voordelig verschil van € 6.000.

05.03 Jeugd en Jongerenwerk

€ 1.000 (V)

Algemene voorzieningen Jeugd

€ 12.000 (N)

Het nadelig verschil wordt deels veroorzaakt door een administratieve correcties en doordat te verwachte inkomsten zijn geboekt op een andere post.

CJG, maatwerkdeel (Drimmelen)

€ 15.000 (V)

De werkelijke inkomsten zijn € 27.000. De ontvangen inkomsten zijn hoger dan geraamd en komt door de doorrekening van kosten aan de gemeente Drimmelen.

Algemeen € 2.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 2.000.

05.04 WMO € 3.000 (V)

Eigen bijdragen Wmo € 14.000 (N)

Vanwege de invoering van het abonnementstarief in 2019 was het lastig vooraf een goede raming te maken. Uiteindelijk zijn de bijdragen achtergebleven op deze raming.

Algemeen € 17.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een voordelig verschil van € 1.7000.

05.05 Gezondheidszorg € 6.000 (V)

Algemeen € 6.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een voordelig verschil van € 6.000.

05.06 Sociale werkplaatsen € 1.000 (N)

Algemeen € 1.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 1.000.

**RESULTAATBESTEMMINGEN
(mutaties in reserves)**

€ 155.000 (N)

69800503 I Reserve decentralisaties € 73.000 (N)

De reserve Decentralisaties is in 2019 voor diverse onderwerpen ingezet. Ten behoeve van de dekking van de kosten van de doorontwikkeling van het CJG en de huisvesting van het CJG is € 269.250 beschikbaar gesteld. De huisvesting is nog niet helemaal afgerond in 2019. Er resteert nog een bedrag van € 73.000 wat naar 2020 meegenomen moet worden zodat daarmee de afronding kan worden gerealiseerd.

69800504 I VAR19 – ruimen graven € 38.000 (N)

Voor het ruimen van graven op de begraafplaatsen Raamsdonk/Geertruidenberg was incidenteel budget beschikbaar. De monumenten zijn besteld maar worden eerst in 2020 geleverd. Voor 2019 wordt de reserve dus niet aangewend. Overheveling naar 2020.

69800504 i VAR18 – Programma Langer Thuis € 44.000 (N)

In de Turap 2019-3 was al aangegeven dat de raming voor het Programma Langer thuis kon worden afgeraamd. Dit was nog niet administratief verwerkt.

Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000	_____0
Saldo Programma 5	155.000 (N)

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten			Baten		
5. Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel	

Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen

PW Inkomen	V	119.000			V	15.000	
Inkomensvoorzieningen (IOAW/IOAZ)	V	20.000					
Bijstand Binnenvaart	V	50.000			N	50.000	
Bijzondere bijstand	V	14.000	N	47.000	N	25.000	
Armoedebestrijding			N	20.000			
Besluit bijstandverlening Zelfstandigen					V	52.000	
Algemeen	V	12.000			V	11.000	

Participatie

Participatiebudget	N	150.000					
Algemeen	N	17.000			V	6.000	

Jeugd en Jongerenwerk

Peuterspeelzalen	V	77.000					
Jeugd en jongerenwerk	V	81.000					
Kinderopvang	V	19.000					
Algemene voorzieningen Jeugd	V	3.000			N	12.000	
Eerstelijnsloket Jeugd	V	22.000					
CJG, maatwerkdeel	V	128.000			V	15.000	
CJG, overig maatwerkdeel	V	20.000					
Doorontw. en huisv. CJG Drimmelen en G.berg	V	99.000					
PGB jeugd	V	23.000					
Individuele voorzieningen Natura Jeugd	V	63.000					
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd	N	18.000					
Algemeen	N	6.000			N	2.000	

WMO

Vrijwilligersbeleid en mantelzorg	V	17.000					
Programma Langer Thuis	V	47.000					

Dagbesteding en ontmoetingscentra	V	12.000					
WMO hulpmiddelen			N	16.000			
Wmo vervoersvoorzieningen	V	19.000					
Wmo, huishoudelijke verzorging	N	28.000					
WMO Begeleiding			N	17.000			
Eigen bijdragen WMO						N	14.000
Algemeen	V	38.000			V	17.000	

Gezondheidszorg

Algemene begraafplaats Raamsdonk	V	19.000					
Algemene begraafplaats Geertruidenberg	V	19.000					
Algemeen	V	5.000			V	6.000	

Sociale werkplaatsen

Sociale Werkplaatsen	N	19.000					
Algemeen	V	7.000			N	1.000	

Reserves

Mutaties Reserves Programma 5	N				N	155.000	
Totaal Programma 5	V	707.000	N	100.000	N	127.000	N 14.000

Overzicht restantkredieten Programma 5

Geen restantkredieten.

Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	1.243	1.235	1.520	1.461	-59
Baten	557	180	444	491	47
Saldo	686	1.055	1.076	970	-106

Resultaat bestemming

Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	345	311	-34
Saldo	0	0	-345	-311	34

Gerealiseerd resultaat

Lasten	1.243	1.235	1.520	1.461	-59
Baten	557	180	789	802	13
Saldo	686	1.055	731	659	-72

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Verschil
06.01	Kunst en Cultuur	31.000 (V)
06.02	Openbaar bibliotheekwerk	2.000 (V)
06.03	Monumenten	2.000 (N)
06.04	Volksfeesten en kermissen	7.000 (V)
06.05	Gebouwen	21.000 (V)
		59.000 (V)

06.01 Kunst en Cultuur

€ 31.000 (V)

Oudheidkunde en kunstvoorwerpen

€ 30.000 (V)

Het budget voor het project van de kasteelmuur Wilhelminaplein moet worden doorgeschoven want dat zal in 2020 worden gerealiseerd. Het gaat hier om een eigen gemeentelijke bijdrage die is geraamd op € 30.000. Ook dient het gemeentelijk werkkrediet van € 130.000 in 2020 beschikbaar te zijn (Gemeentelijke bijdrage van € 30.000, provinciale bijdrage van maximaal € 65.000 en sponsorbedrag van initiatiefnemer van tenminste € 35.000).

Algemeen

€ 1.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een voordelig verschil van € 1.000.

06.02 Openbaar bibliotheek

€ 2.000 (V)

Algemeen

€ 2.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een voordelig verschil van € 2.000.

06.03 Monumenten

€ 2.000 (N)

Algemeen

€ 2.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 2.000.

06.04 Volksfeesten en kermissen

€ 7.000 (V)

Algemeen

€ 7.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 7.000.

06.05 Gebouwen

€ 21.000 (V)

Gemeentelijke panden

€ 9.000 (V)

In 2019 zijn alle gemeentelijke panden specifiek in de administratie opgenomen in plaats van alle panden op 1 post. Daarmee ontstaat een beter beeld van de lasten en baten per pand. Sommige budgetten zijn op voorhand moeilijk te splitsen zoals o.a. de budgetten voor onderhoud en beheer en brandverzekeringen. Duidelijk is dat de combinatie van beide posten tot een voordeel heeft geleid.

Algemeen

€ 12.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 12.000.

Baten	Omschrijving	Verschil
06.01	Kunst en cultuur	0 (-)
06.02	Openbaar bibliotheekwerk	0 (-)
06.03	Monumenten	0 (-)
06.04	Volksfeesten en kermissen	1.000 (N)
06.05	Gebouwen	48.000 (V)
		47.000 (V)

06.01 Kunst en cultuur

€ 0 (-)

Algemeen

€ 0 (-)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

06.02 Openbaar bibliotheek

€ 0 (-)

Algemeen

€ 0 (-)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

06.03 Monumenten

€ 0 (-)

Algemeen

€ 0 (-)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

06.04 Volksfeesten en kermissen

€ 2.000 (N)

Algemeen

€ 1.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 1.000.

06.05 Gebouwen

€ 48.000 (V)

G.geb. Meidoornstraat 5 vm school Nintai e.a

€ 43.000 (V)

De gemeente ontvangt huurinkomsten van verenigingen. Met name de huurinkomsten van het pand aan de Meidoornstraat waren nog niet goed begroot. De hogere huuropbrengsten worden aan de gebruikers gecompenseerd zodat er feitelijk sprake is van budgettaire neutraliteit.

Algemeen

€ 5.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 5.000.

RESULTAATBESTEMMINGEN (mutaties in reserves)

€ 34.000 (N)

69800506 I Reserve Monumenten

€ 30.000 (N)

Het budget voor het project van de kasteelmuur Wilhelminaplein moet worden doorgeschoven want dat zal in 2020 worden gerealiseerd. Het gaat hier om een eigen gemeentelijke bijdrage die is geraamd op € 30.000.

30.000 (N)

Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000

4.000 (N)

Saldo Programma 6

€ 30.000 (N)

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten		Baten	
6. Kunst en cultuur		Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Kunst en Cultuur					
Oudheidkunde en kunstvoorwerpen	V	30.000			
Algemeen	V	1.000			
Openbaar bibliotheekwerk					
Algemeen	V	2.000			
Monumenten					
Algemeen	N	2.000			
Volksfeesten en kermissen					
Algemeen	V	7.000		N	1.000
Gebouwen					
Gemeentelijke panden (niet publieke dienst)	V	9.000			
G.geb. Meidoornstraat 5 vm school Ninta ea.				V	43.000
Algemeen	V	12.000		V	5.000
Reserves					
Mutaties Reserves Programma 6				N	34.000
Totaal Programma 6	V	59.000		V	13.000

Overzicht restantkredieten Programma 6

Nr	Prog.	FCL	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet ultimo 2019	Krediet afsluiten (Ja/Nee)	Inbreng restant krediet per 01-01-2020	Toelichting
52	6	70541105	Restauratie Fort Lunet	14.802	14.789	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De financiële ruimte dient aangewend te worden als dekking van project Donge oevers.
53	6	70541106	Bouwkundige aanpassingen fort Lunet WEG	165.000	18.113	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De financiële ruimte dient aangewend te worden als dekking van project Donge oevers.
54	6	70541107	Bouwkundige aanpassingen fort Lunet Mafeking	160.000	33.020	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De financiële ruimte dient aangewend te worden als dekking van project Donge oevers.
102	6	70541605	Leefbaar maken kasteel muur rbs 20-9-19	30.000	30.000	Nee	30.000	Restantkrediet volledig overnemen naar 2020. Het project van de kasteelmuur Wilhelminaplein zal in 2020 worden gerealiseerd. Het gemeentelijk werkkrediet van 130.000 euro dient in 2020 beschikbaar te zijn (gemeentelijke bijdrage van 30.000 euro, provinciale bijdrage van maximaal 65.000 euro en sponsorbedrag van initiatiefnemer van tenminste 35.000 euro)
57	6	70822130	Ontwikkelingen OMC Raamsdonk	264.000	250.107	nee	250.107	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. De voorbereidingen zijn in volle gang.
58	6	70822407	Bouwkundige aanpassingen Julianalaan 103	30.503	0	Ja	0	Beslispunt: het krediet afsluiten. De werkzaamheden zijn afgerond.

Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	------------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	17.063	2.549	2.751	3.271	520
Baten	14.551	390	316	302	-14
Saldo	2.512	2.159	2.435	2.969	534

Resultaat bestemming

Lasten	16	0	22	22	0
Baten	179	91	197	185	-12
Saldo	-163	-91	-175	-163	12

Gerealiseerd resultaat

Lasten	17.079	2.549	2.773	3.293	520
Baten	14.730	481	513	487	-26
Saldo	2.349	2.068	2.260	2.806	546

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Verschil
07.01	Dienstverlening	96.000 (N)
07.02	Positie van de raad	446.000 (N)
07.03	Burgerzaken	12.000 (V)
07.05	Basisregistraties	10.000 (V)
		520.000 (N)

07.01 Dienstverlening

€ 96.000 (N)

Uitvoering Wet Waardering Onroerende zaken **€ 17.000 (N)**

Het nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de ingehuurd juridische en taxatie technische expertise omtrent RWE alsmede het project "Waarderen op GBO (gebruikersoppervlakte)".

Kosten voormalig personeel **€ 71.000 (N)**

Voor de kosten die verband houden met voormalig personeel is een voorziening gevormd. Op basis van de berekende omvang van de voorziening dient een bedrag bijgestort te worden.

Algemeen **€ 8.000 (N)**

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 8.000.

07.02 Positie van de raad € 447.000 (N)

Griffie € 18.000 (V)
De beschikbare formatieve omvang (salariskosten) van de Griffie is in 2019 niet volledig benut.

College van Burgemeester en wethouders € 463.000 (N)

De salarissen voor de gezamenlijke collegeleden vallen met € 16.000 mee.

Aan het eind van het jaar wordt bekend gemaakt met welk percentage rekenrente gemeenten rekening moeten houden bij de berekening van de voorziening APPA. Vanwege verdere verlaging van het percentage is het (wederom) noodzakelijk gebleken om een extra storting te doen in de voorziening ten behoeve van toekomstige pensioenverplichtingen wethouders (APPA). Als de rentetoerekening verlaagd wordt moet de voorziening d.m.v. een storting worden aangepast.

De extra storting bedraagt € 479.000.

Algemeen € 1.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 1.000.

07.03 Burgerzaken € 12.000 (V)

Bevolkingsregister € 14.000 (V)

De kostenraming op diverse leveringen en diensten ten behoeve van taken rondom het Bevolkingsregister is de afgelopen jaren hoger geprognoseerd dan dat er in werkelijkheid is uitgegeven.

Algemeen € 2.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 2.000.

07.05 Basisregistraties € 10.000 (V)

Algemeen € 10.000 (V)
Kleine afwijkingen op diverse posten geven een voordelig verschil van € 10.000.

Baten	Omschrijving	Verschil
07.01	Dienstverlening	0 (-)
07.02	Positie van de raad	0 (-)
07.03	Burgerzaken	14.000 (N)
07.05	Basisregistraties	0 (-)
		14.000 (N)

07.01 Dienstverlening € 0 (-)

Algemeen € 0 (-)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

07.02 Positie van de raad € 0 (-)

Algemeen € 0 (-)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

07.03 Burgerzaken € 14.000 (N)

Algemeen € 14.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 14.000

07.05 Basisregistraties € 0 (-)

Algemeen € 0 (-)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

RESULTAATBESTEMMINGEN (mutaties in reserves) € 12.000 (N)

69800901 I VAR19 - Ondersteuning OR € 12.000 (N)

Voor de uitvoering van de taken van de Ondernemingsraad is een budget beschikbaar van € 20.000. Dekking via de Vrije Algemene Reserve. In 2019 is hiervan slechts voor € 7.000 gebruik gemaakt. Het verschil hoeft ook niet onttrokken te worden en is een nadeel voor het exploitatiesaldo

12.000 (N)

Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000 0

Saldo Programma 7 € 12.000 (N)

WNT-verantwoording 2019 Gemeente Geertruidenberg

De WNT is van toepassing op gemeente Geertruidenberg. Het voor gemeente Geertruidenberg toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum). Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

bedragen x € 1	K.Millenaar-Rammelaere	R. Nagtzaam
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	79.347	100.378
Beloningen betaalbaar op termijn	13.256	18.064
Subtotaal	92.603	118.442
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	92.603	118.442
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
bedragen x € 1	K.Millenaar-Rammelaere	R. Nagtzaam
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/08 01/12-31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	63.146	98.686
Beloningen betaalbaar op termijn	12.408	16.878
Subtotaal	75.554	115.565
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	141.879	189.000
Bezoldiging	75.554	115.565

Gemeente Geertruidenberg Jaarstukken 2019

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten		Baten	
7. Dienstverlening en bedrijfsvoering		Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Positie van de raad					
Griffie	V	18.000			
College van Burgemeester en wethouders	N	463.000			
Algemeen	N	1.000			
Burgerzaken					
Bevolkingsregister	V	14.000			
Algemeen	N	2.000		N 14.000	
Basisregistraties					
Algemeen	V	10.000			
Dienstverlening					
Uitvoering Wet Waardering Onroerende zaken	N	17.000			
Kosten voormalig personeel	N	71.000			
Algemeen	N	8.000			
Reserves					
Mutaties Reserves Programma 7				N 12.000	
Totaal Programma 7	N	520.000		N 26.000	

Overzicht restantkredieten Programma 7

Nr	Prog.	FCL	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet ultimo 2019	Krediet afsluiten (Ja/Nee)	Inbreng restant krediet per 01-01-2020	Toelichting
59	7	70001007	Vervanging telefooncentrale	200.000	36.149	Nee	36.149	Beslispunt: het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. De applicatie voor BHV alarmering en netwerkswitches moeten nog worden besteld en worden geleverd.
64	7	70050295	Aanschaf en inrichting verplichtingen-administratie	30.000	0	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
65	7	70050296	Aanschaf en inrichting PI systeem	50.000	14.419	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
66	7	70050297	Back up software	38.000	38.000	Nee	38.000	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Wordt in het tweede kwartaal van 2020 als project opgepakt.
68	7	70050299	Externe firewall verbindingen	30.000	6.887	Nee	6.887	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. De laatste installaties en trainingen hebben nog niet plaats kunnen vinden, omdat deze via VNG realisatie Gemeenschappelijk Gemeentelijke Infrastructuur (GGI) afgenomen dienen te worden.
69	7	70050300	Aanleg glasvezelkabel gemeentewerf	14.000	580	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
83	7	70050337	Plaats- en tijdonafhankelijk werken	60.000	9.197	Nee	9.197	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. De investeringen zijn nog niet afgerond.
73	7	70050530	I&A plan 2015-2018 2. Midoffice 5 jaar	81.970	9.637	Ja	0	Het krediet afsluiten. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten.
84	7	70050600	Gem. digitaal plan 1-jaar	170.000	83.848	Nee	83.848	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. De uitvoering loopt, echter is nog niet afgerond.
85	7	70050601	Gem. digitaal plan 5 jr	166.000	81.306	Nee	81.306	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. De uitvoering loopt, echter is nog niet afgerond. Bij het vaststellen van de Turap 2019-3 is besloten de ramingen aan te passen en het restant over te hevelen.
80	7	70560107	Aanschaf schaftkeet 2018	13.113	0	Ja	0	Schaftkeet is geleverd. Krediet kan afgesloten worden.
111	7	70822004	Aanschaf ICT tbv omgevingswet	1	69.250	Nee	69.250	Het restantkrediet volledig meenemen naar 2020. Dit is bij het vaststellen van de Turap 2019-3 besloten. Traject is in 2019 opgestart en is nog steeds in uitvoering.

Programma 8 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Vershil rekening/ begroting
--	----------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------	-----------------------------------

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	146	1.118	367	255	-112
Baten	33.867	35.621	36.349	36.347	-2
Saldo	-33.721	-34.503	-35.982	-36.092	-110

Resultaat bestemming

Lasten	1.004	870	2.513	4.256	1.743
Baten	640	329	1.161	2.637	1.476
Saldo	364	541	1.352	1.619	267

Gerealiseerd resultaat

Lasten	1.150	1.988	2.880	4.511	1.631
Baten	34.507	35.950	37.510	38.984	1.474
Saldo	-33.357	-33.962	-34.630	-34.473	157

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Vershil
08.03	Treasury	28.000 (N)
08.04	Onvoorzien en Reserves	140.000 (V)
		112.000 (V)

08.03 Treasury

€ 28.000 (N)

Rente kortlopende leningen

€ 11.000 (N)

Het rentesaldo is voordelig, echter door de boeterente van de BTW naheffingen is er een nadelig verschil in 2019. De compensatie van het boetebedrag valt onder algemene uitgaven en inkomsten.

Algemeen

€ 17.000 (N)

Kleine afwijkingen op diverse posten geven een nadelig verschil van € 17.000.

08.04 Onvoorzien en Reserves

€ 140.000 (V)

Algemene uitgaven en inkomsten

€ 119.000 (V)

In 2019 heeft een verrekening plaatsgevonden met de belastingdienst over de BTW en BCF over de jaren 2014 tot en met 2018. Ingeschat was een nadeel van € 27.000. Uiteindelijk is een voordeel gerealiseerd van € 5.000. Een positief verschil van € 32.000 derhalve.

Medio 2019 is een incidenteel budget beschikbaar gesteld op ambtelijke knelpunten op te lossen. Het beschikbaar gestelde budget is slechts beperkt ingezet om dat enerzijds de knelpunten intern zijn opgelost met eigen personeel en anderzijds omdat de doorlooptijd van de knelpunten langer blijkt dan gedacht en in 2020 wordt voortgezet. Er resteert nog € 111.000.

Met name de inzet van de veranderopgave WABO vergt in 2020 naar verwachting nog budget. Omdat dekking was voorzien uit de Vrije Algemene Reserve werkt deze mutatie in beginsel neutraal. In 2020 kan dekking plaatsvinden uit de Vrije algemene reserve gelden die in 2019 niet zijn aangewend.

Bij het opstellen van de Turap 2019-2 heeft er een dubbeltelling plaatsgevonden op de Grondexploitatie. Een rentetoerekening (€ 24.000) heeft 2x plaatsgevonden. Deze discrepantie wordt bij het opstellen van de jaarrekening zichtbaar. Overigens wordt het verschil in positieve zin meegenomen in de berekening van de grex W. Boonstraat en werkt neutraal door in het saldo

Algemeen € 21.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 21.000.

Lasten	Omschrijving	Verschil
08.01	Lokale heffingen	705.000 (N)
08.02	Uitkering gemeentefonds	749.000 (V)
08.03	Treasury	0 (-)
08.04	Onvoorzien en Reserves	42.000 (N)
		2.000 (N)

08.01 Lokale heffingen

€ 705.000 (N)

Onroerende Zaakbelastingen gebruikers Niet-woningen

€ 391.000 (N)

Onroerende Zaakbelastingen eigenaren niet-woningen

€ 342.000 (N)

In de begroting 2019 en bij het vaststellen van de tarieven is uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden van € 754.000.000. In de begroting is een opbrengst opgenomen van € 1.805.000 met een tarief van 0,2394% voor eigenaren van niet-woningen en een netto-opbrengst van € 1.329.000 (bruto € 1.419.000) met een tarief van 0,1905% voor gebruikers. Nu is er sprake van een totale waarde van € 715.000.000 (lagere waarde als gevolg van diverse controles en de waarde verlaging van de Amercentrale). De opbrengst voor eigenaren bedraagt € 1.739.000 en bij de gebruikers is er sprake van een netto-opbrengst van € 1.255.000. Dit geeft voor 2019 een lagere opbrengst onroerende zaakbelasting voor eigenaren van € 66.000 en voor gebruikers van € 74.000.

Bij de begroting is voor gebruikers van niet-woningen uitgegaan van een bruto-opbrengst van € 1.419.000. Met de nu bekende waarden zou er sprake zijn van een bruto-opbrengst van € 1.362.000.

Voorgaande jaren

Voor onroerende zaakbelasting van voorgaande jaren is er sprake van een negatieve inkomst van € 591.000. Dit zijn correcties en aanslagen voor de jaren 2016, 2017 en 2018. Het gaat grotendeels om de waarde verlaging van de Amercentrale welke in de jaarrekening 2019 is verwerkt.

Onroerende zaakbelastingen voorgaande jaren				
	2016	2017	2018	Totaal
Eigenaar woning			1.000	1.000
Eigenaar niet-woning	-101.000	-119.000	-105.000	-325.000
Gebruiker niet-woning	-80.000	-94.000	-93.000	-267.000
				-591.000

Onroerende Zaakbelastingen eigenaren woningen

€ 35.000 (V)

In de begroting 2019 is bij het vaststellen van de tarieven uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden. Op grond van de laatste controles die in december 2019 en januari 2020 hebben plaatsgevonden was de totale WOZ-waarde hoger en daardoor is de totaalopbrengst ook hoger.

Precariobelasting € 10.000 (N)

Minder opbrengsten leiden tot een nadelig verschil van € 10.000.

Algemeen € 3.000 (V)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een verschil van € 3.000.

08.02 Uitkering gemeentefonds € 749.000 (V)

Uitkering gemeentefonds € 749.000 (V)

De geraamde algemene uitkering van het Rijk uit het gemeentefonds over 2019 is gebaseerd op de septembercirculaire 2019 (inclusief correctie WOZ als gevolg van aanpassing RWE) en bedraagt € 27.100.000. Daarnaast is rekening gehouden met een afwijking van voorgaande dienstjaren (inclusief correctie WOZ) ten bedrage van € 387.000 en een uitkering van het deelfonds sociaal domein van € 2.692.000. In totaal derhalve € 30.179.000

08.03A Treasury

€ 0 (-)

Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een nadelig verschil van € 8.000.

Algemeen

€ 0 (-)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

08.04 Onvoorzien en Reserves

€ 42.000 (N)

Algemene uitgaven en inkomsten

€ 42.000 (N)

De inkomsten uit aanmaningen en dwangbevelen zijn afhankelijk van het aantal uitgebrachte aanmaningen/dwangbevelen. In 2019 zijn die beperkt gebleven. De inkomsten blijven voor € 22.000 achter op de ramingen.

Voor dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Als op basis van actualisatie van de invorderingsmogelijkheden blijkt dat de voorziening moet worden bijgesteld leidt dat tot een mutatie in de gemeenterekening. Voor 2019 levert de actualisatie een voordeel op van € 20.000

De bijdrage van de Provincie in de kosten van Hermenzeil is op een andere wijze verwerkt dan begroot. Administratief leidt dit binnen dit product tot een nadeel van € 40.000.

RESULTAATBESTEMMINGEN

(mutaties in reserves)

€ 267.000 (N)

69800802 I Reserve I&A

€ 58.000 (N)

Een gedeelte van de lasten van I&A worden gedekt uit de reserve I&A. Omdat de lasten in 2019 lager zijn dan verwacht, valt de onttrekking uit de reserve ook lager uit.

69800803 I VAR19 - medewerker RO

€ 29.000 (N)

In de begroting 2019 is budget beschikbaar gesteld voor een medewerker RO. Dit budget is niet volledig gebruikt. De lagere onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve is voor het rekeningssaldo een nadeel.

69800803 I VAR18 - zelfstandige voortzetting ict

€ 46.000 (N)

Vanuit de begroting 2018 was nog een bedrag beschikbaar voor de zelfstandige voortzetting ICT. In 2019 is hiervan slechts beperkt gebruik van gemaakt zodat de onttrekking uit de reserve eveneens beperkt van omvang hoeft te zijn.

69800803 I VAR19 - Knelpunten ambtelijke org.

(capaciteit)

€ 111.000 (N)

In 2019 is een bedrag beschikbaar gesteld voor het incidenteel oplossen van knelpunten in de ambtelijke organisatie. Van dit budget is beperkt gebruik gemaakt, zodat de onttrekking uit de reserve eveneens beperkt van omvang hoeft te zijn.

69800803 I Saldo Tussenrapportage 3

€ 33.000 (N)

Bij de opstelling van de Turap 2019-3 is berekend dat er een bedrag van € 33.000 onttrokken zou moeten worden uit de Vrije Algemene Reserve. Deze (administratieve) mutatie dient ertoe om de begroting sluitend te houden. Bij de jaarrekening wordt deze onttrekking niet geëffectueerd.

69800123 U VAR18 - precario kabels/leidingen

€ 10.000 (V)

Een gedeelte van de lasten van I&A worden gedekt uit de reserve I&A. Omdat de lasten in 2019 lager zijn dan verwacht, valt de onttrekking uit de reserve ook lager uit.

69800803 I Vrije Algemene Reserve (Algemeen)

€ 1.307.000 (V)

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening berekend wat de omvang van

de Algemene Weerstandsreserve dient te zijn. De mutatie wordt verrekend met de Vrije Algemene Reserve. De mutatie is budget-tair neutraal voor het rekeningssaldo en wordt bruto (zowel lasten als baten) geboekt.

69800803 U Vrije Algemene Reserve (Algemeen)

€ 446.000 (N)

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening berekend wat de omvang van de Algemene Weerstandsreserve dient te zijn. De mutatie wordt verrekend met de Vrije Algemene Reserve. De mutatie is budget-tair neutraal voor het rekeningssaldo en wordt bruto (zowel lasten als baten) geboekt.

69800804 I Algemene Weerstandsreserve (Algemeen)

€ 446.000 (V)

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening berekend wat de omvang van de Algemene Weerstandsreserve dient te zijn. De mutatie wordt verrekend met de Vrije Algemene Reserve. De mutatie is budget-tair neutraal voor het rekeningssaldo en wordt bruto (zowel lasten als baten) geboekt.

69800803 U Algemene Weerstandsreserve (Algemeen)

€ 1.307.000 (N)

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening berekend wat de omvang van de Algemene Weerstandsreserve dient te zijn. De mutatie wordt verrekend met de Vrije Algemene Reserve. De mutatie is budget-tair neutraal voor het rekeningssaldo en wordt bruto (zowel lasten als baten) geboekt.

267.000 (N)

Het saldo van de mutaties in reserves < € 10.000

0 (N)

Saldo Programma 8

€ 267.000 (N)

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten				Baten			
8. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
Lokale heffingen									
Onroerende Zaakbelastingen eigenaren woningen							V		35.000
Onroerende Zaakbelastingen gebruikers					N	375.000	V		33.000
Onroerende Zaakbelastingen eigenaren niet-woningen					N	471.000	V		80.000
Precariobelasting					N	10.000			
Algemeen					V	3.000			
Uitkering gemeentefonds									
Uitkering gemeentefonds					V	749.000			
Onvoorzien Reserves									
Algemene uitgaven en inkomsten	V	119.000			N	42.000			
Algemeen	V	21.000							
Treasury									
Treasury	N	11.000							
Algemeen	N	17.000							
Reserves									
Mutaties Reserves Programma 8	N	1.743.000			V	1.476.000			
Totaal Programma 8	N	1.631.000			N	1.626.000	V		148.000

Programma Overhead

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019	Verschil rekening/ begroting
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten					
Lasten	4.143	5.572	6.688	6.114	-574
Baten	-220	20	27	71	44
Saldo	4.363	5.552	6.661	6.043	-618
Resultaat bestemming					
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	194	0	0	0
Saldo	0	-194	0	0	0
Gerealiseerd resultaat					
Lasten	4.143	5.572	6.688	6.114	-574
Baten	-220	214	27	71	44
Saldo	4.363	5.358	6.661	6.043	-618

*bedragen x1.000

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Lasten	Omschrijving	Verschil
09.01	Overhead algemeen	21.000 (V)
09.02	Overhead salarissen	364.000 (V)
09.03	Overhead facilitair	189.000 (V)
		574.000 (V)

09.01 Overzicht overhead € 21.000 (V)

Voor de uitvoering van de taken van de Ondernemingsraad is een budget beschikbaar van € 20.000. Dekking via de Vrije Algemene Reserve. In 2019 is hiervan slechts voor € 7.000 gebruik gemaakt. Wij hebben in 2019 incidenteel budget aangevraagd voor noodzakelijke vervanging van meubilair en het inrichten van ruimtes in het gemeentehuis. Voor een deel hebben we daar uitvoering aan gegeven. In verband met prioritering van werkzaamheden hebben we nog geen volledige invulling kunnen geven aan vervanging c.q. herinrichting. Het volledige budget is dus nog niet aangewend. Er resteert € 13.000. Daarnaast enkele kleine afwijkingen op diverse posten met een nadelig verschil van € 5.000.

09.01 Overhead salarissen € 408.000 (V) saldo met baten

Onder de salarissen vallen zowel de directe salariskosten van alle ambtenaren als de indirecte salariskosten zoals opleidingen, reis en verblijfkosten e.d. De totale post directe salarissen valt € 162.000 lager uit dan begroot. Vanwege zwangerschappen is van het UWV een (niet begrote) vergoeding ontvangen van € 56.000. Een deel van de incidentele salariskosten is gedekt uit de Vrije Algemene Reserve. Hiervan is een bedrag van € 145.000 niet gebruikt (budgettair neutraal want dekking vervalt ook) Tot slot is de inzet

van het inkoopbureau aan het eind van het jaar verdeelt naar de diverse projecten. Het budget hiervoor was centraal geraamd en blijft centraal over. Voordeel € 44.000

09.03 Overhead facilitair € 189.000 (V)

Onder deze post valt o.a. advieskosten in het kader van bestuurs-ondersteuning van het college, advieskosten lobby hooipolder en Amercentrale. Deze budgetten zijn slechts beperkt aangewend in 2019 waardoor een bedrag van € 49.000 resteert.

Op het terrein van ICT zijn enkele éénjarige investeringen doorgeschoven en/of anders gerealiseerd. Voordeel is € 112.000. Bezien zal worden in hoeverre de doorgeschoven investeringen in latere jaren gerealiseerd moeten worden.

Tot slot bleek dat de incidentele budgetten voor meubilair ruim voldoende waren (voordeel € 22.000) en dat de kosten van vaste telefonie aanzienlijk lager dan begroot (€ 13.000)

Voor het overige zijn een aantal kleinere verschillen bij facilitaire zaken, ICT, representatie, DIV e.d. die leiden tot een nadeel van € 6.000

Baten	Omschrijving	Verschil
09.01	Overhead algemeen	0 (-)
09.02	Overhead salarissen	44.000 (V)
09.03	Overhead facilitair	0 (-)
		44.000 (V)

09.01 Overhead algemeen € 0

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

09.02 Overhead salarissen € 44.000 (V)

Er is personele capaciteit uitgeleend aan een andere overheidsinstantie. Hiervoor heeft de gemeente € 36.000 kunnen declareren. Kleine afwijkingen op diverse posten geeft een voordelig verschil van € 8.000.

09.03 Overige facilitaireoverhead € 0

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Financiële resultaten op hoofdlijnen		Lasten		Baten	
9. Overhead		Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Overhead algemeen					
Overhead algemeen	V	21.000			
Overhead salarissen					
Overhead salarissen	V	364.000		V	44.000
Overhead facilitair					
Overhead Facilitair	V	188.000	V	1.000	
Reserves					
Mutaties Reserves Programma 9	N				
Totaal Programma 9	V	573.000	V	1.000	V

Er zijn geen kredieten voor programma 9.

Overzicht baten en lasten per taakveld

Conform het gewijzigde BBV, artikel 24 lid 3.d, is een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen, zie onderstaande tabel. De verdeling van de baten en lasten naar taakveld is gebaseerd op het verdelingsprincipe in de IV3

voorschriften. Het brutoresultaat betreft de gerealiseerde baten en lasten inclusief kostenplaatsen. In het nettoresultaat zijn de kostenplaatsen hierop in mindering gebracht.

Tabel baten en lasten per taakveld begroot versus werkelijk

Omschrijving programma / product	Primitieve begroting 2019			Begroting na wijziging 2019			Jaarrekening 2019			Begroting +/- werkelijk 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	1.200.088	0	1.200.088	1.341.913	25.651	1.316.262	1.789.085	25.829	1.763.256	-447.172	-178	-446.994
0.10 Mutaties reserves	1.735.975	2.755.340	-1.019.365	4.492.856	6.331.925	-1.839.069	6.383.630	7.173.674	-790.044	-1.890.774	-841.749	-1.049.025
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	753.339	315.339	438.000	776.643	290.500	486.143	755.060	276.584	478.476	21.583	13.916	7.667
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	104.169	296.000	-191.831	101.382	995.000	-893.618	105.744	989.167	-883.423	-4.362	5.833	-10.195
0.4 Overhead	6.310.182	19.532	6.290.650	6.688.307	26.800	6.661.507	6.113.707	70.874	6.042.833	574.600	-44.074	618.674
0.5 Treasury	-43.693	317.390	-361.083	-62.762	397.390	-460.152	-34.887	397.186	-432.073	-27.875	204	-28.079
0.61 OZB woningen	477.160	2.608.000	-2.130.840	528.825	2.608.000	-2.079.175	562.009	2.642.627	-2.080.618	-33.184	-34.627	1.443
0.62 OZB niet-woningen	0	3.134.000	-3.134.000	0	3.134.000	-3.134.000	0	2.401.918	-2.401.918	0	732.082	-732.082
0.64 Belastingen Overig	23.600	689.000	-665.400	23.600	689.000	-665.400	23.600	681.451	-657.851	0	7.550	-7.550
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	28.729.548	-28.729.548	0	29.430.145	-29.430.145	0	30.178.943	-30.178.943	0	-748.798	748.798
0.8 Overige baten en lasten	352.955	129.344	223.611	352.602	78.243	274.359	274.394	33.245	241.149	78.208	44.998	33.210
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.766.405	28.157	1.738.248	1.713.121	28.000	1.685.121	1.697.914	18.209	1.679.705	15.207	9.791	5.416
1.2 Openbare orde en veiligheid	568.536	11.332	557.204	616.901	35.350	581.551	904.259	199.976	704.283	-287.358	-164.626	-122.732
2.1 Verkeer en vervoer	2.345.487	254.822	2.090.665	2.736.015	433.852	2.302.163	2.810.616	484.195	2.326.421	-74.601	-50.343	-24.258

Omschrijving programma / product	Primitieve begroting 2019			Begroting na wijziging 2019			Jaarrekening 2019			Begroting +/- werkelijk 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2.2 Parkeren	10.321	9.294	1.027	10.027	9.000	1.027	1.027	0	1.027	9.000	9.000	0
2.3 Recreative havens	59.807	29.624	30.183	18.464	24.000	-5.536	14.562	15.980	-1.419	3.902	8.020	-4.117
2.4 Economische havens en waterwegen	220.685	43.010	177.675	220.504	26.000	194.504	198.905	31.925	166.980	21.599	-5.925	27.524
3.1 Economische ontwikkeling	319.930	0	319.930	319.800	0	319.800	318.409	0	318.409	1.391	0	1.391
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	25.943	14.405	11.538	26.425	14.500	11.925	27.661	9.786	17.875	-1.236	4.714	-5.950
3.4 Economische promotie	176.196	12.000	164.196	183.600	12.000	171.600	159.792	12.000	147.792	23.808	0	23.808
4.1 Openbaar basisonderwijs	145.902	0	145.902	168.700	0	168.700	147.206	0	147.206	21.494	0	21.494
4.2 Onderwijshuisvesting	1.095.685	123.336	972.349	1.066.661	59.803	1.006.858	1.099.696	58.596	1.041.100	-33.035	1.207	-34.242
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	778.860	231.589	547.271	990.578	402.500	588.078	857.295	281.359	575.935	133.283	121.141	12.143
5.1 Sportbeleid en activering	279.639	5.000	274.639	437.292	76.459	360.833	410.364	47.413	362.951	26.928	29.046	-2.118
5.2 Sportaccommodaties	834.264	60.959	773.305	883.925	113.648	770.277	797.110	101.545	695.565	86.815	12.103	74.712
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	608.776	157.783	450.993	633.701	131.000	502.701	619.933	132.080	487.853	13.768	-1.080	14.848
5.4 Musea	30.016	0	30.016	58.866	10.000	48.866	29.508	9.816	19.692	29.358	184	29.174
5.5 Cultureel erfgoed	209.048	18.879	190.169	242.006	42.300	199.706	236.512	42.337	194.175	5.494	-37	5.531
5.6 Media	640.925	30.529	610.396	596.565	0	596.565	594.863	0	594.863	1.702	0	1.702
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.486.731	14.391	1.472.340	1.616.369	14.300	1.602.069	1.704.180	15.081	1.689.099	-87.811	-781	-87.030
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.870.256	53.107	1.817.149	1.924.384	115.886	1.808.498	1.729.104	124.113	1.604.991	195.280	-8.227	203.507
6.2 Wijkteams	1.253.992	12.500	1.241.492	1.578.900	12.500	1.566.400	1.296.890	27.404	1.269.487	282.010	-14.904	296.913
6.3 Inkomensregelingen	6.216.412	4.650.015	1.566.397	6.296.000	4.929.789	1.366.211	6.153.875	4.928.828	1.225.047	142.125	961	141.164
6.4 Begeleide participatie	2.136.969	0	2.136.969	2.244.608	86.924	2.157.684	2.238.107	85.924	2.152.183	6.501	1.000	5.501
6.5 Arbeidsparticipatie	617.492	0	617.492	717.500	0	717.500	876.841	0	876.841	-159.341	0	-159.341
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.423.020	3.959	1.419.061	1.389.400	4.000	1.385.400	1.390.182	6.950	1.383.232	-782	-2.950	2.168
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.157.470	223.101	2.934.369	3.752.950	112.500	3.640.450	3.794.674	98.117	3.696.556	-41.724	14.383	-56.106
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.731.062	1.000	2.730.062	3.452.000	1.000	3.451.000	3.366.089	0	3.366.089	85.911	1.000	84.911

Gemeente Geertruidenberg Jaarstukken 2019

Omschrijving programma / product	Primitieve begroting 2019			Begroting na wijziging 2019			Jaarrekening 2019			Begroting +/- werkelijk 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	535.517	0	535.517	535.900	0	535.900	553.522	0	553.522	-17.622	0	-17.622
7.1 Volksgezondheid	771.859	0	771.859	763.904	10.000	753.904	764.048	11.345	752.703	-144	-1.345	1.201
7.2 Riolering	2.015.848	2.514.000	-498.152	2.009.848	2.514.000	-504.152	2.046.892	2.503.444	-456.552	-37.044	10.556	-47.600
7.3 Afval	2.115.573	2.636.059	-520.486	2.451.211	3.009.917	-558.706	2.494.176	3.085.796	-591.620	-42.965	-75.879	32.914
7.4 Milieubeheer	920.311	5.432	914.879	934.250	5.000	929.250	924.500	18.000	906.500	9.750	-13.000	22.750
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	120.993	48.138	72.855	141.704	48.000	93.704	98.060	52.730	45.331	43.644	-4.730	48.373
8.1 Ruimtelijke ordening	1.002.299	1.232	1.001.067	1.237.500	158.254	1.079.246	1.043.939	104.668	939.271	193.561	53.586	139.975
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	93.908	77.639	16.269	5.692.816	6.424.005	-731.189	5.896.223	6.694.425	-798.202	-203.407	-270.420	67.013
8.3 Wonen en bouwen	1.205.398	440.525	764.873	1.580.324	614.944	965.380	1.526.169	600.615	925.554	54.155	14.329	39.826
TOTAAL SALDO'S	50.705.310	50.705.310	0	63.486.085	63.486.085	0	64.795.444	64.674.151	121.293	-1.309.359	-1.188.066	-121.293

In onderstaande tabel een specificatie van de baten en lasten per taakveld naar programma.

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		0. Bestuur en Ondersteuning								
		0.1	0.10	0.11	0.2	0.3	0.4	0.5	0.61	0.62
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten					105.744				
	Baten					989.167				
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten							1.220		
	Baten									
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten									
	Baten									
Programma 4 Onderwijs	Lasten									
	Baten									
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten									
	Baten									
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten									
	Baten									
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten	1.789.085			755.060				457.009	
	Baten	25.829			276.584					
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Lasten									
	Baten									
Subtotaal programma's		1.763.256	0	0	478.476	-883.423	0	1.220	457.009	0
Algemene Dekkingsmiddelen										
Lokale heffingen	Lasten								105.000	
	Baten								2.642.627	2.401.918
Uitkering gemeentefonds	Lasten									
	Baten									
Treasury	Lasten							-36.107		
	Baten							397.186		
Onvoorzien en reserves	Lasten									
	Baten									
Investeringen	Lasten									
	Baten									
	Totaal saldo	0	0	0	0	0	0	-433.293	-2.537.627	-2.401.918
Overzicht overhead	Totaal saldo									
Gerealiseerd saldo baten en lasten		0	0	0	0	0	0	-433.293	-2.537.627	-2.401.918

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		0. Bestuur en Ondersteuning				1. Veiligheid		2. Verkeer, vervoer en waterstaat				3. Economie		
		0.64	0.7	0.8	0.9	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.3	3.4
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten					1.697.914	904.259	2.810.256	1.027		198.905			
	Baten					18.209	199.976	484.195			31.925			
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten									14.562		318.409	27.661	159.792
	Baten									15.980			9.786	
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten													
	Baten													
Programma 4 Onderwijs	Lasten													
	Baten													
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten													
	Baten													
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten							360						
	Baten													
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten			111.872										
	Baten													
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Lasten													
	Baten													
Subtotaal programma's		0	0	111.872	0	1.679.705	704.283	2.326.421	1.027	-1.419	166.980	318.409	17.875	159.792
Algemene Dekkingsmiddelen														
Lokale heffingen	Lasten	23.600												
	Baten	681.451												12.000
Uitkering gemeentefonds	Lasten													
	Baten		30.178.943											
Treasury	Lasten													
	Baten													
Onvoorzien en reserves	Lasten			162.522										
	Baten			33.245										
Investerings	Lasten													
	Baten													
	Totaal saldo	-657.851	-30.178.943	129.277	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-12.000
Overzicht overhead	Totaal saldo													
Gerealiseerd saldo baten en lasten		-657.851	-30.178.943	129.277	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-12.000

* Het saldo van baten en lasten ad €661.532 is nog niet financieel verwerkt. Wanneer het saldo definitief is wordt het resultaat ten laste van de post onvoorzien en reserves gebracht welke is gekoppeld aan taakveld 11.

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		4. Onderwijs			5. Sport, cultuur en recreatie							6. Sociaal Domein		
		4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	6.1	6.2	6.3
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten								40.103		1.599.983			
	Baten										15.081			
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten						376.383			13.323	104.198	8.545		
	Baten						91.906							
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten				410.364	797.110								
	Baten				47.413	101.545								
Programma 4 Onderwijs	Lasten	147.206	1.099.696	788.917										
	Baten		58.596	281.359										
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten			68.378								1.720.559	1.296.890	6.153.875
	Baten											124.113	27.404	4.928.828
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten						242.230	29.508	196.409	581.540				
	Baten						40.174	9.816	42.337					
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten						1.320							
	Baten													
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Lasten													
	Baten													
Subtotaal programma's		147.206	1.041.100	575.935	362.951	695.565	487.853	19.692	194.175	594.863	1.689.099	1.604.991	1.269.487	1.225.047
Algemene Dekkingsmiddelen														
Lokale heffingen	Lasten													
	Baten													
Uitkering gemeentefonds	Lasten													
	Baten													
Treasury	Lasten													
	Baten													
Onvoorzien en reserves	Lasten													
	Baten													
Investerings	Lasten													
	Baten													
	Totaal saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht overhead	Totaal saldo													
Gerealiseerd saldo baten en lasten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		6. Sociaal Domein						7. Volksgezondheid en milieu				
		6.4	6.5	6.6	6.71	6.72	6.82	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten								2.046.892	2.494.176	924.500	
	Baten								2.503.444	3.085.796	18.000	
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten											
	Baten											
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten											
	Baten											
Programma 4 Onderwijs	Lasten											
	Baten											
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten	2.238.107	876.841	1.390.182	3.794.674	3.366.089	553.522	764.048				98.060
	Baten	85.924		6.950	98.117			11.345				52.730
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten											
	Baten											
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten											
	Baten											
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Lasten											
	Baten											
Subtotaal programma's		2.152.183	876.841	1.383.232	3.696.556	3.366.089	553.522	752.703	-456.552	-591.620	906.500	45.331
Algemene Dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	Lasten											
	Baten											
Uitkering gemeentefonds	Lasten											
	Baten											
Treasury	Lasten											
	Baten											
Onvoorzien en reserves	Lasten											
	Baten											
Investerings	Lasten											
	Baten											
	Totaal saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht overhead	Totaal saldo											
Gerealiseerd saldo baten en lasten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			Totaal
		8.1	8.2	8.3	
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten	1.043.939	5.896.223	957.918	20.721.838
	Baten	104.668	6.694.425	202.383	14.347.268
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten				1.024.092
	Baten				117.672
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten				1.207.473
	Baten				148.958
Programma 4 Onderwijs	Lasten				2.035.819
	Baten				339.955
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten				22.321.225
	Baten				5.335.409
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten			411.451	1.461.498
	Baten			398.233	490.559
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten			156.800	3.271.146
	Baten				302.413
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Lasten				
	Baten				
Subtotaal programma's		939.271	-798.202	925.554	30.960.857
Algemene Dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	Lasten				
	Baten				
Uitkering gemeentefonds	Lasten				
	Baten				
Treasury	Lasten				
	Baten				
Onvoorzien en reserves	Lasten				
	Baten				
Investerings	Lasten				
	Baten				
	Totaal saldo	0	0	0	0
Overzicht overhead	Totaal saldo				0
Gerealiseerd saldo baten en lasten		0	0	0	0

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		0. Bestuur en Ondersteuning								
		0.1	0.10	0.11	0.2	0.3	0.4	0.5	0.61	0.62
Mutaties reserves										
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten		1.244.333							
	Baten		1.825.948							
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten									
	Baten		123.915							
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten		12.000							
	Baten		32.480							
Programma 4 Onderwijs	Lasten									
	Baten		37.599							
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten		849.000							
	Baten		2.020.737							
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten									
	Baten		310.977							
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten		22.151							
	Baten		184.540							
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten		4.256.147							
	Baten		2.637.478							
	Totaal saldo	0	-790.044	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN EN LASTEN BRUTO	Lasten	1.789.085	6.383.630	0	755.060	105.744	0	-34.887	562.009	0
	Baten	25.829	7.173.674	0	276.584	989.167	0	397.186	2.642.627	2.401.918
	Saldo	1.763.256	-790.044	0	478.476	-883.423	0	-432.073	-2.080.618	-2.401.918
Dienstverlening kostenplaatsen	Lasten						6.113.707,26			
	Baten						70.874,18			
TOTAAL BATEN EN LASTEN NETTO	Lasten	1.789.085	6.383.630	0	755.060	105.744	6.113.707	-34.887	562.009	0
	Baten	25.829	7.173.674	0	276.584	989.167	70.874	397.186	2.642.627	2.401.918
	Saldo	1.763.256	-790.044	0	478.476	-883.423	6.042.833	-432.073	-2.080.618	-2.401.918

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		0. Bestuur en Ondersteuning				1. Veiligheid		2. Verkeer, vervoer en waterstaat				3. Economie		
		0.64	0.7	0.8	0.9	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.3	3.4
Mutaties reserves														
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten													
	Baten													
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten													
	Baten													
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten													
	Baten													
Programma 4 Onderwijs	Lasten													
	Baten													
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten													
	Baten													
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten													
	Baten													
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten													
	Baten													
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten													
	Baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal saldo													
TOTAAL BATEN EN LASTEN BRUTO	Lasten	23.600	0	274.394	0	1.697.914	904.259	2.810.616	1.027	14.562	198.905	318.409	27.661	159.792
	Baten	681.451	30.178.943	33.245	0	18.209	199.976	484.195	0	15.980	31.925	0	9.786	12.000
	Saldo	-657.851	-30.178.943	241.149	0	1.679.705	704.283	2.326.421	1.027	-1.419	166.980	318.409	17.875	147.792
Dienstverlening kostenplaatsen	Lasten													
	Baten													
TOTAAL BATEN EN LASTEN NETTO	Lasten	23.600	0	274.394	0	1.697.914	904.259	2.810.616	1.027	14.562	198.905	318.409	27.661	159.792
	Baten	681.451	30.178.943	33.245	0	18.209	199.976	484.195	0	15.980	31.925	0	9.786	12.000
	Saldo	-657.851	-30.178.943	241.149	0	1.679.705	704.283	2.326.421	1.027	-1.419	166.980	318.409	17.875	147.792

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		4. Onderwijs			5. Sport, cultuur en recreatie							6. Sociaal Domein		
		4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	6.1	6.2	6.3
Mutaties reserves														
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten													
	Baten													
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten													
	Baten													
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten													
	Baten													
Programma 4 Onderwijs	Lasten													
	Baten													
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten													
	Baten													
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten													
	Baten													
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten													
	Baten													
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten													
	Baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal saldo													
TOTAAL BATEN EN LASTEN BRUTO	Lasten	147.206	1.099.696	857.295	410.364	797.110	619.933	29.508	236.512	594.863	1.704.180	1.729.104	1.296.890	6.153.875
	Baten	0	58.596	281.359	47.413	101.545	132.080	9.816	42.337	0	15.081	124.113	27.404	4.928.828
	Saldo	147.206	1.041.100	575.935	362.951	695.565	487.853	19.692	194.175	594.863	1.689.099	1.604.991	1.269.487	1.225.047
Dienstverlening kostenplaatsen	Lasten													
	Baten													
TOTAAL BATEN EN LASTEN NETTO	Lasten	147.206	1.099.696	857.295	410.364	797.110	619.933	29.508	236.512	594.863	1.704.180	1.729.104	1.296.890	6.153.875
	Baten	0	58.596	281.359	47.413	101.545	132.080	9.816	42.337	0	15.081	124.113	27.404	4.928.828
	Saldo	147.206	1.041.100	575.935	362.951	695.565	487.853	19.692	194.175	594.863	1.689.099	1.604.991	1.269.487	1.225.047

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		6. Sociaal Domein						7. Volksgezondheid en milieu				
		6.4	6.5	6.6	6.71	6.72	6.82	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5
Mutaties reserves												
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten											
	Baten											
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten											
	Baten											
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten											
	Baten											
Programma 4 Onderwijs	Lasten											
	Baten											
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten											
	Baten											
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten											
	Baten											
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten											
	Baten											
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten											
	Baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal saldo											
TOTAAL BATEN EN LASTEN BRUTO	Lasten	2.238.107	876.841	1.390.182	3.794.674	3.366.089	553.522	764.048	2.046.892	2.494.176	924.500	98.060
	Baten	85.924	0	6.950	98.117	0	0	11.345	2.503.444	3.085.796	18.000	52.730
	Saldo	2.152.183	876.841	1.383.232	3.696.556	3.366.089	553.522	752.703	-456.552	-591.620	906.500	45.331
Dienstverlening kostenplaatsen	Lasten											
	Baten											
TOTAAL BATEN EN LASTEN NETTO	Lasten	2.238.107	876.841	1.390.182	3.794.674	3.366.089	553.522	764.048	2.046.892	2.494.176	924.500	98.060
	Baten	85.924	0	6.950	98.117	0	0	11.345	2.503.444	3.085.796	18.000	52.730
	Saldo	2.152.183	876.841	1.383.232	3.696.556	3.366.089	553.522	752.703	-456.552	-591.620	906.500	45.331

Tabel baten en lasten per taakveld naar programma		8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			Totaal
		8.1	8.2	8.3	
Mutaties reserves					
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten				
	Baten				
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten				
	Baten				
Programma 3 Sportvoorzieningen	Lasten				
	Baten				
Programma 4 Onderwijs	Lasten				
	Baten				
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	Lasten				
	Baten				
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten				
	Baten				
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten				
	Baten				
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten				
	Baten	0	0	0	0
	Totaal saldo				
TOTAAL BATEN EN LASTEN BRUTO	Lasten	1.043.939	5.896.223	1.526.169	58.681.737
	Baten	104.668	6.694.425	600.615	64.603.277
	Saldo	939.271	-798.202	925.554	-5.921.540
Dienstverlening kostenplaatsen	Lasten				
	Baten				
TOTAAL BATEN EN LASTEN NETTO	Lasten	1.043.939	5.896.223	1.526.169	64.795.444
	Baten	104.668	6.694.425	600.615	64.674.151
	Saldo	939.271	-798.202	925.554	121.293

Overzicht budgetoverhevelingen Vrije Algemene Reserve

In de begroting 2019 is voor een aantal onderwerpen/taken een incidenteel budget beschikbaar gesteld dat wordt gedekt door een éénmalige onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve (VAR). Deze budgetten waren afkomstig uit de begroting 2018 (overheveling) of nieuw in de begroting 2019 opgenomen. In de jaarrekening wordt beoordeeld of de lasten ook daadwerkelijk zijn gemaakt en of de Vrije Algemene Reserve als dekking moet worden aangewend.

Tevens wordt beoordeeld of het noodzakelijk is om bepaalde budgetten over te hevelen naar 2020 omdat de beschikbare budgetten om uiteenlopende redenen nog niet in 2019 besteed zijn.

In de begroting 2019 was begroot een bedrag van € 2.526.000 aan lasten die waren overgeheveld uit 2018 en aan nieuwe posten in de begroting 2019 was een bedrag van € 978.000 aan lasten geraamd met als dekking de Vrije Algemene Reserve.

Totaal was derhalve voor het begrotingsjaar 2019 een aanwending van de Vrije Algemene Reserve voorzien van € 3.504.000.

Onderstaand treft u een specificatie aan van de aanwending van de Vrije Algemene Reserve. In de specificatie is een splitsing aangebracht tussen de overhevelingen waarover bij de Turap 2019-3 al is besloten en de overhevelingen die thans bij de jaarrekening 2019 worden toegevoegd.

2018	
Overhevelen vanuit 2018 naar 2020 op basis van Turap 2019-3	€ 487.000
Overhevelen vanuit de jaarrekening 2019	€ 187.000
Totaal overhevelen naar 2020	€ 674.000
Begrote dekking uit Vrije Algemene reserve	€ 2.526.000
Noodzakelijke dekking o.b.v. jaarrekening	€ 2.141.000
Lagere onttrekking uit Vrije Algemene reserve i.v.m. 2018	€ 385.000
Hiervan mee te nemen naar 2020	€ 187.000
Overschot/lagere onttrekking uit Vrije Algemene Reserve	€ 198.000

afkorting TR = Tussenrapportage 2019-3)

Omschrijving kostensoort	Meenemen
VAR18 - Communicatieplan Donge-Oevers	20.000 TR3
VAR18 - Amendement extra budget duurzaamheid	43.000
VAR18 - Onderzoek sporthalvariant Parkzicht	10.000
VAR18 - Brugklasgebouw Dongemond	350.000 TR3
VAR18 - Advies en onderhoud sportvelden	117.000 TR3
VAR18 - Bestemmingsplan Wonen	10.000
VAR18 - Bedrijventerreinen	7.000
VAR18 - Bedrijven	6.000
VAR18 - Bestemmingsplan Donge-oevers	37.000
VAR18 - Toekomstvisie 2025 Energiedossiers	19.000
VAR18 - Invoering Omgevingswet	55.000
	674.000

2019	
Overhevelen vanuit 2019 naar 2020 op basis van Turap 2019-3	€ 55.000
Overhevelen vanuit de jaarrekening 2019	€ 150.000
Totaal overhevelen naar 2020	€ 205.000
Begrote dekking uit Vrije Algemene reserve	€ 978.000
Noodzakelijke dekking o.b.v. jaarrekening	€ 556.000
Lagere onttrekking uit Vrije Algemene reserve i.v.m. 2019	€ 422.000
Hiervan mee te nemen naar 2020	€ 150.000
Overschot/lagere onttrekking uit Vrije Algemene Reserve	€ 272.000

Omschrijving kostensoort	Meenemen	
VAR19 - Uitvoering natuurprojecten	25.000	TR3
VAR19 - Advieskosten uniformering sporttarieven	24.000	
VAR19 - inrichting fysieke plekken voor jongeren	30.000	TR3
VAR19 - Verzamelgraf / ruimen	19.000	
VAR19 - Verzamelgraf / ruimen	19.000	
VAR19 - Opstellen bestemmingsplannen	48.000	
VAR19 - Advieskosten Donge - Oevers	40.000	
	205.000	

In totaliteit wordt derhalve een bedrag van € 470.000 minder uit de Vrije Algemene Reserve onttrokken en kan eventueel voor andere doeleinden worden ingezet in toekomstige begrotingen.

Overige overhevelingen reserves

Naast overhevelingen van de Vrije algemene reserve zijn er een 2-tal reserves die overgeheveld moeten worden naar 2020. Het betreft:

1. Reserve monumenten € 30.000 t.b.v. de realisatie van een kasteelmuur
(zie ook toelichting onder 06.01)
2. Reserve Decentralisaties € 73.000 t.b.v. Doorontwikkeling en huisvesting CJG
(zie ook toelichting onder 05.03)

In beginsel zijn de in het bovenstaande overzichten opgenomen bedragen indicatief voor 2020. Via een begrotingswijziging in de Turap 2020-1 zullen de ramingen geactualiseerd worden op basis van de dan bekende informatie en formeel in de begroting 2020 worden opgenomen.

SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

OCW	D8	Onderwijsachterstanden- beleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (con- form artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezags-or- ganen van scholen, houd- ers van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)		
			<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03</i>		
			€ 157.280	€ 1.755	€ 31.079		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecter- en en in de kolommen ernaast de verantwoor- dingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onder- wijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecter- en en in de kolommen ernaast de verant- woor-dingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrag	Aan andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onder- wijsachterstandenbeleid Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t Indicatornummer: D8 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicatornummer: D8 / 06</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07</i>	
		1					

OCW	D9	Onderwijsachterstanden- beleid 2011-2018 (OAB)	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlin- gen met een grote achter- stand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezags-or- ganen van scholen, houd- ers van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse af- stemming van de juistheid en volledigheid van de ver- antwoordingsinformatie	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>	
			€ 14.210	€ 0	€ 0	€ 10.393	
		Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente(code) selecter- en en in de kolommen ernaast de verantwoor- dingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onder- wijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecter- en en in de kolommen ernaast de verant- woor-dingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onder- wijsachterstandenbeleid	
				Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Bedrag		Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>	
			1				

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeente-deel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 3.981.896	€ 82.552	€ 385.074	€ 2.095	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levens-onderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levens-onderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 44.354	€ 12.693	€ 0	€ 294.193	€ 0	Ja
			Besteding (jaar T) levens-onderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levens-onderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaal-verstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 7.119	€ 0	€ 1.140	€ 18.717	€ 33.607	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 9.221	€ 0	Ja			

VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) On- roerende zaken (sportac- commodaties) per project ten laste van Rijksmid- delen	Verrekening (jaar T) Roe-rende zaken sport- boefening en sportstimul- ering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) over- ige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>
			Gemeenten					
			1	€ 643.197	Nieuwbouw	€ 824.081	€ 824.081	€ 0
			2		Renovatie	€ 876.605	€ 876.605	€ 0
			3		Onderhoud	€ 176.001	€ 176.001	€ 0
			4		Aankoop	€ 11.252	€ 0	€ 11.252
			5		Beheer en exploitatie	€ 24.941	€ 0	€ 24.941
			6		Overhead		€ 0	€ 0
				Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automa- tische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (auto- matische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkin- gen of toelichting	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automa- tisch ingevuld
				<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 09</i>	<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 11</i>
			1	Nieuwbouw	824081	128,12%	project wordt in 2020 afgerond	-€ 1.269.683
			2	Renovatie	876605	136,29%	Projecten uitgesteld van- wege benodigde wijzig- ing bestemmingsplan (zwembaden) en nieuwe aanbesteding (RFC)	
			3	Onderhoud	176001	27,36%		
			4	Aankoop	11252	1,75%		
			5	Beheer en exploitatie	24941	3,88%		
			6	Overhead				

Fotografie:

- Brands
- Monique Aaldijk Fotografie
- Ad van den Kieboom
- Pix4profs
- Jan Hoek
- Thomas van der Willik
- Gemeente Geertruidenberg

